

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA ZĄBKI NA LATA 2014-2023

ZĄBKI, LISTOPAD 2014

Przygotowanie dokumentu:
Contract Consulting Sp. z o.o.

Autorzy opracowania pragną podziękować wszystkim osobom, które wzięły aktywny udział w przygotowaniu aktualizacji Strategii Rozwoju Miasta Żąbki na lata 2014-2023.

W szczególności chcielibyśmy złożyć podziękowania na ręce Burmistrza Miasta Żąbki Roberta Perkowskiego, Zastępcy Burmistrza Artura Murawskiego, Sekretarza Miasta Patrycji Żołnierzak, Skarbnika Miasta Elżbiety Żmijewskiej, Kierownika Referatu Inwestycji i Rozwoju Arkadiusza Powierzy, Inspektora ds. Funduszy Europejskich Rafała Balcerowskiego, Kierownika Referatu Oświaty i Polityki Społecznej Ewy Wiśniewskiej, Inspektora ds. Oświatowych i Społecznych Grażyny Wojciechowskiej, Inspektorów ds. Promocji, Kultury, Sportu i Zdrowia Iwony Potęgi i Joanny Wysockiej, Doradcy Burmistrza ds. Transportu i Komunikacji Tomasza Kreta, Kierownika Referatu Zagospodarowania Przestrzennego i Ochrony Środowiska Arkadiusza Łebka, Kierownika Referatu Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami Joanny Werońskiej, Inspektora ds. Działalności Gospodarczej Teresy Dorockiej oraz Radnych Miasta Żąbki za ich poświęcony czas, żarliwość w podejściu do spraw publicznych oraz merytoryczne zaangażowanie w procesie budowania dokumentu.

Ogromny wkład w tworzenie strategii rozwoju wnieśli mieszkańcy Miasta Żąbki, którym należą się specjalne podziękowania za ich liczny udział w badaniach ankietowych i warsztacie planowania strategicznego organizowanym w dniu 20 października 2014 roku w Urzędzie Miasta. Za każdym razem mieszkańcy wykazywali się zarówno ogromną kreatywnością, jak i konstruktywną krytyką, co spowodowało, że dokument strategiczny nie narzuca woli władzy samorządowej, lecz uwzględnia głosy i opinie wszystkich środowisk lokalnych.

Obecna strategia nie powstałaby też bez udziału przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, komisariatu policji, jednostek organizacyjnych podległych pod Urząd Miasta lub stanowiących jego własność, takich jak: Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji, Miejskie Centrum Sportu, Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej, Miejski Ośrodek Kultury, Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejska Przychodnia Zdrowia, publiczne szkoły gimnazjalne i podstawowe oraz publiczne przedszkola.

Duży wkład w końcowe zdefiniowanie zadań i celów zawartych w dokumencie mieli Radni Miasta. Spotkanie ogólne w dniu 29 września oraz późniejsze osobne spotkania z Komisjami zawsze przynosiły cenne spostrzeżenia, które później były uwzględniane w bieżących pracach.

Prace nad strategią rozpoczęły się z dniem 10 września 2014 r., a swój finał miały 13 listopada 2014 r. podczas LXIII sesji Rady Miasta.

Spis treści

Część I Wprowadzająca	4
1. Wprowadzenie	4
1.1. Przesłanki do opracowania strategii.....	4
1.2. Opis metodyki prac nad strategią.....	5
2. Podsumowanie osiągnięć z lat 2007-2014	7
Część II Diagnostyczna	13
3. Podstawowe informacje o Mieście Żąbki.....	13
3.1. Położenie geograficzno-administracyjne	13
3.2. Układ przestrzenny, struktura gruntów i uwarunkowania urbanistyczne	14
3.3. Historia Miasta	17
4. Diagnoza sytuacji Miasta Żąbki.....	20
4.1. Opis sfery demograficznej	20
4.2. Opis sfery gospodarczej.....	29
4.3. Opis infrastruktury technicznej	35
4.4. Opis infrastruktury i sfery społecznej.....	54
4.5. Opis modelu zarządzania i finansów	70
5. Analiza SWOT.....	79
6. Badania ankietowe mieszkańców, przedsiębiorców oraz organizacji pozarządowych.....	86
6.1. Cel badania	86
6.2. Metoda i technika badawcza.....	87
6.3. Charakterystyka i dobór próby.....	87
6.4. Charakterystyka grupy respondentów i ich odpowiedzi.....	87
Część III Strategiczna	105
7. Wizja rozwoju Miasta 2023+	105
8. Cele rozwoju Miasta	106
9. Programy realizacyjne wdrażające strategię rozwoju Miasta Żąbki.....	109
Część IV Wdrożeniowa	125
10. Źródła finansowania zadań realizacyjnych	125
11. Zapewnienie zgodności z dokumentacji strategicznymi wyższego rzędu	129
12. Opracowanie systemu wdrażania i monitorowania strategii.....	133
13. Załącznik 1 – kwestionariusz badania ankietowego.....	135
15. Spis tabel i rysunków	139

Część I Wprowadzająca

Źródło: Urząd Miasta w Żąbkach – tunel pod przejazdem kolejowym nocą

1. Wprowadzenie

1.1. Przesłanki do opracowania strategii

Odpowiednie planowanie strategiczne jest jednym z podstawowych warunków sprawnego zarządzania jednostką samorządu terytorialnego. Planowanie w znaczny sposób przyczynia się do efektywnego gospodarowania posiadanymi zasobami i pozwala na odpowiednie reagowanie na powstałe problemy rozwojowe oraz w niebagatelny sposób pomaga w ich przewidywaniu.

W dniu 20 grudnia 2007 roku uchwałą nr XIX/125/2007 Rady Miasta przyjęto Strategię Rozwoju Miasta Żąbki na lata 2007-2015. Dokument ten umożliwił uporządkowanie i rozłożenie w czasie planowanych zadań realizacyjnych, co wielokrotnie pozwoliło uniknąć realizacji projektów ad hoc. W związku z tym Władze Miasta zdecydowały się na ponowne usystematyzowanie przewidywanych kierunków działań, tak aby stanowiły one ciąg logiczny i były odpowiednio wkomponowane w nakreśloną wizję rozwoju Miasta.

Za inne przyczyny aktualizacji i opracowania strategii można uznać:

- + realizację większości przewidywanych działań w Strategii Rozwoju Miasta Żąbki na lata 2007-2015,
- + chęć wykorzystania doświadczenia związanego z realizacją projektów na przestrzeni ostatnich lat,
- + aktualizacje w dokumentach krajowych i regionalnych w zakresie zagospodarowania przestrzennego i polityki regionalnej oraz rozwoju gospodarczego,
- + zmiany w polityce lokalnej realizowanej przez inne regiony, miasta i gminy,
- + zmianę wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań funkcjonowania Miasta,

- + przemiany społeczne, a w szczególności zmiany w oczekiwaniach i aspiracjach mieszkańców,
- + chęć przygotowania do zbliżającej się perspektywy unijnej na lata 2014-2020,
- + zmiany w strukturze demograficznej Miasta.

Obecna strategia opracowana została przy udziale licznych jednostek organizacyjnych oraz społeczności lokalnej. Połączenie doświadczenia w realizacji działań na przestrzeni ostatnich lat oraz zebranie oczekiwań społeczności Miasta Żabki powoduje, iż nie jest to dokument narzucający wolę władzy lokalnej, lecz jest on wynikiem konsultacji społecznych, co w efekcie powoduje większe utożsamianie się mieszkańców ze stworzoną strategią, ponieważ zawiera ona wspólnie wypracowaną wizję rozwoju. Właściwie przeprowadzony proces tworzenia strategii i konsultacji społecznych może skutkować wspólnymi inicjatywami i działaniami różnego rodzaju instytucji oraz samych mieszkańców. Dlatego też zakres strategii nie ogranicza się do ustawowych obowiązków samorządu, ale odpowiada na potrzeby całej społeczności lokalnej – ujęcie strategii skupia się na wielu obszarach działania.

1.2. Opis metodyki prac nad strategią

Strategia opracowana została metodą ekspercko-partycypacyjną – przy udziale reprezentantów środowisk lokalnych oraz przy wykorzystaniu zróżnicowanych źródeł informacji dostępnych o Mieście Żabki. W związku z tym można wyróżnić dwie warstwy tworzenia strategii – analityczną i konsultacyjną:

Warstwa analityczna objęła:

- analizę lokalnego dorobku przedmiotowej literatury opisującej inwestycje i rozwój Miasta,
- zebranie dostępnych informacji statystycznych tj. GUS, REGON,
- zebranie informacji statystycznych od Urzędu Miasta i pozostałych jednostek organizacyjnych Miasta,
- przegląd dostępnych i cytowanych informacji w zakresie prognozy rozwoju gospodarczego i społecznego regionów Polski,
- analizę Strategii Polski i planów rozwoju Województwa Mazowieckiego, w tym rozwoju opartego o absorpcję środków unijnych z perspektywy finansowej na lata 2014-2020, w zakresie jakim te strategie są adekwatne dla Miasta i projektu.

Warstwa konsultacyjna objęła:

- analizę warsztatową obecnie obowiązujących strategii Miasta, celem uzyskania odpowiedzi na pytania:
  - w jakim zakresie są one aktualne i adekwatne do celu i zakresu nowej strategii?
  - w jakim trybie postawione cele powinny zostać komunikowane mieszkańcom Miasta?
  - w jakim zakresie nowa strategia będzie impulsem do aktualizacji innych dokumentów strategicznych?
- spotkania warsztatowe z udziałem społeczności lokalnej reprezentujących przedsiębiorców, kulturę, sport i rekreację, edukację, opiekę społeczną, opiekę zdrowia oraz organizacje pozarządowe,
- otwarty warsztat planowania strategicznego z udziałem mieszkańców Żabek,
- spotkania z przedstawicielami poszczególnych komórek organizacyjnych Urzędu Miasta,
- spotkania warsztatowe z Kierownictwem oraz Radą Miasta.

Celem spotkań warsztatowych było uzyskanie odpowiedzi na następujące pytania:

- jakie są oczekiwania i preferencje mieszkańców Miasta w zakresie rozwoju inwestycji?
- jakie bariery w rozwoju identyfikowane przez wskazane osoby mają priorytetowe znaczenie i mogą zostać usunięte przez Miasto?

Dodatковым i bardzo ważnym elementem opracowania strategii było przeprowadzenie ankiet z 373 mieszkańcami Miasta. Ankiety przeprowadzone zostały poprzez udostępnienie elektronicznego formularza na stronie internetowej Urzędu Miasta, indywidualne spotkania z mieszkańcami oraz dzięki wsparciu lokalnych instytucji i liderów zaangażowanych w życie Miasta.

Główne etapy procesu opracowywania strategii zostały zebrane i przedstawione na poniższym schemacie.

Rysunek 1 Etapy tworzenie strategii

Przyjęcie metody ekspercko-partycypacyjnej wiązało się także z następującymi zadaniami po stronie Miasta i Doradcy:

- Miasto
  - udostępnienie kompletnej listy materiałów literatury lokalnej,
  - zapewnienie dostępności pracowników administracji samorządowej,
  - zapewnienie dostępności pomieszczeń na spotkania z pracownikami administracji samorządowej i spotkania z mieszkańcami,
  - sprawne opiniowanie produktów prac przygotowanych przez Doradcę.
- Doradca
  - przygotowywanie dokumentów propozycji strategii i treści merytorycznej ankiet i materiałów warsztatowych,
  - przeprowadzenie warsztatów,
  - naniesienie uwag Miasta do przygotowanych propozycji prac.

Źródło: Urząd Miasta Żabki - nagrody i wyróżnienia Miasta Żabki

2. Podsumowanie osiągnięć z lat 2007-2014

Lata 2007-2014 to bez wątpienia pasmo sukcesów Miasta Żabki pod względem ilości zrealizowanych inwestycji, ale również w aspektach finansowych i organizacyjnych. Do osiągnięcia tak wielu sukcesów przyczyniła się determinacja Władz Miasta w realizacji *Strategii Rozwoju Miasta na lata 2007-2015*, ponieważ wiele z jej założeń zostało już wykonanych. W latach 2007-2013 Miasto zrealizowało inwestycje na łączną kwotę ponad 193 mln złotych, co stanowi prawie 28% łącznych dochodów Miasta.

Rysunek 2 Miejskie Centrum Sportu w Żabkach

Źródło: Urząd Miasta w Żabkach

Do realizacji projektów i zadań w bardzo wymierny sposób przyczyniła się dostępność środków unijnych, które zostały pozyskane przez Miasto w łącznej wysokości prawie 100 mln zł. Tak duża kwota uzyskanych środków jest wynikiem ogromnej pracy wykonanej przez pracowników Urzędu Miasta, warto zaznaczyć, iż Żabki są jedną z najskuteczniejszych miast w województwie mazowieckim pod względem pozyskania środków unijnych – na większość projektów, które zostały złożone w konkursach, Miasto Żabki otrzymało dofinansowanie.

Tabela 1 Zrealizowane projekty i zadania w latach 2007-2014 w Mieście Żąbki

Inwestycje	infrastruktura drogowa	<ul style="list-style-type: none"> • kompleksowy remont i budowa głównych dróg • budowa tunelu drogowego pod torami kolejowymi • budowa ścieżek rowerowych • remont i budowa chodników
	infrastruktura sportowo-rekreacyjna	<ul style="list-style-type: none"> • budowa trybuny głównej z zapleczem administracyjno-socjalnym oraz salą widowiskową MOK na terenie Stadionu MOSiR • budowa krytej pływalni • rewitalizacja Parku Miejskiego im. M. Szuberta • wymiana oświetlenia, wykonanie alejek, wykonanie toru rolkowego, budowa placu zabaw • budowa boisk wielofunkcyjnych na terenie Miasta • budowa osiedlowych placów zabaw i mini boisk • organizacja terenów zieleni
	termomodernizacja budynków użyteczności publicznej	<ul style="list-style-type: none"> • termomodernizacja Urzędu Miasta w Żąbkach wraz z instalacją solarów słonecznych • remont przychodni zdrowia • termomodernizacja Szkoły Podstawowej nr 1 i nr 2
	budowa szkół i placówek oświatowych	<ul style="list-style-type: none"> • Przeprowadzenie modernizacji budynków i sali gimnastycznej w Szkołach Podstawowych nr 1 i nr 2 • rozbudowa Gimnazjum Publicznego nr 2 o nową salę gimnastyczną, stołówkę, bibliotekę i część edukacyjną • budowa Publicznego Przedszkola nr 3 • budowa Szkoły Podstawowej nr 3 wraz z zapleczem sportowym i boiskiem • rozbudowa Szkoły Podstawowej nr 2 (budowa boiska i bieżni)
	gospodarka komunalna	<ul style="list-style-type: none"> • budowa wodociągów na wybranych ulicach • modernizacja i budowa sieci sanitarnej • budowa rozdzielnej instalacji deszczowej • nadbudowa mieszkań komunalnych przy ulic Orlej
	Inne	<ul style="list-style-type: none"> • budowa monitoringu miejsc składowania odpadów • informatyzacja UM – elektroniczny obieg dokumentów • opracowanie mapy ewidencyjnej gruntów Miasta Żąbki w wersji numerycznej wobec dezaktualizacji mapy opracowanej w latach 1979- 81 • przygotowanie i upowszechnienie oferty inwestycyjnej Miasta • promowanie marki Żąbek poprzez wprowadzenie elementów marketingu terytorialnego • organizacja Straży Miejskiej w Żąbkach • nabycie nowych gruntów • regulacja stanów prawnych dróg i gruntów
Zadania		

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta

Rysunek 3 Wyróżnienie dla Burmistrza Miasta Żabki w rankingu Sukces Mijającej Kadencji

Źródło: Urząd Miasta w Żabkach

Miasto Żabki aktywnie działała także na rzecz swoich mieszkańców zwiększając ich aktywizację oraz poziom utożsamiania mieszkańców z Miastem. Stało się to możliwe nie tylko dzięki inwestycjom w infrastrukturę sportowo-rekreacyjną, która umożliwia zagospodarowanie wolnego czasu mieszkańców, ale także dzięki odpowiedniej polityce, pozwalającej korzystać zameldowanym osobom (lub osobom wskazującym Miasto Żabki, jako swoje miejsce zamieszkania w deklaracji podatkowej) z licznych zniżek i przywilejów. Polityka ta sprawia, iż mieszkańcy Miasta czują wymierne korzyści z bycia Żabkowsianinem i dzięki temu aktywnie angażują się w życie lokalnej społeczności. Z punktu widzenia ekonomicznego działania te przynoszą wymierne korzyści w postaci zwiększania się dochodów Miasta z tytułu podatku PIT, co umożliwia w konsekwencji realizację wielu nowych projektów. System Karty Mieszkańca opracowany przez Miasto jest uznawany za jeden z najlepiej działających i innowacyjnych projektów oraz jest pierwszym tego typu systemem w Polsce (miasta takie jak Nysa, Żory czy Tallin wdrożyły swoje karty po Żabkach). *Karta Mieszkańca* umożliwia mieszkańcom Żabek bezpłatne korzystanie z komunikacji miejskiej oraz włącza w jej rozpowszechnianie

lokalnych przedsiębiorców, którzy oferując mieszkańcom zniżki na swoje produkty i usługi sami otrzymują korzyści w postaci darmowej reklamy. Takie działania stanowią pewien rodzaj symbiozy, przynoszący przedsiębiorcom, Miastu i jego mieszkańcom wymierne korzyści.

Rysunek 4 Budowa tunelu drogowego pod torami kolejowymi

Źródło: Urząd Miasta w Żabkach

Zrealizowane inwestycje wiążą się także ze znaczącą poprawą warunków życiowych mieszkańców Żabek, ponieważ umożliwiają im wypełnienie wolnego czasu w miejscu zamieszkania, a także poprawiają dojazd do miejsc pracy, najczęściej znajdujących się w centrum Warszawy. Należy podkreślić, iż dzięki zaangażowaniu lokalnych władz, Żabki stały się inspiracją w kierunkach działania dla wielu miast w obrębie Metropolii Warszawskiej.

Dlatego też w celu podsumowania ostatnich lat działania Miasta, w poniższej tabeli wyszczególniono najważniejsze nagrody i wyróżnienia otrzymane przez Żabki. Jak wskazuje poniższe zestawienie, wyróżnień tych było bardzo wiele i zostały wielokrotnie uzyskane w bardzo prestiżowych konkursach.

Tabela 2 Nagrody i wyróżnienia dla Miasta Żąbki w latach 2009-2014

Rok	Wyróżnienie/nagroda	Opis
2014	III miejsce w ogólnopolskim rankingu gmin o największej dynamice rozwoju w obszarze społecznym	Wśród gmin o największej dynamice rozwoju w obszarze społecznym Żąbki zajęły zaszczytne 3 miejsce. Ranking przygotowany został przez firmę Curulis Sp. z o.o.. Podczas prac nad raportem zbadano 2 479 jednostek samorządu terytorialnego (wszystkie gminy, oraz miasta na prawach powiatu), w których odbyły się wybory bezpośrednie.
	Sportowa Gmina 2014	9 października 2014 r. podczas uroczystej Gali Miasto Żąbki zostało wyróżnione tytułem "Sportowa Gmina 2014". Wyróżnienie przyznawane jest przez Polski Klub Infrastruktury Sportowej za szczególny wkład w rozwój infrastruktury sportowej i rekreacyjnej oraz realizowanie programu rozwoju sportu i rekreacji na terenie Miasta.
	VIII miejsce w rankingu Sukces Mijającej Kadencji dla Burmistrza Miasta Żąbki	Rankingi przygotowało Pismo Samorządu Terytorialnego „Wspólnota”. Redakcja przygotowując swoje zestawienie rozpatrywała pojęcie sukcesu ostatnich czterech lat w kilku zasadniczych aspektach: finansowym, ekonomicznym, infrastrukturalnym i społeczno-politycznym.
	Dyplom za wspieranie szkół w przygotowaniu ich do efektywnego wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych	W lipcu 2014 roku Urząd Miasta otrzymał od Prezesa Centrum Edukacji Obywatelskiej dr Jacka Strzemiecznego dyplom za wspieranie szkół w przygotowaniu ich do efektywnego wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych, a Publiczne Gimnazjum Nr 1 im. Jana Pawła II w Żąbkach otrzymało certyfikat szkoły gotowej na TIK. W roku 2013/14 grupa nauczycieli wraz z dyrektorem Karolem Małolepszym realizowała program Ośrodka Rozwoju Edukacji i Centrum Edukacji Obywatelskiej Aktywna edukacja.
	Laureat Rankingu Samorządów „Rzeczpospolita” 2014	15 lipca 2014r. już po raz 10 „Rzeczpospolita” opublikowała ranking najlepszych samorządów gminnych w Polsce. W edycji tej Żąbki zostały wyróżnione 3-krotnie za: stan finansów i zarządzanie, innowacyjność oraz realizację dużych inwestycji. Na prawie 2,5 tys. gmin w Polsce Żąbki zajęły odpowiednio: 18, 23, 40 miejsce.
	Certyfikat Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji ISO 27001:2005	Certyfikat potwierdza, że dane, które trafiają do instytucji są dobrze chronione, a jednocześnie jest dowodem na to, że wprowadzona Polityka Bezpieczeństwa Informacji, rozbudowana sieć informatyczna, a także przeprowadzone szkolenia pracowników przyniosły zamierzony rezultat.

Rok	Wyróżnienie/nagroda	Opis
2013	Nagroda dla Publicznego Przedszkola nr 3 „Skrzat”.	Nagroda specjalna w Narodowym Konkursie Ekologicznym za ekologiczne i najnowocześniejsze przedszkole w Polsce
	„Miasto dbające o finanse mieszkańców”	Podczas Forum Nowoczesnego Samorządu 3 grudnia 2013 r., Miasto Żąbki, otrzymało wyróżnienie „Miasto Dbające o Finanse Mieszkańców” 2013 r. za skuteczne działania na rzecz ochrony finansów samorządowych.
	„Sportowy Obiekt Roku 2013”	14 listopada 2014 roku. podczas XIV edycji Gali Budowniczych Polskiego Sportu Miasto Żąbki otrzymało wyróżnienie za „Sportowy Obiekt Roku 2013” dla Centrum Turystyczno- Rekreacyjno- Sportowego- Kryta Pływalnia przy Miejskim Ośrodku Sportu i Rekreacji w Żąbkach.
	Certyfikat „Sportowa Gmina”	Wyróżnienie „Sportowa Gmina” przyznawane przez Polski Klub Infrastruktury Sportowej za umiejętne łączenie budowy nowoczesnych obiektów sportowych z programem rozwoju sportu i rekreacji.
2012	„Miasto dbające o finanse mieszkańców”	Podczas konferencji „Europejskiego Doradcy Samorządowego” 22 listopada 2012 roku, Miasto Żąbki otrzymało wyróżnienie za szczególną dbałość o finanse mieszkańców.
	Dyplom „Zdrowa Gmin”	22 listopada 2012 r. podczas Gali Finałowej III edycji Konkursu Zdrowa Gmina Miasto Żąbki otrzymało dyplom za prowadzenie działań na rzecz zwiększenia frekwencji zgłaszających się na badania profilaktyczne ukierunkowane na wczesne wykrycie raka piersi, raka szyjki macicy i raka jelita grubego.
	Certyfikat Sportowej Gminy 2012	15 listopada 2012 roku odbyła się VII Gala Sportowej Polski, podczas której Polski Klub Infrastruktury Sportowej wręczył certyfikat Sportowej Gminy 2012 Miastu Żąbki.
	LIDER PRO WM dla rozwoju Mazowsza	1 stycznia 2012 roku wyróżnieni zostali beneficjenci z całego województwa mazowieckiego pozyskując najwięcej pieniędzy dla swoich mieszkańców. Miasto Żąbki pozyskało ok. 60 milionów złotych i otrzymało trzy statuetki LIDERA PRO WM dla rozwoju Mazowsza we wszystkich możliwych kategoriach: <ul style="list-style-type: none"> • LIDER PRO WM – liczba projektów zatwierdzonych do dofinansowania, • AKTYWNOŚĆ – liczba wniosków pozytywnie zweryfikowanych pod względem formalnym, • SKUTECZNOŚĆ – łączne dofinansowanie zatwierdzonych projektów w przeliczeniu na jednego mieszkańca.

Rok	Wyróżnienie/nagroda	Opis
2011	„Lider Edukacji”	16 września 2011 roku odbyła się Gala Plebiscytu „Euro – Gmina” województwa mazowieckiego. Nadano Miastu Certyfikat potwierdzający, że Żabki spełniło wymagania najlepszych miast Unii Europejskiej i przyznała statuetkę w kategorii „Lider Edukacji” za: <ul style="list-style-type: none"> • Inwestycje oświatowe w gminie, w tym termomodernizację szkół, • Organizację dojazdu dzieci do szkół na terenie działania jednostki samorządu terytorialnego, • Udział w konkursach i olimpiadach przedmiotowych, • Dostępności do nowoczesnych środków edukacyjnych (Internet, rzutniki audiowizualne, tablice multimedialne).
2009	Certyfikat ISO 9001:2008	1 grudnia 2009r. Polskie Centrum Certyfikacji poświadczyło, że system zarządzania funkcjonujący w Urzędzie Miasta Żabki spełnia wymagania zawarte w normie ISO 9001: 2008 w zakresie Realizacji zadań gminnej administracji samorządowej.
	Potwierdzenie emisji obligacji komunalnych CATALYST	W dniu 30 września 2009r. odbyła się oficjalna inauguracja CATALYST, pierwszego w Europie Środkowo - Wschodniej rynku obligacji samorządów i przedsiębiorstw. Wśród samorządów z całej Polski, które wyemitowały obligacje komunalne, znalazło się Miasto Żabki.
	Srebrny Medal Akademii Polskiego Sukcesu	1 maja 2009 roku wśród odznaczonych samorządowców znalazł się również Burmistrz Robert Perkowski, jako jedyny przedstawiciel Mazowsza. Kapituła Akademii Polskiego Sukcesu odznaczyła Burmistrza Żabek srebrnym medalem za wkład w dynamiczny rozwój miasta i dbałość o rozwój i kulturę w powiecie.

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji ze strony www.zabki.pl z dnia 31.10.2014 roku

Przeprowadzone inwestycje, wskazane działania oraz otrzymane nagrody i wyróżnienia wpłynęły na wizerunek Miasta Żabki, które stało się konkurencyjnym dla Metropolii Warszawskiej miejscem do życia i inwestowania oraz zaznaczyły swoje oddziaływanie na:

- ✓ ogólną estetykę Miasta,
- ✓ system dróg, komunikacji miejskiej, ścieżek dla pieszych i rowerzystów,
- ✓ infrastrukturę sportową i rekreacyjną,
- ✓ stan i pojemność szkół podstawowych, gimnazjalnych oraz przedszkoli,
- ✓ wizerunek Miasta na tle Metropolii Warszawskiej.

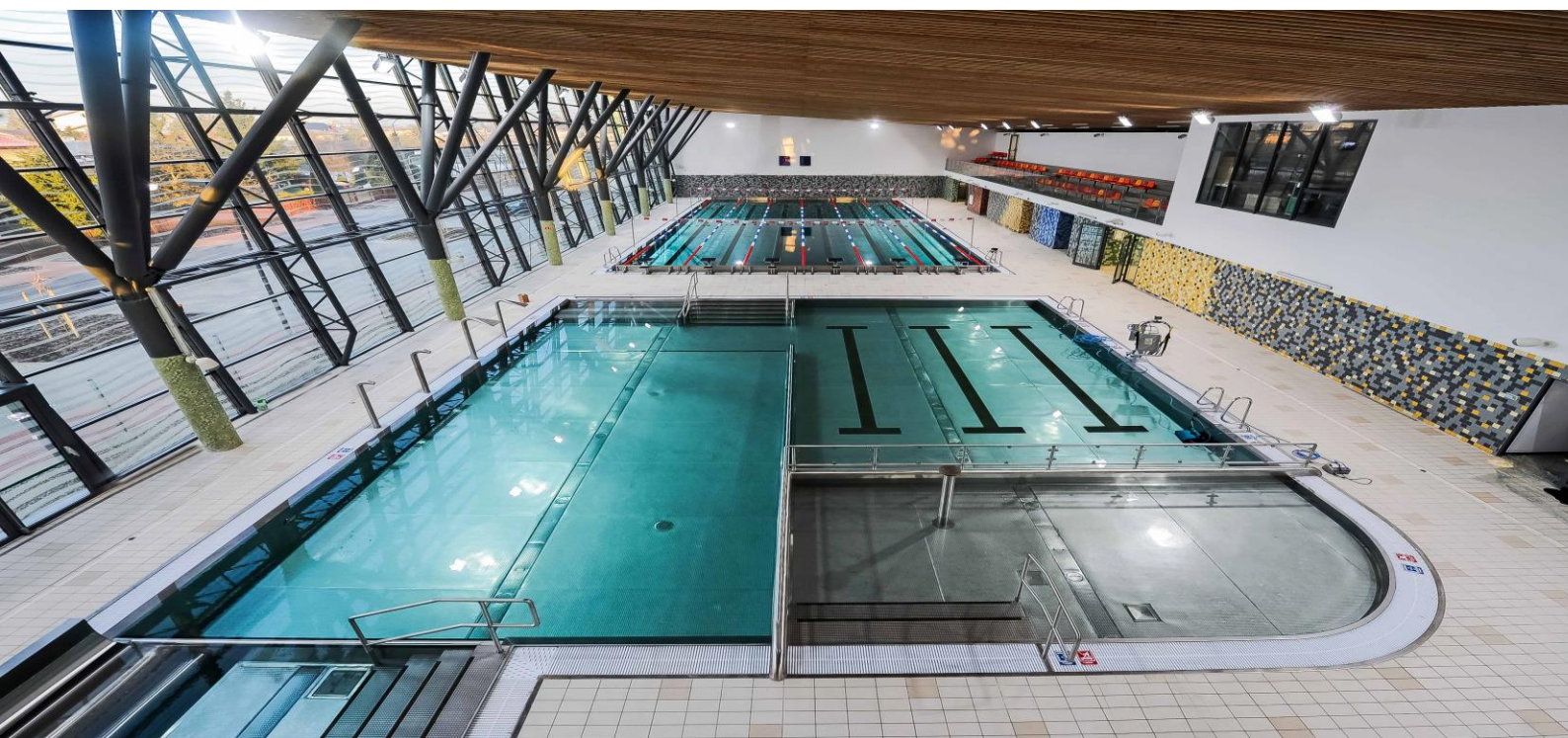
Przed Miastem Żabki stoi wiele wyzwań rozwojowych, które zostały opisane w niniejszej strategii. Sukcesy z lat 2007-2014 pozwalają jednak z optymizmem patrzeć w przyszłość i ze względu na tę okoliczność można mieć pewność, że cele jakie postawiło przed sobą Miasto na lata 2014-2023 uda się zrealizować.

Część II Diagnostyczna

Źródło: Urząd Miasta w Żąbkach – kryta pływalnia w Żąbkach

3. Podstawowe informacje o Mieście Żąbki

3.1. Położenie geograficzno-administracyjne

Miasto Żąbki to gmina miejska zlokalizowana w województwie mazowieckim, w powiecie wołomińskim. Miasto od strony północnej graniczy z miastem Marki, od strony wschodniej z gminą Zielonka, natomiast od strony zachodniej z miastem stołecznym Warszawa.

Rysunek 5 Miasto Żąbki na tle mapy Warszawy

Lokalizacja Miasta Żąbki wchodzącego w skład aglomeracji warszawskiej, usytuowanego w bezpośredniej bliskości miasta stołecznego Warszawy (zaledwie 8 km od centrum stolicy) stwarza rozległe możliwości rozwojowe zarówno w aspekcie gospodarczym jak i społecznym. Niesie także ze sobą szereg zadań infrastrukturalnych koniecznych do realizacji w zakresie potrzeb urbanizacyjnych, infrastruktury technicznej i społecznej.

Źródło: www.um.warszawa.pl

Rysunek 6 Miasto Żąbki na tle mapy powiatu wołomińskiego

Żąbki jako miasto należące do powiatu wołomińskiego położone jest w zachodniej jego części i obejmuje najmniejszy powierzchniowo obszar ze wszystkich gmin powiatu. Powierzchnia Miasta wynosi 1098 ha.

Źródło: <http://wolomin.podgik.pl/iGeoMap/www/index.php>

3.2. Układ przestrzenny, struktura gruntów i uwarunkowania urbanistyczne

3.2.1. Układ przestrzenny

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania sporządzone w roku 1998 określa kierunki przeznaczenia terenów w mieście Żąbki w zakresie zabudowy mieszkaniowej, usługowej, przemysłowej czy terenów zieleni. Zapisy studium muszą wprost odpowiadać ustaleniom Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego z roku 2003, który stanowi podstawę prawną wydawanych pozwoleń na budowę. Wobec dynamicznych procesów urbanizacyjnych jakim podlega Miasto Żąbki oraz konieczności przeprowadzenia zmian dotyczących zagospodarowania przestrzennego Miasta dokonano analizy porównawczej powyższych dokumentów, która wskazała rozbieżności w zapisach uniemożliwiające prowadzenie zrównoważonej polityki przestrzennej.

Aby zapobiec chaotycznym procesom urbanizacyjnym opracowane zostało *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Żąbki* przyjęte uchwałą Nr IX/48/2011 Rady Miasta Żąbki z dnia 26.04.2011 r., które jest aktualizacją poprzedniego dokumentu.

Żąbki w swej strukturze przestrzennej w zasadniczej mierze opierają się na zabudowie jednorodzinnej, uzupełnionej o budownictwo wielorodzinne. Zgodnie z planem miejscowym, tereny w południowej części Miasta, wolne od zabudowy przewidziane są do stopniowego zagospodarowania głównie pod budownictwo wielorodzinne oraz usługi publiczne. Przeznaczenie terenów pod tego typu zabudowę związane jest z chęcią uporządkowania przestrzeni w Żąbkach i dążenia w koncepcjach architektonicznych do motywu i koncepcji *Miasta Ogródu*, które pojawiły się w planach urbanistycznych wybitnego polskiego architekta Tadeusza Tołwińskiego.

Część północno-wschodnia Miasta stanowi obszar leśny będący fragmentem kompleksu leśnego Otwock-Nieporęt. Funkcje usługowe, magazynowe i produkcyjne pełni zabudowa zlokalizowana w części południowo-zachodniej, natomiast wielkopowierzchniowe obiekty handlowe dominują jako zabudowa w części północno-zachodniej Żąbek.

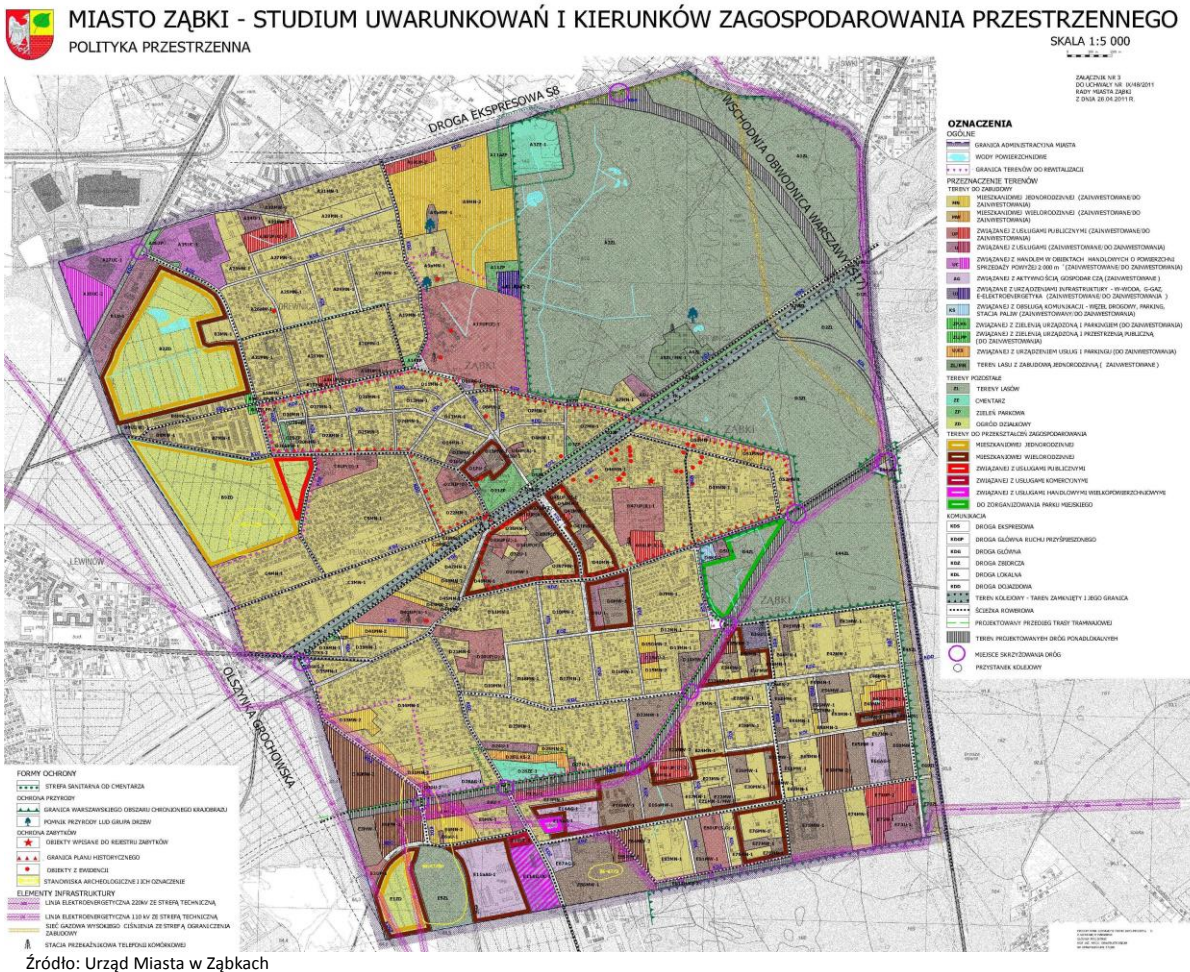

3.2.2. Uwarunkowania urbanistyczno-planistyczne dla rozwoju układu drogowego i funkcjonowania komunikacji

Miasto Żabki podzielone jest na część północną i południową poprzez centralne usytuowanie linii kolejowej Warszawa Wileńska – Zielonka-Wołomin – Tłuszcz. Linia kolejowa stanowi dla Miasta barierę urbanistyczną dzielącą go na części i utrudniającą komunikację samochodową, pieszą i rowerową. Taki układ powoduje dużą koncentrację ruchu (lokalnego i tranzytowego) w rejonie przejazdów kolejowych oraz utrudnia komunikację pieszą.

Rysunek 7 Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

Miasto Żabki posiada zwartą zabudowę, przy czym część północna i południowa różnią się intensywnością zabudowy oraz gęstością zaludnienia. Na znacznym obszarze części północnej pozostał układ urbanistyczny koncepcji *Miasta Ogródu*, który charakteryzuje się małą intensywnością zabudowy (duże działki, wysoki udział powierzchni biologicznie czynnej), a zaplanowana tam sieć uliczna jest wystarczająca do obsługi tego obszaru. Część południową – zwłaszcza rejon na południe od ul. Szwoleżerów – charakteryzuje bardzo intensywna zabudowa i znaczna gęstość zaludnienia. Zaplanowana sieć drogową przestaje być wystarczająca dla obsługi ruchu generowanego przez ten obszar – brakuje ciągłych połączeń w relacji północ – południe, występuje duża presja parkingowa oraz duża gęstość zjazdów do obsługi posesji (w tym garaży podziemnych) – co stanowi dodatkowy czynnik obciążający dla układu drogowego który zmniejsza jego przepustowość i pogarsza warunki bezpieczeństwa ruchu.

Centrum życia większości mieszkańców Żabek znajduje się w pobliżu Warszawy i tam znajdują się ich miejsca pracy, nauki, rozrywki i kultury wyższej, co w istotny sposób przekłada się na

uwarunkowania komunikacyjne – znaczną kumulację ruchu w godzinach szczytu. Ruch źródłowo-docelowy z Żabek i ruch tranzytowy kumulują się, a drogi prowadzące do Warszawy tracą swoją przepustowość, przez co wydłuża się czas przejazdu, zwiększa się zużycie paliwa, podnoszą się koszty transportu oraz pogarszają się warunki środowiska. To zjawisko jest szczególnie uciążliwe w porannych godzinach szczytu, gdyż w tym czasie rodzice również dowożą dzieci do przedszkoli i szkół co dodatkowo potęguje zjawisko kongestii.

W Żabkach występuje znaczna różnica demograficzna i socjologiczna pomiędzy mieszkańcami części północnej i południowej. Mieszkańcy części północnej to zwykle osoby mieszkające w Żabkach od urodzenia, a ich średnia wieku jest dużo wyższa niż średnia wieku osób mieszkających na południu Miasta. Mieszkańcy części południowej to w większości ludzie młodzi, w wieku produkcyjnym co jest efektem migracji z zewnątrz, przyczyniającej się do dużej dzietności sprowadzających się do Miasta rodzin. To zjawisko przekłada się również na specyficzne uwarunkowania komunikacyjne (niewystarczająca szerokość chodników utrudnia mijanie osób z wózkami, co wpływa na konieczność dostosowywania przestrzeni publicznych i ciągów pieszych do potrzeb mieszkańców).

Parametry geometryczne większości ulic gminnych nie pozwalają na prowadzenie ruchu autobusami o średniej lub dużej pojemności (zbyt mała szerokość ulic dwukierunkowych, zbyt małe promienie skrętu). Żadna z ulic gminnych, powiatowych i wojewódzkich (za wyjątkiem ul. Radzywińskiej) nie ma przekroju umożliwiającego uprzywilejowanie komunikacji publicznej, poprzez wydzielenie pasa dla autobusów.

W Mieście Żabki występuje znaczna różnica pomiędzy liczbą zameldowanych mieszkańców (dane GUS), a liczbą rzeczywiście mieszkających, czego konsekwencją jest niedoszacowanie potrzeb i potencjału Żabek w wielu dziedzinach, np. prognozach ruchu, prognozach zapotrzebowania na energię elektryczną, wodę oraz usługi publiczne, co pośrednio przekłada się na tempo rozwoju infrastruktury ponadlokalnej (drogi) oraz niedoszacowaniu zapotrzebowania na komunikację publiczną.

3.2.3. Struktura gruntów

Zgodnie danymi Urzędu Statystycznego w Warszawie w strukturze użytkowania gruntów użytki rolne stanowią 212 ha, co odpowiada niemal 20% ogółu powierzchni Miasta. Grunty leśne oraz grunty zadrzewione i zakrzewione stanowią niemal 30% obszaru Żabek, natomiast tereny zabudowane i zurbanizowane zajmują 548 ha, czyli niemal 50% jego powierzchni. Powierzchnię Miasta Żabki według kierunków wykorzystania przedstawia Tabela 3. Należy jednak zaznaczyć, iż tak duża powierzchnia gruntów ornych na terenie Miasta nie wynika z jego rolniczego charakteru, ale z braku aktualizacji przeznaczenia gruntów, ponieważ na terenie Żabek nieprowadzona jest żadna działalność rolnicza, a większość powierzchni wskazana jako użytki rolne jest już zabudowana.

Tabela 3 Powierzchnia Miasta Żabki według kierunków wykorzystania – stan w dniu 01.01.2013 r.

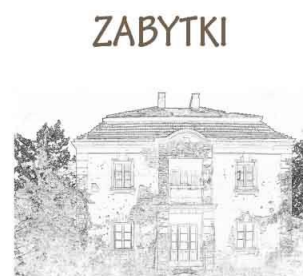
Wyszczególnienie	Powierzchnia [ha]
Użytki rolne (grunty orne, sady, łąki trwałe, pastwiska trwałe, grunty rolne zabudowane)	212 ¹
Grunty leśne oraz grunty zadrzewione i zakrzewione	324
Grunty zabudowane i zurbanizowane w tym:	548
Tereny mieszkalne	316
Tereny przemysłowe	13
Inne tereny zabudowane	46

Źródło: Urząd Statystyczny w Warszawie- „Obszar Metropolitalny Warszawy w 2012 r.

¹ Powierzchnia użytków rolnych nie jest zaktualizowana w Powiatowej Ewidencji Gruntów, w rzeczywistości na terenie Miasta brak jest terenów produkcji rolnej.

Źródło: Urząd Miasta w Żąbkach – pocztówka *Zabytki*

3.3. Historia Miasta

Historia jest jednym z warunków kształtujących tożsamość kulturową mieszkańców i regionu.

W XVI w. ziemie zajmujące obecnie teren Miasta Żąbki obejmowały wieś królewska, należąca do folwarku Bródno zwaną wówczas Wolą Zambkowską. Pierwsza wzmianka dotycząca miejscowości pojawiła się w źródłach historycznych w roku 1565 i dotyczyła trójdzielnego podziału gruntów w każdym gospodarstwie oraz wskazywała szacunkową liczbę mieszkańców na 74-80 osób. Zmiana nazwy miejscowości na obecnie funkcjonującą nastąpiła w roku 1580.

Pośród wielu historycznych wydarzeń, które miały miejsce na terenie Żąbek i współtworzyły jego historię warto wymienić bitwę wojsk polsko-litewskich króla Jana Kazimierza z armią szwedzko-brandenburgską pod wodzą Karola X Gustawa z roku 1658.

Rozkwit osadnictwa na obszarze współczesnej miejscowości miał miejsce w okresie oświecenia w XVII i XVIII w. W latach 1830-1831 podczas trwającego powstania listopadowego miejscowość pełniła funkcję przedpola bitwy pod Olszynką Grochowską, umożliwiając stacjonowanie na swoim terenie oddziałów Józefa Chłopickiego.

Istotnym elementem mającym wpływ na rozwój społeczno-gospodarczy Żąbek był fakt wybudowania na terenie Miasta stacji kolejowej będącej przystankiem kolei żelaznej relacji Warszawa-Petersburg.

Rysunek 8 Mogiła zbiorowa żołnierzy Wojska Polskiego z 1920 r.

W roku 1920 na terenie Miasta stacjonowała 8 DP ks. Ignacego Skorupki i to tutaj utworzono tymczasowy szpital dla uczestników bitwy z bolszewikami pod Ossowem. Okres II wojny światowej zahamował dalszy okres rozwoju miejscowości i dopiero w latach powojennych możliwe było stworzenie warunków dogodnych dla ożywienia gospodarczo-społecznego, co skutkowało napływem nowych mieszkańców, budową nowych osiedli i obiektów użyteczności publicznej.

Źródło: <http://groby.radaopwim.gov.pl>

Rysunek 9 Kwatera wojenna żołnierzy Wojska Polskiego 1939 r

Trwałym śladem minionej historii są między innymi zachowane obiekty architektury i budownictwa. Na obszarze Miasta Żąbki znajdują się 2 obiekty wpisane do rejestru zabytków, a mianowicie: willa murowana przy ul. Klonowej 6 (datowana na rok 1927 r.) oraz willa murowana przy ul. Słowackiego 10 (datowana na rok 1936 r.) Poza wyżej wymienionymi obiektami opieką konserwatorską objętych jest 36 obiektów i budynków mieszkalnych, w głównej mierze z lat 20-tych i 30-tych XX w.

Źródło: <http://groby.radaopwim.gov.pl>

Wśród osobliwości regionu warto także wspomnieć o zachowanych na cmentarzu parafialnym w Żąbkach mogiłach wojskowych z okresu Bitwy warszawskiej 1920 r. oraz mogiłach z czasów II Wojny Światowej.

Rysunek 10 Projekt-koncepcja „Miasta-ogrodu” wg pomysłu architekta Tadeusza Tołwińskiego

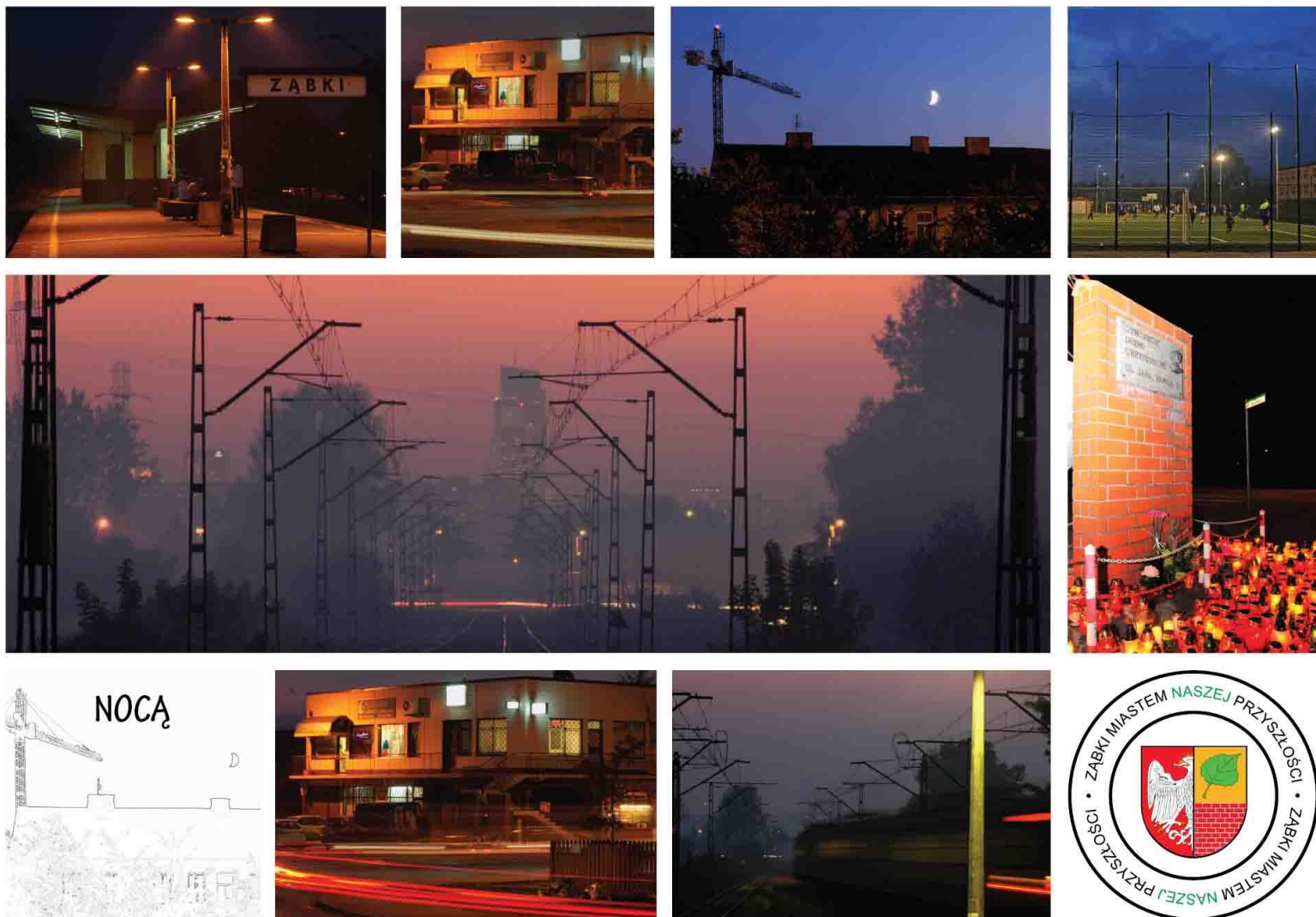

Istotnym elementem historii Żabek był pomysł jednego z dziedziców tutejszego majątku w Żabkach hrabiego Adama Feliksa Ronikiera stworzenia Miasta z luźną zabudową, podzieloną na strefy pełniące odpowiednie funkcje użytkowe wkomponowane w rozległe skupiska zieleni.

Źródło: www.historiazabek.pl

Rozpisany w 1912 r. konkurs architektoniczny wyłonił pomysł *Miasta Ogrodu* według koncepcji architekta Tadeusza Tołwińskiego, zgodnie z którą Miasto miały cechować doskonałe proporcje, piękne dominanty urbanistyczne z rynkiem jako centralnym punktem wśród skupisk zieleni miejskiej. Kompozycja architektoniczna zakładała stworzenie wszystkich niezbędnych obiektów mających pełnić funkcje administracyjne, społeczne i handlowe. Projekt obejmował budowę kościoła, szkoły, przedszkola, boisk sportowych oraz kina, sali teatralno-koncertowej, biblioteki restauracji i kawiarni.

Chociaż koncepcja *Miasta Ogrodu* była kontynuowana w latach międzywojennych ostatecznie nie została w pełni zrealizowana, a niewłaściwe działania w zakresie zagospodarowania przestrzennego Miasta prowadzone po II wojnie światowej oraz brak działań renowacyjnych pozostałej substancji architektonicznej dopełniły dzieła zniszczenia oryginalnej idei i cennego dziedzictwa architektonicznego.

Źródło: Urząd Miasta w Ząbkach – pocztówka Ząbki nocą

4. Diagnoza sytuacji Miasta Ząbki

4.1. Opis sfery demograficznej

Rozpatrując sytuację Miasta Ząbki w aspekcie liczby ludności należy zaznaczyć, iż rzeczywista liczba mieszkańców Miasta jest zdecydowanie większa, ze względu na jego metropolitalne położenie, które sprawia, iż napływ ludzi z innych regionów kraju jest znaczny. Ząbki podobnie jak Warszawa i inne gminy podwarszawskie borykają się z problemem oszacowania faktycznej liczby mieszkańców, ponieważ wielu z nich nie jest zameldowana na stałe, ani też nie wskazuje prawdziwego miejsca zamieszkania w swojej deklaracji podatkowej. Istnieją natomiast szacunki takich instytucji jak Policja, Poczta Polska oraz Urząd Miasta, które próbują wskazać prawdziwą liczbę mieszkańców.

Wg uzyskanych danych od Policji i Poczty Polskiej rzeczywista liczba mieszkańców oscyluje w granicach 60 tys. osób, natomiast średnia odpadów komunalnych wskazuje na 45 tys. osób zamieszkałych na terenie Ząbek. Warto również wspomnieć, że liczba oddanych mieszkań do użytku wskazuje na zdecydowanie większą liczbę mieszkańców: ok. 65 tys.

Jednakże ze względu na brak innych, szeroko opisanych danych na potrzeby niniejszej diagnozy służyć będą jako wiążące informacje Głównego Urzędu Statystycznego.

Liczba mieszkańców Ząbek zgodnie z danymi GUS na 31.12.2013 r. wynosiła: 31 844 osoby. Poniższa tabela obrazuje sukcesywny wzrost liczby mieszkańców na przestrzeni ostatnich lat.

Tabela 4 Liczba ludności w Mieście Żabki w latach 2007-2013 wg faktycznego miejsca zamieszkania

Rok	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2009	31.12.2010	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2013
Ogółem	25497	26419	27594	28577	29665	30879	31884
Mężczyźni	13406	13904	14556	15026	15604	16287	16780
Kobiety	12091	12515	13038	13551	14061	14592	15104

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS- Ludność

Liczba mieszkańców Żabek wg kryterium produktywności, zgodnie ze stanem na rok 2013 przedstawia się następująco:

- Wiek przedprodukcyjny (17 lat i mniej) – 24,3 % (7 738 osób),
- Wiek produkcyjny – 63,9 % (20 376 osób),
- Wiek poprodukcyjny – 11,8 % (3 770 osób).

Żabki charakteryzuje bardzo korzystna sytuacja w aspekcie procesów demograficznych w odniesieniu do analogicznych danych odnotowanych dla województwa mazowieckiego i Polski. Dla porównania wskaźniki odnoszące się do kryterium produktywności dla osób w wieku przedprodukcyjnym w roku 2013 wynosiły dla Polski 18,2%, województwa mazowieckiego 18,5%, dla osób w wieku produkcyjnym wynosiły dla Polski 63,4%, województwa mazowieckiego 62,4%, natomiast wskaźnik osób w wieku poprodukcyjnym odnotowany dla danych odnoszących się do Polski wynosił: 18,4% natomiast dla województwa mazowieckiego 19,0%.

Tabela 5 Liczba mieszkańców w Mieście Żabki według kryterium produktywności w latach 2007-2013

Ludność w wieku:	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
przedprodukcyjnym	5585	5856	6246	6755	7073	7456	7738
produkcyjnym	16 660	17 295	18 029	18 477	19 132	19 818	20 376
poprodukcyjnym	3252	3268	3319	3345	3460	3605	3770

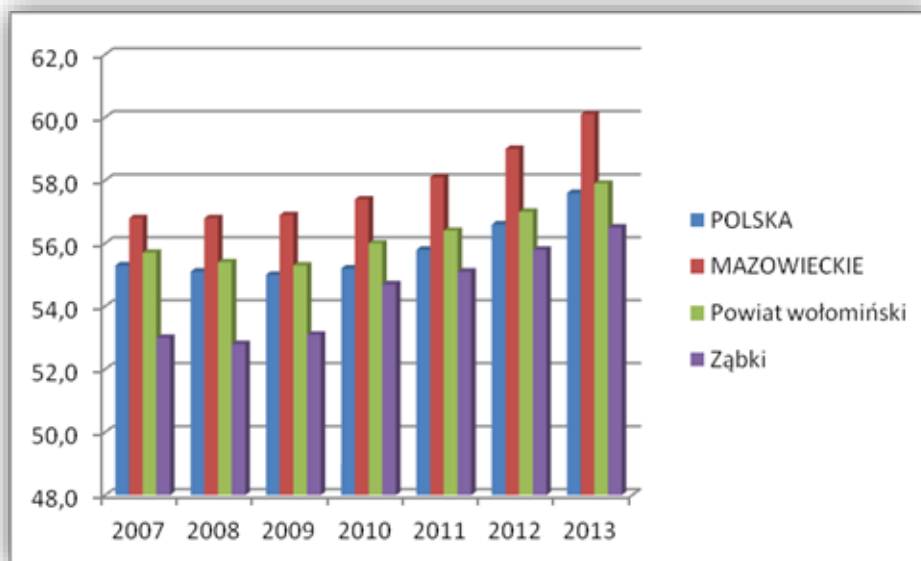
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS- Ludność

Miasto notuje wysoki wskaźnik osób w wieku przedprodukcyjnym, który systematycznie wzrasta w okresie ostatnich lat oraz niski odsetek osób w wieku poprodukcyjnym, który systematycznie wykazywał tendencję spadkową, jednak w roku 2013 zaobserwowano nieznaczny wzrost tego wskaźnika. W odniesieniu do populacji osób w wieku produkcyjnym ich liczba wzrasta i maleje wykazując okresowe wahania wskaźnika.

Wskaźnik obciążenia demograficznego w zakresie liczby osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w roku 2013 wynosił dla Miasta Żabki 56,5 osób i obserwowany jest wzrost tego wskaźnika w ostatnich latach (2009-2013). Wartość ww. parametru dla Polski w tym samym okresie wyniosła 57,6 osób, dla województwa mazowieckiego 60,1 osób oraz dla powiatu wołomińskiego 57,9 osób. Taka tendencja stanowi korzystną przesłankę w relacji do danych powiatowych, wojewódzkich czy krajowych, a na niższy poziom wskaźnika obciążenia demograficznego w relacji do jednostek terytorialnie nadrzędnych wpływa korzystnie wysoka liczba osób w wieku przedprodukcyjnym w Mieście Żabki.

Wykres 1 Wskaźnik obciążenia demograficznego (liczba osób w wieku niepoprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym) dla Miasta Żąbki w odniesieniu do danych dla Polski, województwa mazowieckiego i powiatu wołomińskiego w latach 2007-2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS- Ludność

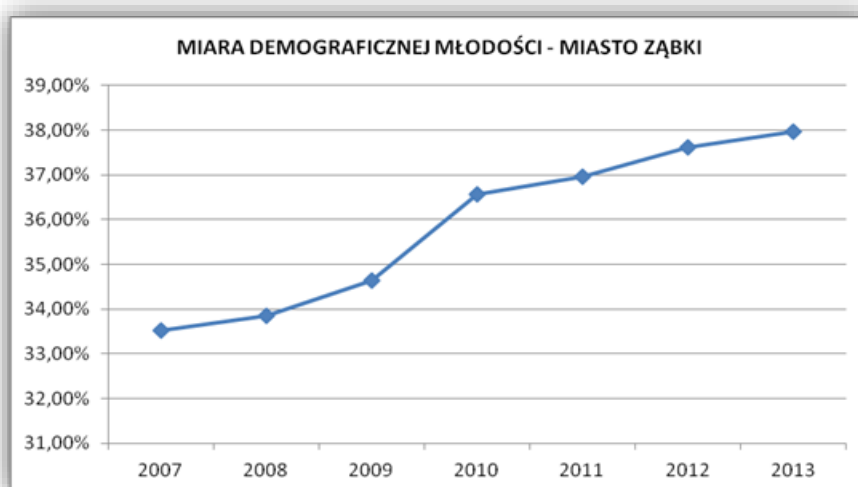
Dane z poniższej tabeli wskazują udział osób w wieku przedprodukcyjnym w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym w latach 2007-2013. Stosunek tych wskaźników względem siebie na przestrzeni ostatnich lat sukcesywnie wzrasta, co potwierdza korzystne demograficzne trendy w Żąbkach, określając tzw. miarę demograficznej *młodości* analizowanego miasta.

Tabela 6 Ludność w wieku przedprodukcyjnym jako odsetek ludności w wieku produkcyjnym lata 2007– 2013

MIARA DEMOGRAFICZNEJ MŁODOŚCI MIASTA ŻĄBKI							
Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Żąbki	33,5%	33,9%	34,6%	36,6%	37,0%	37,6%	38,0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS- Ludność

Wykres 2 Ludność w wieku przedprodukcyjnym jako odsetek ludności w wieku produkcyjnym lata 2007 – 2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS- Ludność

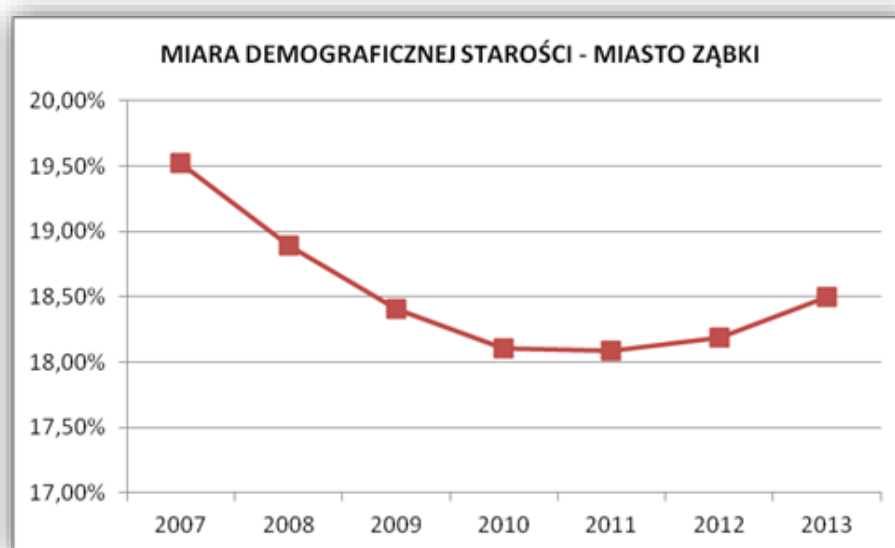
Analizując relację ludności w wieku poprodukcyjnym do liczby ludności w wieku produkcyjnym, która wskazuje na strukturę populacji i określa tzw. miarę demograficznej *starości*, relacja ta w Żąbkach podlega stabilizacji, dlatego można stwierdzić, iż kształtuje się ona na stosunkowo korzystnym poziomie. Pomimo wzrastającej liczby osób w wieku poprodukcyjnym w latach 2007-2013 przyrost w liczbach bezwzględnych liczby osób w wieku produkcyjnym niweluje niekorzystne tendencje starzenia się populacji Miasta. W odniesieniu do innych jednostek terytorialnych (gmin, powiatu, województwa i Polski) taki trend należy do odosobnionych, ponieważ populacja wskazanych regionów podlega procesom systematycznego starzenia się społeczeństwa w przeciwieństwie do populacji Miasta Żąbki.

Tabela 7 Ludność w wieku poprodukcyjnym jako odsetek ludności w wieku produkcyjnym (lata 2007 – 2013)

MIARA DEMOGRAFICZNEJ STAROŚCI MIASTA ŻĄBKII							
Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Ząbki	19,52	18,90	18,41	18,10	18,08	18,19	18,50

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS- Ludność

Wykres 3 Ludność w wieku poprodukcyjnym jako odsetek ludności w wieku produkcyjnym (lata 2007 – 2013)

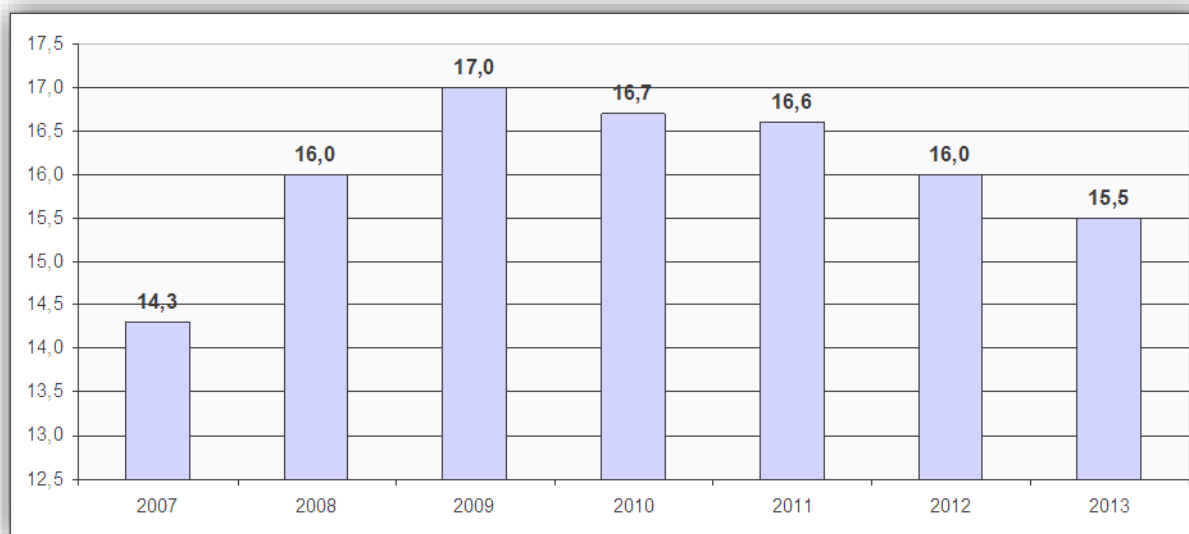
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS- Ludność

Sytuację demograficzną miejscowości Żąbki w odniesieniu do wskaźnika urodzeń żywych na 1000 mieszkańców w latach 2007-2013 charakteryzował wzrost wskaźnika w latach 2007-2009, a następnie jego spadek w latach 2010-2013. Wartość wskaźnika w roku 2013 wynosiła: 15,5 urodzeń żywych na 1000 mieszkańców.

Wykres 4 Wskaźnik urodzeń żywych na 1000 mieszkańców Żabek w latach 2007-2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS- Ludność

Pomimo spadku wskaźnika urodzeń żywych na 1000 mieszkańców w ostatnich trzech latach (2011, 2012, 2013) sytuacja Żabek jest korzystna na tle innych miast aglomeracji warszawskiej. W roku 2013 Żabki odnotowały najwyższy poziom tego wskaźnika spośród analizowanej grupy jednostek (Kobyłka, Marki, Żabki, Zielonka, Radzymin, Wołomin, powiat wołomiński, województwo mazowieckie, gminy miejskie województwa). W odniesieniu do wysokości tego wskaźnika na poziomie: 12,1 dla powiatu wołomińskiego i 10,4 dla gmin miejskich województwa mazowieckiego w roku 2013 – Żabki charakteryzują się zdecydowanie korzystną sytuacją.

Tabela 8 Wskaźnik urodzeń żywych na 1000 mieszkańców w wybranych miastach aglomeracji warszawskiej na tle powiatu wołomińskiego i ogółu miast województwa mazowieckiego w latach 2007-2013

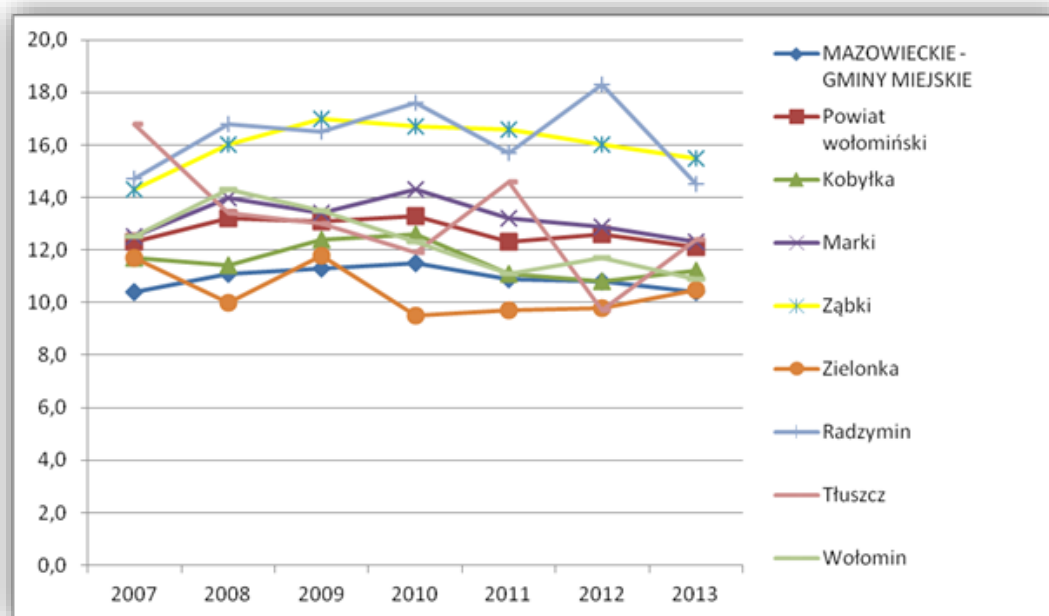
Jednostka terytorialna	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Mazowieckie – gminy miejskie	10,4	11,1	11,3	11,5	10,9	10,8	10,4
Powiat wołomiński	12,3	13,2	13,1	13,3	12,3	12,6	12,1
Kobyłka	11,7	11,4	12,4	12,6	11,1	10,8	11,2
Marki	12,5	14,0	13,4	14,3	13,2	12,9	12,3
Żabki	14,3	16,0	17,0	16,7	16,6	16,0	15,5
Zielonka	11,7	10,0	11,8	9,5	9,7	9,8	10,5
Radzymin	14,7	16,8	16,5	17,6	15,7	18,3	14,5
Tłuszcz	16,8	13,4	13,0	11,9	14,6	9,7	12,4
Wołomin	12,5	14,3	13,5	12,3	11,1	11,7	10,9

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS- Ludność

Wykres 5 Wskaźnik urodzeń żywych na 1000 mieszkańców w wybranych miastach aglomeracji warszawskiej na tle powiatu wołomińskiego i ogółu miast województwa mazowieckiego w latach 2007-2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS- Ludność

Do korzystnych czynników warunkujących rozwój Miasta Ząbki zaliczyć należy także dodatni przyrost naturalny, chociaż zaobserwowano nieznaczne wahania wzrostu i spadku wartości tego wskaźnika na przestrzeni ostatnich lat. Wskaźniki przyrostu naturalnego na 1000 ludności odnotowane w roku 2013 dla Polski, województwa mazowieckiego oraz powiatu wołomińskiego sytuowały Ząbki na dominującej, znacząco korzystnej pozycji w odniesieniu powyższych jednostek terytorialnych, co obrazuje poniższa tabela.

Tabela 9 Przyrost naturalny na 1000 ludności dla Miasta Ząbki w odniesieniu do danych dla Polski, województwa mazowieckiego i powiatu wołomińskiego w roku 2013

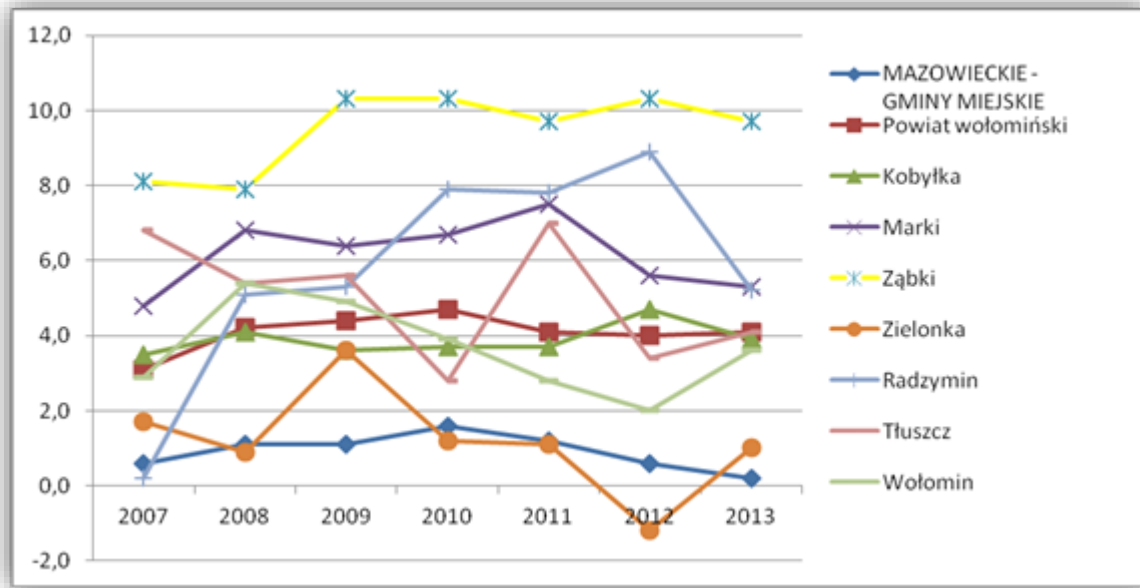
Jednostka terytorialna	2013
Polska	-0,5
Województwo mazowieckie	0,2
Powiat wołomiński	4,1
Ząbki	9,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS- Ludność

Wysoki wskaźnik przyrostu naturalnego na 1000 mieszkańców w Ząbkach w odniesieniu do innych miast aglomeracji warszawskiej, dobitnie wskazuje na korzystną demograficznie sytuację dla Miasta. Odnotowano najwyższą w analizowanej grupie wartość tego wskaźnika w roku 2013 wynoszącą: 9,7% i jest to drugi co do wielkości w Polsce wskaźnik przyrostu naturalnego i największy w województwie mazowieckim. Poniższy wykres ilustruje wskazany trend.

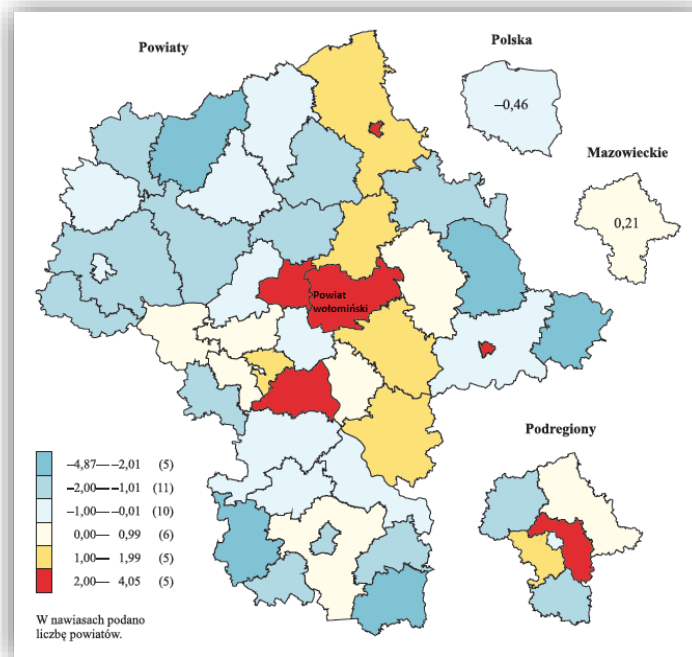

Wykres 6 Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców w wybranych miastach aglomeracji warszawskiej na tle powiatu wołomińskiego i ogółu miast województwa mazowieckiego w latach 2007-2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS- Ludność

Rysunek 11 Przyrost naturalny na 1000 ludności w województwie mazowieckim według podregionów i powiatów w 2013 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa mazowieckiego w 2013 r.- Urząd Statystyczny w Warszawie

Miasto Ząbki od lat notuje także dodatnie saldo migracji w ruchu wewnętrznym, co jednoznacznie wskazuje na atrakcyjność Miasta w kontekście wyboru miejsca osiedlenia dla osób przybywających z obszaru województwa i kraju. Wskaźnik salda migracji w ruchu zagranicznym wykazuje niewielkie wahania. W roku 2013 zgodnie z danymi GUS odnotowano dodatni poziom tego parametru.

Tabela 10 Saldo migracji dla Miasta Żabki w ruchu wewnętrznym i zagranicznym w latach 2007- 2013

Saldo migracji na pobyt stały	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
W ruchu wewnętrznym ogółem:	615	698	796	751	812	840	736
W ruchu zagranicznym ogółem:	-9	9	1	10	-6	15	6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS- Ludność

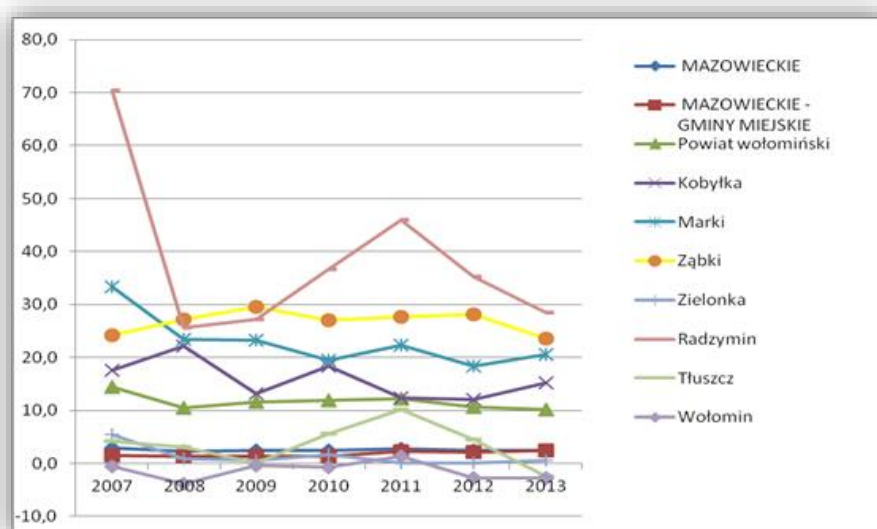
Analizując wskaźnik salda migracji na 1000 mieszkańców dla Żabek w kontekście danych dla województwa, powiatu i innych miejscowości podwarszawskich sytuacja Miasta w tej materii jest wyraźnie korzystna – wskaźnik z roku 2013 osiągnął poziom: 23,6 osób (jedynie wskaźnik salda migracji na 1000 mieszkańców dla miejscowości Radzymin był nieznacznie wyższy i wynosił w roku 2013: 28,5 osób).

Tabela 11 Saldo migracji na 1000 mieszkańców w wybranych miastach aglomeracji warszawskiej na tle powiatu wołomińskiego, gmin miejskich województwa mazowieckiego oraz województwa mazowieckiego ogółem w latach 2007-2013

Jednostka terytorialna	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Mazowieckie- ogółem	2,9	2,2	2,4	2,5	2,7	2,5	2,5
Mazowieckie- gminy miejskie	1,5	1,3	1,3	1,3	2,2	2,1	2,4
Powiat wołomiński	14,4	10,4	11,5	11,9	12,2	10,6	10,2
Kobyłka	17,5	22,2	13,2	18,3	12,3	12,0	15,2
Marki	33,3	23,4	23,3	19,4	22,3	18,3	20,5
Żabki	24,2	27,2	29,6	27,1	27,7	28,2	23,6
Zielonka	5,4	0,8	0,5	1,6	0,1	0,1	0,5
Radzymin	70,4	25,6	27,2	36,6	45,9	35,2	28,5
Tłuszcz	4,1	3,1	0,1	5,6	10,1	4,5	-2,5
Wołomin	-0,5	-3,8	-0,4	-0,7	1,3	-2,8	-2,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS- Ludność

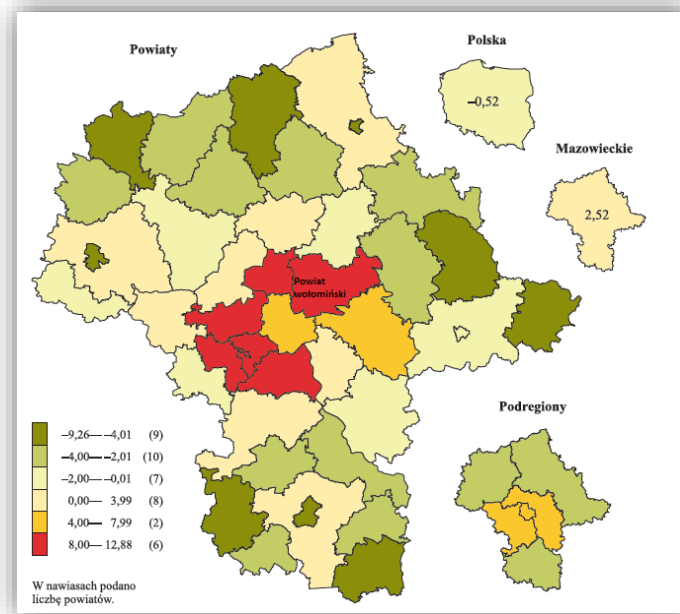
Wykres 7 Saldo migracji na 1000 mieszkańców w wybranych miastach aglomeracji warszawskiej na tle powiatu wołomińskiego i województwa mazowieckiego w latach 2007-2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS- Ludność

Rysunek 12 Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w województwie mazowieckim według podregionów i powiatów w 2013 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa mazowieckiego w 2013 r.”- Urząd Statystyczny w Warszawie

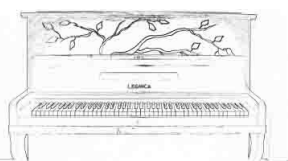
Prognozy liczby ludności na najbliższe lata w odniesieniu do powiatu wołomińskiego (brak prognoz dla mniejszych funkcjonalnie jednostek samorządu terytorialnego) są optymistyczne. W okresie do roku 2035 zaludnienie powiatu powinno się zwiększyć do poziomu: 267 848 osób przy obecnej liczbie ludności powiatu wynoszącej 228 830 mieszkańców (dane GUS z roku 2013). Podobna tendencja wzrostu liczby ludności prognozowana jest dla województwa mazowieckiego, jednak tendencja wzrostowa w województwie powinna utrzymać się do roku 2030, potem natomiast następować będzie spadek liczby populacji.

Powyższe dane potwierdzają, iż ludność miejscowości Ząbki należy demograficznie do społeczeństwa w niewielkim stopniu obciążonego procesami starzenia się społeczeństwa, korzystne uwarunkowania demograficzne dotyczą przyrostu naturalnego oraz salda migracji zarówno w ruchu wewnętrznym jak i zagranicznym, co implikować będzie wzrost liczby ludności w najbliższym horyzoncie czasowym. Taka sytuacja wymusza konieczność dostosowania warunków społecznych i gospodarczych Miasta do potrzeb sukcesywnie zwiększającej się populacji mieszkańców, tym bardziej, że wskaźniki dotyczące liczby ludności według danych GUS nie określają rzeczywistej liczby mieszkańców. Szacunki Urzędu Miasta dotyczące realnej liczby mieszkańców znacznie przewyższają dane statystyczne. Taka sytuacja implikuje niekorzystne uwarunkowania dotyczące zmniejszenia wpływów z tytułu podatków do kasy budżetu Miasta, ograniczając tym samym możliwości inwestycyjne w zakresie infrastruktury społecznej i technicznej. Powodem takiej sytuacji jest z jednej strony niechęć mieszkańców do meldunku na pobyt stały spowodowana decyzją tymczasowości zamieszkania w Ząbkach i traktowania Miasta w kategoriach przejściowego pobytu, a drugiej strony funkcjonowaniem na terenie Miasta znacznej ilości mieszkań na wynajem, które wykluczają możliwość meldunku.

ŻYCIE
MIASTA

Źródło: Urząd Miasta w Ząbkach – pocztówka Życie Miasta

4.2. Opis sfery gospodarczej

4.2.1. Potencjał gospodarczy

Na terenie Miasta Ząbki działalność prowadzi ogółem: 5051 podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON (stan na koniec grudnia 2013 r. wg danych GUS). Ich liczba na przestrzeni ostatnich lat (2007-2013) sukcesywnie wzrastała. W strukturze prowadzonej działalności dominują przedsiębiorstwa prywatne stanowiące: 99,43% ogółu podmiotów. Główne działalności gospodarcze na terenie Ząbek wg PKD to:

- transport drogowy towarów,
- doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania,
- sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach, przez domy sprzedaży wysyłkowej lub Internet,
- działalność usługowa w zakresie technologii informatycznych i komputerowych,
- wykonywanie robót budowlanych i wykończeniowych.

Większość przedsiębiorstw działa w sekcji G (PKD 2007): handlu hurtowego i detalicznego, sekcji F: budownictwo oraz w sekcji M: działalność profesjonalna, naukowa i techniczna.

Wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru na 10 000 mieszkańców wynosił dla Miasta Ząbki w roku 2013: 1584 podmioty i był znacznie wyższy niż dane tego wskaźnika odnotowane dla powiatu wołomińskiego, województwa mazowieckiego i kraju. Poniższa tabela obrazuje wskazane wartości.

Tabela 12 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10.000 mieszkańców w latach 2007-2013 w odniesieniu do Miasta Ząbki, powiatu wołomińskiego, województwa mazowieckiego i Polski

Jednostka terytorialna	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Polska	967	985	981	1015	1004	1032	1057
Woj. mazowieckie	1209	1248	1238	1293	1277	1319	1364
Powiat wołomiński	1075	1109	1090	1149	1154	1189	1211
Ząbki	-	-	1508	1569	1544	1553	1584

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS- Podmioty gospodarcze

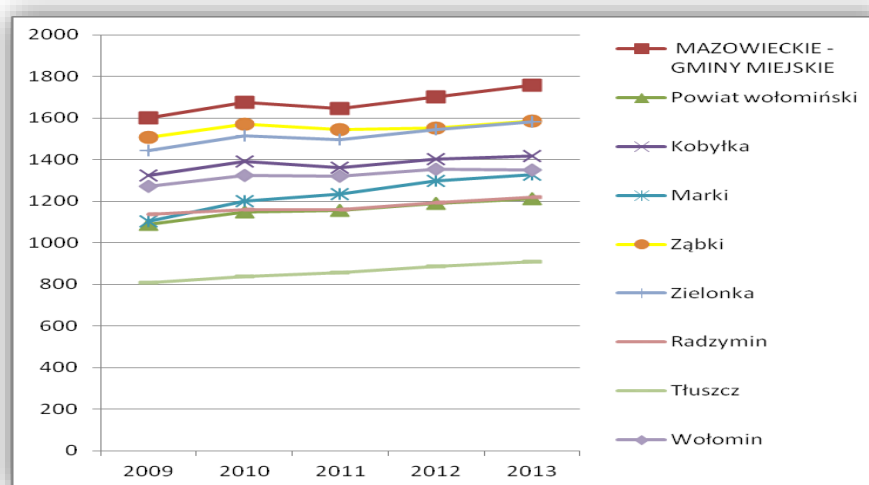
W odniesieniu do innych miejscowości aglomeracji warszawskiej oraz gmin miejskich województwa mazowieckiego wskaźnik liczby podmiotów wpisanych do rejestru REGON dla Miasta Ząbki w roku 2013 był niższy niż wskaźnik przyjęty dla gmin miejskich województwa mazowieckiego, ale najwyższy spośród innych, wybranych do analizy miast.

Tabela 13 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10.000 mieszkańców w latach 2007-2013 w odniesieniu do Miasta Ząbki i innych miast aglomeracji warszawskiej oraz gmin miejskich województwa mazowieckiego

Jednostka terytorialna	2009	2010	2011	2012	2013
Mazowieckie – gminy miejskie	1599	1675	1646	1700	1758
Kobyłka	1325	1393	1363	1401	1418
Marki	1103	1199	1236	1298	1326
Ząbki	1508	1569	1544	1553	1584
Zielonka	1444	1513	1496	1545	1582
Radzymin	1138	1159	1159	1192	1218
Tłuszcz	809	838	856	888	910
Wołomin	1270	1325	1320	1353	1351

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS- Podmioty gospodarcze

Wykres 8 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10.000 mieszkańców w latach 2009-2013 w odniesieniu do Miasta Ząbki i innych miast aglomeracji warszawskiej oraz gmin miejskich województwa mazowieckiego i powiatu wołomińskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS- Podmioty gospodarcze

4.2.2. Poziom bezrobocie

Od szeregu lat liczba zarejestrowanych bezrobotnych w Mieście Żąbki sukcesywnie wzrasta. W latach 2007-2013 liczba bezrobotnych wzrosła o 658 osób (w roku 2007 liczba zarejestrowanych bezrobotnych wyniosła 495 osób, natomiast w roku 2013 ich liczba wzrosła do 1153 osób²). W grupie zarejestrowanych osób bezrobotnych w roku 2013 liczba mężczyzn stanowiła większość, ogółem było to 585 bezrobotnych mężczyzn w odniesieniu do 568 kobiet. Poniższa tabela obrazuje wskazaną wyżej tendencję w podziale na zarejestrowaną liczbę kobiet i mężczyzn.

Tabela 14 Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w Mieście Żąbki w latach 2007-2013

Zarejestrowani bezrobotni	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
ogółem:	495	425	687	747	801	1005	1153
mężczyźni:	231	213	342	384	400	511	585
kobiety:	264	212	345	363	401	494	568

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS- Rynek pracy

Zgodnie z danymi Powiatowego Urzędu Pracy w Wołominie (stan na dzień 31.12.2013 r.) największą grupę bezrobotnych – niemal 47% – stanowiły osoby długotrwale bezrobotne, ich liczba wyniosła: 538 osób. Następną liczebnie grupę pośród ogółu bezrobotnych stanowiły osoby po 50 roku życia ich liczba kształtowała się na poziomie: 303 osób. Osoby do 25 roku życia tworzyły najmniej liczącą grupę zarejestrowanych bezrobotnych ogółem: 129 osób.

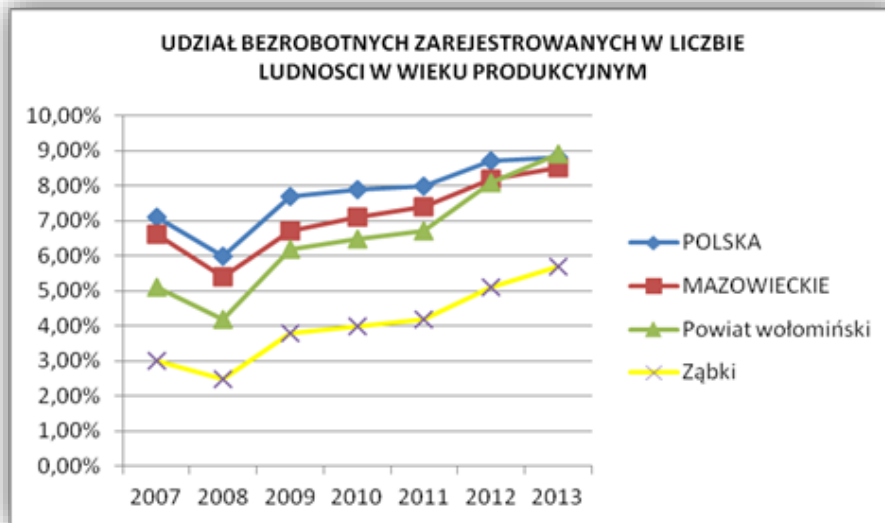
W odniesieniu do danych dotyczących liczby zarejestrowanych bezrobotnych w powiecie wołomińskim, województwie mazowieckim i Polsce sytuacja na rynku pracy w Żąbkach nie odbiega od tendencji powiatowych, wojewódzkich i krajowych. W każdej z wymienionych wyżej jednostek terytorialnych od szeregu lat notuje się wzrost poziomu bezrobocia.

Pozytywny trend dla Żąbek odnosi się do stosunku liczby zarejestrowanych bezrobotnych do ogółu liczby osób w wieku produkcyjnym. W roku 2013 procentowy odsetek takich osób wynosił: 5,7% i był znacznie niższy niż poziom wskaźników odnotowanych dla powiatu wołomińskiego: 8,9%, województwa mazowieckiego: 8,5% oraz Polski: 8,8%. Poniższy wykres ilustruje wskazane zjawisko na przestrzeni lat 2007-2013.

² Dane GUS- Rynek pracy- stan w dniu 31 grudnia 2013 r.

Wykres 9 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w Mieście Żąbki w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na tle powiatu, województwa i kraju w latach 2007-2013

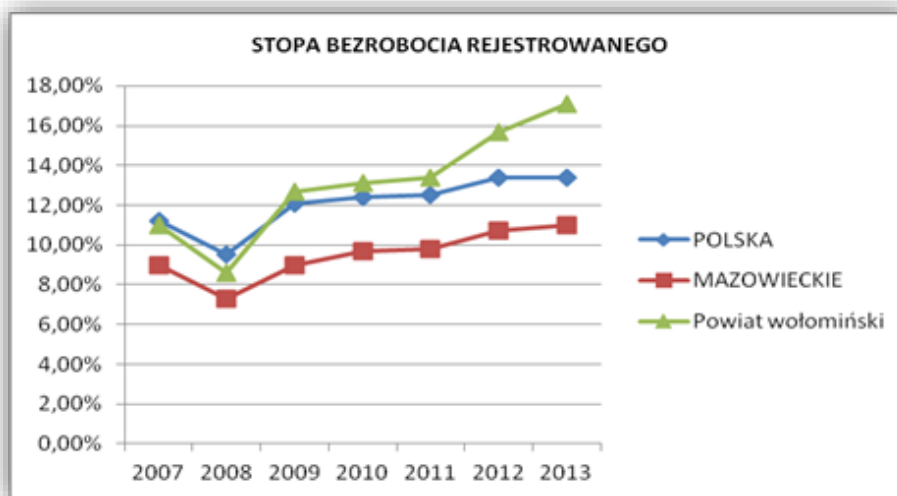
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS- Rynek pracy

Dostępne dane statystyczne dotyczące stopy bezrobocia rejestrowane są dla powiatów, województw i kraju. Brak danych dla gmin uniemożliwia prezentację porównawczą Miasta Żąbek na tle danych nadrzędnych lokalizacyjnie struktur terytorialnych.

W odniesieniu do danych powiatu wołomińskiego stopa bezrobocia według danych GUS z grudnia 2013 r. wynosiła: 17,1% i była znacznie wyższa niż wskaźnik zarejestrowany dla województwa mazowieckiego: 11,1% oraz Polski: 13,4%.

Poniższy wykres prezentuje poziom stopy bezrobocia w latach 2007-2013 dla powiatu wołomińskiego, województwa mazowieckiego i Polski oraz poziom stopy bezrobocia dla powiatu wołomińskiego w odniesieniu do innych powiatów województwa mazowieckiego (stan z grudnia 2012 r.).

Wykres 10 Stopa bezrobocia dla powiatu wołomińskiego na tle województwa mazowieckiego i kraju w latach 2007-2013

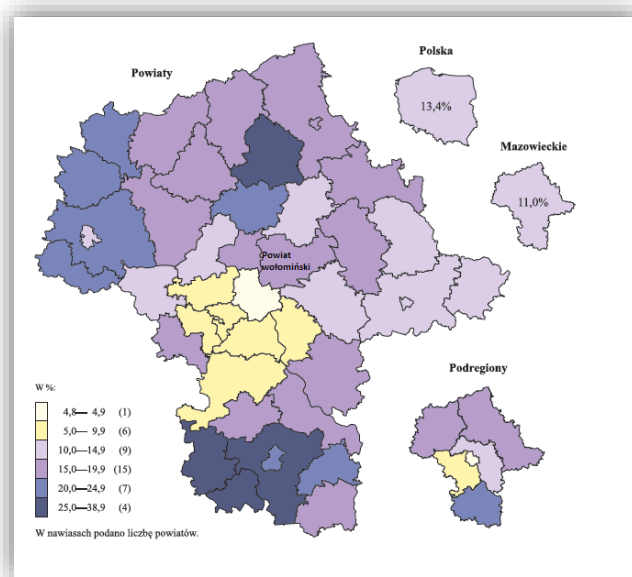

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS- Rynek pracy

Rysunek 13 Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie mazowieckim według podregionów i powiatów w 2013 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa mazowieckiego w 2013 r.” - Urząd Statystyczny w Warszawie

4.2.3. Turystyka

Rozmieszczenie bazy turystycznej to wypadkowa kilku istotnych uwarunkowań. Dominującymi elementami mającymi wpływ na intensywność jej występowania są walory turystyczne, wypoczynkowe i kulturowe miejscowości, dostęp komunikacyjny i standard miejsc noclegowych.

Położenie Miasta Żąbki w bezpośrednim sąsiedztwie Warszawy sprawia, iż Miasto nie jest postrzegane jako obszar służący celom wypoczynkowym czy turystycznym. Chociaż przez miejscowość przebiega szlak turystyczny *Piesza obwodnica warszawska* (wschodnia część Żąbek) i wykorzystywany jest jako trasa tzw. turystyki weekendowej, wycieczek pieszych i rowerowych to na obszarze Miasta brakuje rozbudowanej bazy turystycznej i miejsc noclegowych, a sytuacja w tej materii na przestrzeni ostatnich lat ulega systematycznemu regresowi. Zgodnie z danymi GUS z roku 2013 na terenie Miasta funkcjonował zaledwie 1 obiekt noclegowy. Poniższa tabela wyszczególnia liczbę udzielonych noclegów, liczbę korzystających z noclegów oraz liczbę miejsc noclegowych ogółem.

Tabela 15 Baza noclegowa w Mieście Żąbki w latach 2007-2013

wskaźnik	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
obiekty ogółem	5	5	4	2	2	2	1
miejsca noclegowe	88	83	82	123	122	122	72
korzystający z noclegów	827	638	3556	7836	8426	8622	4577
udzielone noclegi	15 862	18 478	10 271	10 842	12 269	13 864	10 077

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS- Turystyka

Powyższa tabela wskazuje na to, że w Żąbkach jest tylko jeden obiekt noclegowy, jednakże na terenie Miasta (na dzień 31.10.2014 r.) są przynajmniej cztery miejsca, w których można przenocować i są to: Złote Brzozy, Hotel Jan, Fotex oraz Hotel Magnolia (w krótkie ma rozpocząć działanie).

Sieć gastronomiczna w Żąbkach pomimo stosunkowo znacznej liczby punktów gastronomicznych jest nadal niewystarczająca, ponieważ jest bardzo rozdrobniona. W zdecydowanej większości przeważają nieduże pizzerie i punkty gastronomiczne typu fast food.

Należy jednak podkreślić, iż na peryferiach Miasta istnieje możliwy do zagospodarowania, niewykorzystany w pełni potencjał środowiska przyrodniczego. Z uwagi na bezpośrednie sąsiedztwo stolicy Żabki mogą pełnić funkcję zaplecza hotelarsko-konferencyjnego o dogodnej lokalizacji i konkurencyjnych cenach. Dostępność szlaków komunikacyjnych i rezerwa zagospodarowania przestrzennego Miasta stanowiąc mogą dodatkowy atut rozwojowy dla Miasta i jego gospodarki. Obecna struktura przestrzenna Miasta, brak rozbudowanej bazy konferencyjno-noclegowej sprawiają, iż potencjał turystyczny Żabek nie jest dostatecznie wykorzystany, ograniczając tym samym możliwość zwiększania dochodów lokalnych podmiotów gospodarczych, dochodów Miasta czy generowania nowych miejsc pracy. Istotne zatem w tym kontekście staje się wypromowanie określonego produktu turystycznego, którego potencjał będzie wypadkową analizy możliwości rynkowych, preferencji konsumentów i istniejącej niszy rynkowej.

4.2.4. Inicjatywy gospodarcze

Rysunek 14 Cykl spotkań z przedsiębiorcami organizowany przez UM w Żabkach

Źródło: www.zabki.pl

Na obszarze Żabek funkcjonuje Klub Pracy w ramach działania Stowarzyszenia Rozwoju Przedsiębiorczości i Inicjatyw Lokalnych. Jego celem jest bezpłatna aktywizacja i pomoc osobom bezrobotnym w poszukiwaniu pracy oraz rozpoczęciu prowadzenia działalności własnej gospodarczej. Inicjatywa pomocy bezrobotnym prowadzona przez Stowarzyszenie udzielana jest w ramach programu „Drabina Współdziałania – program wsparcia inicjatyw na rzecz przeciwdziałania bezrobociu w powiecie wołomińskim”. Stowarzyszenie Rozwoju Przedsiębiorczości i Inicjatyw Lokalnych oferuje także w jednym ze swoich oddziałów na terenie Miasta możliwość złożenia wniosku o niskooprocentowaną pożyczkę dla mikro i małych przedsiębiorstw, a także osób planujących rozpoczęcie prowadzenia działalności gospodarczej.

Potencjał Miasta przejawiający się w dynamicznym rozwoju gospodarczym ulokowany jest przede wszystkim w możliwościach inwestowania i tworzenia nowych przedsiębiorstw na terenie Żabek. Dogodne położenie Miasta w bezpośrednim oddziaływaniu warszawskiej metropolii i dobre z nią skomunikowanie sprawia, iż Miasto stanowi doskonałą bazę rozwoju firm i przedsięwzięć gospodarczych. Stworzony przez władze Miasta przychylny klimat dla biznesu skutkuje licznymi spotkaniami z przedsiębiorcami, szkoleniami i dyskusjami oraz planami stworzenia na terenie Miasta tzw. inkubatora przedsiębiorczości.

Rysunek 15 II spotkanie żąbkowskich przedsiębiorców w tle z „Kanapą Forbesa” z 2013 roku

Źródło: www.zabki.pl

Źródło: Urząd Miasta w Żąbkach – pocztówka *Osiedla*

4.3. Opis infrastruktury technicznej

4.3.1. Sieć drogowa

Infrastruktura drogowa na obszarze Miasta oparta jest zasadniczo o drogi gminne i wojewódzkie przebiegające przez jego obszar, a mianowicie o drogę wojewódzką nr 629 w kierunku Warszawa – Żabki – Marki, drogę wojewódzką 631 w kierunku Warszawa – Żabki – Nowy Dwór Mazowiecki oraz nr 634 w kierunku Warszawa – Żabki – Tłuszcz. Uzupełnienie infrastruktury drogowej stanowi wytyczona przez Miasto linia kolejowa nr 21 (z przystankiem w Żąbkach) z Warszawy do Zielonki, która stanowi element ruchu podmiejskiego, obsługiwanego przez Koleje Mazowieckie. Rozwinięta infrastruktura sieci drogowej i kolejowej sprawia, że Miasto należy do grupy ośrodków o doskonale zorganizowanej sieci transportowej. Na terenie Miasta elementem zewnętrznej komunikacji (głównie ze stolicą) jest transport miejski (linie autobusowe nr: 145, 199, 345 i N62) obsługiwany przez Zarząd Transportu Miejskiego w Warszawie oraz przez sieć transportu przedsiębiorstw prywatnych. Potrzeba dbałości Władz Miasta o zaspokojenie potrzeb mieszkańców oraz w szerszym kontekście konieczność dopełnienia wymogów ochrony środowiska zaowocowała stworzeniem inicjatywy funkcjonowania nieodpłatnej wewnętrznej komunikacji miejskiej działającej w oparciu o dwie linie autobusowe Żabki 1 i Żabki 2.

Projektowane i modernizowane drogi krajowe S8 i S17 stanowią uzupełnienie rozbudowywanej infrastruktury drogowej.

Tabela 16 Długość dróg przebiegających przez Miasto Żabki

Rodzaj dróg	Gminne	Powiatowe	Wojewódzkie	Krajowe
Długość (km)	74,2(w tym ok. 25,13 km dróg gruntowych)	9,21	6,05	0

Źródło: dane Urzędu Miasta w Żabkach

4.3.2. Drogi gminne

W latach 2008-2014 realizowano projekty unijne w zakresie budowy i przebudowy układu dróg gminnych o znaczeniu istotnym dla funkcjonowania Miasta tzw. *dróg głównych*, które pełnią w układzie komunikacyjnym Żabek nie tylko funkcje zapewniające dojazd do posesji. Ulice te pełnią funkcje zbierająco-rozprowadzające ruch, tworzą funkcjonalne ciągi łączące się z drogami

Rysunek 16 Tunel pod przejazdem kolejowy na ulicy Orlej

Źródło: Urząd Miasta w Żabkach

wojewódzkimi i powiatowymi, pełnią rolę obwodnic części Miasta i stanowią alternatywę dla najbardziej przeciążonych odcinków dróg wojewódzkich i powiatowych. W obszarze tych ciągów funkcjonuje komunikacja publiczna (lub uruchomienie takiej komunikacji jest przewidywane w przyszłości). Ze względów funkcjonalnych i na potrzeby projektów dotacyjnych zostały one umownie nazwane drogami *głównymi* chociaż posiadają klasę techniczną zbiorczą lub

lokalną. W ramach projektów RPO WM w latach 2010-2014 wybudowano lub przebudowano ulice Wolności, Jana Pawła II, 11 Listopada, Piotra Skargi, Rychlińskiego, Sobieskiego (fragment), Leszyckiego, 3 Maja, Maczka, Kosynierów, Gajową, Sosnową, Langiewicza, Zycha, Orlą. W 2014 roku zakończyła się budowa tunelu pod linią kolejową w ciągu ulic Orła – Wojska Polskiego.

Dzięki tym inwestycjom udało się wytworzyć ciągi funkcjonalne:

- Orla – tunel – Wojska Polskiego – Langiewicza – Batorego- główna oś komunikacyjna pomiędzy północną i południową częścią Żabek,
- Zycha – Skrajna – ciąg N-S pełni rolę zachodniej obwodnicy południowej części Miasta, przejął ruch odcciążając skrzyżowanie z sygnalizacją świetlną w centrum Żabek,
- Langiewicza – Sosnowa – Gajowa – Kosynierów- ciąg usprawnił komunikację w relacji północ-południe w południowej części Miasta w tym powiązania z drogami 634 i 631 oraz z tunelem pod linią kolejową,
- Wolności – 11. Listopada – Piotra Skargi – układ ulic rozprowadzający ruch z drogi wojewódzkiej 629 (Radzywińskiej) w północnej części Miasta,

- e) Rychlińskiego – Sobieskiego – powiązanie ul. Kolejowej z ciągiem tunelowym i rozprowadzenie ruchu w północnej części Żabek,
- f) Jana Pawła II – powiązanie północnej części Miasta z ul. Łodygową (DW 634) nieobciążone kolizją z linią kolejową.

W ramach realizacji tych projektów powstał element szkieletu układu dróg rowerowych w Mieście.

Ponadto z *dróg głównych* – częściowo wyremontowanych lub czekających na wybudowanie – można klasyfikować: ul. Powstańców, ul. Wyzwolenia, ul. Kopernika, ul. Nową, ul. Projektowaną (równoległą do drogi 631). Do dróg gminnych mających istotny wpływ na funkcjonowanie Miasta (tzw. głównych) można zaliczyć pozostałe ulice: Skrajną, Narutowicza, Wigury, Górnośląską, Legionów, Sikorskiego, Kołłątaja, Żeromskiego. Są to ulice utwardzone o różnym stanie technicznym i dlatego część z nich będzie wymagała w niedługim czasie remontów generalnych lub wymian nawierzchni.

W miarę możliwości finansowych Miasta budowane są ulice lokalne i dojazdowe, dzięki czemu poprawiają się warunki życia mieszkańców oraz estetyka i czystość Miasta (ograniczenie zjawiska wywożenia zanieczyszczeń z dróg nieutwardzonych na utwardzone).

Oprócz 25 km dróg gruntowych czekających na docelowe utwardzenie, duży odsetek utwardzonych ulic gminnych liczących ponad 30 lat, jest w złym stanie technicznym i wymaga działań remontowych i rewitalizacyjnych, a w wielu przypadkach konieczna jest gruntowna ich przebudowa ze zmianą konstrukcji drogi. W części ulic brakuje obustronnych chodników (chodnik jest wykonany po jednej stronie, po drugiej znajduje się rezerwa pod budowę chodnika).

4.3.3. Drogi powiatowe

Łączna długość dróg powiatowych w granicach Miasta Żabki to ok. 9 km. Są to ciągi ulic: Piłsudskiego (dwa odcinki od ul. Batorego do drogi wojewódzkiej Nr 634 oraz od drogi wojewódzkiej Nr 634 – do granicy z Powiatem Warszawskim) ul. Kolejowa, ul. Batorego, ul. Kochanowskiego, ul. Drewnicka, ciąg ulic: Szpitalna, Rychlińskiego (fragment), ul. Wojska Polskiego.

W ostatnich latach przy partycypacji Miasta udało się gruntownie wyremontować ul. Batorego i fragment ul. Piłsudskiego. Obecnie trwa remont ul. Wojska Polskiego i ul. Rychlińskiego (odcinek powiatowy). Istnieje dokumentacja projektowa na przebudowy ulic: Szpitalnej, Kochanowskiego i Drewnickiej.

4.3.4. Drogi wojewódzkie

Drogami wojewódzkimi przebiegającymi przez Miasto są drogi:

- A. Nr 629 (Marki – Warszawa) ul. Radzymińska przecina północno–zachodni obszar Żabek na odcinku ok. 650 m, wylotówka z centrum Warszawy w kierunku Marek i Bialegostoku, przechodzi w drogę krajową nr 8, dwujezdniową drogę klasy głównej G.
- B. Nr 631 (Nowy Dwór Mazowiecki – Zegrze – Nieporęt – Marki – Warszawa) przebiega wzdłuż granicy miast Żabki i Zielonki (w większości w granicach administracyjnych Zielonki), jako Al. M. J. Piłsudskiego i jest to bardzo istotny ciąg drogowy z punktu widzenia Żabek i powiatu wołomińskiego do niedawna traktowany przez m.st. Warszawę, jako element tzw. obwodnicy etapowej Warszawy. Łączy drogi wojewódzkie 637 i 634 oraz zapewnia dojazd do węzła Marsa, tras mostowych Siekierkowskiej i Łazienkowskiej (przez ul. Ostrobramską), umożliwia dojazd do lotniska Chopina, a w kierunku północnym do drogi krajowej 61 i lotniska Modlin. Miasto Żabki

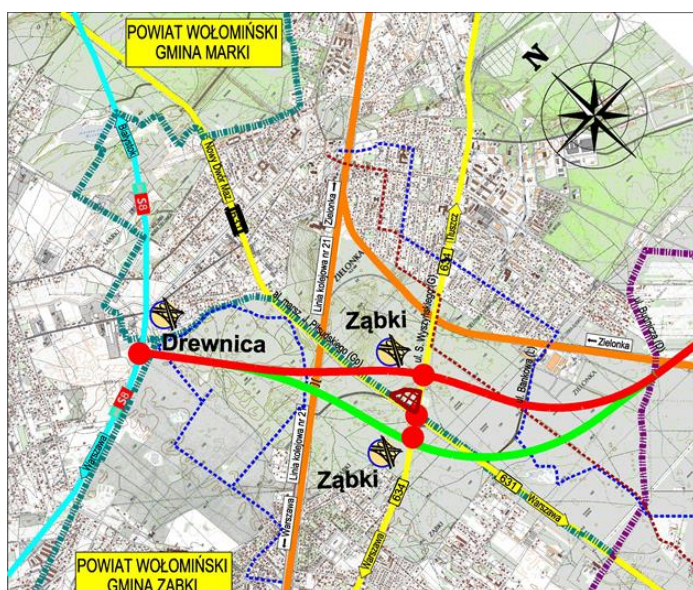
posiada powiązania z tą drogą poprzez ul. Kolejową, ul. ks. Skorupki, ul. Szwoleżerów i ul. Powstańców. Obecnie trwa przebudowa drogi wojewódzkiej 631 do przekroju dwujezdniowego i parametrów *drogi głównej* ruchu przyspieszonego, co wiąże się z ograniczeniem dostępności do tej drogi. Niestety projekt przebudowy przygotowany na zlecenie Mazowieckiego Zarządu Dróg Wojewódzkich nie przewidział rozwiązań zapewniających powiązania ciągów ulic Żąbek, które przed przebudową miały włączyć w drogę 631 tj. ul. Gajowa i Andersena – nie zaprojektowano dróg zbiorczo-rozprowadzających. Najbardziej dotkliwe dla mieszkańców Żąbek będzie ograniczenie relacji lewoskrętnych na skrzyżowaniu drogi 631 z ul. Powstańców, przy której znajduje się intensywna zabudowa mieszkaniowa i mieszka znaczna część mieszkańców Miasta.

- C. Nr 634 (Warszawa – Żąbki – Zielonka – Wołomin – Miąse – Tłuszcz – Wólka Kozłowska) w granicach Miasta Żąbki ok. 2,9 km i jest to ciąg ulic ks. I. Skorupki, ul. Piłsudskiego, ul. Warszawskiej oraz ul. Łodygowej – droga ta stanowi *kręgosłup drogowy* powiatu wołomińskiego. Droga przecina centralnie Żąbki w relacji wschód-zachód. Jej przedłużeniem jest ul. Łodygowa w Warszawie. Komunikuje powiat wołomiński i Żąbki z Targówkiem i dalej z centralnymi dzielnicami Warszawy. Na części przebiegu drogi przez Żąbki wyremontowana została ul. Łodygowa, ul. Piłsudskiego i ul. ks. Skorupki do wysokości ul. Poniatowskiego. Odcinek od ul. Poniatowskiego w kierunku Zielonki czeka na remont i wybudowanie ciągów pieszych. Stan tej drogi nie stanowi pozytywnej wizytówki Żąbek, ponieważ do tej pory Mazowiecki Zarząd Dróg Wojewódzkich nie ma tego odcinka na liście remontów. Jednym z powodów zaniechania decyzji przeprowadzenia remontu był problem z odprowadzeniem wód deszczowych. W ramach przeprowadzonych inwestycji na drogach gminnych przygotowano infrastrukturę do odbioru wody z pasa drogi wojewódzkiej.

4.3.5. Drogi krajowe

Przez obszar Miasta Żąbki nie przebiegają drogi krajowe, najbliższa droga to droga nr 8 DK8/S8 (obecnie przebudowywana do parametrów trasy ekspresowej) dostępna dla mieszkańców Żąbek w węźle Piłsudskiego (Marki) od ul. Radzywińskiej lub w węźle IKEA przez centrum handlowe. Ponadto z racji sąsiedztwa z Warszawą, Żąbki posiadają powiązania z Warszawskim węzłem dróg krajowych – drogami nr 2 (A2/S2/DK2), nr 7 (S7/DK7), nr 17 i nr 61.

Rysunek 17 Wycinek z rysunku wschodniej obwodnicy Warszawy

Źródło: GDDKiA o. Warszawa/Jacobs

Miasto Żąbki znajduje się wewnątrz budowanej obecnie przez GDDKiA obwodnicy ekspresowej Warszawy (jako jedyna gmina pozawarszawska), którą tworzą drogi S8 (Trasa AK – Aleja Obrońców Grodna, z Trasą Toruńską), S8 – obwodnica Marek (w ramach obwodnicy ekspresowej Warszawy będzie wykorzystywany krótki odcinek obwodnicy Marek między węzłem

Piłsudskiego w Markach, a węzłem Drewnica w Żąbkach – jest to węzeł typu WA w pełni bezkolizyjny). S2 – Południowa Obwodnica Warszawy (zrealizowana na odcinku od węzła Konotopa do węzła Puławska, planowana na odcinku od węzła Puławska do węzła Lubelska, S17 – Wschodnia obwodnica Warszawy od węzła Drewnica do węzła Lubelska). Przewidywany termin zakończenia wszystkich prac to 2022 rok.

Rysunek 18 Trasa S17 – powiązanie Wschodniej Obwodnicy Warszawy z drogami wojewódzkimi 631 i 634 (jeden z wariantów węzła)

Źródło :Jacobs i GDDKiA o. Warszawa

W wyniku budowy trasy S17 powstanie kolejny węzeł dostępowy dla mieszkańców wschodniej i południowej części Żąbek – węzeł Żąbki (dawniej określany jako Zielonka II) powiąże trasę ekspresową z układem dróg wojewódzkich 631 i 634. W ramach budowy trasy S-17 planowana jest również budowa wiaduktu nad linią kolejową nr 21 w ciągu drogi 631 oraz przebudowa fragmentu ul. Kolejowej (droga powiatowa), likwidacja istniejącego przejazdu kolejowego i wytworzenie węzła drogowego z drogą wojewódzką 631.

Powiązanie obszaru Żąbek z obwodnicą ekspresową Warszawy będzie możliwe za pośrednictwem drogi wojewódzkiej 631 i/lub 634, węzła Żąbki na trasie S17 (WOW) oraz drogą wojewódzką 629 (węzeł Piłsudskiego w Markach na trasie S8) lub przez teren centrum handlowego węzłem IKEA na trasie S8.

Obecnie z racji położenia Żąbek, braku układu dróg wyższych klas (np. obwodnicy Marek), braku realizacji ciągów obwodnicy Warszawy po prawej stronie Wisły (brak trasy Olszynki Grochowskiej – wschodniej części obwodnicy miejskiej Warszawy oraz brak planowanej praskiej części obwodnicy śródmiejskiej na odcinku od węzła Żaba do ronda Wiatraczna) przez Żąbki przebiegają relacje tranzytowe zarówno południkowo, równoleżnikowo jak i skośne, (jako relację tranzytową rozumie się relację niemającą punktu początkowego lub końcowego w granicach administracyjnych Żąbek). W przypadku przeciążenia układu dróg wyższych kategorii lub z powodu skrócenia drogi i czasu

przejazdu, pojazdy te wykorzystują sieć dróg gminnych. Najważniejsze relacje tranzytowe obciążające sieć drogową Miasta Żąbki:

- a) relacja Trasa Toruńska – droga 631 – relacja w ciągu nieistniejącej obwodnicy etapowej lub ekspresowej Warszawy (relacja obciąża ul. Wolności, Batorego, Kolejową, Wojska Polskiego, tunel pod linią kolejową, Orlą),
- b) relacja którą powinna przenosić obwodnice śródmiejską i miejską Warszawy tj. Warszawa (dzielnice Prag Południe, Rembertów) – Warszawa (dzielnice Targówek, Praga Północ, Białołęka, Trasa Toruńska) obciąża ciągi ul. Piłsudskiego, Warszawska, Łodygową,
- c) relacja powiat wołomiński – droga 634 – ul. Łodygowa lub alternatywa – ciąg ulic: Janowiecka, Swojska, Ziemowita w Warszawie – dojazd do ul. Radzymińskiej i centralnych dzielnic Warszawy w tym mostów Poniatowskiego, Świętokrzyskiego, i Śląsko-Dąbrowskiego. Relacja obciąża ul. ks. Skorupki i równoległe drogi gminne,
- d) relacja Marki i Radzymin – do ul. Radzymińskiej – objazd korkującej się drogi krajowej nr 8/DW629 obciążającej ul. Szpitalną, Narutowicza i Wolności,
- e) relacja Marki i Radzymin do centrum Warszawy – ruch przenosi się na ul. Szpitalną, Wojska Polskiego, tunel, Orla, 3 Maja, Piłsudskiego, Łodygową,
- f) ulicami alternatywnymi dla korkującej się drogi 631 – jest ciąg ul. Piłsudskiego – Chełmżyńska, które również dociążają ulice tj. Sosnowa, Gajowa, Kosynierów, Maczka, Kolejowa, Orla,
- g) ulice alternatywne dla korkującej się ul. Strażackiej w Warszawie (powiązania drogi 631 – Żołnierskiej z ciągiem alternatywnym ul. Chełmżyńską w Warszawie) jest dociążenie ul. Powstańców lub ul. Szwoleżerów.

4.3.6. Komunikacja publiczna

Rysunek 19 Linia autobusowa w Żąbkach

Źródło: Urząd Miasta w Żąbkach

Miasto Żąbki organizuje komunikację publiczną na swoim terenie oraz współpracuje w tym zakresie z m.st. Warszawą i Markami. Obsługa komunikacyjna opiera się na czterech podstawowych systemach. Opis tych systemów prezentuje poniższa tabela.

Tabela 17 Systemy komunikacji publicznej w Mieście Żąbki

Rodzaj komunikacji publicznej	Szczegółowy opis
<p>Komunikacja Kolejowa czyli przewozy podmiejskimi pociągami na linii kolejowej nr 21 na trasie Warszawa Wileńska – Żąbki – Zielonka (linia ma kontynuację w stronę Wołomina, Tłuszcza i Białegostoku przebiegające jako linia Nr 6 i część magistrali E75).</p>	<p>Na linii wołomińskiej przewożą świadczą Koleje Mazowieckie – KM sp. z o.o. w swojej taryfie przewozowej. W chwili obecnej przez Żąbki przejeżdżają tylko pociągi podmiejskie KM. W centrum Żąbek znajduje się przystanek kolejowy Żąbki. Mieszkańcy mogą docierać do przystanku pieszo lub za pośrednictwem autobusowych linii dowożących, czyli linii ZTM 199 oraz linii lokalnych Żąbki – 1 i Żąbki – Pociągi dowożą pasażerów w kierunku Warszawy do dworca czołowego Warszawa Wileńska, gdzie jest możliwa przesiadka na tramwaje, autobusy oraz II linię metra. Ponadto pociągiem można dojechać do sąsiednich miejscowości Zielonki, Kobyłki oraz Wołomina – stolicy powiatu, gdzie zlokalizowane są szpital powiatowy oraz urzędy: starostwo w tym wydział komunikacji, sąd rejonowy, biuro paszportowe. Ponadto mieszkańcy Żąbek mogą korzystać z pociągów kursujących na linii nr 448 (podmiejskie linii średnicowej Warszawy) za pośrednictwem przystanku PKP Rembertów w dzielnicy Rembertów m.st. Warszawy. Mieszkańcy Żąbek mogą dotrzeć do tego przystanku dzięki linii 199 ZTM oraz linii dowozowej „Żąbki-2”. Na linii średnicowej kursują zarówno pociągi Kolei Mazowieckich w taryfie ZTM w ramach tzw. wspólnego biletu w pierwszej strefie biletowej jak i pociągi SKM Sp. z o.o. (spółka własności m.st. Warszawy) w taryfie ZTM Warszawa w pierwszej strefie biletowej.</p>
<p>Komunikacja autobusowa czyli układ linii podstawowych, organizowanych przez ZTM Warszawa na podstawie porozumienia międzygminnego dotowanego przez Miasto Żąbki</p>	<p>Linie przecinające centralny obszar Żąbek linie zwykłe 145, 199, szczytowa 345 i linia nocna N62 Warszawa – Wołomin. Z racji przebiegu przez dużą część Miasta i liczne przystanki mieszkańcy korzystają z tych linii bezpośrednio (dojście piesze) lub mogą dojeżdżać lokalnymi liniami dowozowymi.</p> <p>Linie kursujące ul. Radzywińską w relacji Warszawa–Marki (Radzymin) przez północno-zachodni obszar Żąbek to linie 190 zwykła o dużej częstotliwości kursowania i obsługiwana taborem wielkopojemnym, strefowe 718, 738, 740, 742, strefowa okresowa 805 oraz linia zwykła 112 o dużej częstotliwości, kursująca z Centrum Handlowe Marki przez północne i zachodnie dzielnice Warszawy. W ciągu ul. Radzywińskiej kursuje również linia nocna N61. Linie kursujące w korytarzu ul. Radzywińskiej i al. Solidarności, na których jest wytyczony pas dla autobusów stanowią istotny korytarz komunikacyjny w relacji do centrum Warszawy. Duża częstotliwość linii 190 oraz dodatkowe linie powodują, że wynikowa częstotliwość kursowania autobusu na tym ciągu w godzinach szczytu jest poniżej 3 minut. Ze względu na przebieg ul. Radzywińskiej tylko niewielka część mieszkańców ma bezpośredni dostęp do linii kursujących w tym korytarzu (dojście piesze do przystanku). Większość pasażerów z Żąbek podróżuje nim z przesiadką z linii 145, 199, 345 (przesiadka w rejonie ul. Młodzieńczej) do autobusu Żąbki -1 (w rejonie ul. Wolności) lub Żąbki-2 (w rejonie ul. Bystrej). Wszystkie linie ZTM na obszarze Miasta Żąbki funkcjonują w strefie 1 – taryfie miejskiej ZTM czyli takiej samej jak na terenie Warszawy. <u>Żąbki są jedyną miejscowością podwarszawską gdzie na całym terenie komunikacja ZTM Warszawa funkcjonuje w 1 strefie biletowej ZTM.</u></p>

Rodzaj komunikacji publicznej	Szczegółowy opis
Komunikacja autobusowa – linie dowozowe. Układ linii podstawowych jest uzupełniany i wspomagany poprzez dwie lokalne linie dowozowe organizowane i finansowane przez Miasto Żąbki czyli linie Żąbki-1 i Żąbki-2	Lokalna linia Żąbki-1 wykonuje 36 kursów w dzień roboczy i 20 w soboty niedziele i święta na trasie Centrum Handlowe Marki – Żąbki – Centrum Handlowe Marki. Linia ma przebieg wariantowy – w wariantcie Piłsudskiego i Skrajna.
	Lokalna linia dowozowa Żąbki-2 kursuje w dni robocze w porannych i popołudniowych godzinach szczytu na trasie Centrum Handlowe Marki – Miasto Żąbki.
	Obie linie operują z pętli na obszarze centrum handlowego w Markach, gdzie jest zapewniona wygodna przesiadka na autobusy kursujące ul. Radzywińską oraz komunikują inne węzły przesiadkowe (stację PKP, dowożą do przystanków linii układu podstawowego, komunikują punkty użyteczności publicznej – w szczególności szkoły).
	Mieszkańcy Żąbek mogą korzystać z lokalnych linii dowozowych bezpłatnie na podstawie <i>Karty Mieszkańca</i> . <u>Żąbki oferują swoim mieszkańcom najniższy koszt dostępu do systemu komunikacji autobusowej ze wszystkich miast podwarszawskich</u> , linie ZTM funkcjonujące w tańszej 1 strefie ZTM i bezpłatne linie dowozowe, a także możliwość dojazdu do kolei w Rembertowie również funkcjonującej w 1 strefie biletowej.
	Dostęp do kolei w centrum Żąbek z powodu braku wspólnego biletu wymaga wykupienia dodatkowego biletu Kolei Mazowieckich do granicy 1 strefy biletowej tj. do przystanku Warszawa – Zacisze Wilno. Łączny koszt ponoszony przez mieszkańca Żąbek na dostęp do pełnej oferty przewozowej transportu publicznego (autobusy + kolej na odcinku Żąbki – Warszawa Wileńska) jest porównywalny z kosztem ponoszonym przez mieszkańców innych miast okołowarszawskich tj. z kosztem biletu ZTM ważnego w 1 i 2 strefie.
	Układ linii autobusowych podstawowych i uzupełniających pozwala większości mieszkańców Żąbek dotrzeć tylko z jedną przesiadką zarówno do I jak i do II linii metra, do ścisłego centrum Warszawy na Służewiec Przemysłowy, na lotnisko im Chopina koleją z przesiadką w Rembertowie. Przesiadając się na linię 112 można dotrzeć do ul. Wykonując 2 lub 3 przesiadki można osiągnąć dowolny cel podróży na obszarze Warszawy obsługiwany systemem komunikacji publicznej lub zoptymalizować czas przejazdu. Rozkłady linii dowozowych w miarę możliwości są dostosowywane do rozkładów kolei, godzin rozpoczynania i kończenia zajęć w szkołach. Dzięki liniom dowozowym, prawie cały obszar Żąbek ma zapewnioną obsługę komunikacyjną – dojście do najbliższego przystanku komunikacji publicznej w czasie < 10 minut, większość obszaru miasta znajduje się i izochronie 5 minut do najbliższego przystanku.

Rodzaj komunikacji publicznej	Szczegółowy opis
Linie komercyjne W i J	Przez Żąbki przejeżdżają też dwie linie komercyjne – linia W kursująca w ciągu drogi wojewódzkiej nr 634 oraz linia J w ciągu drogi wojewódzkiej nr 629 obie linie te łączą miasta powiatu wołomińskiego z centrum m.st. Warszawa. Ze względów dostępności oraz dodatkowy koszt (konieczność kupowania dodatkowego biletu oraz brak zróżnicowania jego ceny w zależności od długości przejazdu wsiadając w Żąbkach, płaci tyle samo za bilet co osoba jadąca z Wołomina) znaczenie linii W dla mieszkańców Żąbek jest niewielkie, a linii J marginalne.

Źródło: Urząd Miasta w Żąbkach

4.3.7. Kierunki rozwoju rozbudowy komunikacji i sieci drogowej

Miasto Żąbki planuje utrzymanie i rozwój sieci połączeń autobusowych zewnętrznych na następujących kierunkach i ciągach drogowych:

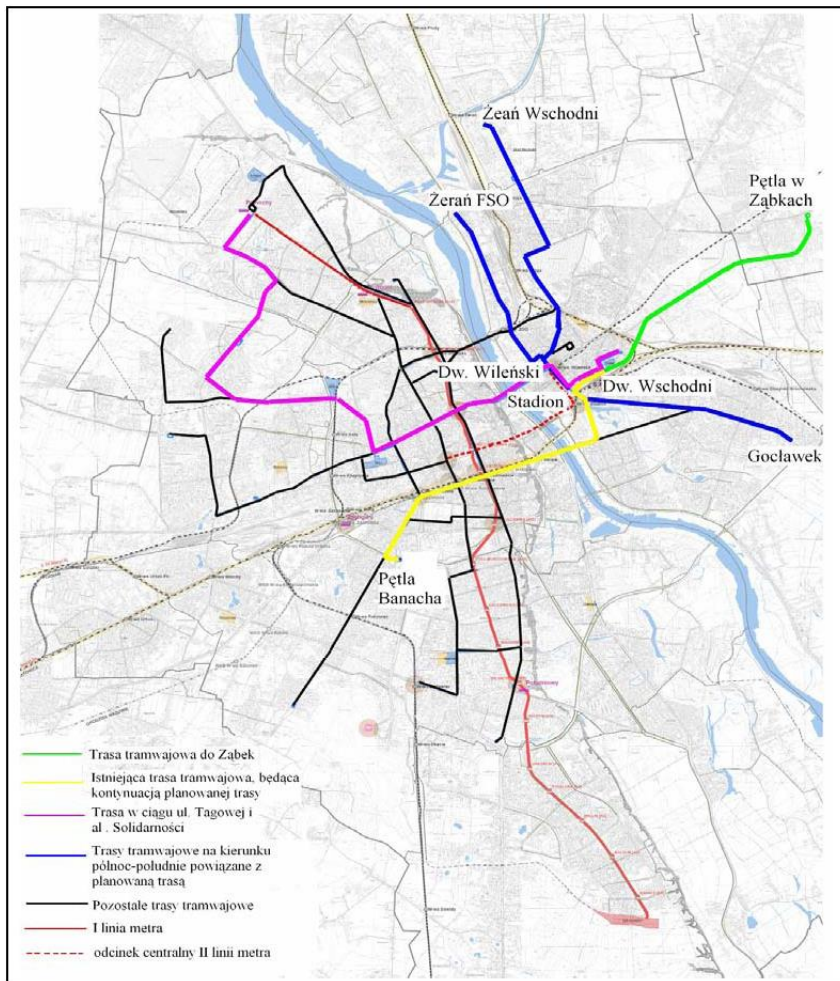
- a) w kierunku miasta Marki w ciągu drogi wojewódzkiej nr 629 oraz w ciągu ulic powiatowych Szpitalna (m. Żąbki), Żąbkowska (m. Marki),
- b) w kierunku miast Zielonka i Marki w ciągu ulic Kolejowa i drogi wojewódzkiej nr 631 od granicy Warszawy do projektowanego węzła z trasą S8,
- c) w kierunku m.st. Warszawa:
  - ciąg drogi nr 631 (Al. M. J. Piłsudskiego m. Zielonka) ul. Żołnierska (m. Warszawa),
  - ciąg ul. Chełmżyńskiej,
  - w ciągach planowanych dróg: Nowo-Ziemowita i Trasy Olszynki Grochowskiej,
  - w ciągu istniejących i planowanych tras ekspresowych S8 i S17,
  - ciągu ulic Warszawskiej (m. Żąbki), Janowiecka, Swojska (m. Warszawa),
  - w ulicy Łodygowa i Klamrowa (m. Warszawa i m. Żąbki),
  - ciąg ulicy Bystrej (m. Warszawa) i Batorego (m. Żąbki),
  - w ulicy Wolności (m. Żąbki).

Elementami koncepcji rozwoju Miasta Żąbki jest również komunikacji miejska. Na obszarze Miasta komunikacja autobusowa będzie rozwijana na:

- a) ciągach dróg wojewódzkich:
  - droga 634 ulice: Skorupki, Piłsudskiego, Warszawska, Łodygowa,
  - droga 629 ulice: Radzywińska.
- b) ciągach dróg powiatowych: ul. Piłsudskiego, Batorego, Rychlińskiego, Szpitalnej, Kochanowskiego, Drewnickiej, Wojska Polskiego,
- c) drogach gminnych ulicach: 11 Listopada, Wolności, Powstańców, Szwoleżerów, Skrajnej, ks. Zycha, Warszawskiej, Kwiatowej, Sikorskiego, Stefczyka, Gajowej, Kosynierów, Maczka, Kopernika, Orła, Rychlińskiego, Bema, Sobieskiego, Narutowicza, Żeromskiego, Wigury, Leszyckiego, Jana Pawła II, 3 Maja, Wyzwolenia.
- d) nowych punktach krańcowania dla linii, zwłaszcza w rejonie południowym i wschodnim Miasta. Konieczna jest budowa nowych pętli lub organizowanie tzw. pętli ulicznych z zatokami na postój autobusu.

Rysunek 20 Schemat planowanych linii tramwajowych na terenie metropolii warszawskiej

Źródło: siskom.waw.pl

W związku z występującym nierównomiernym rozmieszczeniem populacji Żabek (duża gęstość w południowej części, ta część Miasta będzie miała bardzo znaczne potrzeby przewozowe, które trudno będzie zaspokoić przy pomocy komunikacji autobusowej zarówno w relacjach do Warszawy jak i w zakresie dowozu do linii kolejowej. Dodatkowo w perspektywie rozwoju gmin powiatu wołomińskiego oraz ograniczeń funkcjonalnych na linii kolejowej nr 21, istnieje uzasadniona obawa, że pociągi kursujące do Dworca Wileńskiego nie będą w stanie przyjąć pasażerów z Żabek. Istotne jest wytworzenie w tym korytarzu transportowym alternatywnego ciągu szynowego o większej dostępności niż kolej, który przejmie część pasażerów z najbardziej zurbanizowanego odcinka trasy linii kolejowej tj. z Żabek i w przyszłości z zabudowy mieszkaniowej Targówka Przemysłowego. Istotną zatem kwestią pozostaje dążenie do realizacji dwutorowej linii szybkiego tramwaju Żabki południowe – Dworzec Wschodni w Warszawie w śladzie planowanej ul. Nowo-Ziemowita (nowym śladzie drogi 634) z pętlą wraz węzłem przesiadkowym i/lub parkingiem Parkuj i Jedź w rejonie skrzyżowania ulic ks. Skorupki-Sosnowa w Żabkach. Taki model podziału zadań przewozowych pomiędzy koleją i lekkim transportem szynowym sprawdza się w paśmie pruszkowskim gdzie kolejka WKD uzupełnia klasyczną kolej odciążając i polepszając dostępność transportu.

Istotnym elementem nowych rozwiązań w zakresie transportu publicznego niezależnych od ruchu kołowego (systemy wydzielone torowisko, BRT, systemy napowietrzne) są inne alternatywne środki transportu. Ze względu na funkcjonowanie na obszarze Warszawy rozwiniętego systemu sieci tramwajowej właściwym wyborem dla komunikacji z Warszawą ze względów ekonomicznych jest rozbudowa istniejącego systemu tramwajowego. W przypadku komunikacji wewnętrznej i krótkodystansowej interesującą alternatywą dla stojących w korkach autobusów mogą być systemy transportowe wykorzystujące napowietrzne PRT.

4.3.8. Oświetlenie uliczne

Blisko 100 % sieci ulicznej miasta Żabki posiada oświetlenie (wyjątek stanowi ul. Zycha i ul. Mazowiecka oraz część odrzutów od dróg gminnych). W większości jest to oświetlenie zasilane linią napowietrzną z sodowymi źródłami światła, a w niewielkim procencie ze źródłami rtęciowymi. Inwestycje realizowane w ostatnich latach w tym zakresie, dotyczące budowy lub przebudowy oświetlenia ulicznego (ul. Wolności, Leszyckiego, Orła, Wojska Polskiego) mają oświetlenie ze źródłami LED. Miasto dokonało wymiany oświetlenia na źródła LED na ciągach ulic Batorego i Piłsudskiego. Trwają prace przygotowawcze do kompleksowej modernizacji źródeł światła ulicznego w mieście wraz z modernizacją układów zasilania i sterowania. Pozwoli to obniżyć koszty energii i koszty konserwacji oświetlenia.

4.3.9. Ciepłownictwo

Konieczność prowadzenia wielowymiarowej polityki związanej z utrzymaniem zasobów przyrodniczych i ograniczania skutków emisji zanieczyszczeń środowiska należy do kompetencji gmin. Wojewódzki Program Ochrony Środowiska jako jeden z priorytetowych aspektów zdefiniowanych w dokumencie działań uwzględnia konieczność rozbudowy centralnych systemów zaopatrywania w energię ciepłą, jako systemów ograniczających emisję szkodliwych produktów spalania paliw kopalnych do atmosfery. Wobec faktu, iż Miasto Żabki położone jest w korytarzu ekologicznym Sieci Ekologicznej ECONET-PL o znaczeniu międzynarodowym działania proekologiczne zmniejszające stopień zanieczyszczenia powietrza są szczególnie ważne.

Założenia Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Żabki na lata 2014 - 2017 z uwzględnieniem perspektywy do 2021 roku definiują konieczne w tym względzie przedsięwzięcia i inwestycje.

Emisje antropogeniczne stanowią główne źródło zanieczyszczeń Miasta Żabki. Wśród nich wyróżnia się emisję punktową pochodzącą z działalności przemysłowej w postaci instalacji energetycznego spalania paliw. Vattenfall Heat Poland S.A. Zakład Ciepłownia Kawęczyn jest zakładem znajdującym się w strefie oddziaływania na Żabki emitującym największe wartości emisji pyłowych i gazowych. Poziom tych zanieczyszczeń wobec wprowadzonych w Elektrociepłowni Kawęczyn nowych technologii ograniczających poziom emisji spalin (technologie polegające na napromieniowaniu otrzymanej mieszaniny gazowej wiązką elektronów z akceleratora powodujące usuwanie zanieczyszczeń i szkodliwych substancji emitowanych do atmosfery) jest jednak znacznie mniejszy niż przy zastosowaniu tradycyjnych procesów technologicznych.

Obecnie na obszarze Żabek według danych GUS z roku 2013 liczba mieszkań wyposażonych w instalację centralnego ogrzewania wynosiła ogółem: 12 987. Pozostała część mieszkań ogrzewana jest poprzez zastosowanie indywidualnych źródeł wytwarzania ciepła: kotłownie gazowe i węglowe.

Warto zauważyć, iż ciepło sieciowe jako nośnik energii cieplnej stanowi obecnie jeden z bardziej ekologicznych systemów grzewczych, jego przesył i dystrybucja odbywa się poprzez tzw. sieci preizolowane i w pełni zautomatyzowane węzły grzewcze. Zastosowane technologie powodują uzyskanie niskiego wskaźnika strat energii na przesyśle i redukcję emisji do atmosfery tlenków SO₂, NO_x i pyłu. Konieczne są zatem wszelkie działania zmierzające do rozbudowy sieci ciepłowniczej na terenie miasta i objęcie systemem zbiorczego ogrzewania znacznie większej liczby gospodarstw domowych.

Tabela 18 Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne-centralne ogrzewanie

Wskaźnik	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Liczba mieszkań wyposażonych w c.o.	9 310	9 759	10 623	11 020	11 914	12 472	12 987

Źródło: Bank danych lokalnych GUS-Gospodarka mieszkaniowa i komunalna

4.3.10. Sieć wodociągowa

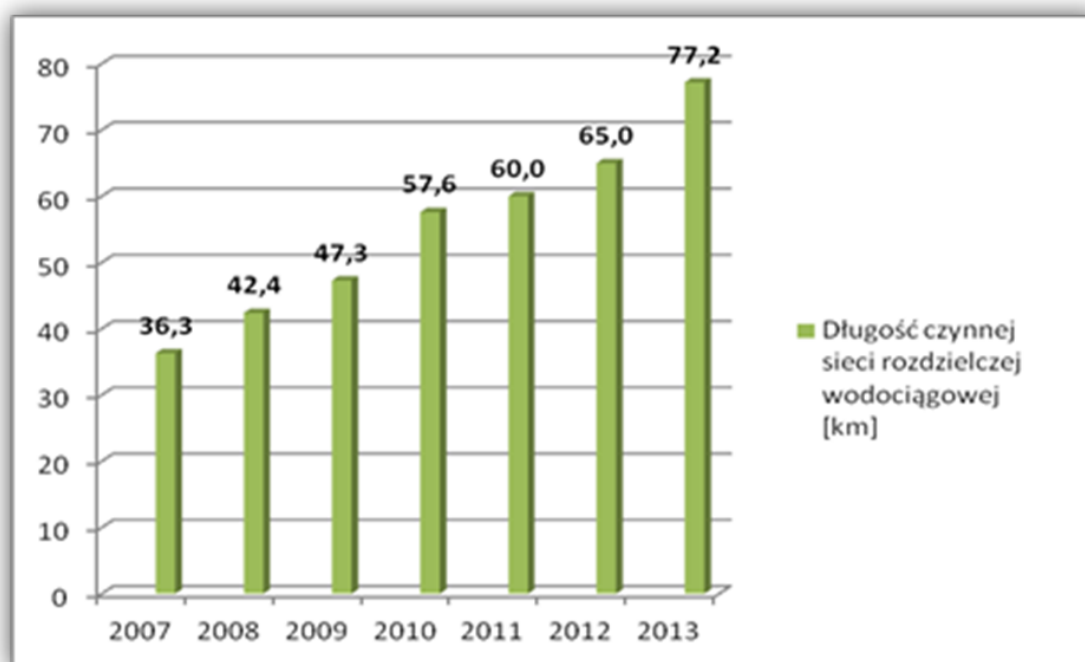
Długość sieci wodociągowej w Żąbkach w roku 2013 według danych GUS wynosiła ogółem: 77,2 km. Procentowy wskaźnik ludności korzystającej z sieci wodociągowej wynosił w roku 2012 (brak danych za rok 2013): 61,4% (w liczbach bezwzględnych kształtował się na poziomie: 18.961 osób). Na przestrzeni lat 2007-2013 odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej wzrósł z 40,0% w roku 2007 do 61,4% w roku 2013. Analiza dotycząca rozwoju infrastruktury wodociągowej w Żąbkach na przestrzeni lat 2007-2013 wskazuje na wyraźny progres inwestycji infrastrukturalnych w tym zakresie i systematyczny postęp odpowiadający na potrzeby społeczne mieszkańców Miasta, chociaż sytuacja w tej materii nadal wymaga poprawy i rezerwy środków na inwestycje. W odniesieniu do innych miast aglomeracji warszawskiej, powiatu wołomińskiego, gmin miejskich Mazowsza oraz województwa procentowy odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej jest najniższy spośród wymienionej grupy jednostek terytorialnych.

Tabela 19 Wskaźniki dla infrastruktury wodociągowej w Mieście Żąbki w latach 2007-2013

Wskaźnik	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Długość czynnej sieci rozdzielczej (km)	36,3	42,4	47,3	57,6	60,0	65,0	77,2
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	10 210	11 044	13 038	15 674	18 056	18 961	Brak danych
Procentowy wskaźnik ludności korzystającej z sieci wodociągowej (%)	40,0	41,8	47,2	58,4	60,9	61,4	Brak danych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS- Gospodarka mieszkaniowa i komunalna

Wykres 11 Długość czynnej sieci rozdzielczej wodociągowej w Mieście Żąbki w latach 2007-2013

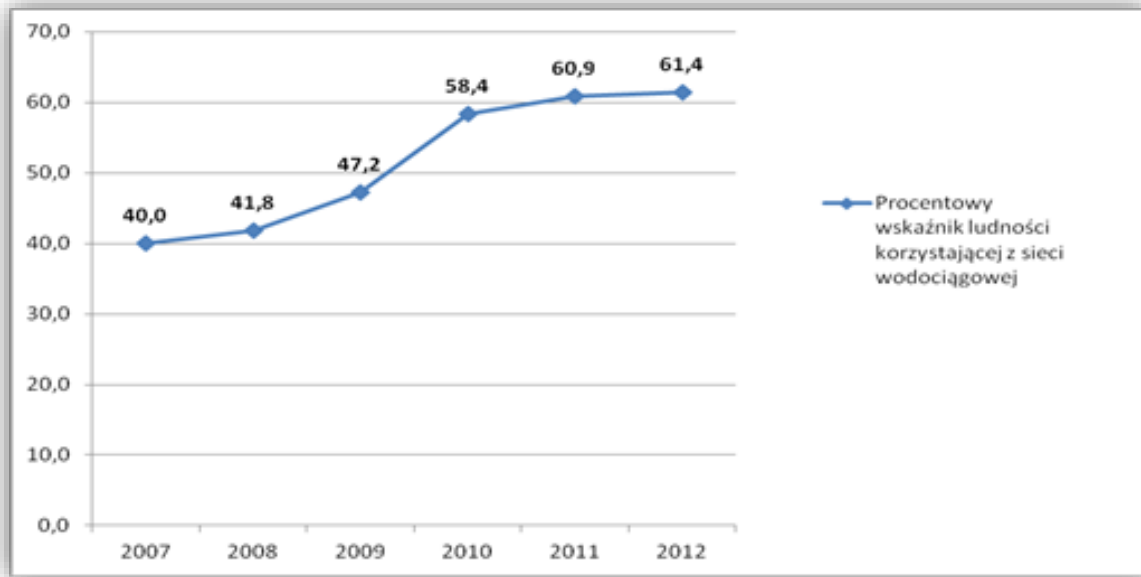

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS- Gospodarka mieszkaniowa i komunalna

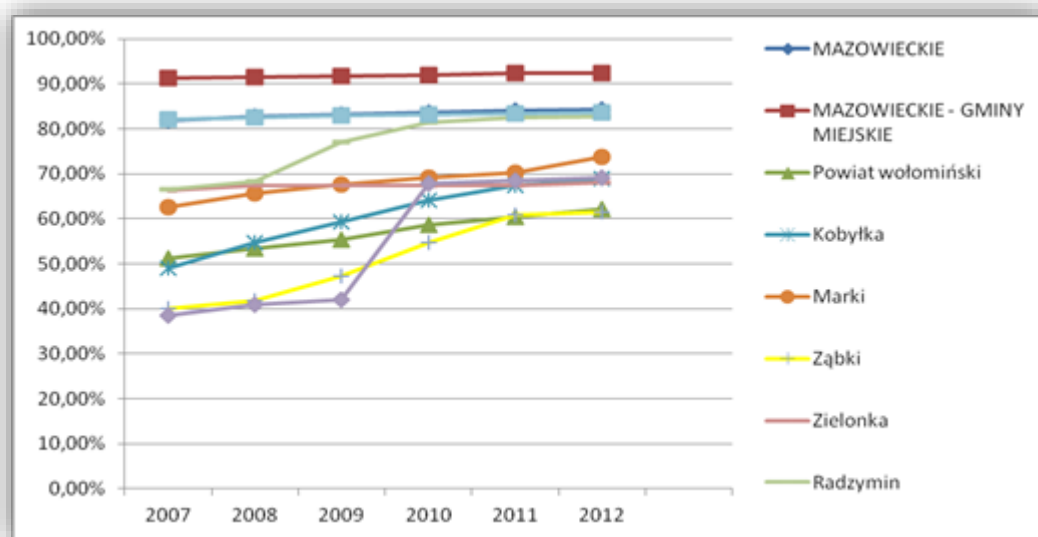

Wykres 12 Procentowy wskaźnik ludności korzystającej z sieci wodociągowej w Mieście Żabki latach 2007-2012

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS- Gospodarka mieszkaniowa i komunalna

Wykres 13 Procentowy wskaźnik ludności korzystającej z sieci wodociągowej w Mieście Żabki w odniesieniu do województwa mazowieckiego, gmin miejskich województwa mazowieckiego, powiatu wołomińskiego i innych miast aglomeracji warszawskiej latach 2007-2012

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS- Gospodarka mieszkaniowa i komunalna

Należy także podkreślić, iż powodem stosunkowo niskiego odsetku ludności korzystających z sieci wodociągowej jest brak własnej stacji uzdatniania wody, co powoduje uzależnienie od dostaw głównie z innych rejonów – głównie Warszawy. Dlatego też budowa własnego SUW spowodowałaby wzrost liczby podłączeń do sieci wodociągowej, ponieważ obecna sytuacja uniemożliwia redystrybucję wody do dużej liczby odbiorców. Innym czynnikiem wpływającym na niski wskaźnik ludności korzystającej z wodociągu, jest występowanie na terenie Żabek licznych domów jednorodzinnych (szczególnie w północnej części Miasta), które posiadają własne studnie głębinowe.

4.3.11. Sieć kanalizacyjna

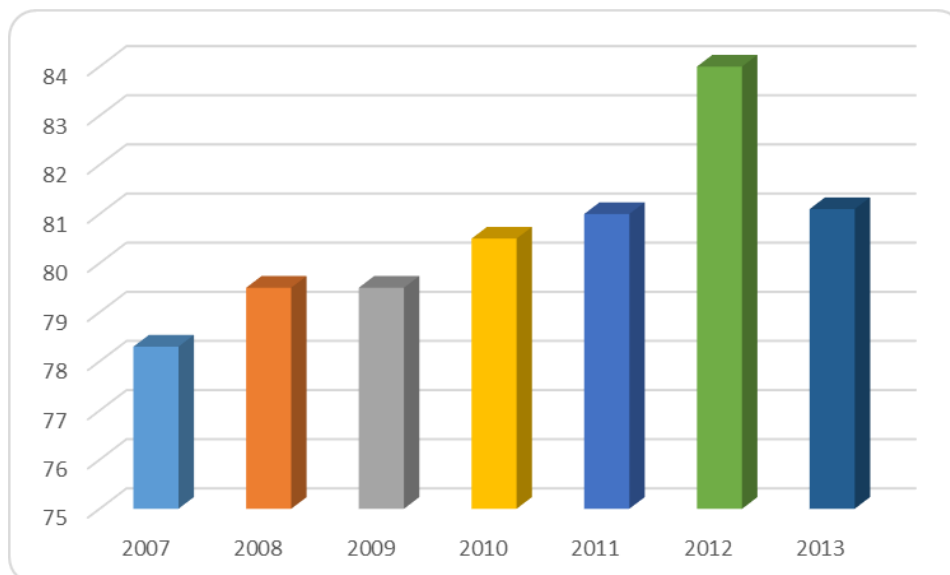
Długość sieci kanalizacyjnej w Żąbkach w roku 2013 według danych GUS wynosiła ogółem: 81,1 km. Procentowy wskaźnik ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej wynosił w roku 2012 (brak danych za rok 2013): 93,0%, a w liczbach bezwzględnych kształtował się na poziomie: 28.711 osób. W latach 2007-2012 następował sukcesywny wzrost długości infrastruktury kanalizacyjnej i wynosił w roku 2012 ogółem: 84 km. Rok 2013 przyniósł zmianę obserwowanego trendu i spadek długości sieci do poziomu: 81,1 km, co jednak zasadniczo nie wpłynęło na odsetek liczby ludności korzystającej z infrastruktury kanalizacyjnej. Generalnie poziom zagęszczenia infrastruktury kanalizacyjnej jest wysoki, a wskaźnik procentowy osób korzystających z infrastruktury odbiega korzystnie od tendencji obserwowanych w innych miastach i regionach, gdzie infrastruktura kanalizacyjna wymaga modernizacji i rozbudowy. W odniesieniu do innych miast aglomeracji warszawskiej, powiatu wołomińskiego, gmin miejskich Mazowsza i województwa mazowieckiego Żabki w roku 2013 osiągnęły pozycję zdecydowanego lidera w odniesieniu do procentowej liczby osób korzystającej z sieci kanalizacyjnej.

Tabela 20 Wskaźniki dla infrastruktury kanalizacyjnej w Mieście Żabki w latach 2007-2013

Wskaźnik	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Długość czynnej sieci rozdzielczej (km)	78,3	79,5	79,5	80,5	81,0	84,0	81,1
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	23308	24204	26384	26377	27557	28711	Brak danych
Procentowy wskaźnik ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej (%)	91,4	91,6	92,0	92,3	92,9	93,0	Brak danych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS- Gospodarka mieszkaniowa i komunalna

Wykres 14 Długość czynnej sieci rozdzielczej kanalizacyjnej w Mieście Żabki w latach 2007-2013

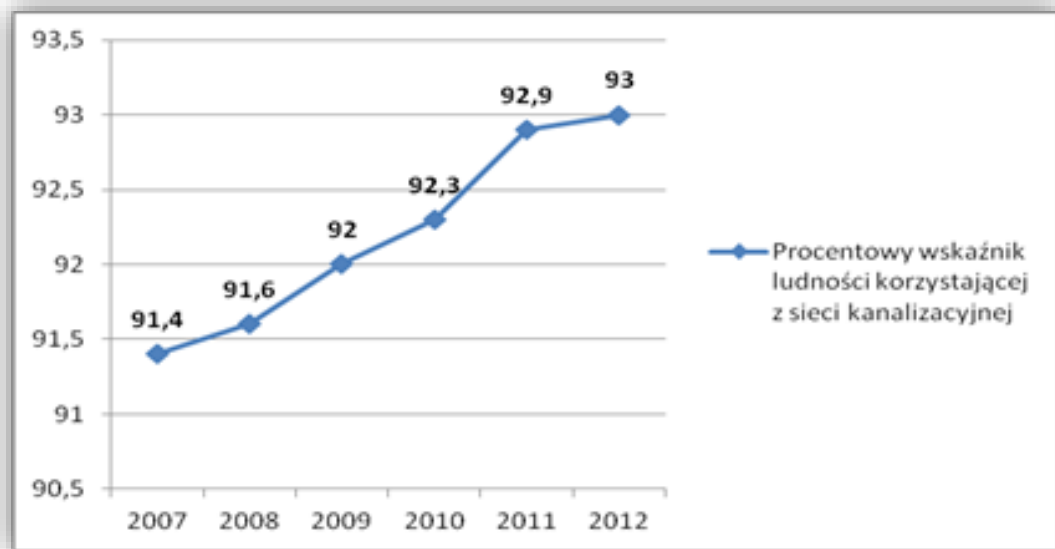

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS- Gospodarka mieszkaniowa i komunalna

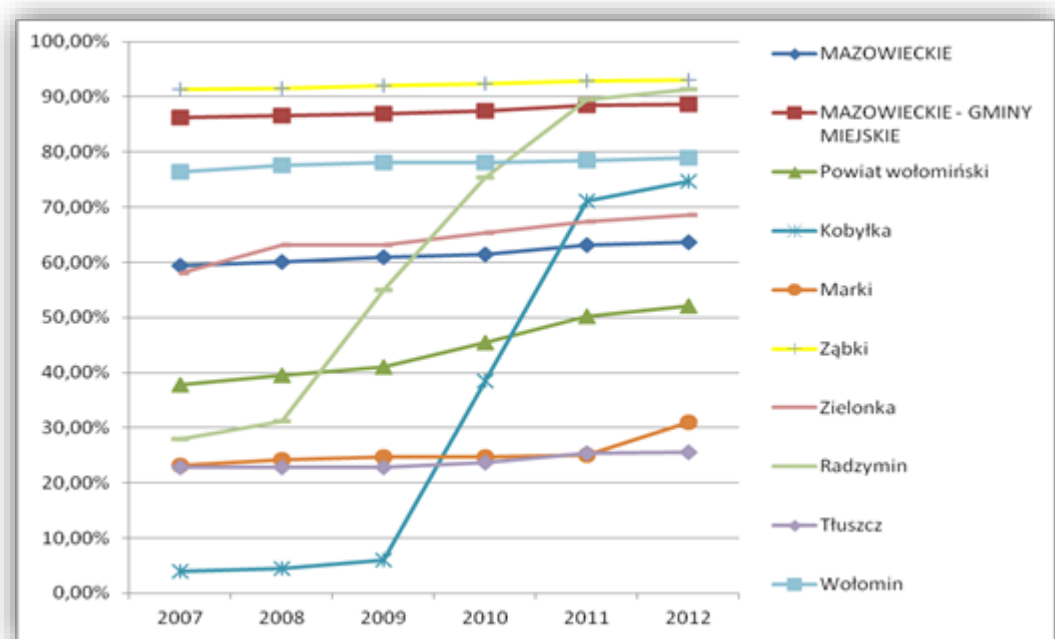

Wykres 15 Procentowy wskaźnik ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w Mieście Żąbki latach 2007-2012

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS- Gospodarka mieszkaniowa i komunalna

Wykres 16 Procentowy wskaźnik ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w Mieście Żąbki w odniesieniu do województwa mazowieckiego, gmin miejskich województwa mazowieckiego, powiatu wołomińskiego i innych miast aglomeracji warszawskiej latach 2007-2012

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS- Gospodarka mieszkaniowa i komunalna

4.3.12. Sieć gazowa

W odniesieniu do danych dotyczących sieci gazowej na terenie Miasta Żąbki według danych GUS dotyczących rozdzielczej sieci gazowej na 100 km wskaźnik z roku 2012 wynosił: 920,4 km i był znacznie wyższy niż wskaźnik dla powiatu wołomińskiego, gmin województwa mazowieckiego oraz Mazowsza ogółem. Poniższa tabela obrazuje wskazaną tendencję.

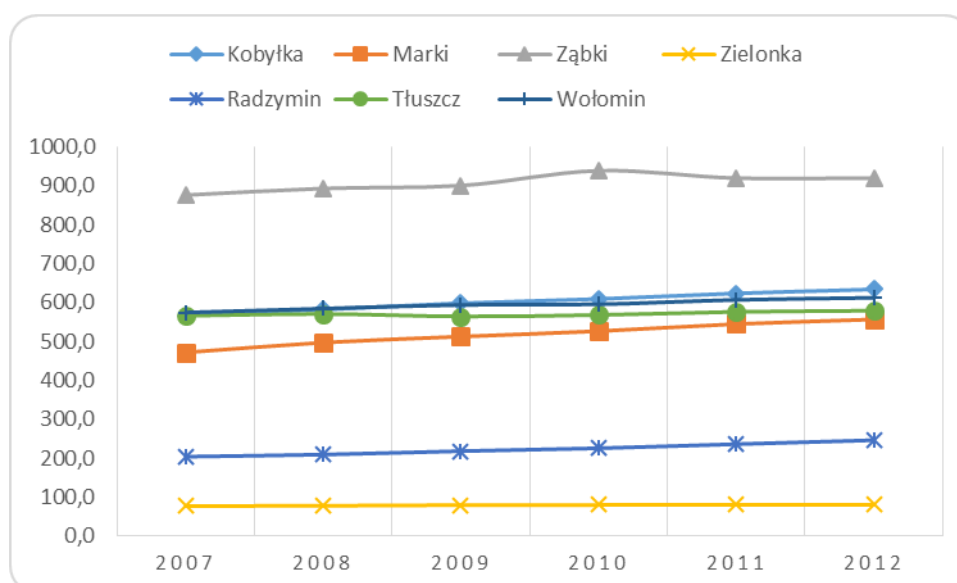

Tabela 21 Wskaźnik rozdzielczej sieci gazowej na 100 km w Mieście Ząbki na tle powiatu wołomińskiego, gmin województwa mazowieckiego oraz obszaru Mazowsza ogółem w latach 2007-2012

Jednostka terytorialna	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Mazowsze	32,4	33,4	34,2	35,0	35,9	36,8
Mazowsze-gminy miejskie	350,0	358,5	364,8	372,2	379,2	384,7
Powiat wołomiński	99,5	102,1	104,3	106,4	108,3	109,9
Ząbki	876,6	893,6	901,0	939,3	920,1	920,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS- Gospodarka mieszkaniowa i komunalna

Wykres 17 Wskaźnik rozdzielczej sieci gazowej na 100 km w Mieście Ząbki na tle innych miast aglomeracji warszawskiej w latach 2007-2012

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS- Gospodarka mieszkaniowa i komunalna

4.3.13. Usługi oczyszczania Miasta

Usługi w zakresie oczyszczania na terenie Miasta Ząbki realizują dwie firmy: Miejski Zakład Oczyszczania w Wołominie Spółka z o.o. odpowiadający za odbiór frakcji suchej odpadów oraz firma Stena Recykling spółka z o.o. odpowiadająca za odbiór frakcji suchej i innej w zakresie odpadów.

W ramach struktur MZO w Wołominie Spółka z o.o. działa składowisko odpadów w Lipinach Starych, sortownia oraz kompostownia. Zakład planuje budowę nowego, nowoczesnego obiektu gospodarki odpadami wyposażonego w nowoczesny system przekształcania odpadów z uwzględnieniem wszelkich norm i rozporządzeń w tym zakresie. MZO w Wołominie Spółka z o.o. świadczy usługi odbioru odpadów na najwyższym poziomie z dbałością o zasoby środowiska naturalnego, co potwierdzają liczne nagrody i wyróżnienia dla firmy.

Stena Recykling spółka z o.o. działa w ramach struktur Stena Metall Group, prowadząc operacje odzyskiwania surowców wtórnych za pośrednictwem przedsiębiorstw działających pod nazwą Stena Recykling. Stena Recykling Poland prowadzi Politykę Zintegrowanych Systemów Zarządzania Jakością Środowiskowego i BHP oraz posiada wszelkie wymagane certyfikaty jakości.

4.3.14. Mieszkalnictwo

Na przestrzeni ostatnich lat na obszarze Żąbek dynamicznie rozwija się budownictwo mieszkaniowe. Stały, sukcesywny wzrost ludności determinuje procesy urbanizacyjne, konsekwencją których jest powstawanie nowych osiedli, budynków i mieszkań. Zgodnie z danymi GUS w roku 2013 liczba budynków mieszkalnych w mieście wynosiła ogółem: 5.269 budynków, natomiast liczba mieszkań kształtowała się na poziomie: 13.657 mieszkań. Poniższa tabela obrazuje przyrost analizowanych wskaźników na przestrzeni lat 2007-2013.

Tabela 22 Wskaźnik ilości budynków i mieszkań w Żąbkach w latach 2007-2013

wskaźnik	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
budynki	-	4951	5052	5107	5183	5224	5269
mieszkania	10 091	10 540	11 404	11 700	12 594	13 152	13 657

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS- Gospodarka mieszkaniowa i komunalna

Na przestrzeni lat 2007-2013 wskaźnik liczby budynków oddanych do użytkowania w poszczególnych latach sukcesywnie spadał, natomiast wskaźnik liczby mieszkań oddanych do użytkowania podlegał okresowym wahanom.

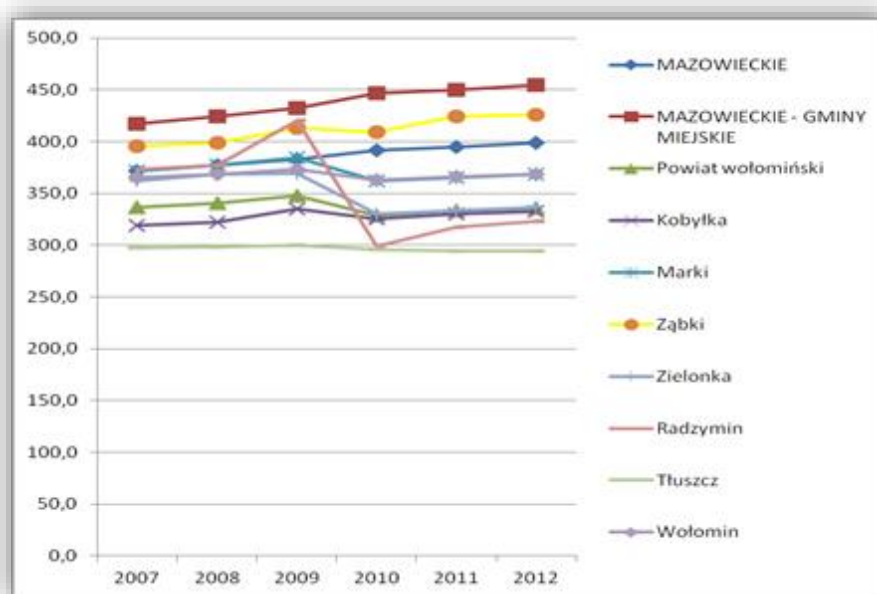
Tabela 23 Wskaźnik ilości budynków i mieszkań oddanych do użytkowania w Żąbkach w latach 2007-2013

wskaźnik	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
budynki	130	128	118	88	84	64	57
mieszkania	568	459	874	477	904	583	517

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS- Gospodarka mieszkaniowa i komunalna

W odniesieniu do innych miejscowości aglomeracji warszawskiej wskaźnik liczby mieszkań na 1000 mieszkańców w odniesieniu do Żąbek był na wysokim, dominującym poziomie i wynosił w roku 2013 według danych GUS: 425,9 mieszkań. Jedynie wskaźnik odnotowany dla ogółu gmin województwa mazowieckiego był nieco wyższy od wskaźnika odnotowanego dla Żąbek i wynosił w tym samym okresie: 454,9 mieszkań. Poniższy wykres obrazuje wskazaną tendencję.

Wykres 18 Wskaźnik liczby mieszkań na 1000 mieszkańców dla Miasta Żąbki i wybranych miast aglomeracji warszawskiej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS- Gospodarka mieszkaniowa i komunalna

Zgodnie z danymi GUS z końca 2012 r. (brak danych za rok 2013) większość mieszkań wyposażona była w podstawowe pomieszczenia i instalacje niezbędne przy użytkowaniu mieszkań, a mianowicie: łazienkę (92,8% ogółu mieszkań), wodociąg (94% ogółu mieszkań), ustęp splukiwany (93,7% ogółu mieszkań), centralne ogrzewanie (91,3% ogółu mieszkań), gaz sieciowy (86,6% ogółu mieszkań).

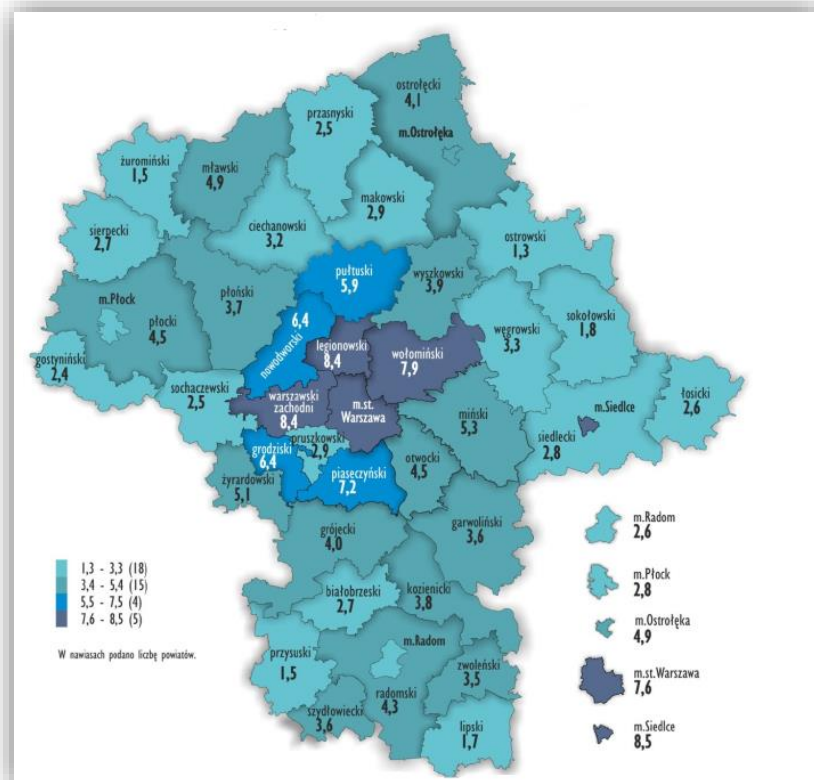
W latach 2007-2013 zaobserwowano spadek wielkości przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkań. Wartość tego wskaźnika w roku 2013 wynosiła: 75 m². Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w analizowanym okresie podlegała okresowemu spadkowi i wzrostowi w poszczególnych latach.

Tabela 24 Wskaźnik przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkań w Ząbkach w latach 2007-2013

Wskaźnik	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	81,9	81,9	81,0	77,4	76,3	75,5	75,0
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	32,4	32,7	33,5	31,7	32,4	32,2	32,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS- Gospodarka mieszkaniowa i komunalna

Rysunek 21 Wskaźnik liczby mieszkań oddanych do użytkowania na 1000 ludności w województwie mazowieckim według powiatów w 2013 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie: „Budownictwo mieszkaniowe w województwie mazowieckim w 2013 r.

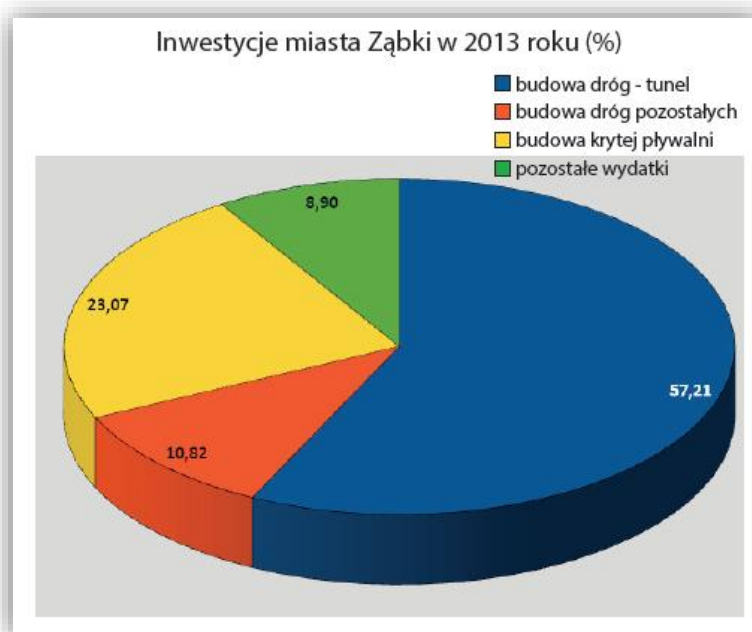

Intensywna polityka Miasta zmierzająca do sukcesywnej poprawy parametrów infrastruktury technicznej Miasta realizowana jest poprzez liczne inwestycje infrastrukturalne w tym zakresie.

Od szeregu lat prowadzone są intensywne działania modernizacji, rozbudowy i budowy infrastruktury drogowej na obszarze Miasta. Większość głównych dróg została w ostatnich latach zmodernizowana otrzymując najwyższe parametry użytkowania, a na rozbudowę kolejnych dróg zarezerwowano odpowiednie środki.

Nieznacznie gorsze od innych jednostek samorządu terytorialnego wskaźniki nasycenia Miasta Żabki w sieć wodociągową implikują konieczność poprawy sytuacji w tym zakresie w najbliższym horyzoncie czasowym. Wskaźniki dotyczące pozostałej infrastruktury technicznej, a mianowicie infrastruktury kanalizacyjnej czy gazowej wskazują na wysokie nasycenie, odpowiadające potrzebom mieszkańców i działających w mieście podmiotów gospodarczych. Poniższy rysunek przedstawia poziom procentowy wydatkowanych środków na poszczególne inwestycje miejskie w 2013 r.

Rysunek 22 Inwestycje Miasta Żabki w roku 2013 w [%]

Źródło: Urząd Miasta Żabki

Intensywne działania miejskiego samorządu w zakresie realizacji dużych inwestycji zostały docenione przez prowadzony przez „Rzeczpospolitą” ranking najlepszych gmin w Polsce. Wśród liczby 2.500 gmin Żabki w prowadzonej rywalizacji zajęły wysokie 18, 23 i 40 miejsce w kategoriach: stan finansów i zarządzanie, innowacyjność³. Także organizowany przez serwis samorządowy www.portalsamorzadowy.pl ranking gmin przemysłowo-usługowych, które w latach 2010-2013 odnotowały najwyższy poziom rozwoju Żabki zajęły 9 lokatę. Tak mocna pozycja Miasta i osiągnięte sukcesy potwierdzają zaangażowanie lokalnych władz i samorządowców w dzieło tworzenia dobrze zorganizowanego, sprawnie funkcjonującego Miasta dbającego o potrzeby mieszkańców i lokalnego biznesu.

³ Ranking „Rzeczpospolitej” z 15 lipca 2014 roku

EDUKACJA

Źródło: Urząd Miasta w Ząbkach – pocztówka Edukacja

4.4. Opis infrastruktury i sfery społecznej

4.4.1. Edukacja

Na terenie Ząbek działa stosunkowo dobrze rozwinięta sieć placówek oświatowych. W roku 2013 według danych GUS liczba przedszkoli wynosiła ogółem: 17 placówek i od roku 2012 liczba tego typu placówek oświatowych zwiększyła się o 2 obiekty. W roku 2013 na terenie Miasta Ząbki funkcjonowały:

- 3 publiczne przedszkola prowadzone przez Miasto Ząbki oraz 16 niepublicznych placówek wychowania przedszkolnego (prowadzone przez osoby fizyczne lub prawne) w tym: 14 niepublicznych przedszkoli i 2 niepubliczne punkty przedszkolne,
- 5 szkół podstawowych, w tym 3 szkoły podstawowe prowadzone przez Miasto Ząbki, jedna publiczna szkoła podstawowa funkcjonująca w Zespole Publicznych Szkół Katolickich, prowadzona przez Parafię Miłosierdzia Bożego, jedna prywatna niepubliczna szkoła podstawowa o uprawnieniach szkoły publicznej, prowadzona przez osobę prawną TELL-V Sp. z o.o.,

- 3 publiczne gimnazja, w tym dwa publiczne gimnazja prowadzone przez Miasto Żąbki oraz jedno publiczne gimnazjum funkcjonujące w Zespole Publicznych Szkół Katolickich, prowadzone przez Parafię Miłosierdzia Bożego.

Liczebność szkół podstawowych w mieście od szeregu lat podlega okresowym wahaniom, obserwowany jest trend wzrostu i spadku liczby szkół kształcących na poziomie szkolnictwa podstawowego.

W odniesieniu do funkcjonujących na obszarze Miasta gimnazjów w roku 2013 ich liczba wynosiła ogółem: 3 placówki i ich liczebność na przestrzeni ostatnich lat utrzymywała się na stałym poziomie. Na terenie Miasta funkcjonują także 3 niepubliczne żłobki. Poniższa tabela przedstawia szczegółowe dane dotyczące wyżej wymienionych placówek oświatowych według danych GUS.

Tabela 25 Liczba placówek oświatowych w Mieście Żąbki w latach 2007-2013

Nazwa placówki	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Przedszkola	10	11	12	13	14	15	17
Punkty przedszkolne	0	0	0	0	0	1	2
Szkoły Podstawowe	4	4	4	5	6	5	5
Gimnazja	3	3	3	3	3	3	3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zgodnie z danymi GUS liczba dzieci i młodzieży uczęszczającej do poszczególnego typu placówek edukacyjnych w analizowanym okresie od roku 2007 do 2013 w odniesieniu do przedszkoli, szkół podstawowych i gimnazjów sukcesywnie wzrasta.

Tabela 26 Liczba uczniów w poszczególnych typach szkół w roku szkolnym 2012/2013

Nazwa placówki	2007	2008	2009	2010	2011	2012 ⁴	2013 ⁵
Przedszkola	905	1030	1067	1304	1261	1533	1527
Szkoły Podstawowe	1755	1887	1933	2061	2292	2709	3002
Gimnazja	931	1002	1041	1038	1031	1012	1066

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS i SIO

Współczynnik skolaryzacji brutto (relacja osób uczących się niezależnie od wieku na danym poziomie kształcenia do liczby ludności w grupie wieku określonej, jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania) dla Miasta Żąbki na koniec 2013 roku według danych GUS wynosił w odniesieniu do szkolnictwa podstawowego: 103,76% i szkolnictwa gimnazjalnego: 115,87%. Takie wartości wymienionych wskaźników wskazują, iż część z uczniów uczęszczających do danego typu szkoły należy do osób niezamieszkałych na obszarze Miasta.

Obiekty edukacyjne w Mieście Żąbki należą do placówek dobrze wyposażonych w pomoce naukowe, komputery oraz sprzęt multimedialny. W zakresie odsetka szkół wyposażonych w komputery przeznaczone do użytku uczniów z dostępem do Internetu na poziomie kształcenia podstawowego Miasto posiada 100% wyposażenie placówek w tym zakresie. Nieco gorzej kształtuje się sytuacja Miasta w tej materii w odniesieniu do szkolnictwa gimnazjalnego, gdzie zaledwie 66,67% szkół posiada

⁴ dane liczbowe o liczbie uczniów w szkołach podstawowych i gimnazjach w 2012 r według SIO stan na 30 września 2012 r.

⁵ dane liczbowe o liczbie dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego w 2012 r. obejmują łącznie: liczbę dzieci w publicznych przedszkolach prowadzonych przez Miasto Żąbki, liczbę dzieci w niepublicznych przedszkolach oraz liczbę dzieci niepublicznych punktach przedszkolnych według SIO stan na 30 września 2013 r.

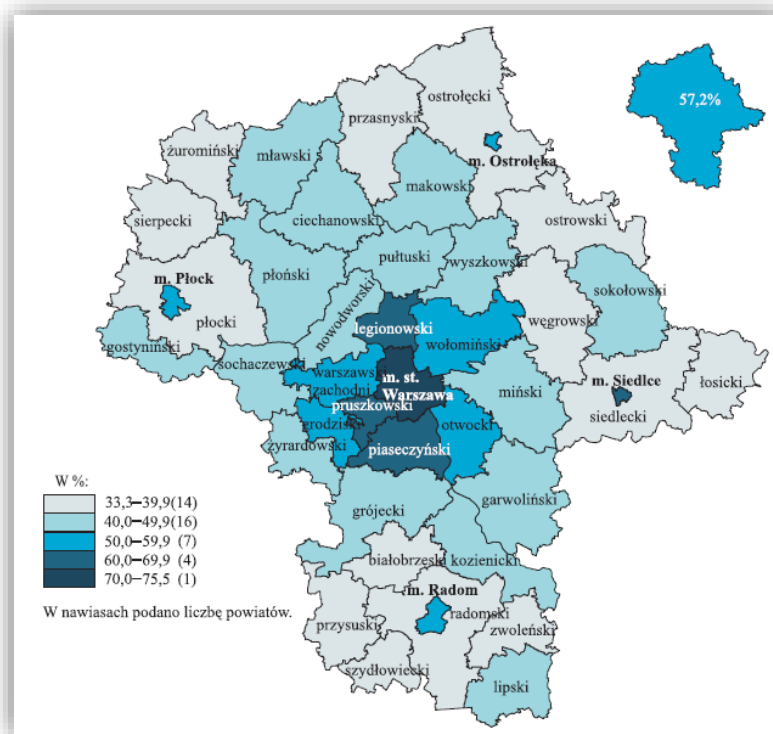
wyposażenie w komputery z dostępem do Internetu. Należy jednak zaznaczyć, iż wskaźnik ten uwzględnia także gimnazjum publiczne będące pod bezpośrednim nadzorem parafii, na które Miasto ma niewielki wpływ. Dlatego też uwzględnienie go powoduje znaczne zaniżenie wskaźnika, ponieważ w gimnazjach publicznych będących pod bezpośrednim nadzorem (wg. danych Urzędu Miasta) wskaźnik ten wynosi 100%. Poniższe zestawienie ukazuje omawiany wskaźnik na tle Polski, województwa i powiatu.

Tabela 27 Procentowy wskaźnik szkół w Mieście Żabki wyposażonych w komputery przeznaczone do użytku uczniów z dostępem do Internetu w odniesieniu do szkół Polski, województwa mazowieckiego i powiatu wołomińskiego w roku 2012

Jednostka terytorialna	Szkolnictwo podstawowe	Gimnazja
Polska	94,92 %	81,79 %
Mazowieckie	93,74 %	81,77 %
Powiat wołomiński	92,42 %	83,78 %
Żabki	100,00 %	66,67 %⁶

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Rysunek 23 Ludność w wieku 13 lat i więcej z wykształceniem co najmniej średnim według powiatów województwa mazowieckiego w 2011 r.

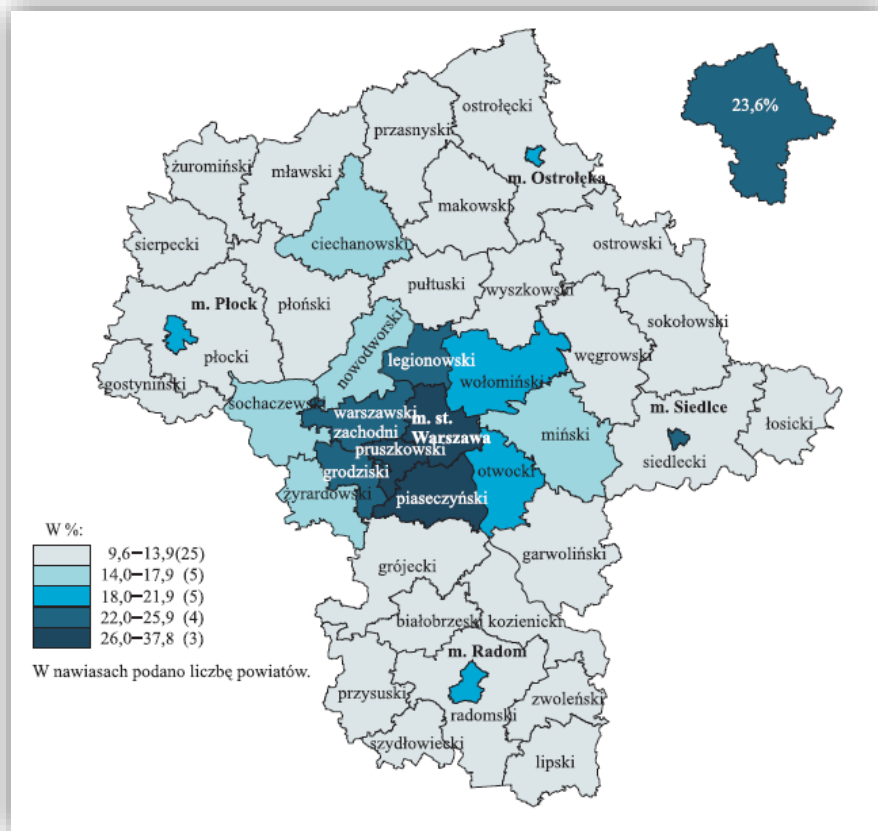
Źródło: „Narodowy Spis Powszechny 2011- Stan i struktura demograficzno-społeczna”- Urząd Statystyczny w Warszawie

⁶wskaźnik komputeryzacji w gimnazjach publicznych podlegających pod samorząd w Żabkach wynosi 100%

Rysunek 24 Ludność w wieku 13 lat i więcej z wykształceniem wyższym według powiatów województwa mazowieckiego w 2011 r.

Źródło: „Narodowy Spis Powszechny 2011- Stan i struktura demograficzno-społeczna”- Urząd Statystyczny w Warszawie

Zgodnie z wynikami Spisu Powszechnego z 2011 r. liczba osób z wykształceniem wyższym w powiecie wołomińskim (brak danych na poziomie gmin) wynosiła ogółem: 23.528 osób z wykształceniem średnim: 58.833 osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym 36.713 osób, gimnazjalnym 9.031 osób, podstawowym: 34.458 osób.

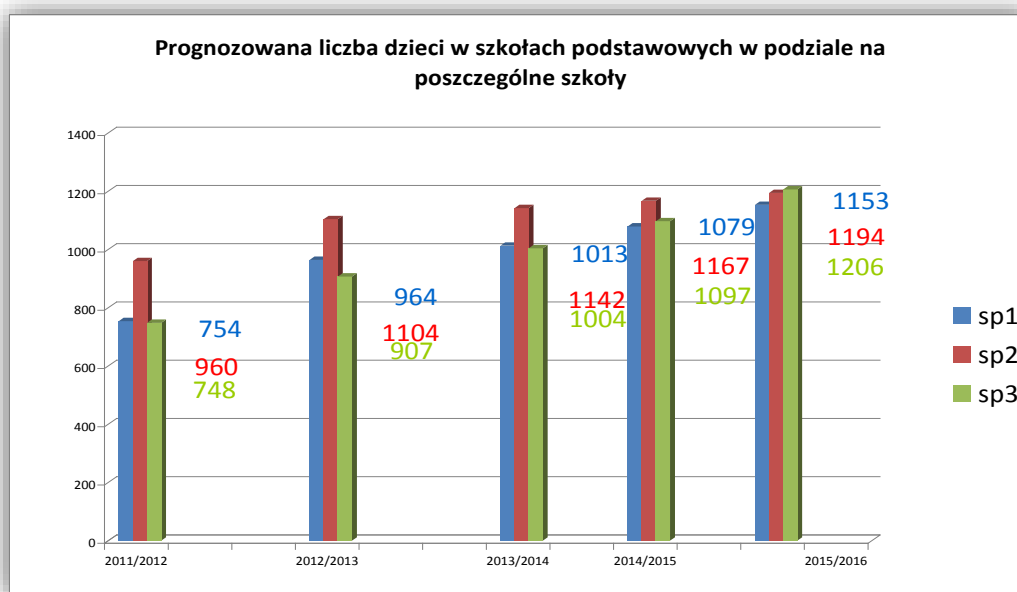
W odniesieniu do danych wojewódzkich w okresie między poprzednim spisem powszechnym w 2002 r. oraz spisem z roku 2011 liczba osób z wyższym wykształceniem wzrosła o 78,2%, z wykształceniem średnim wzrosła o 4,5%. Zmniejszeniu uległ odsetek osób z wykształceniem zawodowym o 1,3%.

Prognozy Urzędu Miasta w Ząbkach wskazują, iż wobec wysokiego, utrzymującego się od szeregu lat wskaźnika przyrostu naturalnego (najwyższy poziom wskaźnika pośród wszystkich gmin województwa mazowieckiego) liczba uczniów w szkołach podstawowych i gimnazjach będzie sukcesywnie wzrastać. Konieczne zatem stają się działania służące powiększeniu bazy lokalowej szkół zarówno na poziomie podstawowym jak i gimnazjalnym. Poniższe prognozy obrazują wskazaną tendencję w rozbiciu na poszczególne placówki zarządzane przez Urząd Miasta Ząbki.

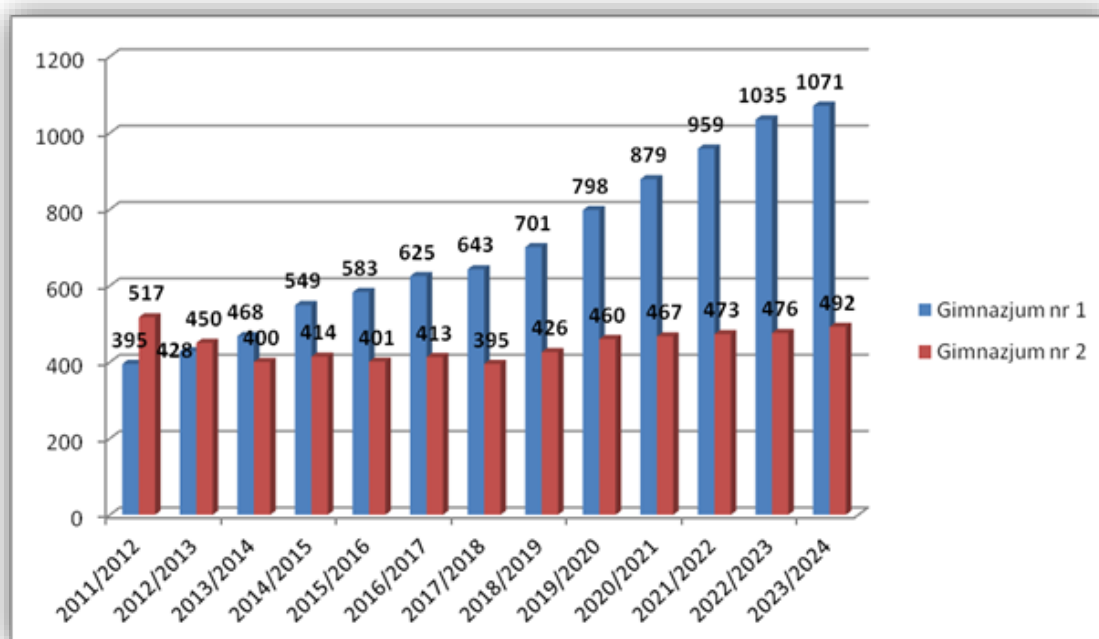

Wykres 19 Prognozowana liczba dzieci w szkołach podstawowych w podziale na poszczególne szkoły

Źródło: Urząd Miasta Żąbki

Wykres 20 Prognozowana liczba dzieci w szkołach gimnazjalnych w podziale na poszczególne szkoły

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Żąbki

Ponadto na przestrzeni lat obserwuje się zjawisko wzrostu z roku na rok ludności na terenie Miasta Żąbki (zarówno tej zameldowanej jak i zamieszkałej), co pociąga za sobą wzrost liczby dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym, które muszą być objęte wychowaniem przedszkolnym lub realizować obowiązek szkolny w funkcjonujących na terenie miasta szkołach podstawowych i gimnazjach, a to niewątpliwie stawia przed władzami miasta nowe zadania oświatowe takie jak: konieczność modernizacji aktualnie funkcjonującej sieci placówek oświatowych, czy budowanie nowych placówek oświatowych stosownie do zdiagnozowanych potrzeb środowiska lokalnego w tym zakresie.

Zapewnienie właściwej, dobrze funkcjonującej bazy edukacyjnej w mieście wobec postępującego wzrostu wskaźnika przyrostu naturalnego, oraz obserwowanego na przestrzeni lat zjawiska wzrostu ludności (zarówno tej zameldowanej jak i zamieszkałej stanowi jedno z głównych zadań stojących przed władzami Miasta Żabki. Urząd Miasta podejmuje zatem wzmożone inicjatywy służące zaspokojeniu potrzeb wzrastającej liczby mieszkańców w zakresie modernizacji i powiększania bazy lokalowej szkół funkcjonujących na terenie Miasta, a także tworząc dogodne warunki doposażenia w nowoczesny sprzęt i pomoce dydaktyczne szkół działających w Żabkach. Warto wspomnieć, iż to właśnie na oświatę przeznaczono największą część wydatków Miasta Żabki w 2013 r. (37,2% wszystkich wydatków). W najbliższym czasie realizowana będzie rozbudowa Szkoły Podstawowej nr 2, Szkoły Podstawowej nr 3, budowa nowych szkół podstawowych oraz w późniejszym etapie budowa szkół gimnazjalnych

Rysunek 25 Przedszkole Publiczne nr 3 Skrzat w Żabkach

Źródło: Urząd Miasta w Żabkach

W najbliższym czasie realizowana będzie rozbudowa Szkoły Podstawowej nr 2, Szkoły Podstawowej nr 3, budowa nowych szkół podstawowych oraz w późniejszym etapie budowa szkół gimnazjalnych. W przypadku Szkoły Podstawowej nr 1 w roku szkolnym 2014/2015 w ramach zamówienia publicznego zostaną dostawione kontenery modułowe, a ponadto przyjęto uchwałę zmieniającą budżet Miasta Żabki na rok 2014, w której to uchwale zmieniającej znalazły się środki na dokumentację budowlaną docelowej rozbudowy Szkoły

Podstawowej nr 1 w budżecie Miasta. Dla Szkoły Podstawowej nr 1, która będzie obejmowała budowę dużej stołówki, dużej świetlicy, pomieszczenia przeznaczone na szatnię oraz dodatkowe węzły sanitarne.

Publiczne szkoły podstawowe i publiczne gimnazja prowadzone przez Miasto Żabki w roku szkolnym 2013/2014 wyposażone były w pracownie komputerowe (łącznie 14 pracowni komputerowych w tym 4 mobilne pracownie komputerowe oraz nowoczesny sprzęt audiowizualny: tablice interaktywne wraz z oprogramowaniem, komputery, tablety, projektory, rzutniki multimedialne oraz różnego typu pomoce dydaktyczne).

Tabela 28 Liczba komputerów w placówkach 2013/ 2014

Szkoła/placówka	Liczba uczniów /przedszkolaków	Liczba komputerów	Liczba komputerów z dostępem do Internetu	Liczba pracowni komputerowych
SP Nr 1	812	55	55	2
SP Nr 2	986	57	57	2
SP Nr 3	903	124	124	4
G Nr 1	364	100	100	4
G Nr 2	600	44	44	2
PP Nr 1	99	4	4	0
PP Nr 2	98	4	4	0
PP Nr 3	367	10	10	0
Razem	4229	398	398	14

Źródło: Urząd Miasta w Żąbkach

Dzięki takiemu doposażeniu sal i pracowni nauczyciele prowadzą zajęcia edukacyjne przy użyciu najnowszych technik, wizualizują lekcje oraz korzystają z zasobów Internetu i przedmiotowych programów komputerowych. Wykorzystanie przez nauczycieli tego typu pomocy w procesie nauczania jest istotnym elementem w uatrakcyjnianiu przekazu informacji z zakresu realizacji podstawy programowej z poszczególnych zajęć edukacyjnych oraz wpływa na szybsze przyswajanie przez uczniów przekazywanych wiadomości z danego przedmiotu. Niezwykle istotne w procesie nauczania poza odpowiednimi warunkami lokalowymi szkół i ich wyposażeniem jest bardzo dobra kadra dydaktyczna oraz możliwość wykorzystywania nowych technologii i technik nauczania w procesie edukacji. Powyższe elementy wpływają, na jakość nauczania w żąbkowskich szkołach, która była wielokrotnie potwierdzana podczas licznych konkursów i rankingów nauczania. Wśród nich na uwagę zasługuje wyróżnienie, jakie otrzymał Urząd Miasta w 2014 r. przyznane przez Centrum Edukacji Obywatelskiej za wspieranie szkół w procesie wykorzystywania technologii informacyjno-komunikacyjnych oraz certyfikat szkoły gotowej na TIK, czyli szkoły, w których kadra dydaktyczna posiada kompetencje efektywnego wykorzystania najnowocześniejszych technologii informacyjno-komunikacyjnych przyznanej dla Publicznego Gimnazjum nr 1 w Żąbkach.

Źródło: Urząd Miasta Żąbki – uliczny spektakl w Żąbkach

4.4.2. Kultura i sztuka

Działalność kulturalna na obszarze Miasta Żąbki realizują zasadniczo dwie instytucje, a mianowicie: Miejski Ośrodek Kultury oraz Miejska Biblioteka Publiczna.

Miejski Ośrodek Kultury funkcjonuje w zabytkowej willi „Alina” będącej w latach 20-tych XX w. własnością Władysława Sikorskiego oraz w budynku przy ul. Słowackiego, gdzie mieści się filia ośrodka. Budynek MOK jest reprezentacyjnym i pięknym zabytkiem, w którym w ostatnich latach przeprowadzono remont wnętrza i wymianę dachu. Jednakże pomimo jego walorów estetycznych jego powierzchnia nie jest wystarczająca do prowadzenia wszystkich potrzebnych zajęć dydaktycznych. MOK posiada salę widowiskową, która znajduje się w trybunie stadionu piłkarskiego, jednakże sala ta nie spełnia podstawowych potrzeb i uniemożliwia przeprowadzenie imprez kulturalnych na większą skalę.

Rysunek 26 Mistrzostwa ekstraklasy w tańcu Sportowym w Żabkach z 2014 roku

Źródło: Urząd Miasta w Żabkach

MOK w swojej działalności proponuje dla mieszkańców Miasta zróżnicowany program zajęć w ramach prowadzonych sekcji, kół zainteresowań oraz warsztatów. Placówka prowadzi między innymi: pracownie Rysunku i Malarstwa, Studio Teatralne, Warsztaty Ceramiczne, Warsztaty Wokalne, Chór *Cantores Misericordiae*, Warsztaty Fotograficzne, Klub Tańca Nowoczesnego oraz tańca towarzyskiego, Grupę

Edukacji Artystycznej. Wymieniona działalność skierowana jest zarówno do dzieci, młodzieży jak i dorosłych. W ramach działalności ośrodka prowadzone są także Kluby Seniora oraz Chór Seniora „Złota Jesień”.

Oprócz działalności wymienionych sekcji i kół zainteresowań placówka organizuje liczne wernisaże, konkursy, spotkania autorskie, spektakle teatralne i kiermasze. Z oferty MOK korzysta corocznie około 8 tysięcy mieszkańców Żabek.

Drugą, istotną instytucją kulturalną

Miasta jest Miejska Biblioteka Publiczna udostępniająca swe zbiory dla ogółem: 3.499 czytelników tj. 12, 3% ogółu mieszkańców Miasta (dane GUS za rok 2012 – brak danych z roku 2013). Na przestrzeni lat 2007-2013 liczba wypożyczonych woluminów sukcesywnie wzrastała z poziomu: 29.768 wol. w roku 2007 do: 70.618 wol. w roku 2012. W roku 2013 według danych GUS odnotowano niewielki spadek liczby wypożyczeń, który ukształtował się na poziomie: 64.375 woluminów. Zasoby księgozbioru biblioteki udostępniane są dla mieszkańców w postaci wypożyczeń na zewnątrz oraz jako możliwość wykorzystania posiadanych zbiorów na miejscu w udostępnionej mieszkańcom czytelni. Od września 2014 r. zbiory biblioteki można przeglądać, rezerwować i prolongować on-line przy pomocy katalogu internetowego. Biblioteka poza swoją główną działalnością organizuje także spotkania autorskie z pisarzami oraz spotkania klubu dyskusyjnego.

Rysunek 27 Wieczór szwajcarski z 2014 roku zorganizowany w MOK w Żabkach

Źródło: Urząd Miasta w Żabkach

Źródło: Urząd Miasta w Ząbkach – pocztówka Sport

4.4.3. Sport i rekreacja

Zgodnie z danymi z danymi Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Ząbkach na terenie Ząbek w 2014 roku działała 17 klubów sportowych, a w ich ramach prowadzono 19 sekcji sportowych.

Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Ząbkach, jako najważniejsza instytucja krzewienia kultury fizycznej i sportu funkcjonuje od roku 1999 świadcząc swoje usługi dla mieszkańców Miasta. Jego działalność obejmuje między innymi: zarządzanie powierzonym mieniem komunalnym, rozwój bazy rekreacyjno-sportowej, udostępnianie posiadanej bazy rekreacyjno-sportowej, organizacja imprez sportowych, rekreacyjnych, kulturalnych, edukacyjnych, współpraca zarówno z instytucjami kultury jak i organizacjami zajmującymi się szeroko pojętą kulturą fizyczną.

MOSIR organizuje dla mieszkańców Miasta liczne imprezy sportowo-rekreacyjne, turnieje sportowe, biegi, gale sportowe oraz festyny szkolne. Oferta placówki w zakresie prowadzonej działalności obejmuje między innymi prowadzenie zajęć z: piłki nożnej, szermierki, boks, koszykówki, karate kyokushin, taekwon-do, akrobatyki, gimnastyki korekcyjnej dla dzieci. Poza wyżej wymienionymi działającymi na terenie MOSIR sekcjami sportowymi ośrodek proponuje także uczestnictwo w lekcjach: jogi, Nornic Walking oraz możliwość bezpłatnego korzystania z boiska wielofunkcyjnego. Organizacja

turniejów rodzinnych i turniejów piłki nożnej, tenisa stołowego i badmintonu, gali sportów walki oraz imprez w ramach Biegu Niepodległości i cyklicznego wydarzenia pod hasłem: Cała Polska Biega stanowią uzupełnienie bogatej oferty rekreacyjno- sportowej ośrodka.

Na terenie Miasta powstają nowe, funkcjonalne obiekty sportowe, a także modernizowane są placówki już funkcjonujące. Ostatnie lata zaowocowały powstaniem dwóch boisk w ramach programu rządowo-samorządowego „Orlik”. Obiekty te posiadają boiska ze sztuczną trawą do piłki nożnej, boiska wielofunkcyjne z nawierzchnią poliuretanową oraz boiska sezonowe i sztuczne lodowisko.

Dzięki inwestycjom w infrastrukturę rekreacyjno-sportową znacznie poprawiła się oferta sportowa na terenie Żąbek, wciąż jednak istnieją obszary infrastruktury sportowej wymagające budowy. Wśród nich wskazać należy:

- Brak hali widowiskowej, powodująca konieczność korzystania z sal pobliskich szkół,
- Brak miejsc rekreacji takich jak korty tenisowe.

Rysunek 28 Stadion Miejski w Żąbkach – Dolcan Arena

Źródło: Urząd Miasta w Żąbkach

Miasto posiada do dyspozycji mieszkańców i turystów Stadion Miejski, w ramach, którego w roku 2012 oddano do użytku krytą trybunę główną wraz z zapleczem socjalno-administracyjnym. Budynek trybuny Stadionu Miejskiego, kryta pływalnia, kręgielnia, korty do gry w squash, sauny stanowią obiekty powołanego w roku 2013 Miejskiego Centrum Sportu. W ramach jego działalności prowadzone są także zajęcia z gimnastyki korekcyjnej dla dzieci, zajęcia aqua aerobiku, lekcje pływania dla niemowląt, dzieci i dorosłych oraz zajęcia gimnastyczno-rehabilitacyjne dla dorosłych.

Rysunek 29 Miejskie Centrum Sportu w Żąbkach

Źródło: Miejskie Centrum Sportu w Żąbkach

Kompleksy leśne usytuowane na obrzeżach Miasta, Park Miejski, budowane ścieżki rowerowe i place zabaw stanowią uzupełnienie oferty sportowo-rekreacyjnej Miasta.

Bogata baza sportowa stwarza doskonałe warunki rozwoju fizycznego dla dzieci i młodzieży oraz przyczynia się do osiągnięcia przez nich wielu sportowych sukcesów. Intensywna działalność służb miejskich na rzecz rozwoju sportu i rekreacji w mieście zaowocowała tytułem „Sportowej Gminy” przyznawanym przez Polski Klub Infrastruktury Sportowej.

Głównym animatorem sportu w Mieście jest klub piłkarski Dolcan, który w ostatnich latach awansował do 1 ligi piłki nożnej w Polsce. Jest to znaczący sukces wizerunkowy dla Żąbek, ponieważ mecze 1 ligi

są transmitowane w środkach masowego przekazu, co nie tylko wpływa na promocję Miasta, ale także przyczynia się do popularności tego sportu w Żąbkach. Awans Dolcanu do 1 ligi wiąże się dla Żąbek ze znacznymi inwestycjami w infrastrukturę sportową, które wynikają ze standardów i wymogów Polskiego Związku Piłkarskiego. Inwestycje jakie muszą zostać wykonane to:

- Instalacja podgrzewanej płyty boiska
- Instalacja oświetlenia na stadionie piłkarskim
- Budowa boiska piłkarskiego ze sztuczną nawierzchnią

4.4.4. Ochrona zdrowia

Na terenie Miasta według danych GUS w 2013 roku funkcjonowało: 6 zakładów opieki zdrowotnej, w tym 5 zakładów niepublicznych. Praktykę prywatną prowadziło ogółem: 83 lekarzy oraz działało: 16 aptek. Wśród placówek opieki zdrowotnej należy wymienić: Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej-Miejska Przychodnia Zdrowia, Przychodnię Lekarską „Vital”, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Beta –Med”, Prywatny Zakład Opieki Zdrowotnej „Multi-Tab”, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Opto-Med” oraz „Lekstom” Małgorzata i Maciej Słomka.

Z wymienionych powyżej placówek służby zdrowia w roku 2013 działania związane z profilaktyką zdrowotną wśród dzieci i młodzieży prowadziły: Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Miejska Przychodnia Zdrowia oraz Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Beta-Med” w Żąbkach.

Z danych GUS wynika, iż liczba udzielonych porad lekarskich w latach 2007-2013 sukcesywnie wzrastała do poziomu: 109.728 i zwiększyła się w stosunku do roku 2007 o: 51.385 porad czyli o ponad 88%.

Na terenie Miasta w roku 2013 działało ogółem: 16 aptek. Każda z nich świadczyła swe usługi dla 1993 mieszkańców (od roku 2007 w Żąbkach powstało 9 nowych tego typu placówek).

Na terenie Miasta funkcjonuje Mazowieckie Centrum Psychiatrii „Drewnica” Sp. z o.o. świadczące usługi zdrowotne dla mieszkańców Żąbek, powiatu wołomińskiego, otwockiego, nowodworskiego oraz 2 dzielnic Warszawy w zakresie opieki zdrowotnej udzielanej osobom z zaburzeniami psychicznymi. Na terenie placówki działa ogółem: 8 oddziałów szpitalnych, Poradnia Zdrowia Psychicznego, Zespół Leczenia Środowiskowego oraz prowadzone są warsztaty terapii zajęciowej.

Należy zaznaczyć, iż w związku z dynamicznym wzrostem liczby mieszkańców i dużym przyrostem naturalnym wrasta zapotrzebowanie na usługi medyczne: rehabilitacyjno-terapeutyczne oraz poradnie psychologiczno-pedagogiczne dla dzieci i młodzieży.

Pozostałe usługi medyczne dla mieszkańców Miasta realizowane są głównie w Szpitalu Powiatowym w Wołominie.

4.4.5. Pomoc społeczna

Ośrodek Pomocy Społecznej w Żąbkach będąc budżetową jednostką organizacyjną Urzędu Miasta realizuje zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej w zakresie świadczenia wszelkich form pomocy społecznej dla mieszkańców Miasta. Jego działalność obejmuje także realizację zadań gminy na podstawie przepisów wielu ustaw dotyczących między innymi udzielania świadczeń społecznych finansowanych ze środków publicznych, świadczeń rodzinnych (zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne, dodatek do świadczenia pielęgnacyjnego, specjalny zasiłek opiekuńczy, zapomoga z tytułu urodzenia dziecka), świadczeń alimentacyjnych oraz wypłaty dodatków mieszkaniowych dla

osób wymagających wsparcia i znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej (ubóstwo, niepełnosprawność, bezdomność, alkoholizm, narkomania czy przemoc w rodzinie).

Wszelkie prowadzone przez ośrodek działania służą umożliwieniu wsparcia dla osób niezaradnych życiowo lub obciążonych niepełnosprawnością, trudną sytuacją osobistą, społeczną lub materialną.

Pośród zatrudnionego w roku 2013 na potrzeby OPS w Ząbkach personelu wymieniłem należy 17 osób zatrudnionych w oparciu o umowę o pracę oraz 9 osób zatrudnionych na umowę zlecenie.

Zgodnie z wymogami prawnymi wsparcie świadczone przez placówkę pomocy społecznej udzielane jest osobom i rodzinom, które spełniają określone warunki i kwalifikują się do otrzymania pomocy zgodnie z ustalonym poziomem dochodów.

Rysunek 30 Dyplom dla Miasta Ząbki w ogólnopolskim rankingu gmin o największej dynamice rozwoju w obszarze społecznym

Źródło: Urząd Miasta w Ząbkach

Realizacja zadań z obszaru polityki społecznej w mieście w roku 2013 pochłonęła ogółem: 6.765.912 zł, a środki finansowe wydatkowane przez OPS w Ząbkach w tym samym roku wyniosły: 6.232.2014 zł. Generalnie wydatki dotyczące wypłaty zasiłków stałych, składek zdrowotnych, dodatków mieszkaniowych oraz wydatków pokrywających koszty pobytu mieszkańców Miasta w domach opieki społecznej sukcesywnie wzrastają. Głównymi beneficjentami korzystającymi ze wsparcia placówki są osoby, których dotyczy problem ubóstwa, braku zatrudnienia czy niepełnosprawności. Poza wskazanymi wyżej grupami społecznymi korzystającymi z pomocy OPS w Ząbkach są także osoby dotknięte problemem alkoholizmu, ciężkich i przewlekłych chorób, problemami wychowawczymi czy wielodzietnością.

Zakres świadczonej pomocy obejmuje świadczenia pieniężne, niepieniężne oraz usługowe. Świadczenia pieniężne obejmują wypłatę: zasiłku celowego, okresowego oraz stałego. Świadczenia niepieniężne

realizowane są poprzez zapewnienie osobom wymagającym wsparcia pomocy w zakresie zapewnienia: posiłku (w ramach wieloletniego programu rządowego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” oraz wsparcia żywnościowego przy udziale Chrześcijańskiej Fundacji „Radość”- Bank żywności SOS), schronienia, odzieży, odpłatności gminy za pobyt w domu pomocy społecznej czy sprawienia pogrzebu. Usługowa działalność OPS dotyczy: usług opiekuńczych w tym usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi, poradnictwa specjalistycznego, pracy socjalnej, interwencji kryzysowej czy kontraktów socjalnych.

Istotną ze względów społecznych działalnością prowadzoną przez placówkę jest praca socjalna prowadzona w oparciu o tzw. kontrakt socjalny zapewniający rodzinom objętym pomocą powrót do możliwości pełnego funkcjonowania w społeczeństwie i odbudowy pełnionych ról społecznych. Taką pomoc w roku 2013 uzyskało 529 rodzin zamieszkałych w Żąbkach.

Na terenie Miasta poza działalnością Ośrodka Pomocy Społecznej funkcjonują ośrodki Towarzystwa Przyjaciół Dzieci, Koła Pomocy Dzieciom i Młodzieży Niepełnosprawnej w Żąbkach, Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób niepełnosprawnych z upośledzeniem umysłowym po 18 roku życia, Świetlice Środowiskowe Nr 1 i Nr 2.

Działalność powyższych instytucji pomocy społecznej w Żąbkach uzupełniają 4 prywatne domy pomocy: Dom Pomocy „Oaza Seniora”, Dom Pomocy „Samarytanka”, Dom Pomocy „Przystań” oraz Dom Pomocy „Zielony Zakątek”. Mieszkańcy Miasta mają możliwość korzystania z usług także innych placówek znajdujących się na terenie powiatu wołomińskiego (poradnie rodzinne, schroniska, domy dziecka, ośrodki interwencji kryzysowej). Należą do nich: Dom Pomocy Społecznej w Radzyminie, Dom Pomocy Społecznej w Zielonce, Środowiskowy Dom Samopomocy w Wołominie, Schronisko dla mężczyzn w Czarnej, Specjalistyczna Poradnia Rodzinna w Wołominie, Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Zielonce, Dom Dziecka w Równem oraz Rodzinny Dom Dziecka w Wołominie.

Polityka społeczna Miasta oparta na zróżnicowanych możliwościach wsparcia mieszkańców, zapewnienia najkorzystniejszych warunków życia i rozwoju prowadzona jest od szeregu lat w sposób kompleksowy i obejmujący różne potrzeby i wymagania mieszkańców. Sukcesywny wzrost liczby osób zamieszkałych w Żąbkach wymusza konieczność prowadzenia przez władze Miasta działań mających na celu nie tylko zaspokojenie bieżących potrzeb mieszkańców, ale przede wszystkim umożliwienie im w szerszym horyzoncie czasowym harmonijnych możliwości rozwoju. Warto wspomnieć, iż Miasto już od ponad 20 lat prowadzi intensywną politykę parorodzinną m.in.

- W latach 2007 – 2011 Miasto Żąbki było prekursorem wśród innych jednostek samorządów terytorialnego w Polsce w zakresie wypłacania z własnych funduszy budżetowych dodatków pieniężnych rodzinom z tytułu urodzenia dziecka.
- Od roku 2013 w ramach współpracy ze Starostwem Powiatu Wołomińskiego oraz w związku podpisaniem w dniu 21 października 2013 r. przez Burmistrza Miasta Żąbki umowy i porozumienia w sprawie przekazania przez Starostę Powiatu Wołomińskiego dotacji na realizację w roku 2013 zadań z zakresu programu powiatowej karty rodziny z dniem 21 października 2013 r. został wdrożony na terenie Miasta Żąbki lokalny program Powiatowej Karty Rodziny (TAKrodzina.pl) zgodnie z podjętymi wcześniej uchwałami Rady Miasta Żąbki w tej sprawie:
  - Uchwałą Nr XXXVIII/314/2013 Rady Miasta Żąbki dnia 13 marca 2013 r. w sprawie wdrożenia lokalnego programu pomocy społecznej Powiatowa Karta Rodziny Tak rodzina.pl.
  - Uchwałą Nr XLIII/390/2013 Rady Miasta Żąbki z dnia 2 sierpnia 2013 r. w sprawie przyjęcia przez Miasto Żąbki zadania Powiatu Wołomińskiego na dofinansowanie zniżek w opłatach za usługi świadczone przez Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji oraz Miejski Ośrodek Kultury w Żąbkach posiadaczom Powiatowej Karty Rodziny.
  - Uchwałą Nr LIV/495/2014 Rady Miasta Żąbki z dnia 3 kwietnia 2014 r. zmieniająca uchwałę w sprawie wdrożenia lokalnego programu pomocy społecznej Powiatowa Karta Rodziny Takrodzina.pl.

Wsparcie Rodziny Wielodzietnej zgodnie z przyjętymi ustaleniami w przedmiotowej sprawie polega na wprowadzeniu przez Miasto Żąbki i jego jednostki organizacyjne systemu zniżek i ulg dla posiadaczy Powiatowej Karty Rodziny. Rodziny wielodzietne zameldowane na terenie Miasta Żąbki, a od kwietnia 2014 r. zamieszkałe na terenie Miasta i odprowadzające podatki do Urzędu skarbowego w Wołominie, mogą składać wnioski o wydanie Powiatowej Karty Rodziny w ramach lokalnego programu polityki prorodzinnej TAKrodzina.pl. Rodziny posiadające Powiatową Kartę Rodziny mogą korzystać z następujących ulg:

- 50 % zniżki w opłacie za pobyt dziecka w przedszkolu publicznym,
- 50 % zniżki w opłacie za zajęcia sportowe prowadzone w Miejskim Ośrodku Sportu i Rekreacji, nie więcej jednak niż 100,00 zł dla jednego dziecka miesięcznie,
- 50% zniżki w opłacie za zajęcia prowadzone w ramach sekcji i kół zainteresowań w Miejskim Ośrodku Kultury, nie więcej jednak niż 100,00 zł dla jednego dziecka miesięcznie,
- 50% zniżki w opłacie za posiłki wydawane w formie obiadów przez publiczne szkoły podstawowe i publiczne gimnazja, nie więcej jednak niż 100,00 zł dla jednego dziecka miesięcznie, za wyjątkiem, gdy dziecko korzysta z innej formy pomocy dożywiana w szkole.

Natomiast od 16 czerwca 2014 r. przyjmowane są wnioski o wydanie Karty Dużej Rodziny zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami prawa w tym zakresie to jest: Uchwały Nr 85 Rady Ministrów z dnia 27 maja 2014 r. w sprawie ustanowienia rządowego programu dla rodzin wielodzietnych i rozporządzenia wykonawczego do tejże ustawy – rozporządzenia z 27 maja 2014 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu dla rodzin wielodzietnych

4.4.6. Organizacje pozarządowe

Funkcjonowanie organizacji pozarządowych, fundacji i stowarzyszeń opiera się na założeniach, które są przejawem społeczeństwa obywatelskiego, jego aktywności i wyczulenia na potrzeby lokalnej społeczności. Szerokie spektrum działania tych organizacji realizowane jest w kontekście działalności kulturalnej, edukacyjnej, naukowej i społecznej, które w swej idei odnoszą się do istoty rozwoju społecznego i społecznej solidarności. Pełnią one nie tylko istotną rolę w konsolidacji społeczności lokalnej, ale także stanowią istotny element wsparcia władz lokalnych w ich działaniach służących poprawie jakości życia mieszkańców.

Na obszarze miasta Żąbki w roku 2013 funkcjonowało ogółem ponad 20 podmiotów działających w obszarze organizacji pozarządowych. Tak znaczna ilość podmiotów funkcjonujących w tym obszarze skłoniła lokalny Samorząd do stworzenia „Programu Współpracy Miasta Żąbki z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego”, który realnie wpływa na podniesienie skuteczności działania lokalnych władz w obszarze jego kompetencji i zadań. Wzajemna współpraca obejmuje m.in.:

- zlecenie organizacjom pozarządowym oraz podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie realizacji zadań publicznych na zasadach określonych w ustawie,
- wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działalności,
- konsultowanie z organizacjami oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji,

- udostępnianie lokalu komunalnego na spotkania organizacji oraz spotkania otwarte,
- umożliwianie organizacji realizacji przedsięwzięć na terenie miejskich obiektów sportowych (stadionu, boisk szkolnych),
- promocję działalności organizacji w skali makroregionalnej,
- udzielanie rekomendacji współpracującym z Miastem organizacjom, które ubiegają się o dofinansowanie z innych źródeł.

Wśród organizacji pozarządowych, które działają na terenie Miasta Żąbki na uwagę zasługują m.in.:

- ❖ Stowarzyszenie Rozwoju Przedsiębiorczości i Inicjatyw Lokalnych,
- ❖ Towarzystwo Przyjaciół Żąbek,
- ❖ Towarzystwo Kultuwowania Muzyki Chóralnej „Ars Antiqua”,
- ❖ Miejski Klub Sportowy „Dolcan”,
- ❖ Międzyszkolny Klub Sportowy „Żąbki” przy MOSiR Żąbki,
- ❖ Hufiec Związku Harcerstwa Polskiego,
- ❖ Koło Pomocy Dzieciom i Młodzieży Niepełnosprawnej Towarzystwa Przyjaciół Dzieci ,
- ❖ Drewnickie Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Osób z Zaburzeniami Psychicznymi „Empatia”,
- ❖ Stowarzyszenie Harcerstwa Katolickiego „Zawisza” Fundacja Skautingu Europejskiego,
- ❖ Stowarzyszenie PRO – Pracownia Rozwoju Osobowości,
- ❖ Uniwersytet Leśny – Fundacja „Dzieci Ulicy”,
- ❖ Klub Sportowy „Siatkarz” Żąbki.

Źródło: Urząd Miasta w Ząbkach – pocztówka *Urząd Miasta*

4.5. Opis modelu zarządzania i finansów

Dynamiczny wzrost liczby mieszkańców w Mieście jest elementem sprzyjającym rozwojowi Miasta w długiej perspektywie czasu i będzie w przyszłości znacznym źródłem zwiększenia jego dochodów. Jednakże w chwili obecnej znaczny przyrost ludności skutkuje brakiem wystarczających środków na zapewnienie podstawowych potrzeb związanych z wydatkami drogowymi, infrastrukturą społeczną czy też ochroną środowiska. Problem brakujących środków finansowych na niezbędne inwestycje jest także wynikiem niskiego odsetku osób zameldowanych lub odprowadzających podatki na rzecz Miasta Ząbki – wg przytoczonych wcześniej statystyk szacuje się, iż faktyczna liczba osób zamieszkujących w Ząbkach to 45 000 – 65 000. Osoby niepłacące w Ząbkach podatku są znacznym obciążeniem dla Miasta, ponieważ odprowadzany przez nie podatek nie zasila budżetu Ząbek. Wg szacunków UM w Ząbkach minimalny wpływ z tytułu podatku dochodowego od jednego mieszkańca to ok. 1.100 zł, dlatego też można założyć, iż co roku budżet Miasta mógłby być powiększany o wpłaty z tytułu podatku dochodowego w granicach 15 – 35 mln zł, o ile wszyscy jego mieszkańcy dokonaliby meldunku lub wskazali Miasto Ząbki, jako swoje miejsce zamieszkania. W związku z tym Władze Miasta starają się w różnorodny sposób zachęcać mieszkańców Ząbek do zameldowania się lub wskazania Miasta Ząbki

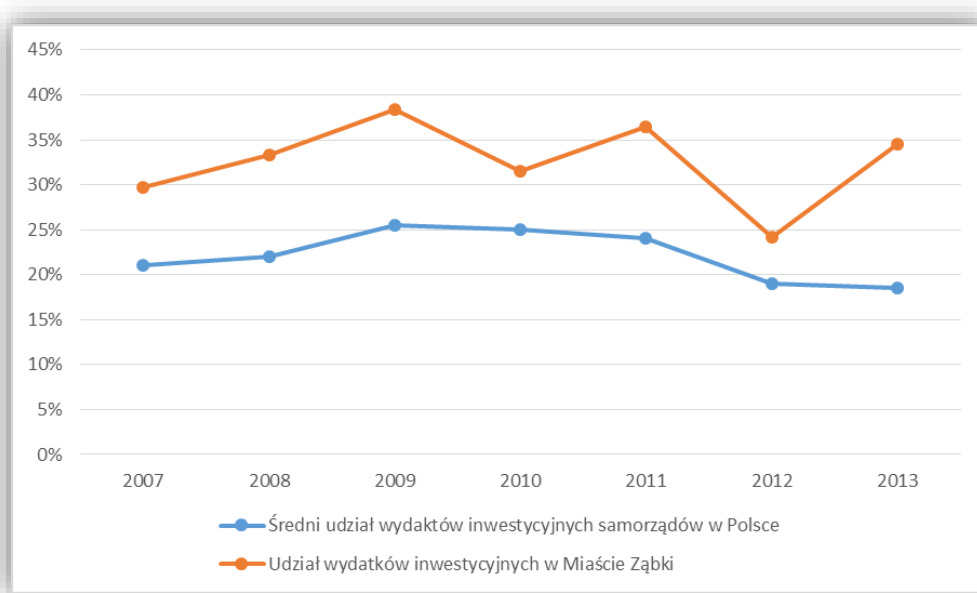
w swojej deklaracji podatkowej jako miejsce zamieszkania. Najważniejszym działaniem, które przynosi wymierne efekty, było stworzenie *Karty Mieszkańca*, która:

- uprawnia do darmowego korzystania z komunikacji miejskiej Żąbek (autobusami linii „Żąbki-1” i „Żąbki-2”),
- pozwala na korzystanie ze zniżek w Centrum Rekreacyjno-Sportowym w Żąbkach,
- uprawnia do korzystania z rabatów na towary i usługi w ramach programu *Zniżka za dowód* - na dzień 16.09.2014 w program zniżek zaangażowanych jest blisko 100 przedsiębiorców.

4.5.1. Wydatki inwestycyjne i struktura zadłużenia

Jednostki samorządu terytorialnego w Polsce mają znaczący udział w redystrybucji dochodów, choć ich wydatki ogółem sięgają zaledwie części wydatków budżetu państwa. W latach 2007-2013 bardzo ważnym czynnikiem umożliwiającym realizację wielu inwestycji była duża dostępność środków unijnych.

Wykres 21 Struktura wydatków inwestycyjnych w Mieście Żąbki w łącznych wydatkach na tle samorządów w Polsce w latach 2007-2013

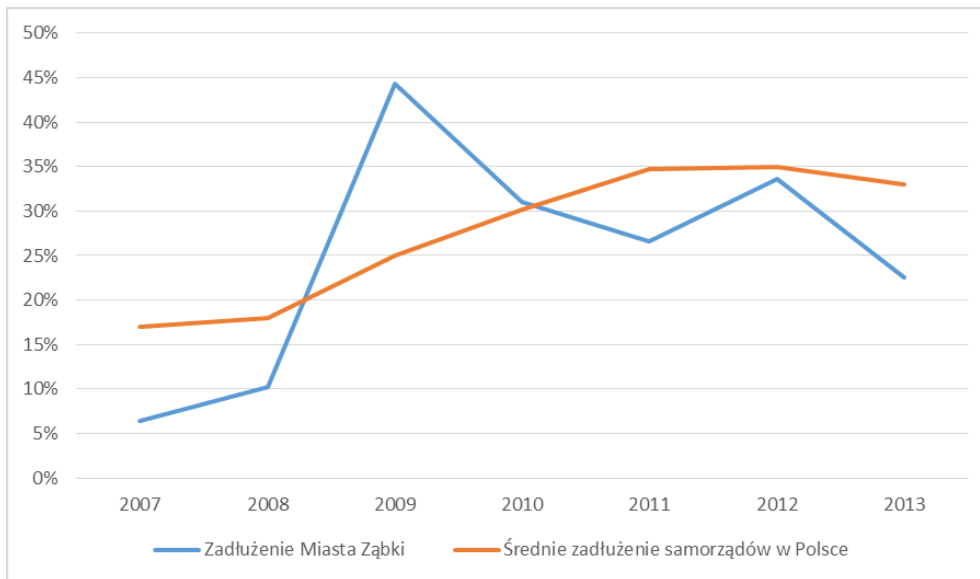

Źródło: opracowanie własne na podstawie zbiorczych danych z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego

Przedstawione dane wskazują na największy udział wydatków inwestycyjnych w strukturze łącznych wydatków w latach 2009 i 2010. Natomiast od 2011 roku widoczny jest spadek udziału inwestycji w wydatkach samorządów, co związane jest ze zmniejszającymi się dochodami bieżącymi niektórych samorządów oraz zwiększeniem się poziomu ich zadłużenia, koniecznością ponoszenia dodatkowych kosztów na obsługę długu oraz zmniejszeniem się dostępności środków unijnych. Tendencja ta jednak nie dotyczy Miasta Żąbek. W każdym z analizowanych okresów udział wydatków inwestycyjnych w łącznych wydatkach ogółem był wysokim poziomie.

Wykres 22 Zadłużenie Miasta Żąbki na tle średniego wskaźnika zadłużenia samorządów w Polsce w latach 2007-2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Jak wskazuje powyższy wykres i poniższa tabela od 2007 roku zauważalne jest zwiększenie się wskaźnika zadłużenia JST i dopiero w roku 2013 wskaźnik ten udało się nieznacznie zmniejszyć, co świadczy o wypracowaniu przez samorzady niewielkiej nadwyżki budżetowej. Należy jednak podkreślić, iż w strukturze zadłużenia największy udział stanowią zobowiązania miast na prawach powiatu (43,6% w 2012 r. oraz 45,3% w I półroczu 2013 r.), natomiast zobowiązania gmin od 2007 roku utrzymuje się na podobnym poziomie i oscyluje w granicach 35-40%.

Tabela 29 Projekty unijne a średnie zadłużenie JST w latach 2007-2013

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Zadłużenie ogółem (mln zł)	25 876	28 775	40 294	55 094	65 756	67 835	69 159
Zadłużenie na programy i projekty unijne (mln zł)	2 375	2 055	2 422	4 951	6 958	6 435	10 214
Udział zadłużenia na programy i projekty unijne w zadłużeniu ogółem	9,20%	7,10%	6,00%	9,00%	10,60%	9,50%	14,80%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów „Sytuacja finansowa JST w latach 2007-2013”, Warszawa, maj 2014

Powyższa tabela potwierdza również tezę, iż wpływ dostępności środków unijnych miała ogromny wpływ na strukturę wydatków, ponieważ zdecydowana większość inwestycji finansowanych ze środków zewnętrznych nie pokrywała wszystkich kosztów projektu, co wiązało się z koniecznością wniesienia wkładów własnych w realizowaną inwestycję. Należy zatem podkreślić, iż dostępność środków unijnych w znaczny sposób wpłynęła na rozwój JST, ale także była powodem znacznego ich zadłużenia, ponieważ jak wskazuje Tabela 29 w 2013 roku udział zadłużenia na programy i projekty unijne w zadłużeniu ogółem to aż 10 214 mln złotych, co stanowi 14,8% udziału w zadłużeniu ogółem.

Tabela 30 Struktura dochodów i wydatków Miasta Żąbki w latach 2007-2014

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014*
Wydatki inwestycyjne (mln zł)	15,21	20,91	32,54	28,09	37	21,53	37,92	33,75
Zmiana wydatków inwestycyjnych w mln zł (rok do roku)	-	5,7	11,63	-4,45	8,91	-15,47	16,39	-4,17
Procentowa zmiana wydatków inwestycyjnych (rok do roku)	24,55%	37,51%	55,61%	-13,69%	31,73%	-41,79%	76,07%	-11,00%
Dochody ogółem (mln zł)	51,96	62,78	84,69	89,28	101,44	85,22	118,65	104,65
Zmiana dochodów w mln zł (rok do roku)	-	10,82	21,91	4,59	12,16	-16,22	33,43	-14
Procentowa zmiana dochodów (rok do roku)	-	20,82%	34,90%	5,42%	13,62%	-15,99%	39,23%	-11,80%
Udział procentowy wydatków inwestycyjnych w wydatkach	29,72%	33,31%	38,42%	31,46%	36,41%	24,19%	34,54%	36,66%

*prognozowane dane na dzień 30 czerwca 2014 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie budżetów Miasta Żąbki z lat 2007-2014

Analizowane dane wskazują na pozytywne zmiany w strukturze dochodów, gdyż z roku na rok zauważalny jest wzrost łącznych dochodów budżetowych. Porównując łączne dochody z 2007 r. i prognozowane dochody w 2014 r. można zauważyć, że dochody budżetu wzrosły aż o 52,68 mln zł, co oznacza, iż w 2014 roku budżet Miasta wzrósł dwukrotnie. To świadczy o bardzo dużym potencjale Miasta oraz jego bardzo szybkim tempie rozwoju. Szczególnie ważnymi w tym aspekcie dla Miasta wydają się środki przeznaczane na wydatki inwestycyjne. Porównując wydatki inwestycyjne do łącznych poniesionych wydatków, udział inwestycji oscylował w granicach 25%-39%.

Warte podkreślenia jest to, iż Miasto Żąbki nie wpisuje się w negatywny trend, który mówi o zmniejszaniu się udziału wydatków inwestycyjnych w łącznych wydatkach, co stanowi bardzo dobry prognostyk na kolejne lata tym bardziej, iż struktura zadłużenia Miasta jest na stabilnym poziomie i nie jest elementem blokowania przyszłych inwestycji.

Tabela 31 Poziom zadłużenia Miasta Żąbki w latach 2007-2013

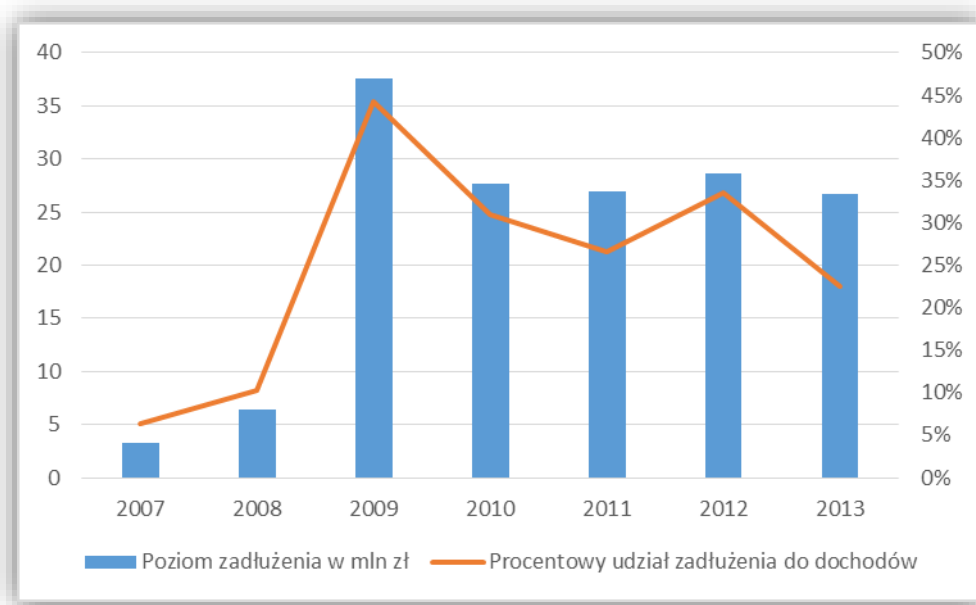
Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Poziom zadłużenia (w mln zł)	3,31	6,45	37,53	27,68	26,98	28,61	26,7
Procentowy udział zadłużenia dochodów	6,38%	10,28%	44,32%	31,00%	26,60%	33,57%	22,50%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z wykonania budżetów

Wykres 23 Poziom zadłużenia Miasta Żabki w latach 2007-2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z wykonania budżetów

Z powyższych danych wynika, iż od 2010 roku poziom zadłużenia Miasta Żabki jest na stabilnym poziomie. Zakładając, że dochody budżetowe będą systematycznie wrastać relacja poziomu zadłużenia powinna być coraz lepsza. Należy jednak podkreślić, iż w najbliższej perspektywie unijnej na lata 2014 – 2020 niezbędne będzie zapewnienie odpowiedniego poziomu współfinansowania „projektów unijnych”. Obecnie Żabki mają zaciągnięte kredyty długoterminowe oraz wyemitowane obligacje. Spłata obecnych zobowiązań zgodnie z wieloletnią prognozą finansową ma się zakończyć w 2021 roku, a budżet od 2016 roku nie przewiduje dalszego „rolowania” długu, czyli zaciągania kolejnych zobowiązań pod spłatę obecnych kredytów i obligacji. Dlatego też bardzo ważne z perspektywy Żabek jest ciągle zwiększanie bieżących dochodów Miasta i wypracowanie odpowiednich nadwyżek finansowych tak, aby nie było konieczne zaciąganie kolejnych zobowiązań pod realizację planów inwestycyjnych – jest to ważne z punktu widzenia zachowania odpowiedniej relacji długu do dochodów ogółem.

4.5.2. Porównania subregionalne

Jak wskazuje poniższa tabela dochody budżetowe przypadające na jednego mieszkańca są zdecydowanie wyższe w porównaniu z takimi miastami jak: Kobyłka, Sulejówkę, Otwock, Marki, Zielonka czy też Wołomin. Analizując poszczególne lata należy mieć na uwadze, iż jeszcze w latach 2007-2010 większość z analizowanych miast posiadała większy dochód na jednego mieszkańca. Świadczy to o bardzo dynamicznym rozwoju Żabek i odrobieniu w bardzo krótkim czasie różnic rozwojowych – od 2000 roku zauważalny jest systematyczny i stabilny wzrost dochodów na jednego mieszkańca, a dynamika ta jest zdecydowania większa niż w innych miastach subregionu.

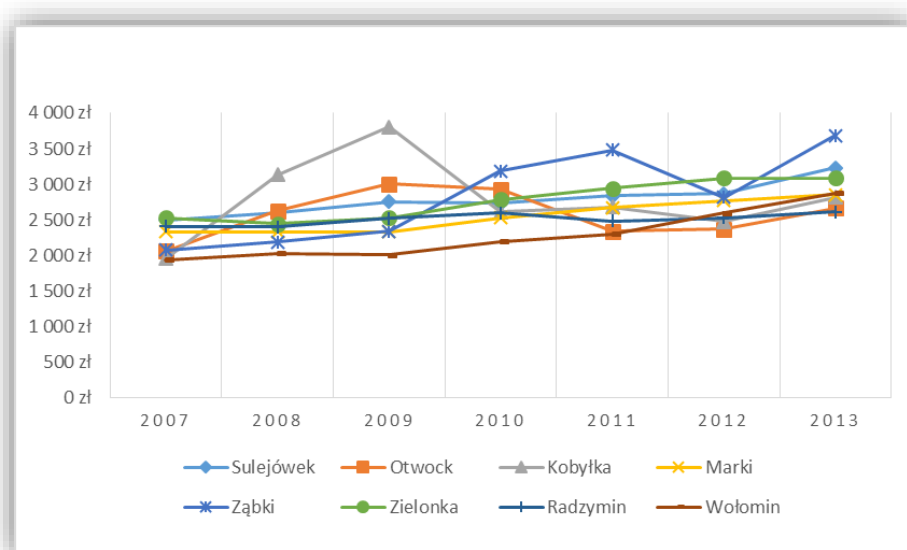

Tabela 32 Dochody budżetów wybranych miast subregionu warszawskiego na 1 mieszkańca w latach 2007-2013 (w zł)

Jednostka terytorialna	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Sulejówek	2 496	2 603	2 751	2 729	2 841	2 870	3 229
Otwock	2 056	2 629	3 003	2 925	2 335	2 372	2 663
Kobyłka	1 950	3 132	3 804	2 609	2 679	2 471	2 816
Marki	2 331	2 330	2 332	2 524	2 673	2 766	2 849
Żąbki	2 073	2 187	2 341	3 184	3 480	2 813	3 686
Zielonka	2 525	2 447	2 531	2 784	2 943	3 088	3 088
Radzymin	2 403	2 401	2 523	2 593	2 482	2 525	2 613
Wołomin	1 936	2 031	2 002	2 191	2 303	2 597	2 877

Źródło: baza danych lokalnych GUS – Dochody JST

Wykres 24 Porównanie dochodów wybranych miast subregionu Warszawskiego na 1 mieszkańca w latach 2007-2013

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 33 przedstawia wydatki poszczególnych gmin w ujęciu *per capita*. Podobnie jak w przypadku dochodów również i w tym wypadku Miasto Żąbki prezentuje się znacznie lepiej niż inne miasta subregionu – w 2013 roku wydatki Miasta na jednego mieszkańca są o ponad 500 zł wyższe niż w Wołominie. Świadczy to o bardzo dużym potencjale inwestycyjnym, co jest szczególnie ważne w zbliżającej się perspektywie unijnej.

Tabela 33 Wydatki na 1 mieszkańca wybranych miast subregionu warszawskiego w latach 2007-2013

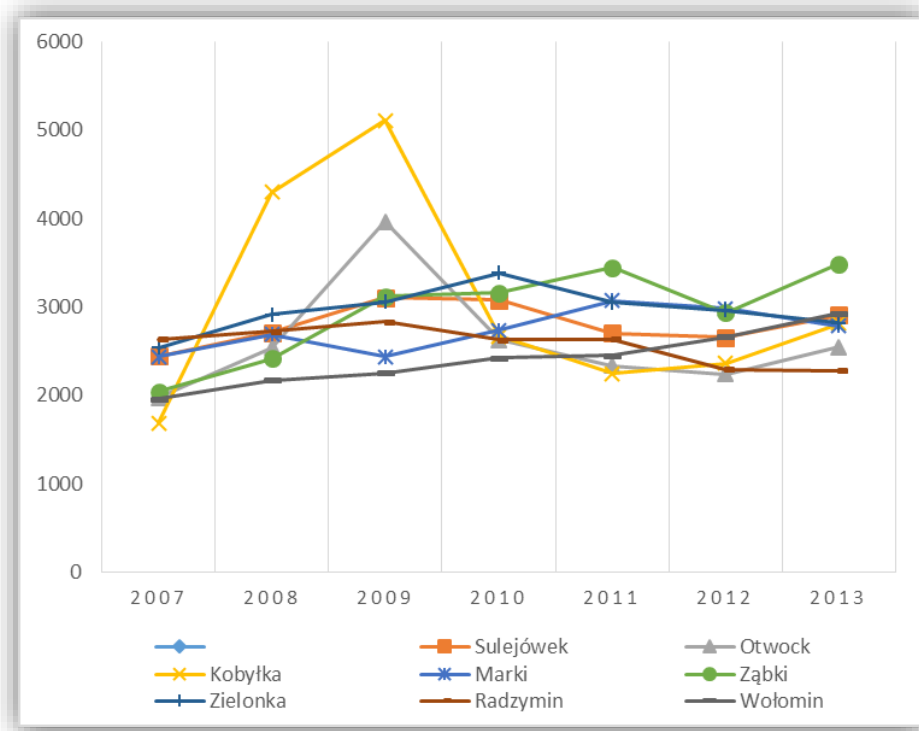
Jednostka terytorialna	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Sulejówek	2 447	2 714	3 107	3 079	2 707	2 656	2 906
Otwock	1 971	2 539	3 966	2 630	2 333	2 240	2 548
Kobyłka	1 690	4 299	5 107	2 669	2 247	2 363	2 813
Marki	2 435	2 689	2 436	2 739	3 073	2 980	2 785
Żąbki	2 041	2 416	3 122	3 159	3 448	2 938	3 488
Zielonka	2 543	2 913	3 061	3 385	3 052	2 963	2 821
Radzymin	2 633	2 723	2 834	2 626	2 635	2 291	2 284
Wołomin	1 959	2 172	2 252	2 423	2 454	2 660	2 929

Źródło: Baza danych lokalnych GUS – Dochody JST

Wykres 25 Porównanie wydatków wybranych miast subregionu Warszawskiego na 1 mieszkańca w latach 2007-2013

Źródło: Opracowanie własne

Wysoki poziom wydatków (w tym inwestycyjnych) przypadających na 1 mieszkańca w Żąbkach świadczy o bardzo konsekwentnej polityce inwestycyjnej oraz stabilnej bazie dochodowej Miasta.

4.5.3. Dochody budżetu Miasta Żąbki

Dochody budżetu Miasta składają się z:

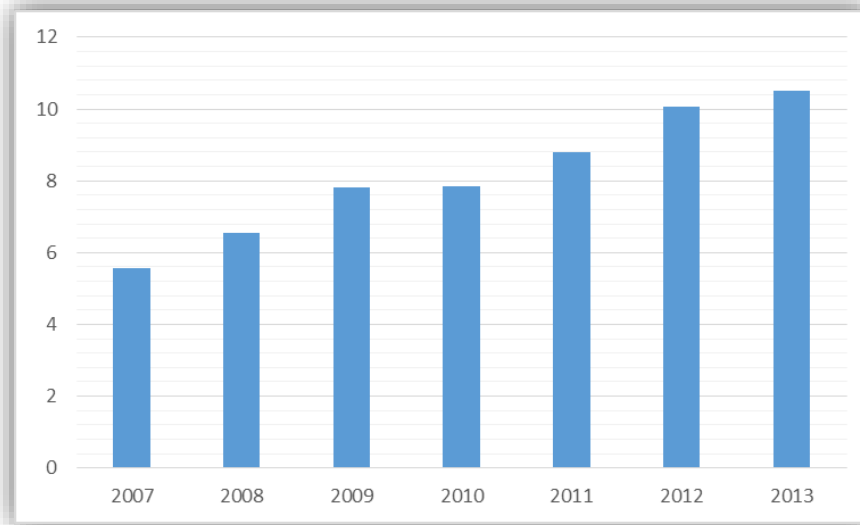
- dotacji i środków zewnętrznych na cele bieżące,
- subwencji,
- dochodów własnych.

W przypadku dwóch pierwszych pozycji Miasto ma stosunkowo niewielki wpływ na wysokość tych dochodów, ponieważ z tych źródeł finansowane są zadania celowe tj. oświata, na którą przyznawane są środki w zależności od ilości uczniów. Dlatego z punktu widzenia Żąbek istotna jest wysokość dochodów własnych, ponieważ zwiększenie tych środków pozwala na wypracowanie nadwyżki finansowej i przeznaczenie jej na zadania inwestycyjne.

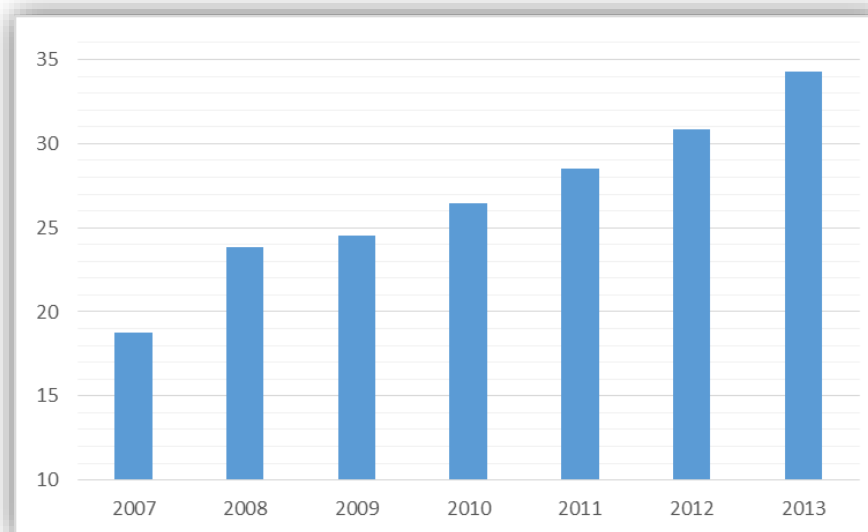
Wykres 26 Wpływy do budżetu Miasta Żąbki z tytułu podatku od nieruchomości w latach 2007-2013 w mln złotych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań wykonania budżetu

Podatek od nieruchomości jest dla Miasta Żąbki największym wpływem z opłat lokalnych oraz obok podatku PIT najważniejszym źródłem dochodów, ponieważ stanowi ok. 10 % całego budżetu. Dlatego też pozytywnym symptomem jest systematyczny wzrost dochodów z tytułu tego podatku. Analizując wysokość wpływu podatku od nieruchomości w 2013 roku jest on większy o blisko 5 mln złotych. Tak znaczny wzrost dochodów z tego tytułu związany jest nie tylko coroczną waloryzacją i podnoszeniem stawek podatku za 1m² powierzchni, ale również konsekwencją dynamicznego przyrostu liczby oddanych mieszkań i coraz większą aktywnością gospodarczą mieszkańców – wzrostem liczby lokali użytkowych przekazywanych do prowadzenia działalności gospodarczej.

Wykres 27 Wpływy do budżetu Miasta Żąbki z tytułu podatku od osób fizycznych w latach 2007-2013 w mln złotych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań wykonania budżetu

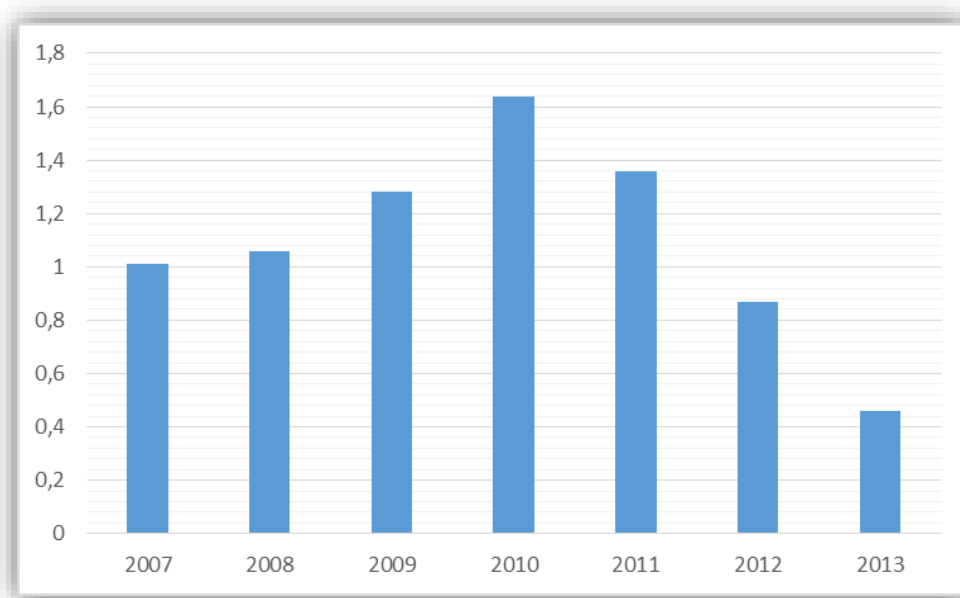

Jak wskazuje Tabela 31 bardzo ważnym źródłem dochodów własnych Żąbek jest wpływ z tytułu podatku od osób fizycznych. Analizując rok 2013 wpływ z tego tytułu wyniósł aż 34,3 mln złotych, co stanowiło 32,77% łącznych dochodów i był większy o ponad 15,5 mln złotych niż w 2007 roku – dochód z tytułu podatku dochodowego zwiększył się o blisko 46%. Do dynamicznego wzrostu wpływu z podatku PIT do budżetu przyczyniają się organizowane przez Miasto różnego rodzaju inicjatywy, zmierzające do zachęcanie mieszkańców do meldunku lub wskazania Żąbek, jako miejsca zamieszkania w swojej deklaracji podatkowej.

Warto podkreślić, iż utrzymanie wzrostowej tendencji wpływu z podatku PIT jest szczególnie istotne, gdyż podatek ten jest o wiele bardziej stabilnym źródłem dochodu niż podatek CIT, który jest znacznie bardziej podatny na niekorzystne zmiany gospodarcze. Wykres 28 wskazuje spadkową tendencję wpływów do budżetu Miasta od osób prawnych.

Wykres 28 Wpływy do budżetu Miasta Żąbki z tytułu podatku od osób prawnych w latach 2007-2013 w mln złotych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań wykonania budżetu

Analizując wpływ do budżetu z tytułu podatku CIT, podatek ten w żadnym z analizowanych okresów nie odgrywał znaczącej roli. Do 2010 roku można było zaobserwować systematyczny wzrost wpływów z tego tytułu, jednakże w 2013 r. wpływ z podatku CIT stanowi jedynie 455 tys. złotych i jest to kwota ponad trzykrotnie niższa niż w 2010 r.

Źródło: opracowanie własne – SWOT

5. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest jednym z podstawowych narzędzi zarządzania strategicznego, które jest zestawieniem silnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń analizowanego obszaru, czyli:

- S – strengths (siła):

wewnętrzne czynniki pozytywnie wpływające na rozwój Miasta, tworzące podstawy jego przyszłego rozwoju, wyróżniające Miasto w otoczeniu, podnoszące jego konkurencyjność i atrakcyjność w oczach mieszkańców, osób przyjezdnych i inwestorów, wyróżniające Miasto w sposób korzystny w otoczeniu;

- W – weakness (słabość):

wewnętrzne czynniki negatywnie wpływające na rozwój Miasta, utrudniające rozwój i realizację zamierzeń, obniżające rangę Miasta w oczach mieszkańców, przyjezdnych i inwestorów;

- O – opportunities (szanse):

zewnętrzne czynniki otoczenia sprzyjające rozwojowi Miasta w osiągnięciu wyznaczonych celów, umożliwiające eliminowanie słabości oraz uruchamianie nowych kierunków rozwoju;

- T – threats (zagrożenia).

zewnętrzne czynniki otoczenia przeszkadzające rozwojowi Miasta, osiągnięciu wyznaczonych celów, uniemożliwiające niwelowanie słabości, blokujące podejmowanie działania.

Celem analizy SWOT dla Miasta Żabki jest identyfikacja czynników, które definiują aktualną sytuację Miasta, a także wskazują najlepsze rozwiązania, kierunki działań do osiągnięcia celów przy minimalizacji zagrożeń, ograniczaniu słabych stron oraz wykorzystaniu szans i mocnych stron.

Tabela 34 Analiza SWOT – Sfera demograficzna

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Wysoki odsetek osób w wielu przedprodukcyjnym w stosunku do wskaźników ogólnopolskich i mazowieckich • Systematyczny wzrost liczby osób w wieku przedprodukcyjnym • Systematyczny wzrost wskaźnika demograficznej młodości • Najwyższy w województwie mazowieckim i drugi w Polsce przyrost naturalny • Stały poziom dodatniego salda migracji	<ul style="list-style-type: none"> • Bardzo duża gęstość zaludnienia • Trudności w oszacowaniu rzeczywistej liczby mieszkających osób • Nieutożsamianie się ludności z Miastem – traktowanie Miasta jako miejsca przejściowego pobytu • Znaczna różnica socjologiczna i demograficzna między mieszkańcami południowej i północnej części Żąbek • Elementy izolacji społecznej w nowych osiedlach mieszkaniowych • Wzrastające wydatki na infrastrukturę społeczną w związku z dużym wzrostem liczby mieszkańców w ostatnich latach
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Optymistyczne prognozy wzrostu liczby mieszkańców dla powiatu wołomińskiego • Wzrost liczby zameldowanych mieszkańców, jako dodatkowe źródło dochodów Miasta • Systematyczny wzrost liczby mieszkańców może być w przyszłości źródłem rozwoju społeczno-gospodarczego Miasta • Realizacja kolejnych inwestycji infrastrukturalnych w Mieście prowadzących do dynamicznego zwiększania się liczby mieszkańców i poprawiająca ich warunki bytowe	<ul style="list-style-type: none"> • Nieustanna konieczność poprawy infrastruktury społecznej i dostosowania jej do warunków gospodarczych • Brak odpowiedniej polityki prorodzinnej Państwa • Zmiany trendu demograficznego spowodowane pogorszeniem się sytuacji gospodarczej w kraju • Pojawienie się zjawiska migracji osób młodych do bardziej rozwiniętych części aglomeracji warszawskiej

Tabela 35 Analiza SWOT – Sfera ekonomiczno-gospodarcza

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Systematyczny wzrost liczby podmiotów gospodarczych • Pozytywny trend stosunku liczby bezrobotnych do liczby osób w wieku produkcyjnym • Znaczny potencjał inwestycyjny Miasta związany z bardzo dobrym położeniem komunikacyjnym • Dostęp do dużego rynku zbytu - aglomeracji warszawskiej • Funkcjonowanie na terenie Miasta inicjatyw gospodarczych takich jak Kluby Pracy czy Stowarzyszenia Rozwoju Gospodarczego – działających w celu podnoszenia aktywności gospodarczej mieszkańców • Czynne zaangażowanie Miasta we wzrost potencjału gospodarczego poprzez program <i>Karty Mieszkańca</i> - wpływający na potencjał społeczny, współtworzący potencjał gospodarczy • Odpowiedni klimat wśród mieszkańców Żąbek do rozwoju aktywności gospodarczej • Posiadanie miejsc kulturowo i historycznie atrakcyjnych dla mieszkańców i turystów	<ul style="list-style-type: none"> • Położenie Miasta w granicach aglomeracji warszawskiej, jako zagrożenie dla rozwoju lokalnego rynku gospodarczego • Systematyczny wzrost liczby bezrobotnych w Mieście • Duża liczb osób powyżej 50 roku życia pozostająca poza rynkiem pracy • Słabo rozwinięta baza hotelowo-gastronomiczna • Niewykorzystany potencjał turystyczny Miasta – brak odpowiedniej informacji historycznej, niska liczba zrewitalizowanych pomników pamięci historyczno-kulturowej • Niewykorzystany potencjał środowiska naturalnego zwiększający poziom rozwoju gospodarczego w Mieście • Brak zdefiniowanego produktu turystycznego • Brak inkubatora przedsiębiorczości na terenie Miasta • Brak punktów doradztwa biznesowego w Urzędzie Miasta • Brak inicjatyw na terenie Miasta, które przyczynią się do wzrostu poziomu innowacyjności w regionie np. instytutów badawczych • Skupienie rynku pracy w centrum Warszawy
SZANSE	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Dostępność środków unijnych dla przedsiębiorców i pobudzenie inwestycji na terenie Miasta • Duży potencjał mieszkańców Żąbek do tworzenia przestrzeni gospodarczej • Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, jako czynnik umożliwiający rozwój bazy hotelowo-gastronomicznej • Zaplanowane inwestycje drogowe Miasta Żąbki, powiatu i województwa mogące wpłynąć na rozwój gospodarczy • Zmiany gospodarcze w kraju sprzyjające rozwojowi gospodarczemu	<ul style="list-style-type: none"> • Szybki i dynamiczny rozwój innych części aglomeracji warszawskiej i realizacja znaczących inwestycji w innych części metropolii • Skupienie się w zbliżającej perspektywie unijnej na <i>miękkich</i> projektach niewpływających na faktyczny rozwój Miasta • Izolacja mieszkańców i brak inicjatyw służących rozwojowi gospodarczemu • Nieskuteczne działania powiatu w celu aktywizacji bezrobotnych

Tabela 36 Analiza SWOT – infrastruktura techniczna

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Powiązania komunikacyjno – drogowe i kolejowe – z m.st. Warszawa • Wystarczająca (jakościowo i ilościowo) sieć drogowa do obsługi obszaru północnych Żabek • Dobrze rozwinięta (ilościowo) sieć ulic i placów miejskich na terenie Żabek • Ogólna poprawa warunków drogowych w porównaniu z latami poprzednimi np. budowa tunelu pod torami kolejowymi • Ogólna poprawa estetyki Miasta • Wymiana nawierzchni jezdnej na znacznej liczbie odcinków • Dostępność terenów zielonych i obszarów otwartych • Wysoki odsetek mieszkańców korzystających z kanalizacji • Brak ograniczeń przesyłu energii elektrycznej • Pełne pokrycie obszaru Miasta siecią telekomunikacyjną, gazową i kanalizacyjną • Ograniczenie skali nielegalnych wysypisk śmieci poprzez instalację odpowiedniego monitoringu • Dobry stan zasobów mieszkalnych - dominacja niskiej zabudowy	<ul style="list-style-type: none"> • Niewydolność drogowych powiązań zewnętrznych – zwłaszcza dróg komunikacyjnych z Warszawą • Niedostosowanie parametrów dróg gminnych do warunków technicznych – np. zbyt małe szerokości pasów drogowych, brak trójkątów widoczności, zbyt duża dostępność związana z obsługą działek, niewłaściwe parametry zjazdów • Ograniczenie możliwości zwiększenia częstotliwości kursowania komunikacji miejskiej • Brak miejsca na wydzielenie chodników, pasów zieleni, miejsc na odkład śniegu itp. • Konieczność ponoszenia większych kosztów na odprowadzenie ścieków spowodowanych brakiem ukończenia budowy sieci kanalizacji deszczowej • Znaczny odsetek nieutwardzonych dróg i dróg wymagających generalnego remontu • Znaczny udział ruchu ciężkiego związany z trwającymi inwestycjami lub funkcjonującymi generatorami ruchu ciężkiego – Praska Giełda Spożywcza, zlewnia ścieków, sklepy wielkopowierzchniowe • Przeciążenie dróg gminnych spowodowane przenoszeniem ruchu o charakterze tranzytowym z dróg wojewódzkich – skutkujące pogorszeniem się stanu dróg gminnych i degradacją środowiska naturalnego poprzez zwiększoną emisję zanieczyszczeń • Duża presja parkingowa na sieci dróg gminnych zwłaszcza w obszarach zurbanizowanych – niedostateczna ilość miejsc parkingowych na obszarach osiedli wielorodzinnych • Brak możliwości oszacowania ilości mieszkańców powodująca trudności w prognozach ruchu, zapotrzebowaniu na energię elektryczną, gaz, wodę, zapotrzebowania na usługi publiczne • Niewystarczające natężenie ruchu kolejowego • Zbyt małe urozmaicenie powiązań komunikacyjnych z Warszawą np. brak linii tramwajowej • Niski odsetek osób korzystających z wodociągów • Brak własnej stacji uzdatniania wody • Uzależnienie sieci kanalizacyjnej od m. st. Warszawa – przekazywanie ścieków do oczyszczalni Czajka • Brak faktycznego Centrum Miasta – konieczność zrewitalizowania przestrzeni i budynków • Brak wystarczającej ilości miejsc zieleni i parków możliwych do wykorzystania przez Mieszkańców

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Wybudowanie linii tramwajowej przebiegającej przez teren Miasta Żabki • Dokończenie obwodnicy ekspresowej przez GDDKiA, w tym budowa obwodnicy Marek i Wschodniej Obwodnicy Warszawy • Modernizacja drogi 631 na odcinku od ul. Kolejowej do ul. Marsa • Przebudowa ul. Łodygowej do przekroju 2x2 wraz z budową ciągów rowerowych i odwodnienia na terenie Warszawy • Przebudowa ul. Bystrej (przedłużenia ul. Batorego i powiązania z drogą 629). • Przebudowa przez powiat Wołomiński ulicy Szpitalnej, Kochanowskiego i Drewnickiej • Uruchomienie centralnego odcinka II linii metra • Budowa praskiej części obwodnicy śródmiejskiej przez Warszawę • Modernizacja drogi 634 na odcinku Warszawa – Wołomin • Budowa ul. Nowo- Ziemowita, jako przedłużenie trasy Świętokrzyskiej - ul. Nowo-Ziemowita jako droga dwujezdniowa klasy G • Budowa trasy Olszynki Grochowskiej – wschodnia część obwodnicy miejskiej Warszawy • Odpowiednia współpraca z gminami graniczącymi z Żabkami ukierunkowana na uniezależnienie się od sieci kanalizacyjnej i wodociągowej Warszawy • Dalszy rozwój komunikacji publicznej w ciągach dróg powiatowych i wojewódzkich	<ul style="list-style-type: none"> • Brak zaplanowania środków pomocowych w ramach funduszy strukturalnych na finansowanie inwestycji typowo drogowych • Brak realizacji (lub przedłużanie się ich wykonania) zaplanowanych przez Powiat, Województwo lub Warszawę inwestycji infrastrukturalnych • Zwiększenie się zadłużenia Warszawy, województwa i powiatu uniemożliwiające realizację inwestycji • Brak możliwości technicznej modernizacji Dworca Wileńskiego w celu zwiększenia natężenia ruchu kolejowego • Trudności w oszacowaniu faktycznej liczby mieszkańców, jako problem w dostosowaniu inwestycji infrastrukturalnych • Wadliwe wykonanie przez wykonawców planowanych inwestycji i w konsekwencji konieczność dokonywania uciążliwych modernizacji

Tabela 37 Analiza SWOT – infrastruktura i sfera społeczna

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Ciągłe podnoszenie kwalifikacji kadry dydaktycznej • Znaczne zaangażowanie kadry pedagogicznej i dyrekcji szkół w realizację dodatkowych zajęć dla uczniów • Duża liczba dobrze wyposażonych placówek oświatowych • Duża liczba organizacji pożytku publicznego działająca na rzecz Miasta Żabki • Pełny dostęp do podstawowych usług medycznych • Niski poziom bezrobocia • Znaczna poprawa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej – budowa basenu, rozbudowa stadionu piłkarskiego • Wysoka aktywność kulturalna mieszkańców Żabek • Duża aktywność sportowa mieszkańców – klub sportowy Dolcan jest jedną z drużyn 1 ligi piłkarskiej • Sprawnie i prężnie działający Ośrodek Pomocy Społecznej	<ul style="list-style-type: none"> • Zbyt duża liczba uczniów w szkołach powodująca konieczność rozbudowy już istniejących placówek i budowę nowych szkół podstawnych i gimnazjów • Niewystarczająca liczba publicznych przeszkoli • Pojawianie się coraz częstszych problemów pedagogicznych i zdrowotnych u młodzieży i dzieci • Brak wyspecjalizowanych punktów medycznych np. centrum rehabilitacyjno-terapeutycznego • Niewystarczające warunki techniczne do przeprowadzania dużych imprez sportowych – brak hali widowiskowej • Duże obłożenie sal gimnastycznych • Konieczność rozbudowy infrastruktury stadionu piłkarskiego – sprostanie wymogom Polskiego Związku Piłki Nożnej • Złe warunki techniczne Miejskiego Domu Kultury – konieczność budowy nowego ośrodka wraz z odpowiednio wyposażoną salą widowiskową • Niewystarczające warunki techniczne Miejskiej Biblioteki Publicznej • Zbyt niska liczba pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w stosunku do liczby mieszkańców • Brak możliwości kontynuowania nauki przez młodzież na poziomie ponadgimnazjalnym • Brak wystarczającej pomocy dla osób starszych • Niska liczba etatów w komisariacie policji w Żabkach, skutkująca niskim poziomem bezpieczeństwa
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Możliwość korzystania ze środków unijnych w celu realizacji programów przeciwdziałam m.in. wykluczeniu społecznemu, alkoholizmowi • Aktywna współpraca z organizacjami pożytku publicznego i Powiatowym Urzędem Pracy • Zaangażowanie lokalnej społeczności na rzecz zadań społecznych przynoszących korzyści dla Miasta • Dalszy rozwój aktywności sportowej mieszkańców dzięki realizacji zaplanowanych inwestycji i zadań • Aktywna pomoc Państwa w realizacji zadań społecznych	<ul style="list-style-type: none"> • Wysoki wskaźnik bezrobocia w powiecie wołomińskim na tle całej Polski • Zagrożenie szybkim przenoszeniem się zachowań i zjawisk patologicznych ze środowiska wielkomiejskiego – alkoholizm, przemoc w rodzinie itp. • Brak warunków do prowadzenia efektywnej pomocy społecznej i rozwijania społeczeństwa obywatelskiego • Zwiększenie liczby osób starszych i chorych oczekujących pomocy geriatrycznej i całodobowej opieki

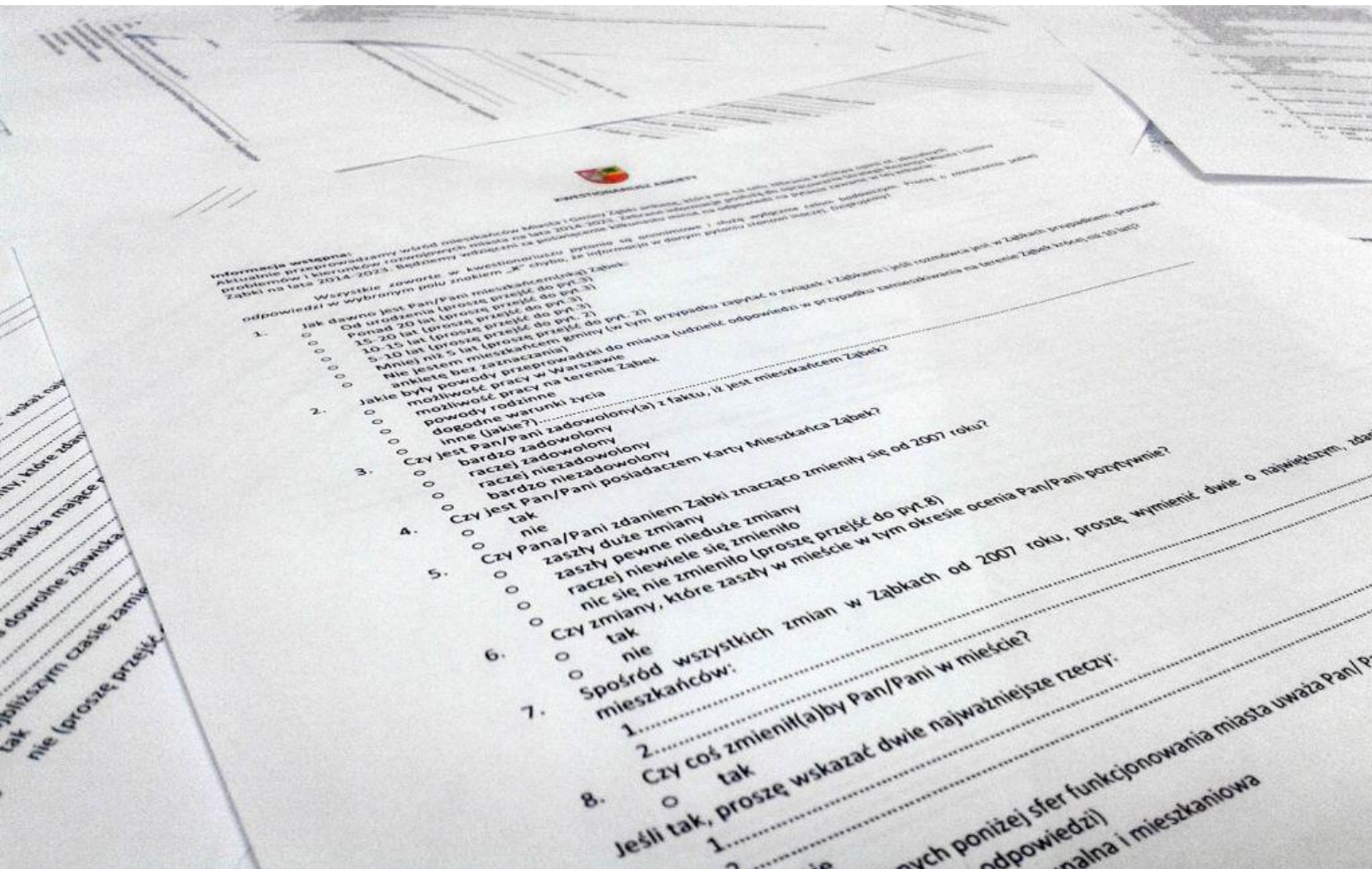

Tabela 38 Analiza SWOT – Model zarządzania i finansów

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Bardzo dobrze i dynamicznie zarządzane Miasto • Odpowiednio wykwalifikowana kadra Urzędu Miasta • Liczne nagrody i wyróżnienia dla UM za dotychczasowe dokonania • Posiadanie przez kierownictwo UM dużej przychylności lokalnego społeczeństwa – brak wyraźnie zaznaczonych konfliktów • Wdrożenie innowacyjnego i bardzo dobrze funkcjonującego systemu <i>Karty Mieszkańca</i> przyczyniającego się do rozwoju Miasta • Posiadanie statusu Miasta przodującego w realizacji inwestycji w Powiecie Wołomińskim • Przeznaczanie przez Miasto znacznych środków na inwestycje • Znaczna skuteczność aplikacyjna Miasta – uzyskanie dofinansowania na większość projektów inwestycyjnych • Stosunkowo nieduży poziom zadłużenia w odniesieniu do uzyskiwanych dochodów • Ciągły i dynamiczny wzrost dochodów Miasta – szczególnie z tytułu PIT i podatku od nieruchomości	<ul style="list-style-type: none"> • Konieczność ponoszenia kosztów na obsługę długu w związku z zaciągniętymi przez Miasto zobowiązaniami w postaci kredytów i obligacji • Systematyczny spadek dochodów z podatku CIT • Brak rozwiniętej współpracy z miastami zagranicznymi
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Utrzymywanie się niskich stawek WIBOR - niskie koszty obsługi długu • Uzyskanie przez Miasto środków pomocowych na zaplanowane inwestycje i zadania • Wzrost rozwoju gospodarczego kraju • Wzmoczona współpraca Miasta Żabki z pobliskimi gminami, zmierzająca do realizacji postawionych zadań • Korzystne zmiany systemowe w kraju	<ul style="list-style-type: none"> • Nagły wzrost stawek WIBOR powodujący konieczność przeznaczania coraz większych kwot na spłatę zobowiązań • Duży wzrost inflacji, powodujący zwiększenie się nakładów inwestycyjnych – wzrost cen nabywanych towarów i usług • Brak środków pomocowych na realizację potrzebnych inwestycji drogowych, jako powód poszukiwania innych źródeł finansowania – dalsze i dotkliwsze zadłużanie • Przerzucanie na gminy coraz większej odpowiedzialności – zlecenie większej liczby zadań i zwiększenie wydatków gmin • Zniesienie meldunku skutkujące trudnością w zidentyfikowaniu miejsca zamieszkania – wzrost liczby mieszkańców nieprzekazujących na rzecz Miasta podatku PIT • Zmiany systemowe np. zmniejszenie procentu przekazywanego podatku PIT do gmin lub całkowita likwidacja tego podatku • Wzrost zadłużenia Państwa

Źródło: Opracowanie własne – kwestionariusz ankiety

6. Badania ankietowe mieszkańców, przedsiębiorców oraz organizacji pozarządowych

6.1. Cel badania

Badanie ankietowe zrealizowano w celu zebrania informacji ze źródeł społecznych jako uzupełnienia analizy źródeł statystycznych. Konieczność takich badań wynika z następujących przesłanek:

- Istotnym elementem identyfikacji społeczności z opracowaniami takimi jak strategię rozwoju lokalnego jest ich znajomość i świadomość współuczestniczenia w ich powstawaniu. W rzeczywistości to lokalna społeczność zdecyduje o przyjęciu lub odrzuceniu takiego dokumentu poprzez akceptację lub negację proponowanych w nim rozwiązań i zadań do realizacji. W wielu przypadkach subiektywna ocena lokalnej społeczności jest ważniejsza od zobiektywizowanych, wynikających ze statystyki wyznaczników rzeczywistości.
- Władze Miasta w ostatecznym rozrachunku stanowią służebną wobec jej społeczności rolę i muszą się „wysłuchiwać” w jej oczekiwania. Dlatego tak ważna jest informacja, jak dotychczasowe działania osób odpowiedzialnych za zarządzanie zmianami, jest postrzegana przez podmioty (mieszkańcy, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe), dla których są one realizowane.

Badanie opinii mieszkańców Miasta Żabki przeprowadzone zostało w celu uzupełnienia diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej Miasta, która jest podstawą sformułowania celów strategicznych,

operacyjnych oraz odpowiadających im zadań realizacyjnych. Przedmiotem badania było dokonanie przez mieszkańców oceny dotychczasowego rozwoju Miasta Żąbki oraz przeprowadzenie identyfikacji potrzeb i oczekiwań mieszkańców w zakresie ich dalszego rozwoju. Badaniem objęci zostali mieszkańcy Żąbek w grupach wiekowych: 15-19, 20-24, 25-44, 45-66, 67+. Przyjęte grupy wiekowe są charakterystyczne dla tego celu badań.

6.2. Metoda i technika badawcza

Badania mieszkańców Żąbek miały charakter przekrojowy: wybrano metodę sondażową realizowaną przy zastosowaniu techniki badawczej w formie kwestionariusza ankiety.

Sondaż jest sprawdzoną i najczęściej stosowaną metodą badania opinii dużych populacji w krótkim czasie. Specjalnie stworzony do tego typu badań kwestionariusz ankiety zawierał w zdecydowanej mierze pytania zamknięte (z podaniem zamkniętej, wyczerpującej i rozłącznej listy odpowiedzi). Pytania takie pozwalają na udzielenie szybkiej odpowiedzi przez respondenta oraz na zestandaryzowanie i opracowanie zebranych opinii. Ze względu na przedmiot badań – opinie mieszkańców – w kwestionariuszu zawarto również kilka pytań otwartych.

6.3. Charakterystyka i dobór próby

Ze względu na krótki czas przeprowadzenia badań, oraz charakter wykorzystania pozyskanych informacji, w badaniu zastosowany będzie dobór próby metodą losową – kwotową.

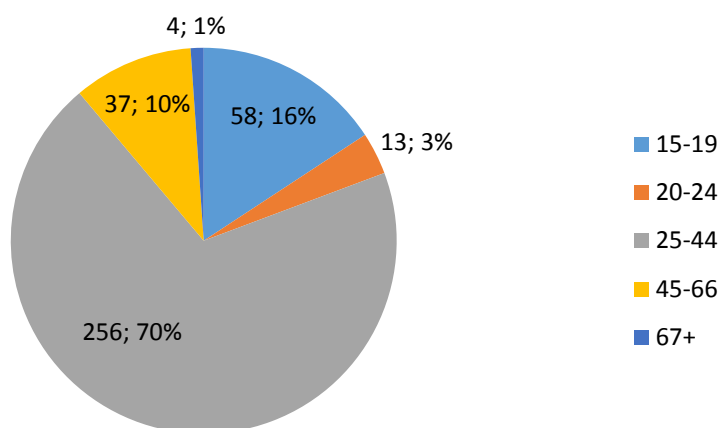
W ramach badania ankietowego przeprowadzonego w dniach 4-20 października 2014 roku zebrano 373 wypełnione ankiety. Dodatkowo zostało wypełnionych 12 ankiet przez osoby niebędące mieszkańcami gminy Żąbki. Ich wypełnianie powinno się zakończyć zgodnie opisem do tej opcji odpowiedzi w pytaniu nr 1 w związku z czym, Wykonawca nie uwzględnił tych ankiet w opracowaniu.

Ankiety wypełniło 271 kobiet, 96 mężczyzn oraz 6 osób, które nie zaznaczyły tego punktu. W niektórych ankietach nie wszystkie pytania doczekały się odpowiedzi. W tytule każdego z wykresów zaznaczono ilość osób, które udzieliły odpowiedzi na dane pytanie.

6.4. Charakterystyka grupy respondentów i ich odpowiedzi

Strukturę respondentów ze względu na wiek, stan cywilny, wykształcenie, status społeczno-zawodowy przedstawiają poniższe wykresy nr 1, 2, 3, 4.

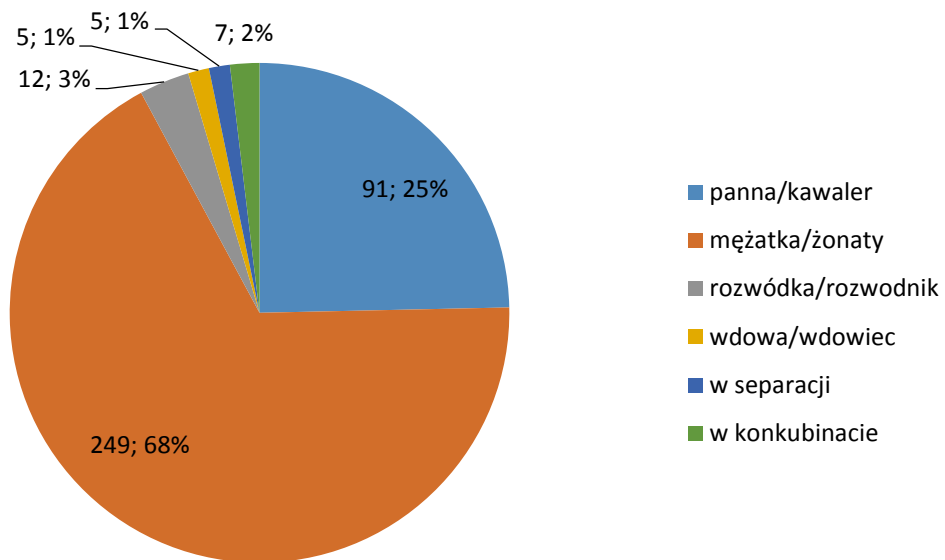
Wykres 29 Wiek respondentów badania (N=368)

Źródło: Badanie ankietowe przeprowadzone w dniach 4-20 października 2014 roku

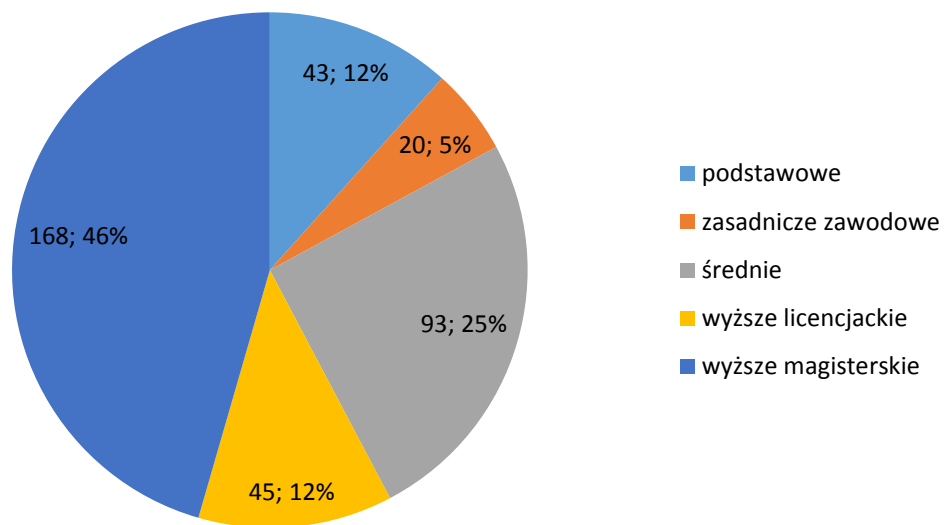

Wykres 30 Stan cywilny respondentów badania (N=369)

Źródło: Badanie ankietowe przeprowadzone w dniach 4-20 października 2014 roku

Wykres 31 Wykształcenie respondentów badania (N=368)

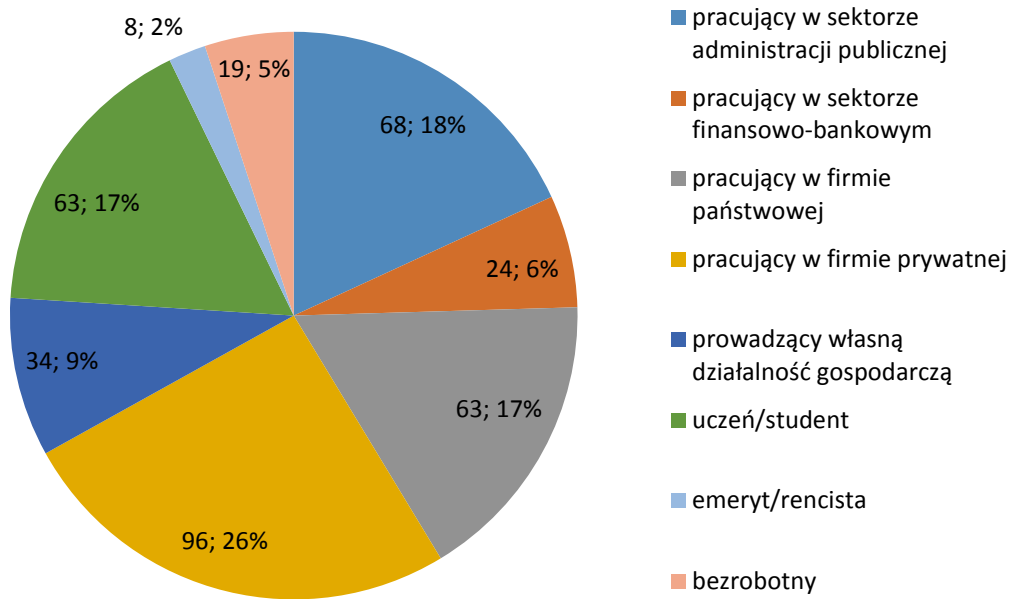

Źródło: Badanie ankietowe przeprowadzone w dniach 4-20 października 2014 roku

Wykres 32 Status społeczno-zawodowy respondentów badania (N=368)

Źródło: Badanie ankietowe przeprowadzone w dniach 4-20 października 2014 roku

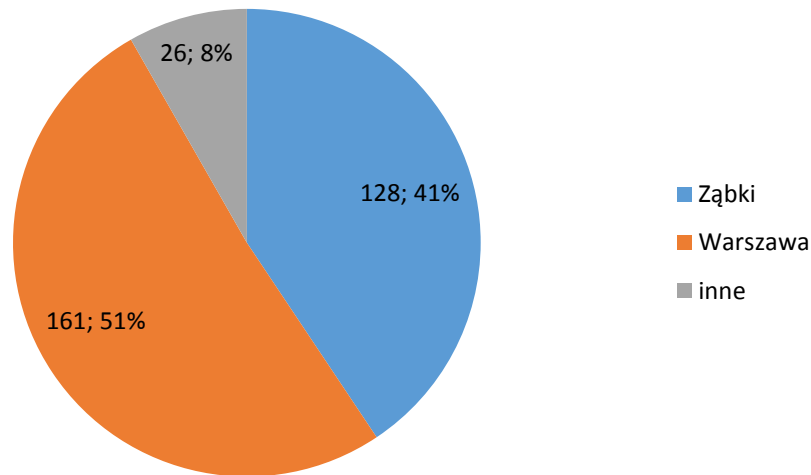
W przypadku statusu społeczno- zawodowego 6 osób zaznaczyło po dwie opcje, wśród nich 3 osoby pracujące w firmach państwowych jednocześnie prowadzą własną działalność gospodarczą, dwóch uczniów/studentów oraz jeden emeryt/rencista jednocześnie pracuje.

Większość respondentów jako miejsce pracy wskazało Warszawę, co powoduje, że odpowiedzi na wiele pytań ankiety mieszkańcy przywiązują wielką wagę do rozwiązań komunikacyjnych Żabek z Warszawą i to zarówno jeśli chodzi o transport publiczny jak i jakość i przepustowość dróg łączących te dwie miejscowości. Mimo wielkich wysiłków skutkujących remontem i rozbudową wielu dróg w mieście wydaje się, że oczekiwania mieszkańców w tym zakresie są wciąż aktualne. Część respondentów wskazała na inne miejsca zatrudnienia niż Warszawa i Żabki np. Zielonka czy Marki. Są też osoby wskazujące na więcej niż jedno miejsce zatrudnienia. Tego punktu z dość oczywistych powodów nie zaznaczyło 74 respondentów, w tym 44 uczniów/studentów, 19 bezrobotnych i 5 emerytów/rencistów.

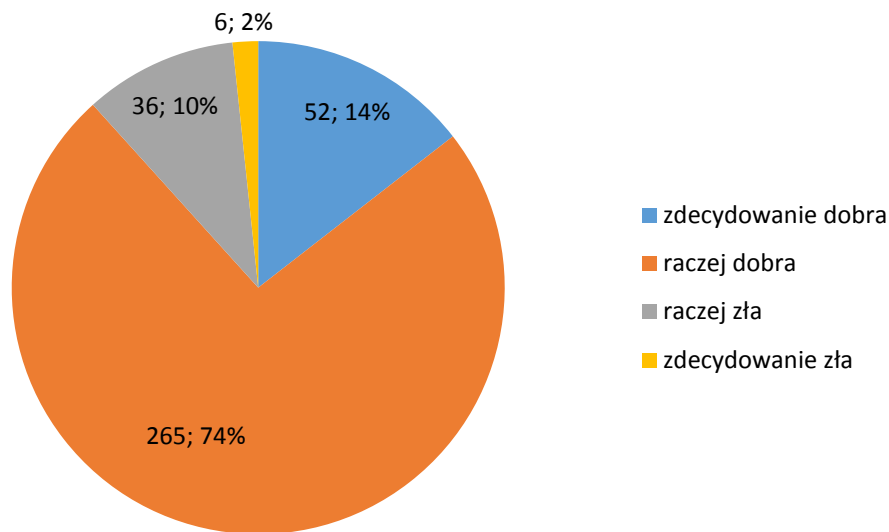
Wykres 33 Miejsce pracy respondentów (N=299)

Źródło: Badanie ankietowe przeprowadzone w dniach 4-20 października 2014 roku

Swoją sytuację materialną zdecydowanie dobrze lub raczej dobrze ocenia łącznie 88% respondentów, co należy uznać za bardzo wysoki wynik biorąc powszechną skłonność Polaków do narzekania w tym obszarze. 14 osób pozostawiło to pytanie bez odpowiedzi.

Wykres 34 Sytuacja materialna respondentów (N=359)

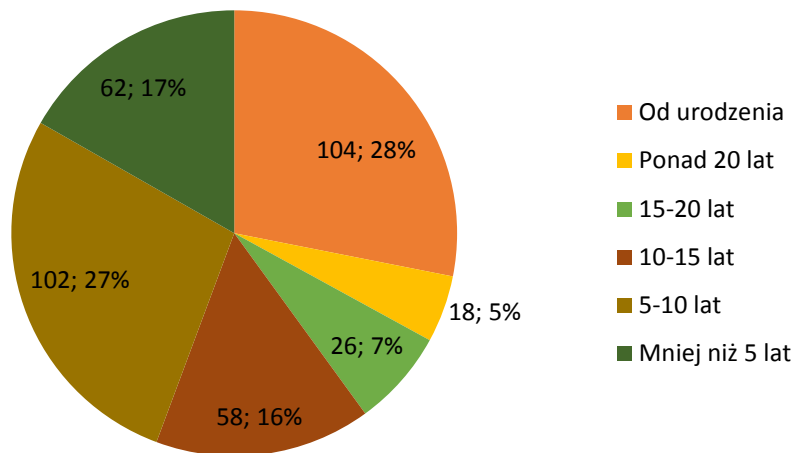
Źródło: Badanie ankietowe przeprowadzone w dniach 4-20 października 2014 roku

Pytaniem otwierającym ankietę było pytanie o okres zamieszkiwania w Ząbkach. Jedną z opcji odpowiedzi była odpowiedź: Nie jestem mieszkańcem gminy Ząbki, która powinna zgodnie z instrukcją zakończyć wypełnianie ankiety, jednakże 12 osób wypełniły ankietę, przeważnie tylko tzw. metryczkę. Wykonawca uznał, że wobec założenia, że chcemy uzyskać odpowiedzi od osób mieszkających na terenie gminy, ankiety te nie zostały ujęte w tym opracowaniu.

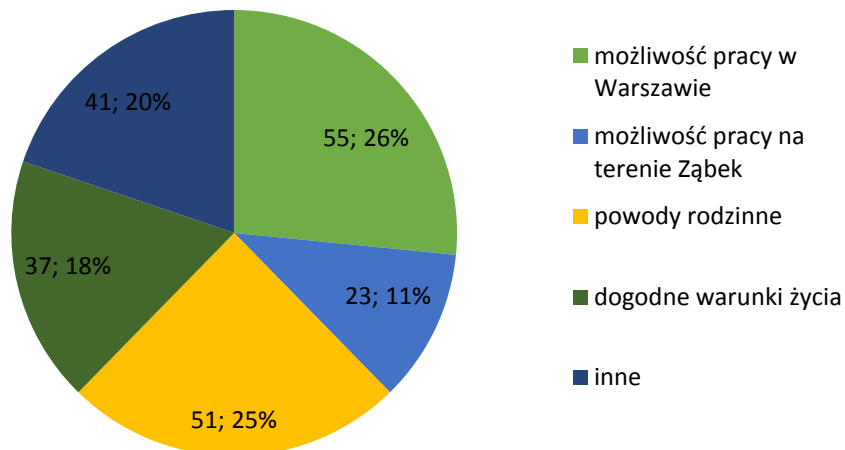

Pytanie 1. Jak dawno jest Pan/Pani mieszkańcem(nką) Żąbek? Wykres 35 (N=370)

Źródło: Badanie ankietowe przeprowadzone w dniach 4-20 października 2014 roku

Pytanie 2. Jakie były powody przeprowadzki do Miasta? Wykres 36 (N=197)

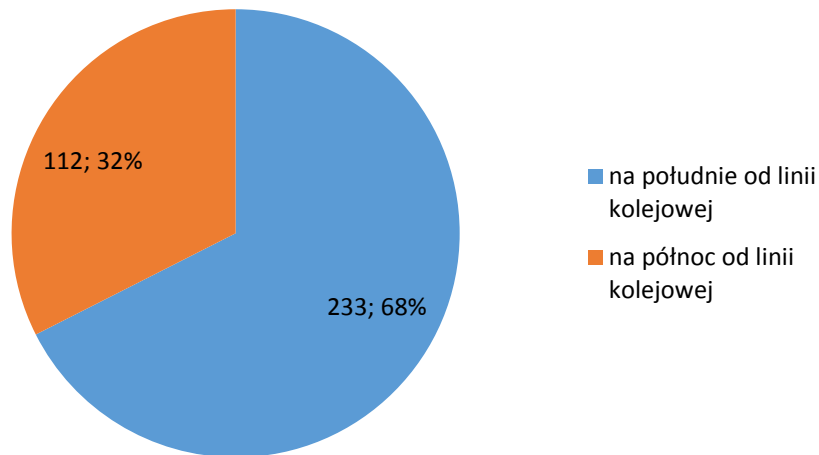
Źródło: Badanie ankietowe przeprowadzone w dniach 4-20 października 2014 roku

O odpowiedzi na to pytanie były proszone osoby, które w odpowiedzi na pytanie 1 zaznaczyły okres zamieszkiwania w Żąbkach do 10 lat. Mimo tego odpowiedziały na nie również część osób zamieszkała dłużej. Rozkład powodów przeprowadzki jest w miarę równomierny. Wśród odpowiedzi „inne” zdecydowanie powodem był zakup mieszkania tańszego niż w Warszawie. W tej grupie prawie wszyscy zamieszkują południową część Żąbek.

Dwie trzecie respondentów badania to mieszkańcy południowej części Miasta. Na pytanie o część Miasta nie odpowiedziało 27 osób. Co ciekawe na części ankiet były dopiski lub znaki zapytania, świadczące o tym, że część z nich nie miała świadomości, która część Miasta jest południowa, a która północna.

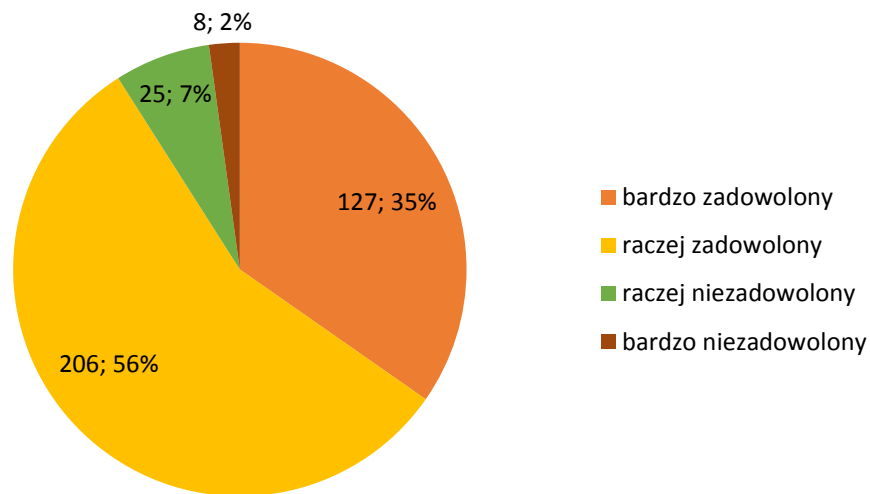

Pytanie 3. W której części Miasta Pan/Pani zamieszkuje? Wykres 37 (N=346)

Źródło: Badanie ankietowe przeprowadzone w dniach 4-20 października 2014 roku

Pytanie 4. Czy jest Pan/Pani zadowolony(a) z faktu, iż jest mieszkańcem Żabek? Wykres 38 (N=366)

Źródło: Badanie ankietowe przeprowadzone w dniach 4-20 października 2014 roku

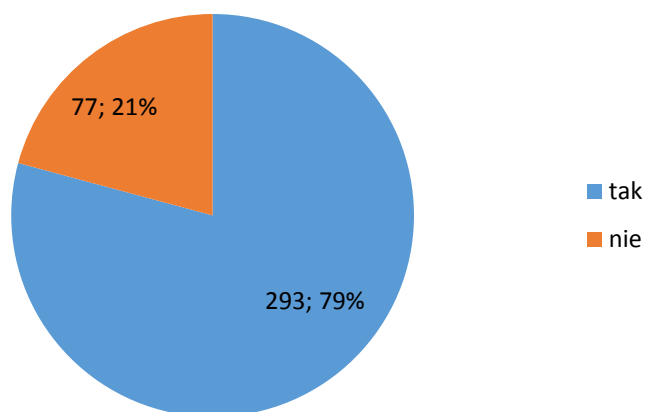
Tylko mniej niż 10% respondentów ankiety nie jest zadowolona z faktu, iż są mieszkańcami Żabek.

Wymierne korzyści finansowe zameldowanym osobom w Żabkach daje Karta Mieszkańca Żabek. Liczba i wartość tych korzyści rośnie z roku na rok, toteż coraz więcej osób tzw. przyjezdnych melduje się w Żabkach i tam płaci podatki. Nadal jednak ich odsetek nie jest zadawalający dla władz miasta, które starają się rozbudowywać system benefitów wynikających z posiadania KMZ. Z odpowiedzi wielu mieszkańców wynika, że dość istotnym jest wprowadzenie darmowych linii autobusowych Z1 i Z2 dla ich posiadaczy.

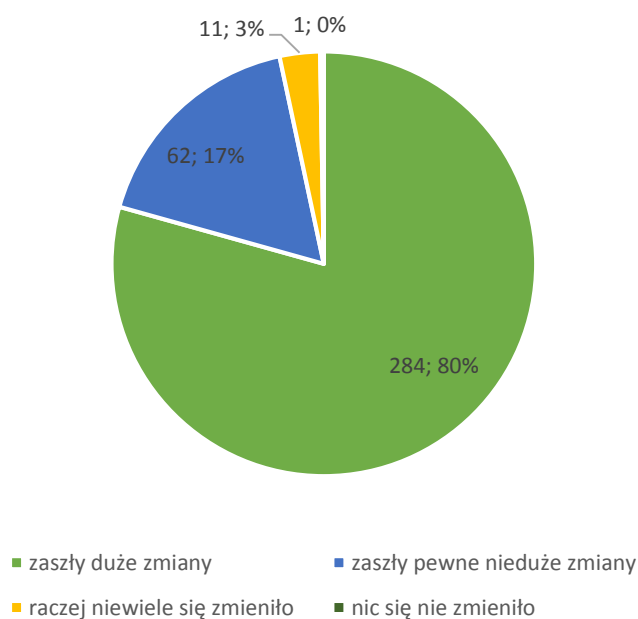

Pytanie 5. Czy jest Pan/Pani posiadaczem Karty Mieszkańca Żabek? Wykres 39 (N=370)

Źródło: Badanie ankietowe przeprowadzone w dniach 4-20 października 2014 roku

Pytanie 6. Czy Pana/Pani zdaniem Żabki znacząco zmieniły się od 2007 roku? Wykres 40 (N=358)

Źródło: Badanie ankietowe przeprowadzone w dniach 4-20 października 2014 roku

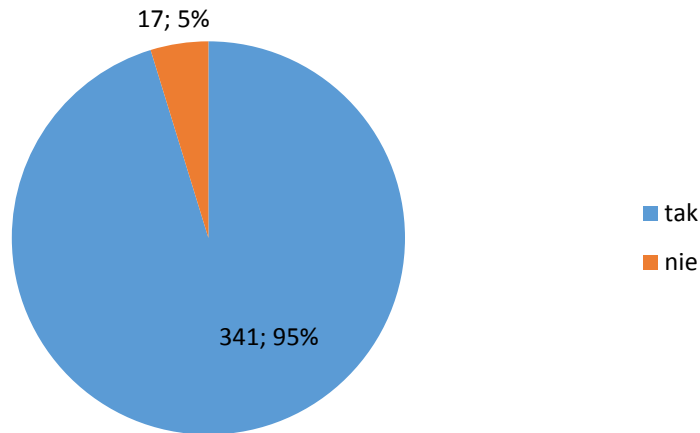
Prawie wszyscy mieszkańcy Żabek dostrzegają zmiany, jakie zaszły w Mieście w ciągu ostatnich 7 lat, tj. od początku perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2007-2013. Mniej niż 4% nie dostrzega takich zmian lub dostrzega je w stopniu minimalnym.

Podobny odsetek osób ocenia zmiany, jakie zaszły negatywnie, przy czym tu nie zachodzi korelacja z osobami, które nie dostrzegają zmian. Część z osób, w odpowiedzi na pytanie 6 zaznaczyła obie opcje podkreślając obok pozytywów także negatywne zmiany w odpowiedzi na pytanie otwarte 7, gdzie pytaliśmy o to, jakie zmiany miały największy wpływ na życie mieszkańców.

Pytanie 7. Czy zmiany, które zaszły w mieście w tym okresie ocenia Pan/Pani pozytywnie? Wykres 41 (N=354)

Źródło: Badanie ankietowe przeprowadzone w dniach 4-20 października 2014 roku

Wśród zmian o charakterze pozytywnym mieszkańcy najczęściej wymieniają:

- wybudowanie i otwarcie pływalni oraz tunelu pod torami na ul. Orlej,
- poprawę stanu niektórych dróg i chodników,
- budowę i otwarcie nowego przedszkola publicznego nr 3 „Skrzat”,
- uruchomienie darmowych linii komunikacji autobusowej Z1 i Z2 oraz linii ZTM o nr 199 i 345.

Wśród zmian niekorzystnych najczęściej wskazuje się na:

- zamknięcie przejazdu ko lewego na ul. Batorego, co powoduje, że mimo ewidentnej poprawy bezpieczeństwa po oddaniu tunelu na ul. Orlej Miasto w niektórych godzinach jest kompletnie zakorkowane. Wśród oczekiwanych zmian w związku z tym bardzo często postuluje się przywrócenie tego przejazdu kolejowego,
- nadmierną rozbudowę tzw. blokowisk, połączoną z totalnym chaosem architektonicznym – bloki buduje się pomiędzy domami jednorodzinnymi, jednocześnie zapominając o budowie niezbędnego zaplecza oświatowego w postaci szkół, przedszkoli i żłobków w tym rejonie miasta (chodzi tu głównie o ul. Powstańców),
- rosnące korki – w odczuciu wielu mieszkańców miasto jest przeludnione.

Świadomi dokonanych wielkich zmian, w tym w większości pozytywnych, ponad 80% mieszkańców oczekuje dalszych zmian, co ilustruje wykres 42 w odpowiedzi na pytanie 8. Kolejne podpowiedzi dla Władz Miasta, które sfery działania Miasta mieszkańcy oceniają jako najlepiej, a które jako najgorzej rozwinięte dają odpowiedzi na pytania 9 i 10 oraz ilustrowane przez wykresy 43 i 44. O ile odpowiedzi na te pytania dotyczą całych szeroko zdefiniowanych sfer działalności miasta, o tyle odpowiedź na część otwartą w pytaniu 8 daje wiele szczegółowych wskazówek, co do pożądanych przez mieszkańców zmian. Część z nich wydaje się być stosunkowo łatwa do zrealizowania, o ile oczywiście analiza ich pozytywnych i negatywnych skutków przemawia za realizacją, ale część z nich wydaje się ekstremalnie trudna o ile nie niemożliwa. Przykładem takiego oczekiwania jest przywrócenie ładu architektonicznego w Mieście. Przede wszystkim należałoby w tym wypadku określić precyzyjnie stan pożądany i stopniowo dążyć do jego realizacji. W tym przypadku jednak część decyzji, np. wydane pozwolenia budowlane, etc. jest nie do cofnięcia i należałoby jedynie dążyć do zminimalizowania

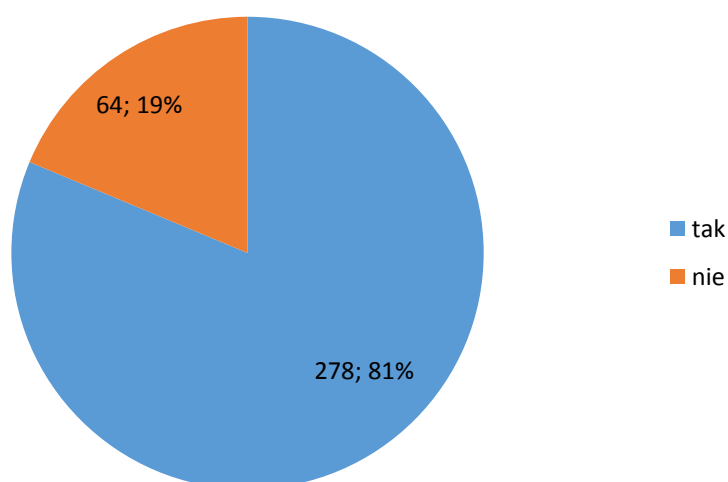

negatywnych ich skutków, np. poprzez dobudowę niezbędnej infrastruktury w niektórych rejonach Miasta (parkingi, zaplecze oświatowe, kulturalne, małe zaplecze sportowo-rekreacyjne – tu chodzi nie tylko o rozwój dużych ośrodków, ale tzw. małą infrastrukturę osiedlową typu siłownie na otwartym powietrzu).

Z innych łatwiejszych do zaspokojenia oczekiwań mieszkańców należy wymienić poprawę jakości kolejnych dróg i chodników (tam gdzie można, należałoby je poszerzyć, w niektórych miejscach są oczekiwania, że chodniki będą po obu stronach ulicy, należy też zadbać o małe boczne drogi), wybudować tam gdzie tylko się da ścieżki rowerowe, zwiększyć ilość oświetlenia miejskiego, co ma wpływ na poczucie bezpieczeństwa. Poprawę bezpieczeństwa mieszkańcy widzą poprzez likwidację Straży Miejskiej, która dziś absolutnie nie spełnia swojej funkcji, koncentrując gross swej energii na wystawianie mandatów za wykroczenia komunikacyjne. Nie widać za to Straży Miejskiej na ulicach wieczorem w najbardziej newralgicznych miejscach takich jak park miejski (w opinii wielu mieszkańców jest miejsce biesiad alkoholowych młodzieży). W tym miejscu należy wskazać na kolejne oczekiwanie mieszkańców stworzenia miejsc wieczornych spotkań dla młodzieży i dorosłych (kino, sztuki teatralne teatrów objazdowych w MOK-u, kawiarnie, kluby zainteresowań, świetlice, restauracja, etc.). Ewidentnie brakuje takich miejsc w Żąbkach. Do oczywistych oczekiwań należy poprawa komunikacji z Warszawą. Oczekuje się uruchomienie połączenia bezpośrednio z centrum Warszawy, zwiększenia częstotliwości kursów, uruchomienie kursów nocnych oraz weekendowych. Najlepiej gdyby taka komunikacja funkcjonowała 7 dni w tygodniu, 24-godziny na dobę. Przywrócić strefę I dla Kolei Mazowieckich, a najlepiej stworzyć łączony bilet kolejowo-autobusowy. Część mieszkańców wskazuje na uciążliwe sąsiedztwo betoniarni oraz zlewni ścieków na ul. Skrajnej. Postulują również o skuteczniejsze zwalczanie powszechnego palenia śmieci w okresie grzewczym w piecach domów jednorodzinnych, co fatalnie wpływa na jakość powietrza w tym okresie. Mieszkańcy oczekują skuteczniejszych rozwiązań problemów korków. Jednym z pierwszych kroków powinno być według dużej liczby respondentów przywrócenie przejazdu kolejowego na ul. Batorego, lecz z pewnych względów rozwiązanie to nie jest możliwe do zrealizowania. W służbie zdrowia należałoby się skoncentrować na dostępie do przynajmniej niektórych specjalistów.

Pytanie 8. Czy coś zmienić(a)by Pan/Pani w mieście? Wykres 42 (N=343)

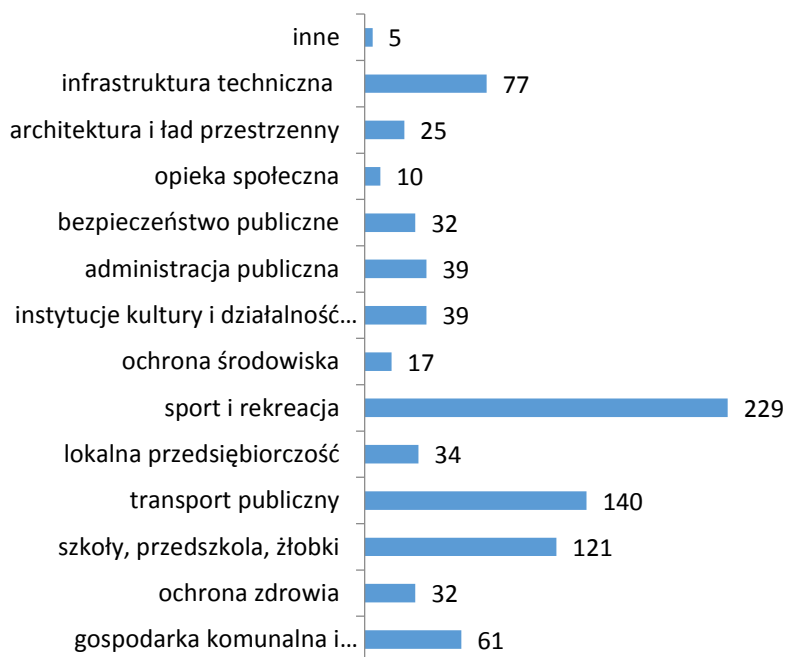
Źródło: Badanie ankietowe przeprowadzone w dniach 4-10 października 2014 roku

Jednak najbardziej powszechnym oczekiwaniem jest zwiększenie liczby miejsc w szkołach, przedszkolach i żłobkach. Mieszkańcy wskazują na brak żłobka publicznego. Jako bardzo uciążliwe dla mieszkańców jest obecne rozwiązanie nauki w szkołach, nawet na trzy zmiany i rozpoczynanie nauki o godz. 7.15.

Generalnie, szczegółowych oczekiwań zmian jest znacznie więcej w wypełnionych ankietach, a Wykonawca wskazał na te, które powtarzają się najczęściej.

Pytanie 9. Które z podanych poniżej sfer funkcjonowania miasta uważa Pan/ Pani za najlepiej rozwinięte?
Wykres 43 (N=364)

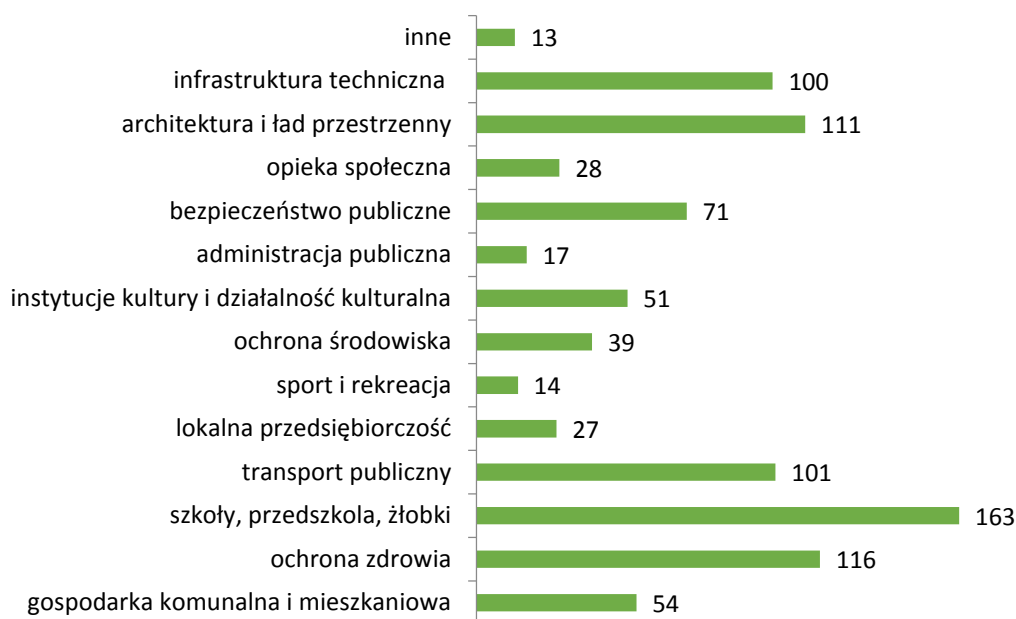
Źródło: Badanie ankietowe przeprowadzone w dniach 4-20 października 2014 roku

Najlepiej rozwiniętą sferą funkcjonowania miasta jest sport i rekreacja. Mieszkańcy są dumni z nowego basenu, trybuny na stadionie Dolcan-u Żabki (od 8 lat pierwszoligowego klubu piłkarskiego), lodowiska i kręgielni. Poprawił się znacznie transport publiczny oraz sytuacja w oświacie poprzez wybudowanie nowego przedszkola publicznego „Skrzat” oraz modernizację szkół. Potrzeby jednak w tym zakresie są w dalszy ciągu w znacznym stopniu niezaspokojone, co znajduje swój wyraz w odpowiedziach na lustrzane pytanie 10. Bardzo mocno krytykowana jest ponadto sfera ochrony zdrowia, infrastruktury technicznej (tu problem jest natury strukturalnej – infrastruktura Miasta nie nadąża za rzeczywistą liczbą mieszkańców, która jest znacznie większa niż liczba zameldowanych osób. Osobnym problemem jest brak ładu przestrzennego, który w opinii mieszkańców pogłębia się z każdą nową wydaną decyzją dotyczącą budowy kolejnych bloków i osiedli o zabudowie wielorodzinnej. Oddala to coraz bardziej Żabki od wizji *miasta-ogrodu*, a przybliża do rzeczywistości *miasta-sypialni*.

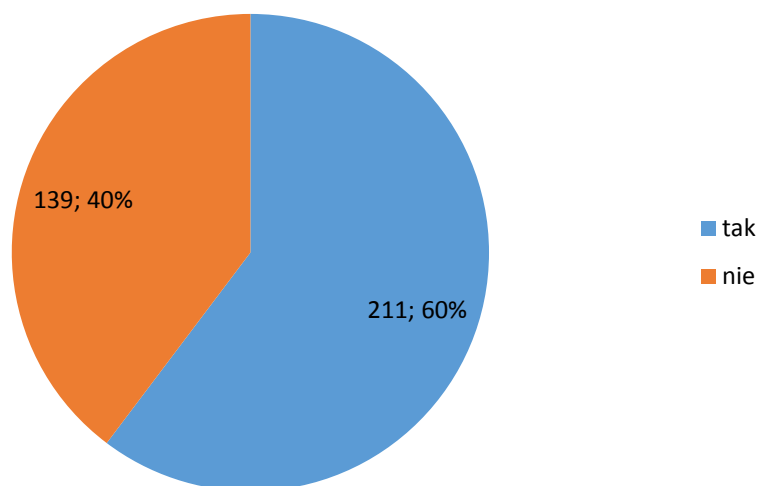

Pytanie 10. Które z podanych poniżej sfer funkcjonowania miasta uważa Pan/ Pani za najgorzej rozwinięte?
Wykres 44 (N=364)

Źródło: Badanie ankietowe przeprowadzone w dniach 4-20 października 2014 roku

Pytanie 11. Czy w Pana/Pani opinii potrzeby społeczno-kulturalne mieszkańców Żąbek są zaspokojone?
Wykres nr 17 (N=349)

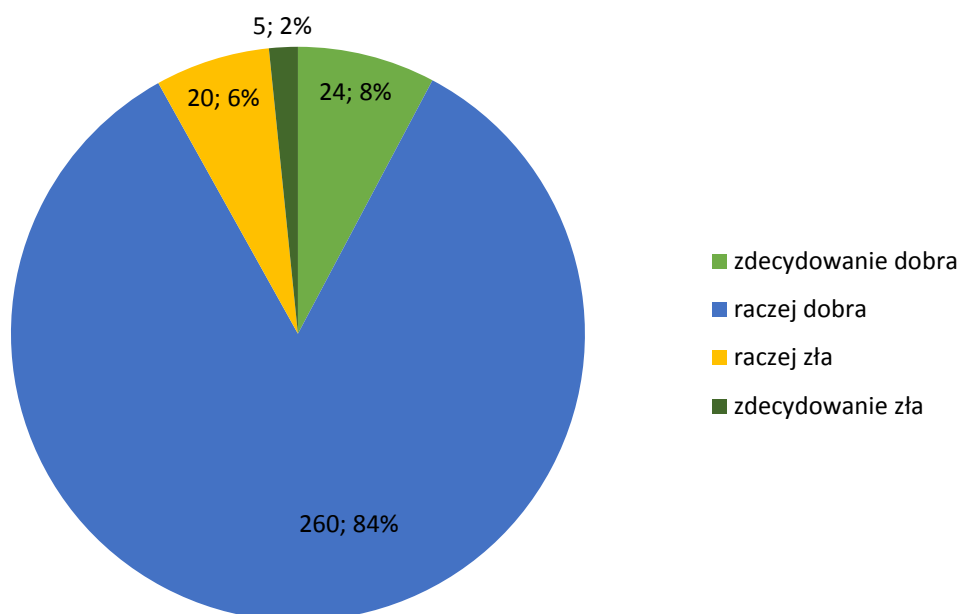
Źródło: Badanie ankietowe przeprowadzone w dniach 4-20 października 2014 roku

Aż 40% respondentów uważa, że społeczno-kulturalne potrzeby mieszkańców Żąbek nie są zaspokojone. Wśród wymienionych niezaspokojonych potrzeb powtarzają się w gruncie rzeczy oczekiwania zmian w tym obszarze wyrażone w odpowiedziach na pożądaną zmiany wyrażone w pytaniu 8. Oczekuje się stworzenia miejsc wieczornych spotkań dla młodzieży i dorosłych (kino, sztuki teatralne teatrów objazdowych w MOK-u, kawiarnie, kluby zainteresowań, świetlice, restauracja, etc.). W tym miejscu wskazuje się również na niedostatek placów zabaw, koncertów i innych imprez kulturalnych szczególnie przeznaczonych dla całych rodzin.

Pytanie 12. Jak ocenia Pan/Pani dotychczasową współpracę władz miasta z przedsiębiorcami? Wykres 45 (N=309)

Źródło: Badanie ankietowe przeprowadzone w dniach 4-20 października 2014 roku

64-rech respondentów nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie. Na ankietach pojawiły się pojedyncze dopiski o treści „nie wiem”. Spośród osób, które udzieliły odpowiedzi na te pytanie, zdecydowana większość oceniła tę współpracę jako dobrą. Z branży, które powinny rozwijać się w mieście najczęściej wskazywano na handel (powinno się zahamować dalszy wzrost handlu w sklepach wielkopowierzchniowych na rzecz małych punktów handlowych, które mogą stworzyć znacznie więcej miejsc pracy, których tak bardzo brakuje w Żabkach) oraz usługi (z tych samych powodów co drobny handel). Wiele osób wskazuje na brak wielu typowych punktów usługowych takich jak np. krawieckich, naprawy obuwia, ale również usług medycznych, kulturalnych, etc.

Pytanie 14. Na które z programów rozwojowych należy przeznaczyć, Pana/Pani zdaniem, najwięcej środków finansowych? Wykres 46 i Wykres 47 (N=342).

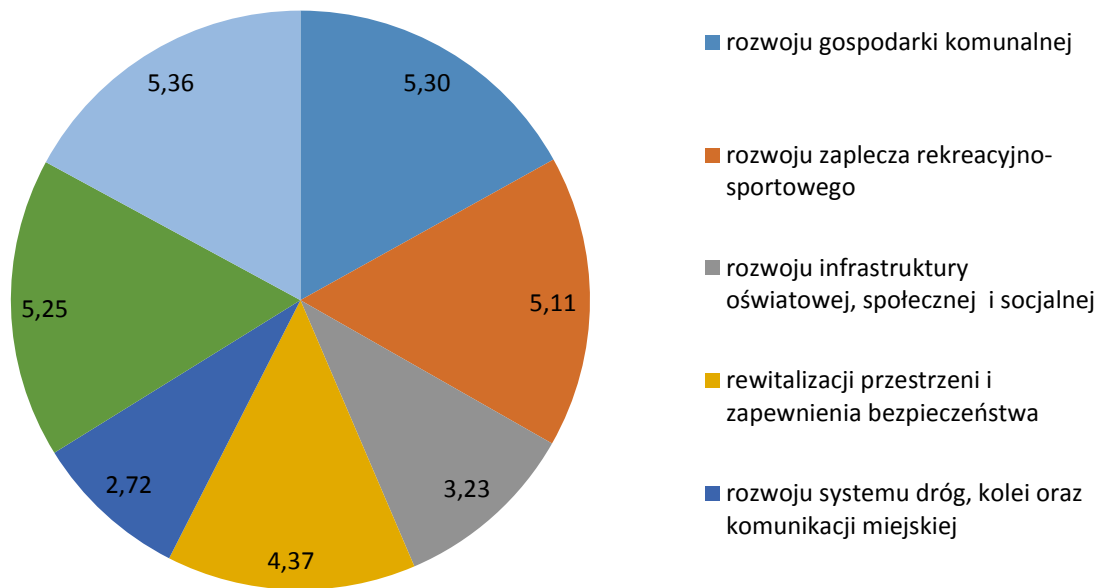
W objaśnieniu do pytania proszono o uszeregowanie programów: *(Proszę o uszeregowanie odpowiedzi w skali od 1 do 7, gdzie 1 oznacza największą potrzebę, a 7 najmniejszą)*. Średnia wartość wskazań dla danego programu rozwojowego przedstawia się jak na wykresie nr 19. Niemal identyczną kolejność pokazuje wykres nr 20, w którym uwzględniono liczbę wskazań „1” na dany program rozwojowy. UWAGA: niektórzy respondenci zaznaczyli symbolem „X” jeden lub więcej programów pozostawiając niezaznaczone pozostałe. W tym przypadku wskazaniom zaznaczonym przypisano wartość „1”, zaś niezaznaczonym wartość „7”.

Pozwala to uszeregować programy rozwojowe począwszy od najbardziej pożądanego, a skończywszy na tym, na który mieszkańcy byliby skłonni przeznaczyć najmniej środków.

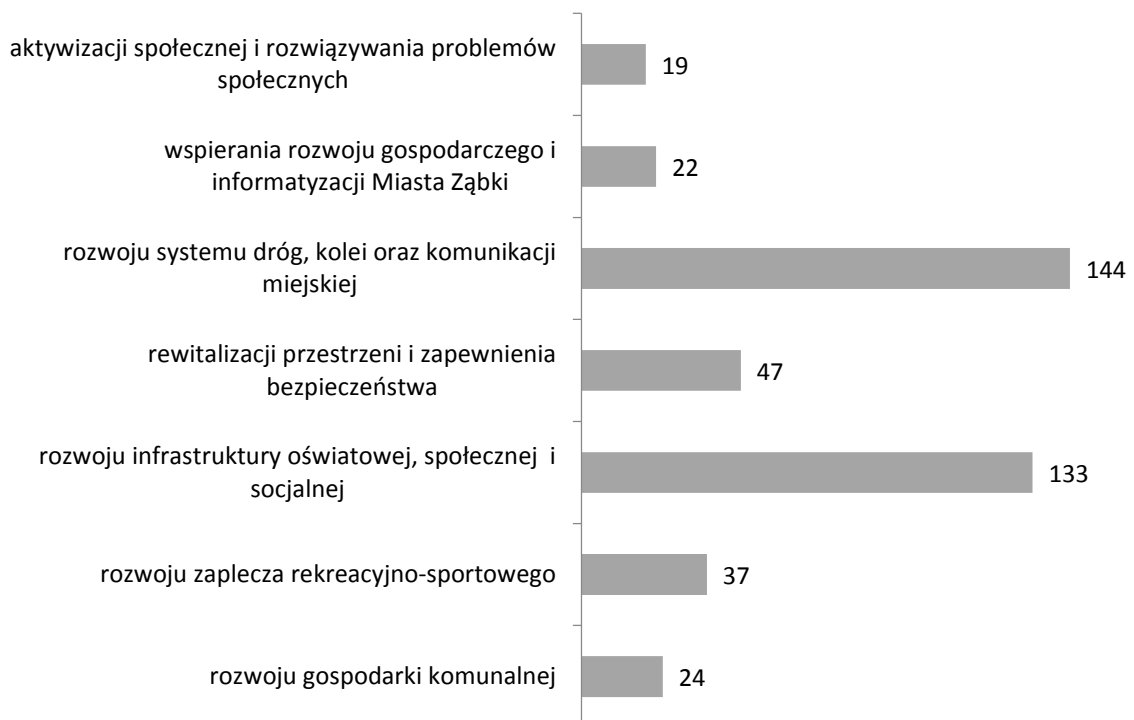

Wykres 46 Średnia wartość wskazania na dany program rozwojowy

Źródło: Badanie ankietowe przeprowadzone w dniach 4-20 października 2014 roku

Wykres 47 Ilość wskazań na dany program jako priorytetowy

Źródło: Badanie ankietowe przeprowadzone w dniach 4-20 października 2014 roku

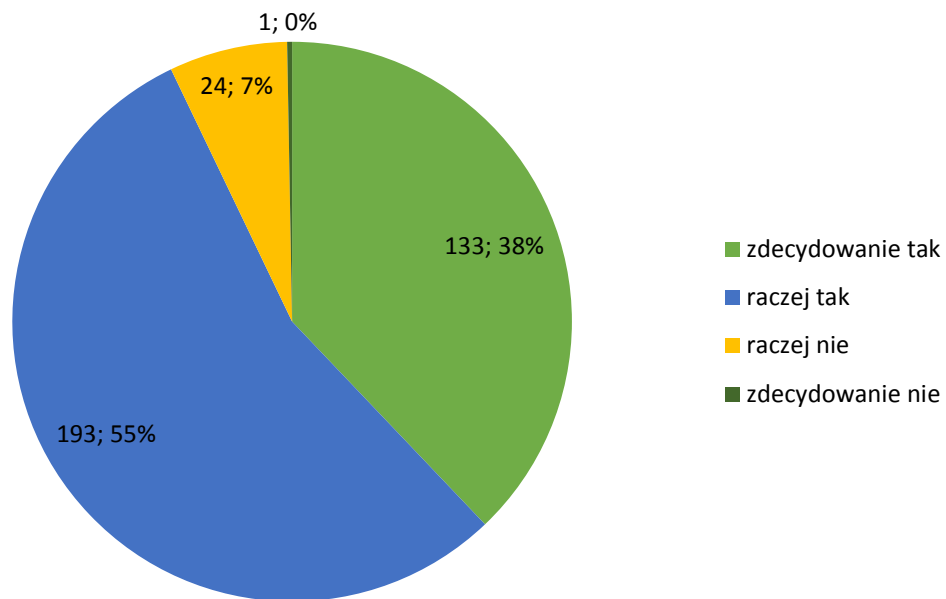

Oczywiście nie przesądza to wielkości środków, które Miasto powinna przeznaczyć na dany program, gdyż do realizacji każdego (tak aby zrealizować dany program rozwojowy w 100%) niezbędne są środki różnej wysokości. Istotność programów rozwojowych z punktu widzenia ankietowanych mieszkańców przedstawia się następująco:

1. Program rozwoju systemu dróg, kolei oraz komunikacji miejskiej
2. Program rozwoju infrastruktury oświatowej, społecznej i socjalnej
3. Program rewitalizacji przestrzeni i zapewnienia bezpieczeństwa
4. Program rozwoju zaplecza rekreacyjno-sportowego
5. Program rozwoju gospodarki komunalnej
6. Program wspierania rozwoju gospodarczego i informatyzacji Miasta Żąbki
7. Program aktywizacji społecznej i rozwiązywania problemów społecznych

Dwa kolejne pytania są ze sobą powiązane. Mieszkańcy w większości (93%) uważają, że Miasto aktywnie korzysta z dostępnej pomocy Unii Europejskiej. Warunkiem dobrego wykorzystania środków unijnych jest możliwość zaangażowania własnych środków budżetowych, jako niezbędnego wkładu własnego do realizowanych projektów. Miasto dobrze wykorzystuje swój potencjał gospodarczy w celu wypracowania takich środków. Tak uważa 84% respondentów pytania 16.

Pytanie 15. Czy uważa Pani/Pan, że Miasto aktywnie korzysta z dostępnej pomocy Unii Europejskiej? Wykres 48 (N=351)

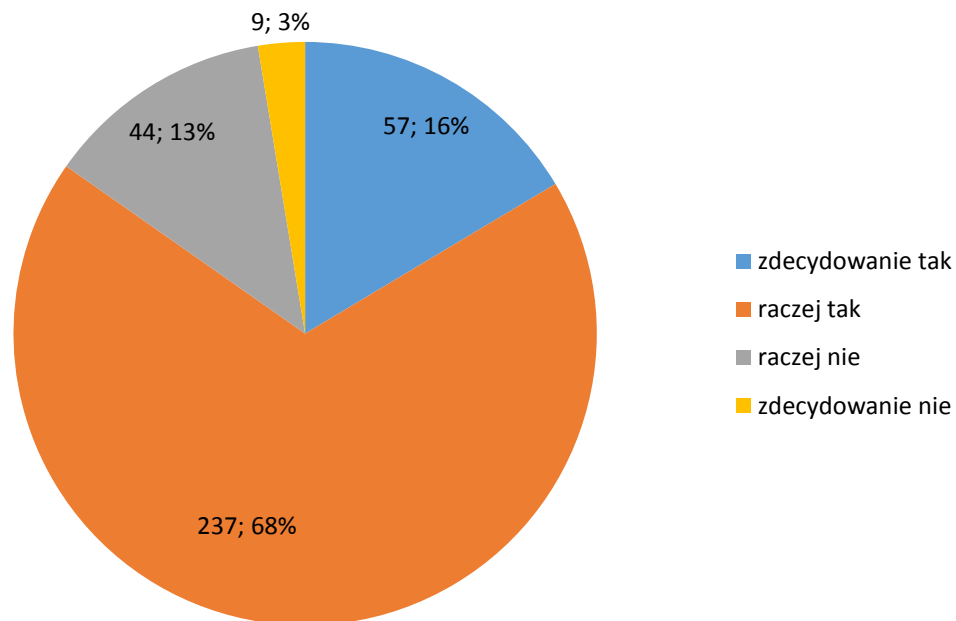

Źródło: Badanie ankietowe przeprowadzone w dniach 4-20 października 2014 roku

Pytanie nr 16. Czy uważa Pan/Pani, że Miasto wykorzystuje swój potencjał gospodarczy? Wykres 49 (N=347)

Źródło: Badanie ankietowe przeprowadzone w dniach 4-20 października 2014 roku

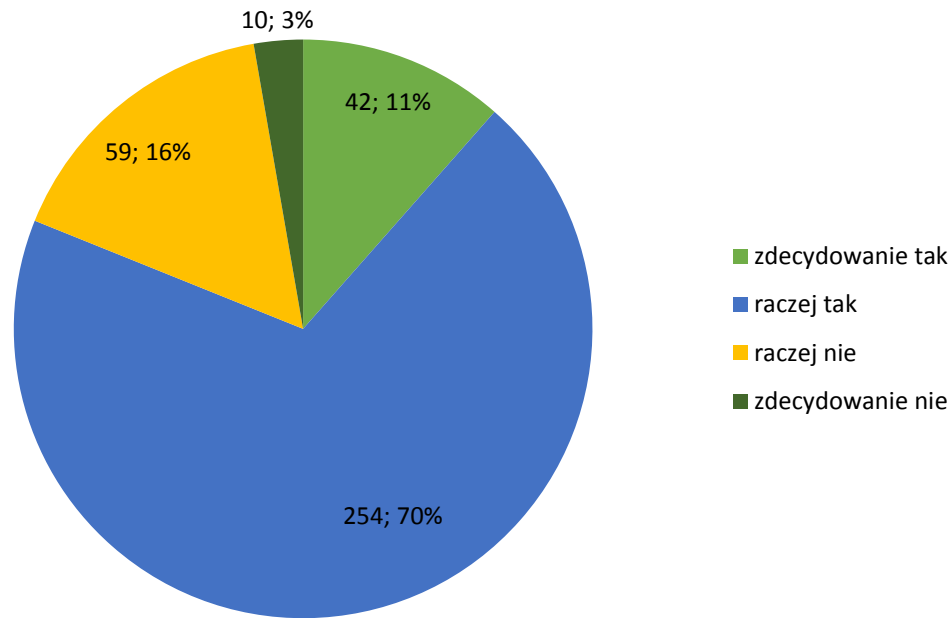
W pytaniu 17 zapytaliśmy mieszkańców o wskazanie głównych problemów w Mieście. Pytanie miało charakter otwarty, więc padło wiele odpowiedzi sformułowanych w różny sposób, wśród których jednak na główny plan wysuwały się problemy z niedostatkiem infrastruktury miejskiej w stosunku do gwałtownie rosnącej liczbie mieszkańców, w przeważającej mierze ludzi młodych dobrze wykształconych, zatrudnionych w Warszawie, którzy często traktują zamieszkanie w Żąbkach, jako etap przejściowy. Osoby te niewystarczająco integrują się z Miastem, które traktują jako sypialnię. Przez długie lata sprzyjał temu brak jakichkolwiek form spędzania wolnego czasu, co jednak powoli, acz systematycznie zmienia się w obrazie Żąbek. Władze Miasta postawiły na rozwój zaplecza sportowo-rekreacyjnego, szczególnie ważnego, jeśli idzie właśnie o grupę młodych mieszkańców. Wprowadzenie naznaczonej wieloma przywilejami Karty Mieszkańca Żąbek spowodowało wzrost odsetka osób meldujących się w Mieście, a co za tym idzie dochodów z podatków. Proces ten nie przebiega wystarczająco dynamicznie, ale ważne jest, że to już zauważalny trend. Pozwoli to Miastu na zwiększenie inwestycji infrastrukturalnych w innych kluczowych obszarach jak oświata, kultura, opieka zdrowotna, co jeszcze bardziej powinno przekonać przyjezdnych mieszkańców do integrowania się z Miastem. Jest to swoisty system naczyń połączonych. Jako, że młodzi ludzie stanowią również rozwojowe rodziny z dziećmi, istotnym elementem staje się poczucie bezpieczeństwa i ładu publicznego. Problemem jest dość często pojawiająca się krytyka działalności Straży Miejskiej. Pojawiają się dość liczne głosy za jej likwidacją, a stworzeniem w jej miejsce drugiego posterunku Policji w południowej części Miasta. Krytyce poddano ogólny stan czystości Miasta (w tym małej ilości koszy na śmieci) oraz małej dbałości o zielen miejską. Wskazuje się na dużą ilość dzikich wysypisk śmieci i nie wykorzystanie lasu do celów rekreacyjnych. W lesie w pierwszej kolejności należałoby zrobić porządek, dokonać trochę inwestycji w ścieżki rowerowe i urządzenia do ćwiczeń na świeżym powietrzu. Należałoby w całym Mieście zwiększyć zasięg monitoringu w celu ograniczenie chuligaństwa, wandalizmu jak również drobnej, ale uciążliwej przestępczości (kradzieże, pobicia).

Z poczuciem bezpieczeństwa ściśle powiązane jest zaspokojenie potrzeb kulturalnych. W mieście brak jest miejsc, gdzie młodzież może w ciekawy sposób spędzić czas. Alternatywą pozostaje picie alkoholu w parku miejskim, który temu sprzyja przez niedostatek oświetlenia oraz patroli Straży Miejskiej i Policji. Ankieta wskazuje również na problemy ekologiczne (śmierdząca zlewnia ścieków, kurząca i hałaśliwa betoniarnia czy też zadymianie powietrza w okresie grzewczym przez wykorzystywanie śmieci do palenia w piecach domów jednorodzinnych).

Pytanie 18. Czy jako mieszkaniec Żąbek czuje się Pan/Pani bezpiecznie w Mieście? Wykres 50 (N=363)

Źródło: Badanie ankietowe przeprowadzone w dniach 4-20 października 2014 roku

Prawie 1/5 mieszkańców nie czuje się bezpieczna w Mieście. Wiele osób wskazuje, że po zmroku boi się wychodzić do słabo oświetlonego Miasta. Miejskami najczęściej wskazywanymi jako niebezpieczne jest park miejski, okolice stacji PKP, przejście nowym tunelem wzdłuż ul. Orlej, przystanki autobusowe i niektóre osiedla w południowej części Żąbek.

Kolejne trzy pytania ankiety miały charakter otwarty. Pytaliśmy w nich o to, co wyróżnia Żąbki na tle Warszawy i innych miast w regionie (pytanie 19), o zjawiska korzystne (pytanie 20) i niekorzystne (pytanie 21) mające miejsce w Mieście. Ankieta celowo dała respondentom możliwość wskazania tych zjawisk, o ile nie zostały one uwypuklone w odpowiedziach na wcześniejsze pytania o charakterze otwartym (pytanie 7, 8, 11, 17, 18). Większość odpowiedzi na pytania 19-21 została już zawarta w odpowiedziach na wymienione wcześniej pytania.

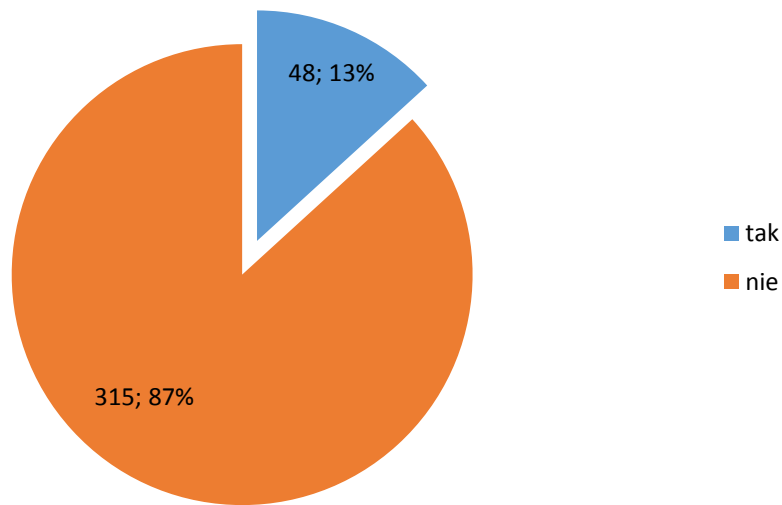
W odpowiedzi na pytanie 19 powtarza się zadowolenie z otwarcia tunelu i basenu, budowy i otwarcia nowego przedszkola, uruchomienie darmowej komunikacji na terenie Żąbek. Ponadto respondenci wskazali, że Żąbki cechuje młodość ich mieszkańców, dynamizm w inwestycjach, poziom wykorzystania zewnętrznych środków na finansowanie zmian, dbałość o rozwój fizyczny i rekreację, cisza i zieleń. Oczywiście wśród cech wymieniane są również te, które mają charakter niekorzystny tj.: korki, odczuwalne przeludnienie, nieład architektoniczny, brak należytej dbałości o ekologię, etc.

Podobnie w odpowiedziach na pytania 20 i 21 znajdziemy już większość kwestii opisanych wcześniej.

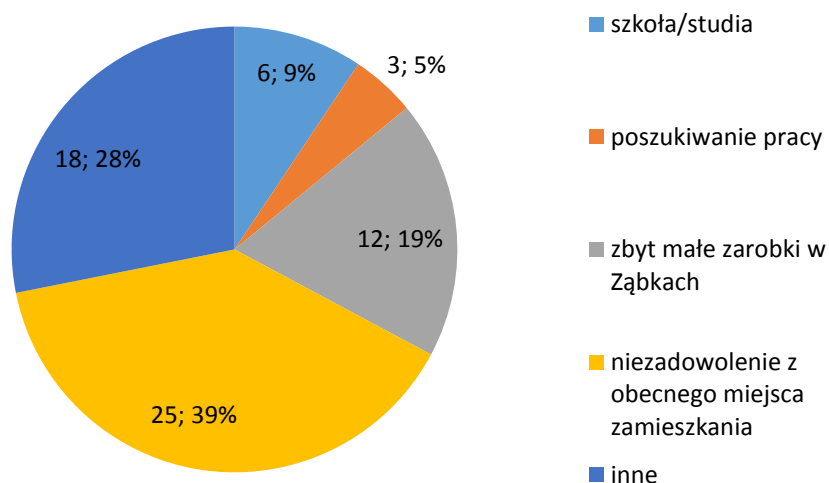
Pytanie 22. Czy w najbliższym czasie zamierza Pan/Pani wyjechać z Żabek - przenieść się w inne miejsce? Wykres 51 (N=363)

Źródło: Badanie ankietowe przeprowadzone w dniach 4-20 października 2014 roku

Odpowiedzi na pytanie 22 rozwiewają wątpliwości, że Miasto się wyludni w wyniku migracji do innych miejscowości, chociaż 13% ankietowanych deklaruje chęć wyprowadzenia się z Żabek, jako główny choć mało precyzyjnie wyrażony powód podając niezadowolenie z obecnego miejsca zamieszkania (pytanie 23). Analizując odpowiedzi na inne pytania dla tej grupy respondentów można stwierdzić, że niezadowolenie to wynika z odczucia brudu, przeludnienia, zakorkowanego Miasta, nieskuteczności Władz Miasta w rozwiązywaniu jego problemów, przepełnionych szkół, etc. Są też inne powody przeprowadzki, co ilustruje wykres 52.

Pytanie 23. Jeśli tak, proszę odpowiedzieć jakie są przyczyny przeprowadzki? Wykres 52 (N=54)

Źródło: Badanie ankietowe przeprowadzone w dniach 4-20 października 2014 roku

Pytanie 24. Proszę wskazać, co, zdaniem Pana/Pani, jest argumentem za pozostaniem w Mieście. Wykres 53 (N=337)

Źródło: Badanie ankietowe przeprowadzone w dniach 4-20 października 2014 roku

Najczęściej powtarzanym argumentem za pozostaniem w Żąbkach jest sąsiedztwo Warszawy, ale aby ten argument się nie osłabiał należy w znacznym stopniu usprawnić komunikację z centrum Warszawy.

Część III Strategiczna

Źródło: Urząd Miasta w Żąbkach – wizualizacje przyszłych inwestycji

7. Wizja rozwoju Miasta 2023+

Podstawą do opracowania Wizji Miasta była analiza zewnętrznych i wewnętrznych uwarunkowań oraz celów realizacyjnych Miasta, a także aspiracji rozwojowych mieszkańców Żąbek. Wizja stanowi więc życzeniowy scenariusz rozwoju, który określa kształt Miasta po zrealizowaniu wszystkich założeń strategii. W związku z tym Wizja odpowiada na pytanie „Jak będzie wyglądało Miasto Żąbki po 2023 roku?”.

Rysunek 31 Wizja Miasta Żąbki 2023+

8. Cele rozwoju Miasta

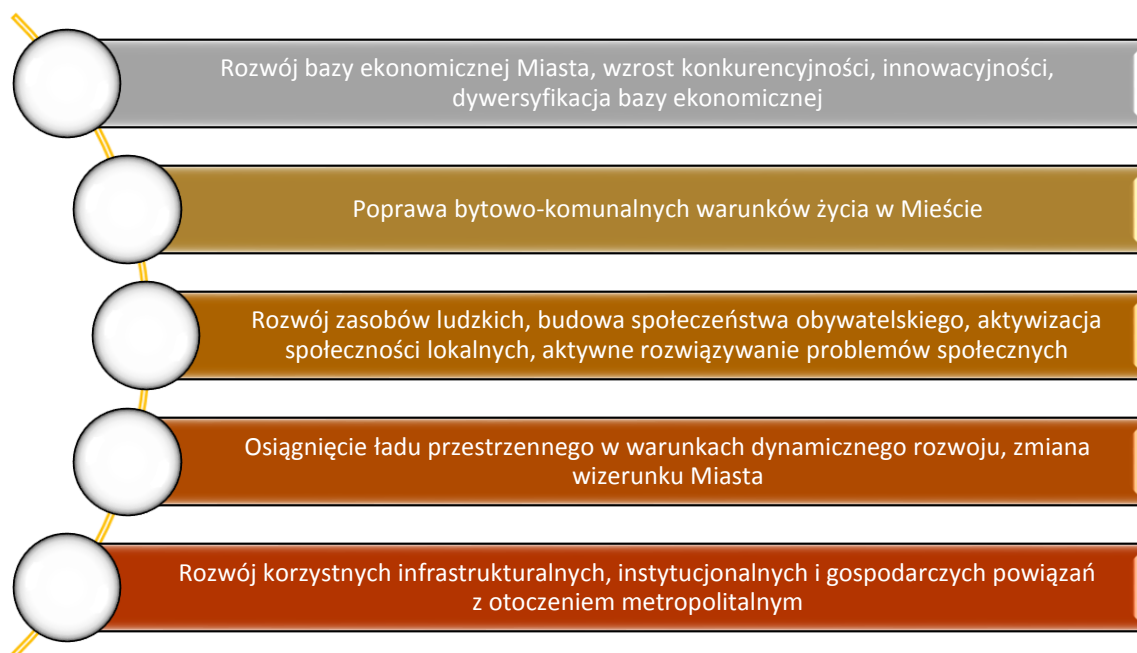
W oparciu o wypracowaną wizję rozwoju opracowano Cel Główny dla Miasta Żąbki, który został zaprezentowany poniżej:

Cel główny Miasta Żąbki

Kontynuacja przekształcania Miasta Żąbki w ośrodek konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki lokalnej, zdrowych warunków zamieszkania, efektywnego inwestowania, pracy i wypoczynku

Na podstawie celu głównego jakie postawiło przed sobą Miasto Żąbki opracowano 5 celów strategicznych, które nakreślają zrównoważone kierunki działań.

Cele strategiczne Miasta

W celu odpowiedniego planowania strategicznego do każdego z celów strategicznych opracowano szczegółowe cele operacyjne, które odnoszą się do konkretnych obszarów działania.

Tabela 39 Cele operacyjne Miasta Żąbki

Cele strategiczne		Cele operacyjne	
CS1.	Rozwój bazy ekonomicznej Miasta, wzrost konkurencyjności, innowacyjności, dywersyfikacja bazy ekonomicznej	C1.1.	Uzbrajanie terenów i przygotowywanie dokumentacji przeznaczonych pod inwestycje
		C1.2.	Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej
		C1.3.	Rozbudowa sieci wodociągowej
		C1.4.	Poprawa dostępności komunikacyjnej wewnętrznej
		C1.5.	Poprawa dostępności komunikacyjnej zewnętrznej
		C1.6.	Tworzenie projektów wspierających innowacyjność i ułatwienie dostępu do nich
		C1.7.	Wspieranie przedsiębiorczości MSP oraz osób chcących otworzyć działalność gospodarczą
		C1.8.	Wykorzystanie walorów Miasta do dywersyfikacji bazy ekonomicznej
CS2.	Poprawa bytowo-komunalnych warunków życia w Mieście	C2.1.	Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej, wodociągowej, gazowej, melioracyjnej, elektroenergetycznej i informatycznej
		C2.2.	Zabezpieczenie sieci wodociągowej poprzez zapewnienie nowych źródeł dostaw
		C2.3.	Modernizacja i rozbudowa sieci ulic miejskich, w tym nawierzchni dróg, ciągów pieszych, ścieżek rowerowych, parkingów
		C2.4.	Dalsza rozbudowa bazy sportowo-rekreacyjnej, budowa zespołu ogólnodostępnych obiektów centrum turystyczno rekreacyjno-sportowego
		C2.5.	Budowa, rewitalizacja i remont obiektów kultury oraz obiektów zabytkowych
		C2.6.	Budowa, rozbudowa, rewitalizacja i remont bazy oświaty i wychowania
		C2.7.	Poprawa dostępności usług medycznych, restrukturyzacja i modernizacja bazy służby zdrowia
		C2.8.	Poprawa stanu zieleni miejskiej w tym terenów leśnych oraz ograniczanie uciążliwości wynikających z nadmiernego ruchu drogowego oraz lokalnych komunalno-bytowych zanieczyszczeń powietrza
		C2.9.	Ochrona cennych przyrodniczo obszarów Miasta
		C2.10.	Rozwój ogólnomiejskich terenów zieleni, wypoczynku i rekreacji
		C2.11.	Poprawa bezpieczeństwa i organizacji ruchu drogowego
		C2.12.	Ograniczenie zagrożeń wynikających z przestępstw oraz zdarzeń losowych
		C2.13.	Poprawa warunków mieszkalnych
		C2.14.	Promocja odnawialnych źródeł energii
		C2.15.	Promocja nowoczesnych form budownictwa: budownictwa energooszczędnego i pasywnego

Cele strategiczne	Cele operacyjne
CS3. Rozwój zasobów ludzkich, budowa społeczeństwa obywatelskiego, aktywizacja społeczności lokalnych, aktywne rozwiązywanie problemów społecznych	C3.1. Inspirowanie i wspieranie inicjatyw obywatelskich, grup mieszkańców i różnych docelowych grup społecznych C3.2. Współpraca z organizacjami pozarządowymi C3.3. Aktywizacja społeczności lokalnych wokół działań skierowanych na osiągnięcie wspólnych celów – budowa więzi społeczności lokalnej C3.4. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu grup zagrożonych patologiami i bezrobociem C3.5. Aktywizacja i integracja dzieci i młodzieży szkolnej w ramach zajęć pozalekcyjnych oraz różnych imprez o charakterze grupowym i ogólnomiejskim
CS4. Osiągnięcie ładu przestrzennego w warunkach dynamicznego rozwoju, zmiana wizerunku Miasta	C4.1. Określenie docelowych perspektyw rozwojowych wielkości Miasta – chłonności terenów w kontekście zachowania walorów środowiska przyrodniczego C4.2. Stopniowe porządkowanie istniejącej zabudowy centrum miasta – elementy stref funkcjonalno-przestrzennych C4.3. Budowa/tworzenie centrum miasta – koncentracja obiektów: usług, gastronomii, kultury, wypoczynku-rekreacji, administracji - w nawiązaniu do idei <i>miasta-ogrodu</i> C4.4. Inkorporacja nowych osiedli mieszkaniowych do struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta (powiązania drogowe, rozbudowa infrastruktury społecznej) C4.5. Ochrona cennych przyrodniczo i historycznie obszarów miasta (lasy i pomniki pamięci historycznej), poprawa stanu środowiska mieszkalnego C4.6. Ogólna zmiana wizerunku (fizjonomii) miasta: estetyka, czystość, tworzenie zagospodarowanych przestrzeni publicznych
CS5. Rozwój korzystnych infrastrukturalnych, instytucjonalnych i gospodarczych powiązań z otoczeniem metropolitalnym	C5.1. Tworzenie nowych połączeń komunikacyjnych z Warszawą C5.2. Współdziałanie w tworzeniu sieci komunikacji obwodowej Miasta w układzie obszaru metropolitalnego Warszawy C5.3. Dywersyfikacja zewnętrznego systemu obsługi infrastrukturalnej Miasta C5.4. Tworzenie instytucjonalnych powiązań dotyczących rozwiązywania ponadlokalnych i lokalnych problemów funkcjonowania na obszarze metropolitalnym C5.5. Promocja miasta w bezpośrednim i dalszym otoczeniu (region, kraj) C5.6. Wprowadzenie elementów zarządzania marketingowego, marketing terytorialny C5.7. Zapewnienie integralności ruchu tranzytowego

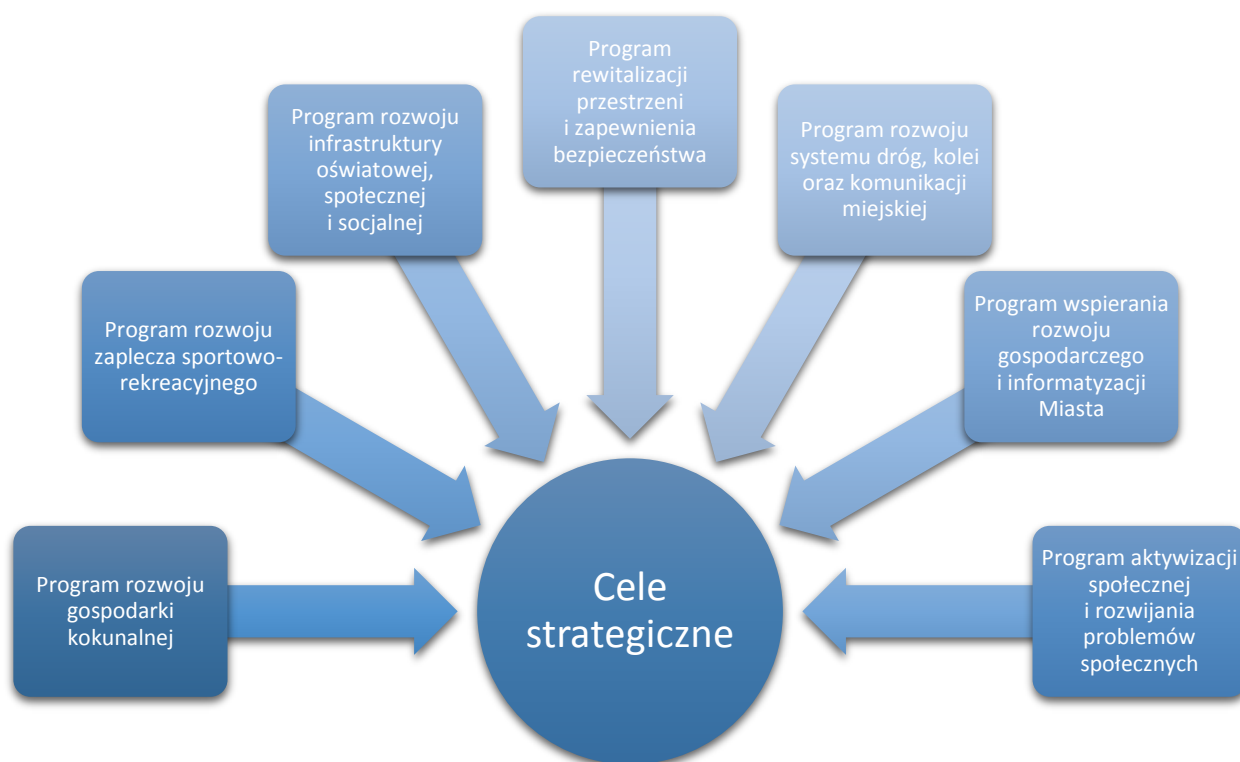

9. Programy realizacyjne wdrażające strategię rozwoju Miasta Żąbki

Programy wdrażające strategię zostały opracowane na podstawie przeprowadzonej diagnozy uwarunkowań rozwojowych Miasta oraz dokonanej Analizy SWOT i uporządkowano je w taki sposób, aby przyczyniały się do realizacji określonych celów strategicznych i operacyjnych. Zadania zawarte w programach realizacyjnych stanowią listę przedsięwzięć, która może być w przyszłości sukcesywnie uzupełniania i modyfikowana w zależności od uwarunkowań rozwojowych Miasta Żąbki. Zebrane zadania przyporządkowane zostały do 7 wyodrębnionych programów realizacyjnych.

Rysunek 32 Programy realizacyjne

Strategia rozwoju aby spełniać warunki przydatności w realizacji określonej wizji rozwoju powinna zawierać wyraźnie zaznaczoną część implementacyjną składającą się z wyodrębnionych projektów. W związku z tym podczas prac nad strategią opracowano zadania realizacyjne, które są wynikiem konsultacji społecznych oraz ewaluacją Strategii Rozwoju Miasta Żąbki na lata 2007-2015, ponieważ części wcześniej nakreślonych założeń nie udało się zrealizować – często w wyniku przyczyn zewnętrznych, niezależnych od Miasta.

Do każdego zadania realizacyjnego zostały przyporządkowane cele operacyjne, które zostaną osiągnięte dzięki realizacji konkretnego zadania. Dodatkowo zadania zostały uporządkowane wg wagi i znaczenia ich realizacji używając do tego celu następujących oznaczeń:

- I – zadanie jest strategiczne z punktu widzenia realizacji strategii i powinno zostać wykonane w pierwszej kolejności
- II – zadanie jest ważne z punktu widzenia strategii, ale powinno zostać wzięte pod uwagę w drugiej fazie

- III – przedsięwzięcie pożądane, ale może zostać zrealizowane w późniejszej fazie oraz w sytuacji pojawienia się wystarczających środków finansowych na ich realizację
- C – zadanie które powinno być realizowane przez cały czas trwania realizacji strategii

W tabeli umieszczono również sektory/instytucje, które będą zaangażowane w realizację konkretnego przedsięwzięcia. Użyto do tego następujących oznaczeń:

- UM – Urząd Miasta Żabki
- MOSiR – Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji
- PGK – Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej sp. z o.o.
- UP – Urząd Pracy w Wołominie
- OSP – Ośrodek Pomocy Społecznej
- MOK – Miejski Ośrodek Kultury
- PPP – Partnerstwo Publiczne Prywatne
- WOJ. – Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego
- POW. – Starostwo Powiatowe w Wołominie
- M. st. – Miasto st. Warszawa
- OP – organizacje pozarządowe w tym organizacje pożytku publicznego
- PGE i PSE – Polska Grupa Energetyczna S.A., Polskie Sieci Energetyczne S.A. oraz inni gestorzy sieci
- PSG – Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o.
- SM – Spółdzielnie mieszkaniowe
- Biznes – inicjatywy prywatne, realizowane przez przedsiębiorstwa na terenie Miasta Żabki
- IB – Instytuty badawcze, środowiska naukowe, uczelnie wyższe
- PLK – Polskie Linie Kolejowe

Tabela wskazuje także możliwe źródła finansowania danych zadań realizacyjnych. W związku z trudnością wskazania konkretnych programów, umożliwiających finansowanie danych przedsięwzięć – ze względu na trwające przygotowania do uruchomienia środków w nowej perspektywie unijnej na lata 2014-2020 – źródła finansowania zostały wskazane w następujący sposób:

- ŚW – środki własne zgromadzone przez Urząd Miasta w Żabkach, jednostki organizacyjne podlegające pod Urząd Miasta lub stanowiące jego własność
- ŚP – zgromadzone środki przez prywatnych inwestorów
- FS – fundusze strukturalne dostępne w nowej perspektywie unijnej na lata 2014-2020 oraz środki innych programów pomocowych np. Norweskiego Mechanizmów Finansowych
- WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
- BGK – Bank Gospodarstwa Krajowego

Oprócz tego przy każdym zadaniu określono miernik realizacji, który wskazywać będzie na osiągnięcie zamierzonych celów.

Tabela 40 Programy i zadania realizacyjne wdrażające strategię

Zadanie realizacyjne	Priorytet	Przewidywane źródło finansowania	Miernik	Jednostka odpowiedzialna za realizację	Cele realizowane w strategii
Program rozwój gospodarki komunalnej					
Budowa Stacji Uzdatniania Wody	I	ŚW, WFOŚiGW	<ul style="list-style-type: none"> Wybudowanie SUW, cena 1m³ wody.	PGK	C2.2., C5.3.
Rozbudowa systemu odwodnienia Miasta wraz z uwzględnieniem retencjonowania wód opadowych	II	ŚW, WFOŚiGW	<ul style="list-style-type: none"> Km rozbudowanego systemu, oszczędności na kanalizacji.	UM	C1.2.
Budowa nowych odcinków rozdzielczej sieci wodociągowej	C	ŚW, WFOŚiGW	<ul style="list-style-type: none"> Km wybudowanej sieci, odsetek osób korzystających z sieci wodociągowej.	PGK	C1.3., C2.1.
Renowacja istniejących sieci wodociągowych	C	ŚW, WFOŚiGW	<ul style="list-style-type: none"> Km zmodernizowanych sieci wodociągowych.	PGK	C2.1.
Rozbudowa sieci kanalizacyjnej	C	ŚW, FS, WFOŚiGW	<ul style="list-style-type: none"> Km wybudowanej sieci kanalizacyjnej.	PGK	C1.2., C2.1.
Modernizacja istniejących sieci kanalizacyjnych	C	ŚW, WFOŚiGW	<ul style="list-style-type: none"> Km zmodernizowanych sieci kanalizacyjnych.	PGK	C2.1.
Budowa/rozbudowa sieci melioracyjnej	C	ŚW, FS, WFOŚiGW	<ul style="list-style-type: none"> Km sieci melioracyjnej.	UM	C2.1.
Budowa zbiorników małej retencji	C	ŚW, FS, WFOŚiGW	<ul style="list-style-type: none"> Wykonanie zadania.	UM	C2.1., C5.3.
Budowa sieci ciepłowniczej	C	ŚP, FS, WFOŚiGW	<ul style="list-style-type: none"> Km wybudowanej sieci.	PPP, Biznes	C2.1., C2.13.
Modernizacja sieci gazowej	C	ŚP, FS, WFOŚiGW	<ul style="list-style-type: none"> Km zmodernizowanej sieci.	PSG	C2.1.
Analiza/studium wykonalności budowy oczyszczalni ścieków na terenie Żabek lub we współpracy z innymi pobliskimi gminami	II	ŚW, WFOŚiGW	<ul style="list-style-type: none"> Opracowanie studium wykonalności.	PGK	C1.1., C5.3., C5.4.

Zadanie realizacyjne	Priorytet	Przewidywane źródło finansowania	Miernik	Jednostka odpowiedzialna za realizację	Cele realizowane w strategii
Program rozwoju zaplecza rekreacyjno-sportowego					
Budowa hali sportowej/widowskiej na terenie MOSiR	I	ŚW, FS	<ul style="list-style-type: none"> Wykonanie zadania, Liczba osób korzystających z hali, Rentowność hali.	UM, MOSiR	C2.4.
Montaż oświetlenia na stadionie piłkarskim	I	ŚW, FS	<ul style="list-style-type: none"> Wykonanie zadania.	UM, MOSiR	C2.4.
Instalacja podgrzewanej płyty boiska na stadionie piłkarskim	I	ŚW, FS	<ul style="list-style-type: none"> Wykonanie zadania.	UM, MOSiR	C2.4.
Budowa boiska o sztucznej nawierzchni do piłki nożnej	I	ŚW, FS	<ul style="list-style-type: none"> Wykonanie zadania, liczba osób korzystających z boiska.	UM, MOSiR	C2.4.
Budowa kompleksu kortów tenisowych	II	ŚW, FS	<ul style="list-style-type: none"> Wykonanie zadania, liczba osób korzystających.	UM, MOSiR	C2.4.
Tworzenie ścieżek zdrowia, tras biegowych	II	ŚW, FS	<ul style="list-style-type: none"> Km powstałych tras i ścieżek.	UM, MOSiR	C2.10.
Budowa skate park	III	ŚW, FS	<ul style="list-style-type: none"> Wykonanie zadania.	UM	C2.4.
Instalacja miejskich siłowni	III	ŚW, FS	<ul style="list-style-type: none"> Liczba powstałych siłowni miejskich.	UM	C2.4., C2.10.
Budowa plenerowych i plażowych boisk do siatkówki	III	ŚW, FS	<ul style="list-style-type: none"> Liczba powstałych boisk.	UM	C2.4., C2.10.
Budowa miejskiej wypożyczalni rowerowej i/lub systemu roweru miejskiego	II	ŚW, FS	<ul style="list-style-type: none"> Liczba powstałych wypożyczalni, wdrożenie systemu roweru miejskiego, liczba rowerów dostępnych do wypożyczenia.	UM	C2.10.
Zapewnienie odpowiedniej bazy gastronomicznej i hotelowej na terenie Ząbek	C	ŚP	<ul style="list-style-type: none"> Liczba powstałych hoteli, restauracji i punktów gastronomicznych, liczba miejsc noclegowych w Mieście.	PPP, Biznes	C1.8., C4.3.

Zadanie realizacyjne	Priorytet	Przewidywane źródło finansowania	Miernik	Jednostka odpowiedzialna za realizację	Cele realizowane w strategii
Program rozwoju infrastruktury oświatowej, społecznej i socjalnej					
Budowa Miejskiego Ośrodka Kultury wraz z salą widowiskową	II	ŚW, FS	<ul style="list-style-type: none"> Budowa MOK, ilość organizowanych wydarzeń kulturalnych, liczba osób korzystających z Sali.	UM	C2.5.
Rozbudowa Szkoły Podstawowej nr 1 wraz z zapleczem socjalnym, szatnią i świetlicą	I	ŚW, FS	<ul style="list-style-type: none"> Wykonanie zadania.	UM	C2.5., C2.15.
Rozbudowa Szkoły Podstawowej nr 3	I	ŚW, WFOŚiGW	<ul style="list-style-type: none"> Liczba dzieci uczęszczających do szkoły.	UM	C2.6., C2.15.
Budowa kolejnych Szkół Podstawowych wraz z infrastrukturą sportową	I	ŚW, FS, WFOŚiGW	<ul style="list-style-type: none"> Liczba powstałych szkół, liczba dzieci uczęszczających do nowych szkół.	UM	C2.6., C2.15.
Budowa przedszkoli	I	ŚW, FS, WFOŚiGW	<ul style="list-style-type: none"> Liczba powstałych przedszkoli, liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli.	UM	C2.6.
Budowa świetlic środowiskowych	I	ŚW, FS	<ul style="list-style-type: none"> Liczba powstałych świetlic, liczba dzieci uczęszczających do świetlic.	UM	C2.6.
Budowa Dziennego Ośrodka Samopomocy dla Osób Starszych	III	ŚW, FS	<ul style="list-style-type: none"> Wykonanie zadania, liczba osób korzystających.	UM	C3.4.
Budowa i rozbudowa szkół gimnazjalnych	II	ŚW, FS, WFOŚiGW	<ul style="list-style-type: none"> Liczba powstałych szkół, liczba dzieci korzystających.	UM	C2.6., C2.15.
Rozbudowa Szkoły Gimnazjalnej nr 1	I	ŚW, FS, WFOŚiGW	<ul style="list-style-type: none"> Liczba dzieci korzystających ze szkoły.	UM	C2.6.
Stworzenie średniej szkoły ponadgimnazjalnej	II	ŚW, FS, WFOŚiGW	<ul style="list-style-type: none"> Wykonanie zadania, liczba osób uczęszczających.	UM i inne JST	C2.6.

Zadanie realizacyjne	Priorytet	Przewidywane źródło finansowania	Miernik	Jednostka odpowiedzialna za realizację	Cele realizowane w strategii
Odnowa i budowa placów zabaw na terenie Miasta Żąbki	C	ŚW, FS	<ul style="list-style-type: none"> Liczba odnawianych placów zabaw, liczba powstałych placów zabaw.	UM	C2.6., C4.6.
Budowa parku rekreacyjno-technologicznego	II	ŚW, FS	<ul style="list-style-type: none"> Wykonanie zadania, liczba osób korzystających.	UM, PPP	C1.6., C2.4.
Kompleksowa wymiana źródeł ciepła wraz z termomodernizacją budynków komunalnych w Mieście Żąbki	C	ŚW, FS, WFOŚiGW	<ul style="list-style-type: none"> Liczba wymienionych źródeł ciepła, liczba dokonanych termomodernizacji.	UM	C2.13., C.4.5.
Powiększenie zasobów mieszkań komunalnych, socjalnych oraz lokali społecznych	C	ŚW, FS, BGK	<ul style="list-style-type: none"> Liczba powstałych mieszkań komunalnych i socjalnych, liczba powstałych lokali społecznych.	UM	C2.13., C4.5.
Kompleksowa termomodernizacja budynków mieszkaniowych administrowanych przez spółdzielnię mieszkaniową	C	ŚP, FS	<ul style="list-style-type: none"> Liczba dokonanych termomodernizacji.	Biznes	C2.13., C2.14., C4.5.
Budowa Centrum Rehabilitacyjno-Terapeutycznego na terenie Żąbek	III	ŚP, FS	<ul style="list-style-type: none"> Powstanie centrum rehabilitacyjnego, liczba korzystających osób.	PPP, Biznes	C2.7.
Otworzenie filii poradni psychologiczno-pedagogicznej na terenie Żąbek	II	ŚP	<ul style="list-style-type: none"> Wykonanie zadania, liczba osób/dzieci korzystających.	Pow.	C2.7.
Doposażenie placówek zdrowotnych w sprzęt medyczny	C	ŚP, ŚW, FS	<ul style="list-style-type: none"> Liczba i rodzaj zakupionego sprzętu.	UM, Biznes	C2.7.
Budowa siedziby Urzędu Miasta	II	ŚW, FS	<ul style="list-style-type: none"> Wykonanie zadania.	UM, PPP	C4.5., C4.6.
Budowa Publicznej Biblioteki Miejskiej	II	ŚW, FS	<ul style="list-style-type: none"> Powstanie biblioteki, liczba czytelników.	UM, PPP	C2.5., C2.6
Stworzenie inkubatora NGO – w tym wsparcie lokalowe i miejsce spotkań dla członków organizacji pozarządowych	II	ŚW, ŚP, FS	<ul style="list-style-type: none"> Wykonanie zadania.	UM, OP	C2.5., C2.6

Zadanie realizacyjne	Priorytet	Przewidywane źródło finansowania	Miernik	Jednostka odpowiedzialna za realizację	Cele realizowane w strategii
Program rewitalizacji przestrzeni i zapewnienia bezpieczeństwa					
Rewitalizacja przestrzeni w centrum Miasta Żabki	I	ŚW, ŚP, FS	<ul style="list-style-type: none"> M² zrewitalizowanej powierzchni.	UM, PPP, Biznes	C4.2., C4.3., C4.4., C4.6.
Budowa parkingów	C	ŚW, ŚP, FS	<ul style="list-style-type: none"> Liczba parkingów.	UM, PPP, Biznes	C2.11., C2.3.
Budowa monitoringu wizyjnego wraz z miejską siecią szkieletową	C	ŚW, FS	<ul style="list-style-type: none"> Km zainstalowanej sieci monitoringu.	UM	C2.11.
Kablowanie napowierzchnych linii energetycznych niskiego, średniego i wysokiego napięcia	C	ŚP, FS	<ul style="list-style-type: none"> Km powstałych linii energetycznych.	PGE i PSE	C2.1.
Zapewnienie publicznej infrastruktury sanitarnej	C	ŚW, FS	<ul style="list-style-type: none"> Liczba miejsc publicznej infrastruktury sanitarnej, np. toalet miejskich.	UM	C4.6.
Instalacja wodnego placu zabaw – fontanna z poziomem „0”	III	ŚW, FS	<ul style="list-style-type: none"> Wykonanie zadania.	UM	C4.6.
Renowacja i budowa pomników pamięci historycznej Miasta Żabki oraz tworzenie zintegrowanej i multimedialnej informacji historycznej dla mieszkańców i przyjezdnych	C	ŚW, FS	<ul style="list-style-type: none"> Liczba pomników historycznych poddanych renowacji, liczba powstałych pomników.	UM	C4.5.
Wprowadzenie elementów questingu (gry miejskiej) w przestrzeń architektoniczną Miasta z formą samonawigacji po Mieście i budową elementów architektury i sztuki	C	ŚW, FS	<ul style="list-style-type: none"> Liczba elementów questingu.	UM	C4.6.
Stworzenie strefy ograniczonego parkowania	III	ŚW, FS	<ul style="list-style-type: none"> Km² strefy ograniczonego parkowania.	UM	C2.3., C2.11., C4.6.
Budowa nowoczesnego energooszczędnego oświetlenia	II	ŚW, ŚP, FS, WFOSiGW	<ul style="list-style-type: none"> Km powstałego oświetlenia.	UM, PPP, Biznes	C2.1., C4.6.
Modernizacja oświetlenia i zamiana na energooszczędne	I	ŚW, ŚP, FS, WFOSiGW	<ul style="list-style-type: none"> Km zmodernizowanego oświetlenia.	PPP	C2.1., C4.6.

Zadanie realizacyjne	Priorytet	Przewidywane źródło finansowania	Miernik	Jednostka odpowiedzialna za realizację	Cele realizowane w strategii
Budowa nowego Szpitala „Drewnica”	II	ŚW, ŚP, FS	<ul style="list-style-type: none"> Powstanie nowego pawilonu, m² powierzchni rozbudowy.	Woj., PPP, Biznes	C2.7., C4.6.
Remont i modernizacja Miejskiej Przychodni Zdrowia	II	ŚW, FS, WFOSiGW	<ul style="list-style-type: none"> Wykonanie zadania.	UM	C2.7., C4.6.
Rewitalizacja dróg gminnych	II	ŚW	<ul style="list-style-type: none"> Km zrewitalizowanych dróg.	UM	C2.3.
Budowa i wdrożenie systemu bezpieczeństwa drogowego w Żąbkach	II	ŚW, FS	<ul style="list-style-type: none"> Wdrożenie systemu, liczba punktów kontroli.	UM	C2.11.
Rewitalizacja obiektów i przestrzeni starego Szpitala "Drewnica", budynków przyległych i terenów wokół niego - remonty, przystosowanie do zmiany przeznaczenia	II	ŚW, ŚP, FS	<ul style="list-style-type: none"> M² zrewitalizowanej powierzchni.	Woj., PPP, Biznes	C2.7., C4.6.
Podniesienie bezpieczeństwa w Mieście	I	ŚW	<ul style="list-style-type: none"> Liczba przestępstw i wykroczeń.	POW., UM	C2.11., C2.12.
Rewitalizacja przestrzeni publicznej	C	ŚW, FS	<ul style="list-style-type: none"> Liczba zrewitalizowanych obiektów przestrzeni publicznej.	UM	C2.7., C4.6.
Rewitalizacja Parku Miejskiego im. M. Szuberta, modernizacja zieleni i miejsc wypoczynku (oświetlenie, aleje spacerowe, uporządkowanie terenu, uzupełnienie zieleni)	I	ŚW, FS	<ul style="list-style-type: none"> Liczba powstałych alejek, km/powierzchni zieleni, km²/m² oświetlenia.	UM	C4.5., C4.6.
Utworzenie parku leśnego wraz zagospodarowaniem zbiorników wodnych pod rekreację na terenie ogródków działkowych przy ul. Wolności	II	ŚW, FS	<ul style="list-style-type: none"> Wykonanie zadania.	UM	C4.5., C4.6.
Organizacja terenów zieleni w Mieście	C	ŚW, FS	<ul style="list-style-type: none"> Km² zieleni.	UM	C4.5., C4.6.
Budowa parku leśnego przy ul. Ks. Ignacego Skorupki i Sosnowej	I	ŚW, FS	<ul style="list-style-type: none"> Wykonanie zadania, km powstałego parku.	UM	C4.5., C4.6.
Wdrożenie programu i szkoleń dotyczących podnoszenia świadomości społecznej w ramach pierwszej pomocy (np. zakup defibrylatorów i sprzętu do pierwszej pomocy)	C	ŚW, FS	<ul style="list-style-type: none"> Liczba wypadków, liczba zakupionego sprzętu, liczba przeprowadzonych szkoleń.	UM	C2.11.
Utworzenie ośrodka interwencji kryzysowej	III	ŚW, FS	<ul style="list-style-type: none"> Wykonanie zadania.	UM	C3.1., C3.2

Zadanie realizacyjne	Priorytet	Przewidywane źródło finansowania	Miernik	Jednostka odpowiedzialna za realizację	Cele realizowane w strategii
Program rozwoju systemu dróg, kolei oraz komunikacji miejskiej					
Budowa garaży podziemnych i naziemnych (park and ride) oraz parkingów krótkiego postoju (kiss and ride)	II	ŚW, FS	<ul style="list-style-type: none"> Liczba powstałych garaży, liczba korzystających samochodów.	UM	C2.3., C1.4.
Usprawnienie układu drogowego z drogą wojewódzką nr 631 poprzez budowę bezkolizyjnego przejazdu wraz z układem dróg powiązanych – ulice Powstańców i Projektowana	I	ŚW, FS	<ul style="list-style-type: none"> Wykonanie zadania.	UM	C1.4.
Kompleksowa optymalizacja układu drogowego z uwzględnieniem ruchu tranzytowego na terenie Żabek	C	ŚW, FS	<ul style="list-style-type: none"> Km dróg gminnych, liczba powiązań z drogami powiatowymi, wojewódzkimi i krajowymi.	UM	C1.5., C5.2., C5.7.
Dokończenie modernizacji ulic gminnych	II	ŚW	<ul style="list-style-type: none"> Km zmodernizowanych ulic.	UM	C1.4.
Utwardzenie gruntowych dróg gminnych	C	ŚW	<ul style="list-style-type: none"> Km utwardzonych dróg.	UM	C1.4., C4.6.
Budowa tunelu drogowego pod ul. Radzymińską, prowadzącego do Centrum Handlowego	II	ŚP	<ul style="list-style-type: none"> Wykonanie zadania.	UM, PPP, Biznes	C1.4., C1.5.
Budowa linii tramwajowej	I	ŚW, FS	<ul style="list-style-type: none"> Wykonanie zadania.	UM, M. st.	C5.1., C5.2., C5.3.
Budowa ścieżek rowerowych	C	ŚW, FS	<ul style="list-style-type: none"> Km ścieżek rowerowych.	UM	C1.4., C2.12., C4.6.
Stworzenie infrastruktury do bezpiecznego parkowania rowerów - budowa parkingów rowerowych w rejonie szkół i obiektów użyteczności publicznej i na osiedlach mieszkaniowych. Montaż stojaków rowerowych przy punktach usługowych i handlowych w rejonie przystanków komunikacji publicznej	II	ŚWP, ŚW, FS	<ul style="list-style-type: none"> Liczba powstałej infrastruktury.	SM, Biznes, UM	C1.4., C2.12.

Zadanie realizacyjne	Priorytet	Przewidywane źródło finansowania	Miernik	Jednostka odpowiedzialna za realizację	Cele realizowane w strategii
Organizacja nowych punktów krańcowych linii komunikacji miejskiej – np. budowa pętli autobusowych lub tworzenie tzw. pętli ulicznych	II	ŚW, FS	<ul style="list-style-type: none"> Km linii autobusowych, liczba powstałych pętli.	UM	C1.4.
Budowa zatok autobusowych i wiat autobusowych	II	ŚW, FS	<ul style="list-style-type: none"> Liczba wybudowanych zatok i wiat.	UM	C1.4.
Rozwój bezpłatnej komunikacji miejskiej na terenie Miasta	C	ŚW, FS	<ul style="list-style-type: none"> Liczba darmowych linii.	UM	C1.4.
Rozwój komunikacji miejskiej w porozumieniu z miastem st. Warszawą	C	ŚW, FS	<ul style="list-style-type: none"> Liczba połączeń komunikacji miejskiej, częstotliwość kursowania komunikacji.	UM, M st.	C5.1.
Rozbudowa dróg w celu dostosowania ich do potrzeb komunikacji publicznej	I	ŚW, FS	<ul style="list-style-type: none"> Km zmodernizowanych dróg, liczba zmodernizowanych skrzyżowań.	UM	C1.4., C1.5., C2.3.
Wdrożenie systemu monitorowania pozycji autobusów GPS i systemu dynamicznej informacji pasażerskiej udostępniającej pasażerom informacje o rzeczywistym czasie odjazdu autobusu	II	ŚW, FS	<ul style="list-style-type: none"> Wdrożenie systemu.	UM	C1.4.
Budowa nowej drogi wojewódzkiej (ul. Nowoziemowita) na odc. Ks. Skorupki w Żąbkach do Kijowskiej w Warszawie	I	ŚW, FS	<ul style="list-style-type: none"> Wykonanie zadania.	M. st., WOJ.	C1.5., C5.2., C5.4., C5.5., C5.7.
Budowa stacji car-sharing (wypożyczalni samochodów elektrycznych)	III	ŚW, FS	<ul style="list-style-type: none"> Wykonanie zadania, liczba osób korzystających.	UM. PPP, Biznes	C4.5., C2.8.
Budowa podziemnego tunelu pieszego pod torami kolejowymi w ciągu ulic Batorego i 3-go maja	II	ŚW, FS	<ul style="list-style-type: none"> Km powstałego tunelu.	UM	C1.4., C2.12.
Zastąpienie przejazdu kolejowego na ul. Łodygowej węzłem drogowym	II	ŚW, FS	<ul style="list-style-type: none"> Wykonanie zadania.	UM	C1.5., C5.2.
Budowa kolejowego toru odstawczego w celu zwiększenia liczby przejazdów pociągów	III	ŚW, ŚP, FS	<ul style="list-style-type: none"> Wykonanie zadania, liczba przejazdów pociągów.	UM, PLK	C5.1., C1.5.

Zadanie realizacyjne	Priorytet	Przewidywane źródło finansowania	Miernik	Jednostka odpowiedzialna za realizację	Cele realizowane w strategii
Program wspierania rozwoju gospodarczego i informatyzacji Miasta Żąbki					
Stworzenie instytutu badawczego	I	ŚW, FS	<ul style="list-style-type: none"> Wykonanie zadania, liczba opracowanych projektów/patentów	UM, IB	C1.6., C1.7.
Budowa linii pilotażowej nowoczesnych środków transportu typu PRT (koncepcja indywidualnego transportu miejskiego)	II	ŚW, ŚP, FS	<ul style="list-style-type: none"> Wykonanie zadania.	UM, IB, Biznes, PPP	C1.6., C1.7.
Stworzenie inkubatora przedsiębiorczości - miejsca doradztwa biznesowego dla obecnych i przyszłych przedsiębiorców	I	ŚW, FS	<ul style="list-style-type: none"> Stworzenie inkubatora, liczba osób korzystających z inkubatora.	UM	C1.7., C3.1.
Współpraca z samorządami krajowymi i zagranicznymi	C	ŚW	<ul style="list-style-type: none"> Liczba wspólnych inicjatyw.	UM	C5.6.
Stworzenie warunków dla rozwoju innowacyjnych przedsiębiorstw sektora MSP oraz aktywizujących indywidualną przedsiębiorczość mieszkańców Żąbek	I	ŚW, FS	<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób korzystających z wirtualnego biura, liczba powstałych firm.	UM	C1.7.
Dalsze rozwijanie Karty Mieszkańca i innych programów lojalnościowych oraz włączanie w akcje coraz większej liczby przedsiębiorców	C	ŚW	<ul style="list-style-type: none"> Liczba wydanych kart, liczba firm uczestniczących w programie.	UM	C1.7.
Stworzenie e-Archiwum	III	ŚW, FS	<ul style="list-style-type: none"> Wykonanie zadania.	UM	C1.7.
Stworzenie i wdrożenie Programu Promocji Miasta	C	ŚW	<ul style="list-style-type: none"> Opracowanie programu.	UM	C5.5., C5.6.
Rozwijanie e-usług w urzędzie - umożliwienie rozwiązywania większości spraw poprzez Internet	C	ŚW, FS	<ul style="list-style-type: none"> Liczba spraw realizowanych poprzez elektroniczne usługi.	UM	C1.7.
Budowa sieci szerokopasmowego Internetu	I	ŚP, FS	<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób z dostępem do szerokopasmowego Internetu.	Biznes	C2.1.
Zapewnienie dostępu i sprzyjanie rozwojowi nowoczesnych usług elektronicznych	C	ŚP, FS	<ul style="list-style-type: none"> Liczba i rodzaje dostępnych usług elektronicznych.	Biznes	C2.1.
Utworzenie nowoczesnego centrum hurtowo-logistycznego na terenie Praskiej Giełdy	I	ŚP, FS	<ul style="list-style-type: none"> Wykonanie zadania.	Biznes	C1.7.

Zadanie realizacyjne	Priorytet	Przewidywane źródło finansowania	Miernik	Jednostka odpowiedzialna za realizację	Cele realizowane w strategii
Program aktywizacji społecznej i rozwiązywania problemów społecznych					
Program wsparcia aktywności zawodowej i rozwijanie lokalnego rynku pracy	C	ŚW, FS	<ul style="list-style-type: none"> Poziom bezrobocia, liczba przeprowadzonych szkoleń.	UM, UP	C3.4.
Program wsparcia rozwijania aktywności młodzieży - organizacja wymiany uczniów, organizacja zajęć pozalekcyjnych	C	ŚW, FS	<ul style="list-style-type: none"> Liczba uczniów uczestniczących w programie.	UM, MOK	C3.5.
Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem – np. wspieranie bezrobotnych powyżej 50 roku życia, osób niezaradnych życiowo	C	ŚW, FS	<ul style="list-style-type: none"> Poziom i struktura bezrobocia, liczba przeprowadzonych szkoleń.	UM, UP	C3.4.
Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu	C	ŚW, FS	<ul style="list-style-type: none"> Liczba odbytych szkoleń/inicjatyw, liczba zakupionego sprzętu.	UM	C3.4.
Rozwijanie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	C	ŚW, FS	<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób u których zdiagnozowano choroby alkoholowe.	OPS	C3.4.
Rozwijanie i wdrażanie programów profilaktyki przeciwdziałania zażywaniu narkotyków i innych używek – w szczególności wśród dzieci i młodzieży	C	ŚW, FS	<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób u których zdiagnozowano narkomanię.	OPS	C3.4., C3.5.
Rozwijanie i wdrażanie działań związanych z profilaktyką zdrowotną i społeczną, min. programy wczesnego wykrywania chorób nowotworowych	C	ŚW, FS	<ul style="list-style-type: none"> Liczba inicjatyw.	UM, OPS, Pow.	C2.7, C3.4.
Stworzenie warunków do uprawy sportu wśród dzieci i młodzieży	C	ŚW, FS	<ul style="list-style-type: none"> Liczba dzieci zapisanych do sekcji sportowych i klubów.	UM, MOSIR	C3.5.
Rozwijanie i wdrażanie programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy	C	ŚW, FS	<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób/rodzin objętych programem.	OPS	C3.4.
Rozwijanie i wdrażanie programów wspierania rodziny	C	ŚW, FS	<ul style="list-style-type: none"> Liczba rodzin objętych programem.	OPS	C3.4.
Współpraca Miasta Żabki z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego	C	ŚW, FS	<ul style="list-style-type: none"> Liczba zrealizowanych projektów, kwota udzielonych dotacji, liczba beneficjentów działań OP.	OPS, UM, OP	C3.1., C3.2.
Rozwój specjalistycznych usług opiekuńczych	C	ŚW, FS	<ul style="list-style-type: none"> Wdrożenie zadania.	OPS	C2.7., C3.4.
Prowadzenie programów profilaktyki kobiet w ciąży, szkół rodzenia, kursów opieki nad noworodkiem	C	ŚW, ŚP, FS	<ul style="list-style-type: none"> Wdrożenie programów.	UM, Biznes, OP	C2.7.
Aktywizacja mieszkańców poprzez organizację imprez sportowych lub kulturalnych	C	ŚW, ŚP, FS	<ul style="list-style-type: none"> Liczba zorganizowanych imprez.	OP, UM, MOK, MOSIR	C3.5.
Rozwijanie form aktywizacji osób starszych i wykluczonych	C	ŚW, ŚP, FS	<ul style="list-style-type: none"> Liczba form pomocy.	OP, UM, MOK, MOSIR	C3.4.

Tabela 41 Podsumowanie zadań realizacyjnych względem priorytetów

Lp.	Priorytet I	Lp.	Priorytet II	Lp.	Priorytet III	Lp.	Priorytet C
1	Budowa Stacji Uzdatniania Wody	1	Rozbudowa systemu odwodnienia Miasta wraz z uwzględnieniem retencjonowania wód opadowych	1	Budowa skate park	1	Budowa nowych odcinków rozdzielczej sieci wodociągowej
2	Budowa hali sportowej/widowiskowej na terenie MOSiR	2	Analiza/studium wykonalności budowy oczyszczalni ścieków na terenie Żabek lub we współpracy z innymi pobliskimi gminami	2	Instalacja miejskich siłowni	2	Renowacja istniejących sieci wodociągowych
3	Montaż oświetlenia na stadionie piłkarskim	3	Budowa kompleksu kortów tenisowych	3	Budowa plenerowych i plażowych boisk do siatkówki	3	Rozbudowa sieci kanalizacyjnej
4	Instalacja podgrzewanej płyty boiska na stadionie piłkarskim	4	Tworzenie ścieżek zdrowia, tras biegowych	4	Budowa Dziennego Ośrodka Samopomocy dla Osób Starszych	4	Modernizacja istniejących sieci kanalizacyjnych
5	Budowa boiska o sztucznej nawierzchni do piłki nożnej	5	Budowa miejskiej wypożyczalni rowerowej i/lub systemu roweru miejskiego	5	Budowa Centrum Rehabilitacyjno-Terapeutycznego na terenie Żabek	5	Budowa/rozbudowa sieci melioracyjnej
6	Rozbudowa Szkoły Podstawowej nr 1 wraz z zapleczem socjalnym, szatnią i świetlicą	6	Budowa Miejskiego Ośrodka Kultury wraz z salą widowiskową	6	Instalacja wodnego placu zabaw – fontanna z poziomu „0”	6	Budowa zbiorników małej retencji
7	Rozbudowa Szkoły Podstawowej nr 3	7	Budowa i rozbudowa szkół gimnazjalnych	7	Stworzenie strefy ograniczonego parkowania	7	Budowa sieci ciepłowniczej
8	Budowa kolejnych Szkół Podstawowych wraz z infrastrukturą sportową	8	Stworzenie średniej szkoły ponadgimnazjalnej	8	Utworzenie ośrodka interwencji kryzysowej	8	Zapewnienie odpowiedniej bazy gastronomicznej i hotelowej na terenie Żabek
9	Budowa przedszkoli	9	Budowa parku rekreacyjno-technologicznego	9	Budowa stacji car-sharing (wypożyczalni samochodów elektrycznych)	9	Odnowa i budowa placów zabaw na terenie Miasta Żabki
10	Budowa świetlic środowiskowych	10	Otworzenie filii poradni psychologiczno-pedagogicznej na terenie Żabek	10	Budowa kolejowego toru odstawczego w celu zwiększenia liczby przejazdów pociągów	10	Kompleksowa wymiana źródeł ciepła wraz z termomodernizacją budynków komunalnych w Mieście Żabki
11	Rozbudowa Szkoły Gimnazjalnej nr 1	11	Budowa siedziby Urzędu Miasta	11	Stworzenie e-Archiwum	11	Powiększenie zasobów mieszkań komunalnych, socjalnych oraz lokali społecznych
12	Rewitalizacja przestrzeni w centrum Miasta Żabki	12	Budowa Publicznej Biblioteki Miejskiej			12	Kompleksowa termomodernizacja budynków mieszkaniowych administrowanych przez spółdzielnię mieszkaniową

Lp.	Priorytet I	Lp.	Priorytet II	Lp.	Priorytet III	Lp.	Priorytet C
13	Podniesienie bezpieczeństwa w Mieście	13	Budowa nowoczesnego energooszczędnego oświetlenia			13	Budowa parkingów
14	Rewitalizacja Parku Miejskiego im. M. Szuberta, modernizacja zieleni i miejsc wypoczynku (oświetlenie, aleje spacerowe, uporządkowanie terenu, uzupełnienie zieleni)	14	Budowa nowego Szpitala „Drewnica”			14	Budowa monitoringu wizyjnego wraz z miejską siecią szkieletową
15	Budowa parku leśnego przy ul. Ks. Ignacego Skorupki i Sosnowej	15	Remont i modernizacja Miejskiej Przychodni Zdrowia			15	Kablowanie napowierzchnych linii energetycznych niskiego, średniego i wysokiego napięcia
16	Usprawnienie układu drogowego z drogą wojewódzką nr 631 poprzez budowę bezkolizyjnego przejazdu wraz z układem dróg powiązanych – ulice Powstańców i Projektowaną	16	Rewitalizacja dróg gminnych			16	Zapewnienie publicznej infrastruktury sanitarnej
17	Budowa linii tramwajowej	17	Budowa i wdrożenie systemu bezpieczeństwa drogowego w Żąbkach			17	Renowacja i budowa pomników pamięci historycznej Miasta Żąbki oraz tworzenie zintegrowanej i multimedialnej informacji historycznej dla mieszkańców i przyjezdnych
18	Rozbudowa dróg w celu dostosowania ich do potrzeb komunikacji publicznej	18	Rewitalizacja obiektów i przestrzeni starego Szpitala "Drewnica", budynków przyległych i terenów wokół niego - remonty, przystosowanie do zmiany przeznaczenia			18	Wprowadzenie elementów questingu (gry miejskiej) w przestrzeń architektoniczną Miasta z formą samonawigacji po Mieście i budową elementów architektury i sztuki
19	Budowa nowej drogi wojewódzkiej (ul. Nowoziemowita) na odc. Ks. Skorupki w Żąbkach do Kijowskiej w Warszawie	19	Utworzenie parku leśnego wraz zagospodarowaniem zbiorników wodnych pod rekreację na terenie ogródków działkowych przy ul. Wolności			19	Rewitalizacja przestrzeni publicznej
20	Stworzenie instytutu badawczego	20	Budowa garaży podziemnych i naziemnych (park and ride) oraz parkingów krótkiego postoju (kiss and ride)			20	Organizacja terenów zieleni w Mieście
21	Stworzenie inkubatora przedsiębiorczości - miejsca doradztwa biznesowego dla	21	Dokończenie modernizacji ulic gminnych			21	Wdrożenie programu i szkoleń dotyczących podnoszenia świadomości społecznej w ramach pierwszej pomocy

Lp.	Priorytet I	Lp.	Priorytet II	Lp.	Priorytet III	Lp.	Priorytet C
	obecnych i przyszłych przedsiębiorców						(np. zakup defibrylatorów i sprzętu do pierwszej pomocy)
22	Stworzenie warunków dla rozwoju innowacyjnych przedsiębiorstw sektora MSP oraz aktywizujących indywidualną przedsiębiorczość mieszkańców Żabek	22	Budowa tunelu drogowego pod ul. Radzywińską, prowadzącego do Centrum Handlowego			22	Kompleksowa optymalizacja układu drogowego z uwzględnieniem ruchu tranzytowego na terenie Żabek
		23	Organizacja nowych punktów krańcowych linii komunikacji miejskiej – np. budowa pętli autobusowych lub tworzenie tzw. pętli ulicznych			23	Utwardzenie gruntowych dróg gminnych
23	Utworzenie nowoczesnego centrum hurtowo-logistyczne na terenie Praskiej Giełdy	24	Budowa zatok autobusowych i wiat autobusowych			24	Budowa ścieżek rowerowych
		25	Wdrożenie systemu monitorowania pozycji autobusów GPS i systemu dynamicznej informacji pasażerskiej udostępniającej pasażerom informacje o rzeczywistym czasie odjazdu autobusu			25	Rozwój bezpłatnej komunikacji miejskiej na terenie Miasta
						26	Rozwijanie form aktywizacji osób starszych i wykluczonych
24	Modernizacja oświetlenia i zamiana na energooszczędne	26	Budowa podziemnego tunelu pieszego pod torami kolejowymi w ciągu ulic Batorego i 3-go maja.			27	Rozwój komunikacji miejskiej w porozumieniu z miastem st. Warszawą
		27	Zastąpienie przejazdu kolejowego na ul. Łodygowej węzłem drogowym			28	Współpraca z samorządami krajowymi i zagranicznymi
		28	Budowa linii pilotażowej nowoczesnych środków transportu typu PRT			29	Dalsze rozwijanie Karty Mieszkańca i innych programów lojalnościowych oraz włączanie w akcje coraz większej liczby przedsiębiorców
		29	Stworzenie infrastruktury do bezpiecznego parkowania rowerów - budowa parkingów rowerowych w rejonie szkół i obiektów użyteczności publicznej i na osiedlach mieszkaniowych. Montaż stojaków rowerowych przy punktach usługowych i handlowych w rejonie przystanków komunikacji publicznej			30	Stworzenie i wdrożenie Programu Promocji Miasta
		30	Stworzenie inkubatora NGO – w tym wsparcie lokalowe i miejsce spotkań			31	Rozwijanie e-usług w urzędzie - umożliwienie rozwiązywania większości spraw poprzez Internet
						32	Budowa sieci szerokopasmowego Internetu
						33	Zapewnienie dostępu i sprzyjanie rozwojowi nowoczesnych usług elektronicznych
						34	Program wsparcia rozwijania aktywności młodzieży - organizacja wymiany

Lp.	Priorytet I	Lp.	Priorytet II	Lp.	Priorytet III	Lp.	Priorytet C
			dla członków organizacji pozarządowych				uczniów, organizacja zajęć pozalekcyjnych
						35	Program wsparcia aktywności zawodowej i rozwijanie lokalnego rynku pracy
						36	Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem
						37	Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu
						38	Rozwijanie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
						39	Rozwijanie i wdrażanie programów profilaktyki przeciwdziałania narkomanii
						40	Rozwijanie i wdrażanie działań związanych z profilaktyką zdrowotną i społeczną, m.in. programy wczesnego wykrywania chorób nowotworowych
						41	Rozwijanie i wdrażanie programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy
						42	Rozwijanie i wdrażanie programów wspierania rodziny
						43	Współpraca Miasta Żąbki z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego
						44	Rozwój specjalistycznych usług opiekuńczych
						45	Stworzenie warunków do uprawy sportu wśród dzieci i młodzieży
						46	Prowadzenie programów profilaktyki kobiet w ciąży, szkół rodzenia, kursów opieki nad noworodkiem
						47	Modernizacja sieci gazowej
						48	Doposażenie placówek zdrowotnych w sprzęt medyczny

Źródło: opracowanie własne

Część IV Wdrożeniowa

Źródło: Urząd Miasta – Żąbki nocą

10. Źródła finansowania zadań realizacyjnych

Zaznaczyć należy, iż realizacja strategii finansowana będzie z różnorodnych źródeł. Najważniejsze z nich to:

1. Środki własne UM.
2. Środki budżetu Unii Europejskiej (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny, Fundusz Spójności).
3. Środki pochodzące ze źródeł zagranicznych tj. Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego, Norweski Mechanizm Finansowy, Europejski Instrument Sąsiedztwa i Partnerstwa.
4. Środki funduszy celowych, w tym np. Narodowego i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej.
5. Środki własne przedsiębiorstw i osób fizycznych.

W związku z licznymi projektami realizacyjnymi kluczowe staje się bieżące monitorowanie możliwości zewnętrznego finansowania projektów. W poniższej tabeli wymieniono najważniejsze z nich:

Tabela 42 Możliwe źródła finansowania zadań realizacyjnych

Program / instytucja finansująca	Priorytety / Zapewnienia
Program Europa Środkowa 2014-2020, w tym Interreg Vc.	Współpraca w zakresie: <ol style="list-style-type: none"> 1. Innowacje 2. Czysta energia 3. Transport 4. Dziedzictwo naturalne i kulturowe
ZIT	Dokument w fazie konsultacji. Najważniejsze założenia: <ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie dostępności usług publicznych<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Usługi informatyczne 1.2. Usługi edukacyjne 1.3. Usługi na rzecz aktywności mieszkańców 2. Rozwój sieci powiązań gospodarczych<ol style="list-style-type: none"> 2.1. Promocja gospodarcza 2.2. Tereny inwestycyjne 2.3. Kapitał ludzki 3. Poprawa jakości przestrzeni<ol style="list-style-type: none"> 3.1. Powiązania komunikacyjne 3.2. Środowisko przyrodnicze i wartości kulturowe
Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach 1.2. Budowa, przebudowa i odbudowa obiektów hydrotechnicznych 2. Racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi<ol style="list-style-type: none"> 2.1. Racjonalna gospodarka odpadami 2.2. Ochrona powierzchni ziemi 2.3. Geologia i geozagrożenia 2.4. Zmniejszenie uciążliwości wynikających z wydobycia kopalin 3. Ochrona atmosfery<ol style="list-style-type: none"> 3.1. Poprawa jakości powietrza 3.2. Poprawa efektywności energetycznej 3.3. Wspieranie rozproszonych, odnawialnych źródeł energii 3.4. System zielonych inwestycji (GIS – Green Investment Scheme) 4. Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów<ol style="list-style-type: none"> 4.1. Ochrona obszarów i gatunków cennych przyrodniczo 5. Międzydziedzinowe<ol style="list-style-type: none"> 5.1. Wsparcie Ministra Środowiska w zakresie realizacji polityki ekologicznej państwa 5.2. Zadania wskazane przez ustawodawcę 5.3. Wspieranie działalności monitoringu środowiska 5.4. Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska z likwidacją ich skutków 5.5. Edukacja ekologiczna 5.6. Współfinansowanie LIFE+ 5.7. SYSTEM – Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez WFOŚiGW 5.8. Wsparcie przedsiębiorców w zakresie niskoemisyjnej i zasobooszczędnej gospodarki 5.9. Gekon – Generator Koncepcji Ekologicznych

Program / instytucja finansująca	Priorytety / Zapewnienia
Ministerstwo Gospodarki; PARP	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pożyczka na innowacyjność 2. „Duży bon”
Ministerstwo Sportu i Turystyki	Program w fazie konsultacji: <ol style="list-style-type: none"> 1. Program inwestycji o szczególnym znaczeniu dla sportu (rozwój specjalistycznych obiektów sportowych) 2. Wojewódzkie wieloletnie programy rozwoju bazy sportowej w szczególności:<ul style="list-style-type: none"> o kryte pływalnie o szkolna infrastruktura sportowa o korty tenisowe o obiekty i urządzenia lekkoatletyczne 3. Program modernizacji infrastruktury sportowej (modernizacja i remont istniejących obiektów) 4. Program budowy hal tenisowych 5. Program budowy orlików lekkoatletycznych 6. Program budowy pełnowymiarowych boisk piłkarskich
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko	<ol style="list-style-type: none"> 1. Promocja odnawialnych źródeł energii i efektywności energetycznej 2. Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu 3. Rozwój infrastruktury transportowej przyjaznej dla środowiska i ważnej w skali europejskiej 4. Zwiększenie dostępności do transportowej sieci europejskiej 5. Rozwój infrastruktury bezpieczeństwa energetycznego 6. Ochrona i rozwój dziedzictwa kulturowego 7. Wzmocnienie strategicznej infrastruktury ochrony zdrowia 8. Pomoc techniczna
Program Operacyjny Inteligentny Rozwój	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wsparcie prowadzenia prac B+R 2. Wsparcie innowacji w przedsiębiorstwach 3. Wsparcie otoczenia biznesu 4. Zwiększenie potencjału naukowo-badawczego
Program Operacyjny Polska Cyfrowa	<ol style="list-style-type: none"> 1. Powszechny dostęp do szybkiego Internetu 2. E-Administracja i otwarty rząd 5. Oś priorytetowa III. Cyfrowa aktywizacja społeczeństwa
Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój	<ol style="list-style-type: none"> 1. Osoby młode na rynku pracy 2. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji 3. Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju 3. Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa
Program Operacyjny Pomoc Techniczna	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utrzymanie i rozwój potencjału instytucji realizujących politykę spójności w Polsce w latach 2014-2020 2. Przygotowanie beneficjentów do wdrażania projektów 3. Wsparcie wymiaru miejskiego w polityce spójności 4. System informacji i promocji dla funduszy europejskich
Urząd Wojewódzki Województwa Mazowieckiego	Brak jasno określonych priorytetów
Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego	Brak jasno określonych priorytetów

Program / instytucja finansująca	Priorytety / Zapewnienia
Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Innowacyjność i przedsiębiorczość 2. Wzrost e-potencjału Mazowsza 3. Przejście na gospodarkę niskoemisyjną 4. Gospodarka przyjazna środowisku i społeczeństwu 5. Rozwój regionalnego systemu transportowego 6. Rozwój rynku pracy 7. Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem 8. Edukacja dla rozwoju regionu 9. Pomoc społeczna
Erasmus+	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dostępne są wymiany kadry dydaktycznej oraz młodzieży w obszarze edukacji. Należy zwrócić uwagę zwłaszcza na programy dedykowane młodzieży. W międzynarodowej wymianie może uczestniczyć młodzież w wieku 13-30 lat, z co najmniej dwóch państw, z których przynajmniej jedno jest krajem biorącym udział w programie. Minimalna liczba uczestników projektu wynosi 16 osób, maksymalna – 60. W 2014 roku nabór wniosków został zakończony. Należy monitorować program w latach następnych.
Programy Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności	<ol style="list-style-type: none"> 1. RÓWNAĆ SZANSE System wsparcia dla lokalnych inicjatyw edukacyjnych, których celem jest wyrównywanie szans młodzieży z terenów wiejskich i małych miast. Na program składają się cykliczne konkursy grantowe, a także szkolenia i regionalne fora wymiany doświadczeń dla organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów realizujących projekty na rzecz edukacji i wychowania młodzieży. Realizator programu: Polska Fundacja Dzieci i Młodzieży. 2. STYPENDIA POMOSTOWE Wspólne przedsięwzięcie różnych instytucji, organizacji i firm, skierowane do absolwentów szkół średnich ze środowisk wiejskich i małych miast (głównie z terenów b. PGR), umożliwiające uzyskanie stypendiów na pierwszy rok studiów. Otwiera też perspektywę udzielenia stypendystom dalszej pomocy w ramach konkursu „Prymus”, programu stypendiów korporacyjnych, projektu „Studiu za Granicą” oraz poprzez stypendia doktoranckie. Realizator programu: Fundacja Edukacyjna Przedsiębiorczości. 3. UNIwersytety TRZECIEGO WIEKU (UTW) Przedsięwzięcie ma na celu aktywizację społeczną seniorów. Realizowane jest na dwóch płaszczyznach: konkursu grantowego „Seniorzy w akcji”, w ramach, którego osoby starsze tworzą i prowadzą projekty na rzecz lokalnego środowiska oraz integracji międzypokoleniowej, a także poprzez wsparcie Uniwersytetów Trzeciego Wieku w formie szkoleń i konferencji służących wymianie doświadczeń. Realizator programu: Towarzystwo Inicjatyw Twórczych.

11. Zapewnienie zgodności z dokumentacją strategicznymi wyższego rzędu

Z punktu widzenia realizacji Strategii Rozwoju Miasta Żąbki w latach 2014-2023 szczególnie istotne jest zbadanie jej zgodności z takimi dokumentami jak:

- Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030 – Innowacyjne Mazowsze
- Strategia Rozwoju Powiatu Wołomińskiego do 2015 roku

Tabela 43 Zbieżność celów ze Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030 – Innowacyjne Mazowsze

Cele strategiczne Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030 – Innowacyjne Mazowsze	Cele operacyjne Strategii Rozwoju Miasta Żąbki na lata 2014-2023
<u>Cel priorytetowy:</u> Rozwój produkcji ukierunkowanej na eksport w przemyśle zaawansowanych i średniozaawansowanych technologii oraz w przemyśle i przetwórstwie rolno-spożywczym	C1.6. Tworzenie projektów wspierających innowacyjność i ułatwienie dostępu do nich C1.7. Wspieranie przedsiębiorczości MSP oraz osób chcących otworzyć działalność gospodarczą
Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii,	C1.6. Tworzenie projektów wspierających innowacyjność i ułatwienie dostępu do nich C1.7. Wspieranie przedsiębiorczości MSP oraz osób chcących otworzyć działalność gospodarczą C3.1. Inspirowanie i wspieranie inicjatyw obywatelskich, grup mieszkańców i różnych grup społecznych
Poprawę dostępności i spójności terytorialnej regionu oraz kształtowanie ładu przestrzennego	C1.4. Poprawa dostępności komunikacji wewnętrznej C1.5. Poprawa dostępności komunikacji zewnętrznej C1.8. Wykorzystanie walorów Miasta do dywersyfikacji bazy ekonomicznej C2.8. Poprawa stanu zieleni miejskiej w tym terenów leśnych oraz ograniczanie uciążliwości wynikających z nadmiernego ruchu drogowego oraz lokalnych komunalno-bytowych zanieczyszczeń powietrza C4.1. Określenie docelowych perspektyw rozwojowych wielkości Miasta – chłonności terenów w kontekście zachowania walorów środowiska przyrodniczego C4.2. Stopniowe podporządkowywanie istniejącej zabudowy centrum miasta – elementy stref funkcjonalno-przestrzennych C4.3. Budowa/tworzenie centrum miasta – koncentracja obiektów: usług, gastronomii, kultury, wypoczynku-rekreacji, administracji – w nawiązaniu do idei <i>miasta ogród</i> C5.4. Tworzenie instytucjonalnych powiązań dotyczących rozwiązań ponadlokalnych i lokalnych problemów funkcjonowania na obszarze metropolitalnym

<p>Poprawę jakości życia oraz wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego do tworzenia nowoczesnej gospodarki</p>	<p>C3.1. Inspirowanie i wspieranie inicjatyw obywatelskich, grup mieszkańców i różnych grup społecznych C3.4. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu grup zagrożonych patologiami i bezrobociem C3.5. Aktywizacja i integracja dzieci i młodzieży szkolnej w ramach zajęć pozalekcyjnych oraz różnych imprez o charakterze grupowym i ogólnomiejskim</p>
<p>Zapewnienie gospodarce zdywersyfikowanego zaopatrzenia w energię przy zrównoważonym gospodarowaniu zasobami</p>	<p>C1.2. Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej C1.3. Rozbudowa sieci wodociągowej C2.1. Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej, wodociągowej, melioracyjnej, gazowej, elektroenergetycznej i informatycznej C2.2. Zabezpieczenie sieci wodociągowej poprzez zapewnienie nowych źródeł dostaw C2.14. Promocja odnawialnych źródeł energii</p>
<p>Wykorzystanie potencjału kultury i dziedzictwa kulturowego oraz walorów środowiska przyrodniczego dla rozwoju gospodarczego regionu i poprawy jakości życia</p>	<p>C2.4. Dalsza rozbudowa bazy sportowo-rekreacyjnej, budowa zespołu ogólnodostępnych obiektów centrum turystyczno rekreacyjno-sportowego C2.5. Budowa, remont i rewitalizacja obiektów kultury C2.9. Ochrona cennych przyrodniczo obszarów Miasta C2.10. Rozwój ogólnomiejskich terenów zieleni, wypoczynku i rekreacji C4.3. Budowa/tworzenie centrum miasta – koncentracja obiektów: usług, gastronomii, kultury, wypoczynku-rekreacji, administracji – w nawiązaniu do idei „miasta ogród” C4.5. Ochrona cennych przyrodniczo i historycznie obszarów Miasta (lasy, pomniki pamięci historycznej), poprawa stanu środowiska mieszkalnego</p>

Tabela 44 Zbieżność celów ze Strategią Rozwoju Powiatu Wołomińskiego do roku 2015

Cele strategiczne Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030 – Innowacyjne Mazowsze	Cele operacyjne Strategii Rozwoju Miasta Żąbki na lata 2014-2023
Otwarcie komunikacyjne Powiatu Wołomińskiego	C1.4. Poprawa dostępności komunikacji wewnętrznej C1.5. Poprawa dostępności komunikacji zewnętrznej C5.2. Współdziałanie w tworzeniu sieci komunikacji obwodowej miasta w układzie obszaru metropolitalnego Warszawy C5.7. Zapewnienie integralności ruchu tranzytowego
Przyspieszony rozwój przedsiębiorczości dla zwiększenia podaży miejsc pracy i poprawy finansów samorządów	C1.6. Tworzenie projektów wspierających innowacyjność i ułatwienie dostępu do nich C1.7. Wspieranie przedsiębiorczości MSP oraz osób chcących otworzyć działalność gospodarczą C3.1. Inspirowanie i wspieranie inicjatyw obywatelskich, grup mieszkańców i różnych grup społecznych
Wdrożenie norm ekorozwoju na terenie powiatu	C1.2. Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej C1.3. Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej C2.1. Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej, wodociągowej, melioracyjnej, gazowej, elektroenergetycznej i informatycznej C2.2. Zabezpieczenie sieci wodociągowej poprzez zapewnienie nowych źródeł dostaw
Podniesienie poziomu życia oraz integracja mieszkańców powiatu	C1.2. Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej C1.3. Rozbudowa sieci wodociągowej C2.1. Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej, wodociągowej, melioracyjnej, gazowej, elektroenergetycznej i informatycznej C3.1. Inspirowanie i wspieranie inicjatyw obywatelskich, grup mieszkańców i różnych grup społecznych C2.4. Dalsza rozbudowa bazy sportowo-rekreacyjnej, budowa zespołu ogólnodostępnych obiektów centrum turystyczno rekreacyjno-sportowego C2.5. Budowa, remont i rewitalizacja obiektów kultury C2.9. Ochrona cennych przyrodniczo obszarów Miasta C2.10. Rozwój ogólnomiejskich terenów zieleni, wypoczynku i rekreacji

Cele strategiczne Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030 – Innowacyjne Mazowsze	Cele operacyjne Strategii Rozwoju Miasta Żąbki na lata 2014-2023
	<p>C3.4. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu grup zagrożonych patologiami i bezrobociem</p> <p>C3.5. Aktywizacja i integracja dzieci i młodzieży szkolnej w ramach zajęć pozalekcyjnych oraz różnych imprez o charakterze grupowym i ogólnomiejskim</p> <p>C4.3. Budowa/tworzenie centrum miasta – koncentracja obiektów: usług, gastronomii, kultury, wypoczynku-rekreacji, administracji – w nawiązaniu do idei „miasta ogród”</p> <p>C4.5. Ochrona cennych przyrodniczo i historycznie obszarów miasta (lasy i pomniki pamięci historycznej), poprawa stanu środowiska mieszkalnego</p>
Tworzenie i intensywna promocja nowego wizerunku powiatu	<p>C5.4. Tworzenie instytucjonalnych powiązań dotyczących rozwiązywania ponadlokalnych i lokalnych problemów funkcjonowania na obszarze metropolitalnym</p> <p>C5.5. Promocja miasta w bezpośrednim i dalszym otoczeniu (region, kraj)</p> <p>C5.6. Wprowadzenie elementów zarządzania marketingowego, marketing terytorialny</p>
Rozwój rekreacji i turystyki połączonej z restrukturyzacją rolnictwa	<p>C2.4. Dalsza rozbudowa bazy sportowo-rekreacyjnej, budowa zespołu ogólnodostępnych obiektów centrum turystyczno rekreacyjno-sportowego</p> <p>C2.5. Budowa, remont i rewitalizacja obiektów kultury</p> <p>C2.9. Ochrona cennych przyrodniczo obszarów Miasta</p> <p>C2.10. Rozwój ogólnomiejskich terenów zieleni, wypoczynku i rekreacji</p> <p>C4.3. Budowa/tworzenie centrum miasta – koncentracja obiektów: usług, gastronomii, kultury, wypoczynku-rekreacji, administracji – w nawiązaniu do idei „miasta ogród”</p> <p>C4.5. Ochrona cennych przyrodniczo i historycznie obszarów miasta (lasy i pomniki pamięci historycznej), poprawa stanu środowiska mieszkalnego</p>

12. Opracowanie systemu wdrażania i monitorowania strategii

Realizacja strategii wymusza po stronie Urzędu Miasta liczne działania ukierunkowane na wdrożenie zadań realizacyjnych. Dla realizacji strategii kluczowa staje się zatem współpraca z szeroko rozumianym „otoczeniem wewnętrznym” w skład, którego wchodzi różnorodnie organizacyjne podmioty, niebędące jej beneficjentem i niezaangażowane bezpośrednio w realizację strategii.

Do realizacji strategii wyodrębniono następujące podmioty:

- Urząd Miasta i jego jednostki organizacyjne
- Urząd Marszałkowski i Starostwo Powiatowe, Urząd Wojewódzki
- Organizacje pozarządowe i instytucje działające w Mieście

Strategia jest dokumentem otwartym, do którego można włączać sukcesywnie nowe projekty. Wyznaczone zadania realizacyjne powinny być bazą do podejmowania kolejnych decyzji, ale nie powinny stawać się elementem blokowania innych inwestycji przyczyniających się do realizacji strategii.

12.1. Konsultacje społeczne

UM będzie organizować otwarte spotkania i warsztaty dla mieszkańców służące wymianie poglądów na temat dostosowania strategii do zmieniającego się otoczenia społecznego i gospodarczego.

UM udostępni mieszkańcom stronę internetową służącą do zgłaszania i konsultowania pomysłów. Wyznaczona jednostka Urzędu będzie gromadzić pomysły w bazie danych („bank projektów”).

12.2. Akceptacja propozycji projektów realizacyjnych i zadań

Po decyzji Kierownictwa Miasta o podjęciu decyzji realizacji projektu dokument strategii jest uaktualniany. Należy zachować strukturę opisu nowego projektu zgodną z dokumentem. Należy numerować i zachowywać kolejne wersje dokumentu.

12.3. Zasady i tryb monitoringu strategii

Monitoring strategii to niezbędna kontrola procesu wdrażania strategii pozwalająca uniknąć błędów i niedopatrzeń w realizacji projektów. Będzie on prowadzony przez jednostkę wskazaną przez Kierownictwo Miasta.

W procesie monitoringu nadzorowany jest przebieg wdrożenia poszczególnych projektów:

- Terminowy dobór właściwego źródła finansowania
- Skompletowanie załącznikowej dokumentacji projektu
- Terminowość i kompletność złożenia dokumentacji projektowej do Instytucji Zarządczej/Pośredniczącej
- Terminowość dostarczanych produktów częściowych projektu
- Poprawność rozliczeń finansowych
- Jakość dostarczanych produktów częściowych projektu
- Zgodność dostarczanych produktów ze specyfikacją projektową

12.4. Zasady i tryb ewaluacji strategii

Ewaluacja strategii to proces oceny strategii. Jest to proces permanentny i niezbędny w prawidłowej realizacji strategii.

Wyróżniamy ewaluację ex-ante (przed zaakceptowaniem strategii), mid-term lub on-going (w środku lub w trakcie trwania realizacji strategii) i ex-post (po zrealizowaniu projektów częściowych strategii).

Ewaluacja ex-ante opisuje zakładane cele, przewidywane rezultaty, spójność z celami rozwojowymi danego obszaru, komplementarność z innymi projektami. Ewaluacja ex-ante została wykonana w przebiegu realizacji zadania sformułowania strategii Miasta.

W przebiegu ewaluacji mid-term analizuje się proces wdrożenia i ocenia dotychczasowe efekty; pozwala to odpowiedzieć na pojawiające się pytania, rozwiązać ujawnione problemy. Można tu ocenić przede wszystkim skuteczność i efektywność projektu na danym etapie. Ewaluacja mid-term będzie wykonywana w trakcie realizacji projektów. Za jej wykonywanie odpowiada jednostka wskazana przez Burmistrza Miasta Żąbki.

W ewaluacji ex-post ocenione będą efekty i sformułowane wnioski na przyszłość (odnośnie następnych projektów). Należy zwrócić szczególną uwagę na użyteczność i trwałość przedsięwzięć. Za jej wykonanie odpowiada jednostka wskazana przez Burmistrza Miasta Żąbki.

12.5. Mierzenie realizacji celów

Do mierzenia postępu realizacji strategii należy posługiwać się miernikami przypisanymi do każdego z zadań realizacyjnych. Wraz ze zmianą zadań realizacyjnych należy wskazać miernik pozwalający na określenie realizacji celu. Poprzez określenie realizacji zadania należy w późniejszym kroku określić realizację celu operacyjnego i strategicznego.

Przy ocenie efektów realizacji ustaleń strategii należy uwzględnić następujące kryteria:

- skuteczności – w jakim stopniu cele zapisane w strategii zostały osiągnięte,
- efektywności – jaki był stosunek poniesionych nakładów do uzyskanych efektów (porównanie zasobów zaangażowanych przy realizacji danego projektu z rzeczywistymi osiągnięciami, rezultatami).

13. Załącznik 1 – kwestionariusz badania ankietowego

KWESTIONARIUSZ ANKIETY

Informacja wstępna:

Aktualnie przeprowadzamy wśród mieszkańców Miasta i Gminy Żąbki ankietę, która ma na celu zebranie Państwa opinii nt. aktualnych problemów i kierunków rozwojowych miasta na lata 2014-2023. Zebrane informacje posłużą do opracowania Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Żąbki na lata 2014-2023. Będziemy wdzięczni za poświęcenie kilkunastu minut na odpowiedź na pytania zawarte w tej ankiecie.

Wszystkie zawarte w kwestionariuszu pytania są anonimowe i służą wyłącznie celom badawczym. Proszę o zaznaczenie jednej odpowiedzi w wybranym polu znakiem „X” chyba, że informacja w danym pytaniu stanowi inaczej. Dziękujemy!

1. Jak dawno jest Pan/Pani mieszkańcem(nką) Żąbek:
    - Od urodzenia (proszę przejść do pyt.3)
    - Ponad 20 lat (proszę przejść do pyt.3)
    - 15-20 lat (proszę przejść do pyt.3)
    - 10-15 lat (proszę przejść do pyt.3)
    - 5-10 lat (proszę przejść do pyt. 2)
    - Mniej niż 5 lat (proszę przejść do pyt. 2)
    - Nie jestem mieszkańcem gminy (w tym przypadku zapytać o związek z Żąbkami i jeśli rozmówca jest w Żąbkach przypadkiem, przerwać ankietę bez zaznaczania)
  2. Jakie były powody przeprowadzki do miasta (udzielić odpowiedzi w przypadku zamieszkiwania na terenie Żąbek krócej niż 10 lat)?
    - możliwość pracy w Warszawie
    - możliwość pracy na terenie Żąbek
    - powody rodzinne
    - dogodne warunki życia
    - inne (jakie?).....
  3. Czy jest Pan/Pani zadowolony(a) z faktu, iż jest mieszkańcem Żąbek?
    - bardzo zadowolony
    - raczej zadowolony
    - raczej niezadowolony
    - bardzo niezadowolony
  4. Czy jest Pan/Pani posiadaczem Karty Mieszkańca Żąbek?
    - tak
    - nie
  5. Czy Pana/Pani zdaniem Żąbki znacząco zmieniły się od 2007 roku?
    - zaszły duże zmiany
    - zaszły pewne nieduże zmiany
    - raczej niewiele się zmieniło
    - nic się nie zmieniło (proszę przejść do pyt.8)
  6. Czy zmiany, które zaszły w mieście w tym okresie ocenia Pan/Pani pozytywnie?
    - tak
    - nie
  7. Spośród wszystkich zmian w Żąbkach od 2007 roku, proszę wymienić dwie o największym, zdaniem Pana/Pani, wpływie na życie mieszkańców:
    - 1.....
    - 2.....
  8. Czy coś zmienił(a)by Pan/Pani w mieście?
    - tak
- Jeśli tak, proszę wskazać dwie najważniejsze rzeczy:
- 1.....
  - 2.....
- nie
9. Które z podanych poniżej sfer funkcjonowania miasta uważa Pan/ Pani za najlepiej rozwinięte? (Proszę o wskazanie znakiem „X” maksymalnie trzech wariantów odpowiedzi)
    - gospodarka komunalna i mieszkaniowa
    - ochrona zdrowia
    - szkoły, przedszkola, żłobki
    - transport publiczny
    - lokalna przedsiębiorczość

- sport i rekreacja
  - ochrona środowiska
  - instytucje kultury i działalność kulturalna
  - administracja publiczna
  - bezpieczeństwo publiczne
  - opieka społeczna
  - architektura i ład przestrzenny
  - infrastruktura techniczna (drogi, sieć wodociągowa, kanalizacja, etc.)
  - inne (jakie?).....
10. Które z podanych poniżej sfer funkcjonowania miasta uważa Pan/ Pani za najlepiej rozwinięte? (Proszę o wskazanie znakiem „X” maksymalnie trzech wariantów odpowiedzi)
- gospodarka komunalna i mieszkaniowa
  - ochrona zdrowia
  - szkoły, przedszkola, żłobki
  - transport publiczny
  - lokalna przedsiębiorczość
  - sport i rekreacja
  - ochrona środowiska
  - instytucje kultury i działalność kulturalna
  - administracja publiczna
  - bezpieczeństwo publiczne
  - opieka społeczna
  - architektura i ład przestrzenny
  - infrastruktura techniczna (drogi, sieć wodociągowa, kanalizacja, etc.)
  - inne (jakie?).....
11. Czy w Pana/Pani opinii potrzeby społeczno-kulturalne mieszkańców Żąbek są zaspokojone?
- tak
  - nie

Jeśli nie, proszę wskazać, czego Pana/ Pani zdaniem brakuje mieszkańcom:

.....

.....

.....

.....

12. Jak ocenia Pan/Pani dotychczasową współpracę władz miasta z przedsiębiorcami?
- zdecydowanie dobra
  - raczej dobra
  - raczej zła
  - zdecydowanie zła
13. Jakie branże gospodarki, Pana/Pani zdaniem, mogą rozwijać się w mieście?
- (Proszę wymienić trzy najważniejsze)
  - 1.
.....
  - 2.
.....
  - 3.
.....
14. Na które z programów rozwojowych należy przeznaczyć, Pana/Pani zdaniem, najwięcej środków finansowych (Proszę o uszeregowanie odpowiedzi w skali od 1 do 7, gdzie 1 oznacza największą potrzebę, a 7 najmniejszą)
- rozwoju gospodarki komunalnej
  - rozwoju zaplecza rekreacyjno-sportowego
  - rozwoju infrastruktury oświatowej, społecznej i socjalnej
  - rewitalizacji przestrzeni i zapewnienia bezpieczeństwa
  - rozwoju systemu dróg, kolei oraz komunikacji miejskiej
  - wspierania rozwoju gospodarczego i informatyzacji Miasta Żąbki
  - aktywizacji społecznej i rozwiązywania problemów społecznych
15. Czy uważa Pani/Pan, że miasto aktywnie korzysta z dostępnej pomocy Unii Europejskiej?
- zdecydowanie tak
  - raczej tak
  - raczej nie
  - zdecydowanie nie
16. Czy uważa Pan/Pani, że miasto wykorzystuje swój potencjał gospodarczy?
- zdecydowanie tak
  - raczej tak
  - raczej nie
  - zdecydowanie nie

17. Proszę wskazać, co w Pana/Pani odczuciu stanowi największy problem w mieście:

.....
.....
.....
.....

18. Czy jako mieszkaniec Żąbek czuje się Pan/Pani bezpiecznie w mieście?

- zdecydowanie tak
- raczej tak
- raczej nie
- zdecydowanie nie

w przypadku odpowiedzi: „raczej nie” lub „zdecydowanie nie” wskaż najniebezpieczniejsze miejsca (max.3 wskazania):

1. ....
.....
2. ....
.....
3. ....
.....

19. Proszę określić dwa najważniejsze elementy, które zdaniem Pana/Pani wyróżniają miasto na tle innych w regionie i Warszawy?

4. ....
.....
5. ....
.....

20. Proszę wskazać dwa dowolne zjawiska mające miejsce w mieście, które określił(a)by Pan/ Pani jako korzystne dla miasta?

1. ....
.....
2. ....
.....

21. Proszę wskazać dwa dowolne zjawiska mające miejsce w mieście, które określił(a)by Pan/ Pani jako niekorzystne dla miasta?

1. ....
.....
2. ....
.....

22. Czy w najbliższym czasie zamierza Pan/Pani wyjechać z Żąbek - przenieść się w inne miejsce?

- tak
- nie (proszę przejść do pyt.24)

23. Jeśli tak, proszę odpowiedzieć jakie są przyczyny przeprowadzki?

- szkoła/studia
- poszukiwanie pracy
- zbyt małe zarobki w Żąbkach
- niezadowolenie z obecnego miejsca zamieszkania
- inne (jakie?)

24. Proszę wskazać, co, zdaniem Pana/Pani, jest argumentem za pozostaniem w mieście?

- wysoka jakość szkół
- szansa na dobre zatrudnienie
- atrakcyjne formy spędzania czasu wolnego dla dzieci, młodzieży i rodzin
- identyfikacja z Żąbkami jako „lokalną ojczyznę”
- sąsiedztwo m.st. Warszawy
- pozytywne nastawienie mieszkańców względem siebie
- możliwość zaspokojenia swoich potrzeb zawodowych i życiowych
- układ urbanistyczny i architektura miasta
- inne (jakie?)

25. Proszę podać trzy przymiotniki, z jakimi kojarzą się Pani/Panu Żąbki:

1. ....
2. ....
3. ....

METRYCZKA

Proszę o zakreślenie znakiem „X” wybranej opcji odpowiedzi

1. Płeć
  - kobieta
  - mężczyzna
2. Wiek
  - 15-19
  - 20-24
  - 25-44
  - 45-66
  - 67+
3. Stan cywilny
  - panna/kawaler
  - mężatka/zonaty
  - rozwódka/rozwodnik
  - wdowa/wdowiec
  - w separacji
  - w konkubinacie
4. Wykształcenie
  - podstawowe
  - zasadnicze zawodowe
  - średnie
  - wyższe licencjackie
  - wyższe magisterskie
5. Status społeczno-zawodowy
  - pracujący w sektorze administracji publicznej
  - pracujący w sektorze finansowo-bankowym
  - pracujący w firmie państwowej
  - pracujący w firmie prywatnej
  - prowadzący własną działalność gospodarczą
  - uczeń/student
  - emeryt/rencista
  - bezrobotny
6. Miejsce pracy (jeśli dotyczy)
  - Żąbki
  - Warszawa
  - Inne (miejscowość) .....
7. Sytuacja materialna
  - zdecydowanie dobra
  - raczej dobra
  - raczej zła
  - zdecydowanie zła
8. W której części miasta Pan/Pani zamieszkuje?
  - na południe od linii kolejowej
  - na północ od linii kolejowej

Dziękujemy za uzupełnienie ankiety.

15. Spis tabel i rysunków

Spis Tabel

Tabela 1 Zrealizowane projekty i zadania w latach 2007-2014 w Mieście Żąbki.....	8
Tabela 2 Nagrody i wyróżnienia dla Miasta Żąbki w latach 2009-2014	10
Tabela 3 Powierzchnia Miasta Żąbki według kierunków wykorzystania – stan w dniu 01.01.2013 r...	16
Tabela 4 Liczba ludności w Mieście Żąbki w latach 2007-2013 wg faktycznego miejsca zamieszkania	21
Tabela 5 Liczba mieszkańców w Mieście Żąbki według kryterium produktywności w latach 2007-2013	21
Tabela 6 Ludność w wieku przedprodukcyjnym jako odsetek ludności w wieku produkcyjnym lata 2007– 2013	22
Tabela 7 Ludność w wieku poprodukcyjnym jako odsetek ludności w wieku produkcyjnym (lata 2007 – 2013).....	23
Tabela 8 Wskaźnik urodzeń żywych na 1000 mieszkańców w wybranych miastach aglomeracji warszawskiej na tle powiatu wołomińskiego i ogółu miast województwa mazowieckiego w latach 2007-2013	24
Tabela 9 Przyrost naturalny na 1000 ludności dla Miasta Żąbki w odniesieniu do danych dla Polski, województwa mazowieckiego i powiatu wołomińskiego w roku 2013	25
Tabela 10 Saldo migracji dla Miasta Żąbki w ruchu wewnętrznym i zagranicznym w latach 2007- 2013	27
Tabela 11 Saldo migracji na 1000 mieszkańców w wybranych miastach aglomeracji warszawskiej na tle powiatu wołomińskiego, gmin miejskich województwa mazowieckiego oraz województwa mazowieckiego ogółem w latach 2007-2013	27
Tabela 12 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10.000 mieszkańców w latach 2007-2013 w odniesieniu do Miasta Żąbki, powiatu wołomińskiego, województwa mazowieckiego i Polski.....	30
Tabela 13 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10.000 mieszkańców w latach 2007-2013 w odniesieniu do Miasta Żąbki i innych miast aglomeracji warszawskiej oraz gmin miejskich województwa mazowieckiego	30
Tabela 14 Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w Mieście Żąbki w latach 2007-2013	31
Tabela 15 Baza noclegowa w Mieście Żąbki w latach 2007-2013	33
Tabela 16 Długość dróg przebiegających przez Miasto Żąbki	36
Tabela 17 Systemy komunikacji publicznej w Mieście Żąbki	41
Tabela 18 Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne-centralne ogrzewanie	45
Tabela 19 Wskaźniki dla infrastruktury wodociągowej w Mieście Żąbki w latach 2007-2013	46
Tabela 20 Wskaźniki dla infrastruktury kanalizacyjnej w Mieście Żąbki w latach 2007-2013	48
Tabela 21 Wskaźnik rozdzielczej sieci gazowej na 100 km w Mieście Żąbki na tle powiatu wołomińskiego, gmin województwa mazowieckiego oraz obszaru Mazowsza ogółem w latach 2007-2012.....	50
Tabela 22 Wskaźnik ilości budynków i mieszkań w Żąbkach w latach 2007-2013.....	51
Tabela 23 Wskaźnik ilości budynków i mieszkań oddanych do użytkowania w Żąbkach w latach 2007-2013.....	51
Tabela 24 Wskaźnik przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkań w Żąbkach w latach 2007-2013 ...	52
Tabela 25 Liczba placówek oświatowych w Mieście Żąbki w latach 2007-2013.....	55
Tabela 26 Liczba uczniów w poszczególnych typach szkół w roku szkolnym 2012/2013	55
Tabela 27 Procentowy wskaźnik szkół w Mieście Żąbki wyposażonych w komputery przeznaczone do użytku uczniów z dostępem do Internetu w odniesieniu do szkół Polski, województwa mazowieckiego i powiatu wołomińskiego w roku 2012	56
Tabela 28 Liczba komputerów w placówkach 2013/ 2014	60

Tabela 29 Projekty unijne a średnie zadłużenie JST w latach 2007-2013	72
Tabela 30 Struktura dochodów i wydatków Miasta Żąbki w latach 2007-2014	73
Tabela 31 Poziom zadłużenia Miasta Żąbki w latach 2007-2013	73
Tabela 32 Dochody budżetów wybranych miast subregiony warszawskiego na 1 mieszkańca w latach 2007-2013 (w zł).....	75
Tabela 33 Wydatki na 1 mieszkańca wybranych miast subregiony warszawskiego w latach 2007-2013	75
Tabela 34 Analiza SWOT – Sfera demograficzna.....	80
Tabela 35 Analiza SWOT – Sfera ekonomiczno-gospodarcza.....	81
Tabela 36 Analiza SWOT – infrastruktura techniczna	82
Tabela 37 Analiza SWOT – infrastruktura i sfera społeczna	84
Tabela 38 Analiza SWOT – Model zarządzania i finansów	85
Tabela 39 Cele operacyjne Miasta Żąbki.....	107
Tabela 40 Programy i zadania realizacyjne wdrażające strategię	111
Tabela 41 Podsumowanie zadań realizacyjnych względem priorytetów.....	121
Tabela 42 Możliwe źródła finansowania zadań realizacyjnych.....	126
Tabela 43 Zbieżność celów ze Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030 – Innowacyjne Mazowsze	129
Tabela 44 Zbieżność celów ze Strategią Rozwoju Powiatu Wołomińskiego do roku 2015.....	131

Spis rysunków

Rysunek 1 Etapy tworzenie strategii	6
Rysunek 2 Miejskie Centrum Sportu w Żąbkach	7
Rysunek 3 Wyróżnienie dla Burmistrza Miasta Żąbki w rankingu Sukces Mijającej Kadencji.....	9
Rysunek 4 Budowa tunelu drogowego pod torami kolejowymi	9
Rysunek 5 Miasto Żąbki na tle mapy Warszawy	13
Rysunek 6 Miasto Żąbki na tle mapy powiatu wołomińskiego	14
Rysunek 7 Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego	15
Rysunek 8 Mogiła zbiorowa żołnierzy Wojska Polskiego z 1920 r.	18
Rysunek 9 Kwatera wojenna żołnierzy Wojska Polskiego 1939 r.....	18
Rysunek 10 Projekt-koncepcja „Miasta-ogrodu” wg pomysłu architekta Tadeusza Tołwińskiego.....	19
Rysunek 11 Przyrost naturalny na 1000 ludności w województwie mazowieckim według podregionów i powiatów w 2013 r.	26
Rysunek 12 Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w województwie mazowieckim według podregionów i powiatów w 2013 r.	28
Rysunek 13 Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie mazowieckim według podregionów i powiatów w 2013 r.....	33
Rysunek 14 Cykl spotkań z przedsiębiorcami organizowany przez UM w Żąbkach	34
Rysunek 15 II spotkanie żąbkowskich przedsiębiorców w tle z „Kanapą Forbesa” z 2013 roku.....	34
Rysunek 16 Tunel pod przejazdem kolejowy na ulicy Orlej	36
Rysunek 17 Wycinek z rysunku wschodniej obwodnicy Warszawy	38
Rysunek 18 Trasa S17 – powiązanie Wschodniej Obwodnicy Warszawy z drogami wojewódzkimi 631 i 634 (jeden z wariantów węzła)	39
Rysunek 19 Linia autobusowa w Żąbkach	40
Rysunek 20 Schemat planowanych linii tramwajowych na terenie metropolii warszawskiej	44

Rysunek 21 Wskaźnik liczby mieszkań oddanych do użytkowania na 1000 ludności w województwie mazowieckim według powiatów w 2013 r.	52
Rysunek 22 Inwestycje Miasta Ząbki w roku 2013 w [%]	53
Rysunek 23 Ludność w wieku 13 lat i więcej z wykształceniem co najmniej średnim według powiatów województwa mazowieckiego w 2011 r.	56
Rysunek 24 Ludność w wieku 13 lat i więcej z wykształceniem wyższym według powiatów województwa mazowieckiego w 2011 r.	57
Rysunek 25 Przedszkole Publiczne nr 3 Skrzat w Ząbkach	59
Rysunek 26 Mistrzostwa ekstraklasy w tańcu Sportowym w Ząbkach z 2014 roku.....	62
Rysunek 27 Wieczór szwajcarski z 2014 roku zorganizowany w MOK w Ząbkach.....	62
Rysunek 28 Stadion Miejski w Ząbkach – <i>Dolcan Arena</i>	64
Rysunek 29 Miejskie Centrum Sportu w Ząbkach	64
Rysunek 30 Dyplom dla Miasta Ząbki w ogólnopolskim rankingu gmin o największej dynamice rozwoju w obszarze społecznym	66
Rysunek 31 Wizja Miasta Ząbki 2023+	105
Rysunek 32 Programy realizacyjne.....	109

Spis wykresów

Wykres 1 Wskaźnik obciążenia demograficznego (liczba osób w wieku niepoprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym) dla Miasta Ząbki w odniesieniu do danych dla Polski, województwa mazowieckiego i powiatu wołomińskiego w latach 2007-2013	22
Wykres 2 Ludność w wieku przedprodukcyjnym jako odsetek ludności w wieku produkcyjnym lata 2007 – 2013	22
Wykres 3 Ludność w wieku poprodukcyjnym jako odsetek ludności w wieku produkcyjnym (lata 2007 – 2013).....	23
Wykres 4 Wskaźnik urodzeń żywych na 1000 mieszkańców Ząbek w latach 2007-2013	24
Wykres 5 Wskaźnik urodzeń żywych na 1000 mieszkańców w wybranych miastach aglomeracji warszawskiej na tle powiatu wołomińskiego i ogółu miast województwa mazowieckiego w latach 2007-2013	25
Wykres 6 Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców w wybranych miastach aglomeracji warszawskiej na tle powiatu wołomińskiego i ogółu miast województwa mazowieckiego w latach 2007-2013	26
Wykres 7 Saldo migracji na 1000 mieszkańców w wybranych miastach aglomeracji warszawskiej na tle powiatu wołomińskiego i województwa mazowieckiego w latach 2007-2013	27
Wykres 8 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10.000 mieszkańców w latach 2009-2013 w odniesieniu do Miasta Ząbki i innych miast aglomeracji warszawskiej oraz gmin miejskich województwa mazowieckiego i powiatu wołomińskiego	30
Wykres 9 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w Mieście Ząbki w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na tle powiatu, województwa i kraju w latach 2007-2013	32
Wykres 10 Stopa bezrobocia dla powiatu wołomińskiego na tle województwa mazowieckiego i kraju w latach 2007-2013	32
Wykres 11 Długość czynnej sieci rozdzielczej wodociągowej w Mieście Ząbki w latach 2007-2013....	46
Wykres 12 Procentowy wskaźnik ludności korzystającej z sieci wodociągowej w Mieście Ząbki latach 2007-2012	47
Wykres 13 Procentowy wskaźnik ludności korzystającej z sieci wodociągowej w Mieście Ząbki w odniesieniu do województwa mazowieckiego, gmin miejskich województwa mazowieckiego, powiatu wołomińskiego i innych miast aglomeracji warszawskiej latach 2007-2012	47

Wykres 14 Długość czynnej sieci rozdzielczej kanalizacyjnej w Mieście Żąbki w latach 2007-2013.....	48
Wykres 15 Procentowy wskaźnik ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w Mieście Żąbki latach 2007-2012	49
Wykres 16 Procentowy wskaźnik ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w Mieście Żąbki w odniesieniu do województwa mazowieckiego, gmin miejskich województwa mazowieckiego, powiatu wołomińskiego i innych miast aglomeracji warszawskiej latach 2007-2012	49
Wykres 17 Wskaźnik rozdzielczej sieci gazowej na 100 km w Mieście Żąbki na tle innych miast aglomeracji warszawskiej w latach 2007-2012	50
Wykres 18 Wskaźnik liczby mieszkań na 1000 mieszkańców dla Miasta Żąbki i wybranych miast aglomeracji warszawskiej.....	51
Wykres 19 Prognozowana liczba dzieci w szkołach podstawowych w podziale na poszczególne szkoły	58
Wykres 20 Prognozowana liczba dzieci w szkołach gimnazjalnych w podziale na poszczególne szkoły	58
Wykres 21 Struktura wydatków inwestycyjnych w Mieście Żąbki w łącznych wydatkach na tle samorządów w Polsce w latach 2007-2013.....	71
Wykres 22 Zadłużenie Miasta Żąbki na tle średniego wskaźnika zadłużenia samorządów w Polsce w latach 2007-2013.....	72
Wykres 23 Poziom zadłużenia Miasta Żąbki w latach 2007-2013.....	74
Wykres 24 Porównanie dochodów wybranych miast subregionu Warszawskiego na 1 mieszkańca w latach 2007-2013.....	75
Wykres 25 Porównanie wydatków wybranych miast subregionu Warszawskiego na 1 mieszkańca w latach 2007-2013.....	76
Wykres 26 Wpływy do budżetu Miasta Żąbki z tytułu podatku od nieruchomości w latach 2007-2013 w mln złotych	77
Wykres 27 Wpływy do budżetu Miasta Żąbki z tytułu podatku od osób fizycznych w latach 2007-2013 w mln złotych	77
Wykres 28 Wpływy do budżetu Miasta Żąbki z tytułu podatku od osób prawnych w latach 2007-2013 w mln złotych	78
Wykres 29 Wiek respondentów badania (N=368)	87
Wykres 30 Stan cywilny respondentów badania (N=369)	88
Wykres 31 Wykształcenie respondentów badania (N=368)	88
Wykres 32 Status społeczno-zawodowy respondentów badania (N=368).....	89
Wykres 33 Miejsce pracy respondentów (N=299)	90
Wykres 34 Sytuacja materialna respondentów (N=359)	90
Pytanie 1. Jak dawno jest Pan/Pani mieszkańcem(nką) Żąbek? Wykres 35 (N=370)	91
Pytanie 2. Jakie były powody przeprowadzki do Miasta? Wykres 36 (N=197)	91
Pytanie 3. W której części Miasta Pan/Pani zamieszkuje? Wykres 37 (N=346)	92
Pytanie 4. Czy jest Pan/Pani zadowolony(a) z faktu, iż jest mieszkańcem Żąbek? Wykres 38 (N=366)	92
Pytanie 5. Czy jest Pan/Pani posiadaczem Karty Mieszkańca Żąbek? Wykres 39 (N=370).....	93
Pytanie 6. Czy Pana/Pani zdaniem Żąbki znacząco zmieniły się od 2007 roku? Wykres 40 (N=358)....	93
Pytanie 7. Czy zmiany, które zaszły w mieście w tym okresie ocenia Pan/Pani pozytywnie? Wykres 41 (N=354).....	94
Pytanie 8. Czy coś zmienił(a)by Pan/Pani w mieście? Wykres 42 (N=343)	95
Pytanie 9. Które z podanych poniżej sfer funkcjonowania miasta uważa Pan/ Pani za najlepiej rozwinięte? Wykres 43 (N=364)	96
Pytanie 10. Które z podanych poniżej sfer funkcjonowania miasta uważa Pan/ Pani za najgorzej rozwinięte? Wykres 44 (N=364)	97

Pytanie 12. Jak ocenia Pan/Pani dotychczasową współpracę władz miasta z przedsiębiorcami? Wykres 45 (N=309).....	98
Wykres 46 Średnia wartość wskazania na dany program rozwojowy	99
Wykres 47 Ilość wskazań na dany program jako priorytetowy	99
Pytanie 15. Czy uważa Pani/Pan, że Miasto aktywnie korzysta z dostępnej pomocy Unii Europejskiej? Wykres 48 (N=351).....	100
Pytanie nr 16. Czy uważa Pan/Pani, że Miasto wykorzystuje swój potencjał gospodarczy? Wykres 49 (N=347).....	101
Pytanie 18. Czy jako mieszkaniec Żąbek czuje się Pan/Pani bezpiecznie w Mieście? Wykres 50 (N=363)	102
Pytanie 22. Czy w najbliższym czasie zamierza Pan/Pani wyjechać z Żąbek - przenieść się w inne miejsce? Wykres 51 (N=363).....	103
Pytanie 23. Jeśli tak, proszę odpowiedzieć jakie są przyczyny przeprowadzki? Wykres 52 (N=54) ...	103
Pytanie 24. Proszę wskazać, co, zdaniem Pana/Pani, jest argumentem za pozostaniem w Mieście. Wykres 53 (N=337).....	104